

208/10011

**Burlei super artem veterem
Porphirii et Aristotelis**

Prologus

Preclarissimi viri Gualterii Burlei angli-
ci sacre pagine professoris excellētissimi sup arte
pererem Porphyrii et aristoteli expōsitiōe siue scri-
ptū feliciter incipit.

Nota de dictis in logica quoddā
compendium intendo co-
pilare. Videnda sunt primo tria circa
logicam in cōmuni: Deinde descen-
dendū est ad scientiam traditam i li-
bro Porphyrii. **P**rimo ergo est
videndū quāle unitatē habet logica.
Secundo quid est subiectū in logi-
ca. **T**ertio de utilitate logice. **C**irca primum est notādū
q per logicā possumus tria intelligere. vel vñ cōe ad oēs
habitus cōclusionū cōsistam in libris logice. vel vñ habi-
tam singulārē vñus cōclusionis ostēse in logica. vel vñus
aggregatū ex omnib⁹ habitibus traditis in libris logice.
Primo modo dico q logica est quid vñi finis genus. q
est quoddā cōe finis predicationē oibus habitibus oñis in
logica. et logica isto modo accepta nō est vna numero: disti-
guendo vñū numero contra vñū genere et vñū spē. **S**e-
cundo modo accipiēdo logicā pro vno habitu singulārē vñi
us cōclusionis oñis in logica. sic dico q logica est vñū nu-
mero. et quedā forma simplex: nō composita ex materia et
forma: neq ex diuersis formis: sed est habitus vñus cō-
clusionis trī. **U**nde logica secūdo modo accepta habet vñi
tatē numeralem simplicem. **T**ertio aut modo accipien-
do logicā. sic dico q logica est vna finis aggregationē. sic ex
erctus vel ciuitas. **U**nde tot sunt habitus particulares tra-
diti in logica quot sunt cōpleta quibus aliquid habetur per
doctrinam traditā in libris logice. et logica isto modo acce-
pta est quoddam aggregatū ex scientijs et opihomib⁹. q
per demonstrationē acquiruntur scia. et per antiquitates. vel
syllogismū dialecticū non acquiruntur nisi opinio: vnde gūa
liter alterius et alterius cōclusionis numero est alius et ali-
us habitus numero. et hoc est verū tam in logica q in alijs
scientijs. quod probatur sic. **S**ic. a. habitus vñus conclusio-
nis demonstrat in logica. et sic. b. habitus alterius conclusio-
nis demonstrat in logica. tūc arguo sic. Aliquid stat cū. a.
quod non stat cū. b. ergo. a. et b. non sunt idē numero. con-
sequētia pars de se. et a. nō probatur sic. cū scia vñus cōclu-
sionis stat ignorantia alterius cōclusionis. et non solū igno-
rātia negationis. sed etiam ignorantia dispositionis que est
error contrarius scie. possum. n. scire vñā cōclusionēz libi
posteriori: et errare circa altā cōclusionē eiusdē libi. qd
stat p. tunc sic. cū scientia ipsius. a. stat ignorantia ipsi⁹. b.
sed cū ipso. b. non stat ignorantia ipsius. b. ergo. a. et b. nō
sunt idē habitus numero. **E**t per idē argumētū potest pro-
bari q. a. et b. non sunt habitus eiusdē spē. quia tūc q
quid cōtrariaretur vñi cōtrariaretur alteri. sicut quicqd cō-
trariatur vñi albedini cōtrariatur cuiuslibet albedini. **S**ic
q alterius et alterius cōclusionis sit alia et alia scia particula-
ris p. q: quando scientia vñus cōclusionis vt prioris cōclu-
sionis acquiritur. scientia posterioris cōclusionis non acq-
ritur. et cū scientia posterioris cōclusionis acquiritur seu in-
tēditur: scientia prioris cōclusionis deperditur aut remitti-
tur. pluries enim hoc contingit q cū scientia posterioris cō-
clusionis acquiritur: deperditur aut remittitur scia cōclusio-
nis prioris vt p. i geometria. **C**um enim aliquis addiscit cō-
clusiones posteriores demonstrationis obtinuitur demon-
strationis prioris. aut non habet tam recentē eam in men-
te vel in promptu. et per cōsequens aut deperdit scientiam
habitam per priorem demonstrationem. aut habet eaz mā-
gis remisse q prius. ergo alia est scientia prioris conclusio-
nis. et alia posterioris. **E**t sic p. q accipiendo logicā p ta-
li scientia tradita in libris logice. q logica vt sic non est vñus
habitus simplex. sed est vna per aggregationem sicut exer-
citus vel ciuitas. et ita est de totali notitia habita i libro phy-
sicorum aut in libro euclidis. **S**ed contra hoc arguitur.
quia finis hoc tota logica non haberet maiorem unitatē q
haberet aggregatū ex scia naturalī et geometria. nec ha-

deret geometria maiorem unitatē q haberet totum aggre-
gatū ex scia naturalī et arithmetica. q nō habet nisi vñi-
tatem aggregationis. **D**icendum q in habitibus vñi-
tatem aggregationis potest esse maior unitas et minor vñi-
tas. q aggregatū ex habitibus eiusdē speciei maiorē vñi-
tatem habet q aggregatū ex habitibus differētib⁹ spē.
et aggregatū ex partibus eiusdē generis maiorē vñi-
tatem habet q aggregatū ex partibus diuersorum gene-
rum. **E**t ideo dico q logica tertio modo accepta maiorē
unitatem habet q aggregatū ex physica et geometria. q
logica tertio modo accepta. s. pro aggregato habet unitatē
finis genus: q omnes particulares habitus traditi in logica
sunt eiusdē generis propinqui. sed non est sic de habitibus
traditis in physica et geometria. **I**tem adhuc logica ter-
tio modo accepta habet maiorem unitatem q habitus parti-
culares acquiruntur in physica et geometria. q habitus traditi
i libris logice habent unitatem cōnexionis. q vñ⁹ deperdet
ab alio. q habito vno facilius acquiritur alius. **S**ed non ē
sic de habitibus traditis in physica et geometria. nāz vñi⁹
habitus sunt in cōnexionē non dependentes ex se inuicem. s. s. r
est in alijs scientijs. **U**am in geometria scientie diuersarum
conclusionum habent unitatem cōnexionis q scientia cōclu-
sionis posterioris dependet a scientia conclusionis prioris.
Uam vt cōter dicitur. illud quod est cōclusio in demon-
stratione prioris est principium in demonstratione postero-
ri. et ideo scientia acquisita per demonstrationem postero-
riem dependet a scientia acquisita per demonstrationē prio-
riem. **C**irca huc circa predicta est dubium. q non videt q
scia possit accipi pro habitu vñus cōclusionis trī. immo
videtur q vna scientia sit respectu multarum conclusionū.
nā si scientia respectu multarum cōclusionū possit accipi p
habitu vñus cōclusionis trī. tunc scia priamā cōclusio-
nem geometrie haberet geometriā cū habeat habitū vñi⁹
cōclusionis geometrie. et sic sequitur q habens priamā cō-
clusionem geometrie foret geometra. quod videtur incon-
ueniens. **D**icendū est cōcedēdo q scia priamā cōclu-
sionē geometrie habet geometriam partialem et q est geo-
metra partialis. nam cū demonstratio sit syllogismus sci-
re finis p. primo posterioris: sequitur q habens priamā
cōclusionē geometrie habet scientiam que est effectus illi⁹
demonstrationis. sed effectus demonstrationis geometrie
non est nisi geometria. ideo concedo q habens priamā con-
clusionem geometrie habet geometriam partialem que ē
effectus illius demonstrationis. et per consequens est geo-
metra partialis. nō autem geometra vniuersalis. **D**is-
visis videndum est de quibus est logica. vtrum de rebus
aut de cōceptibus. aut de vocibus. q quid debet esse finis
in logica. **E**t est dicendū finis finis in logica sua. q logica
est de intentionibus secundis adiacentis primis. **A**d cui⁹
evidentiam sciendū est q intentio secundā q nunc loquimur est
idem quod conceptus rei. **E**t conceptus rei duplex est. s.
primus et secundus. v. g. **I**possum enim de homine habere
vnum conceptum quo concipio humanam naturā
solūte. s. intelligendo vel concipiendo ipsum esse substan-
tiam animā sensibilem rationalem: et sic habeo vñū cōceptū
solū priamū. et possum cōceptum de homine habere quo con-
cipio naturā humanā in ordine ad illa que participant eā
dem naturā. s. ad for. et pla. et sic habeo alium conceptum
s. cōceptum cōparatum qui dicitur secundarius conceptus
et iste abstrahitur a conceptu primo. **C**onceptus prim⁹
prima intentio. **C**onceptus secundus dicitur secūda intentio.
Unde prima intentio est conceptus immediate abstractus
a rebus. **S**ed secūda intentio est cōceptus abstractus a conce-
ptu primo vel a conceptibus primis. **N**omina enim rerum
erant extra animam sunt prime intentionis. vt homo. alba
albedo. nigredo. sed conceptus abstracti ab istis significant
p noia secūde intentionis. vt genus. species. subm. presica-
tum et huiusmodi. vnde breuiter prima intentio est prim⁹
conceptus rei. secūda intentio est secundarius cōcept⁹ rei. **N**o-
men prime intentionis est nomen significans rem vt cadit
sub primario conceptu intellectus. **N**omē secūde intentionis
est nōmē significans rem vt cadit sub secundario cōceptu

Liber

Et ex his bz cadē rē ēē prime intēctōis ⁊ scōe intēctōis. q. cadē res pōt apprehēdī sub primario pceptū intellectus ⁊ secundū. cū tñ prima ⁊ secūda intēctō nō sint eadē. dico q. q. logica est de rebus secūde intēctōis ⁊ sūt secūde intēctōis. q. in logica nō determinatū de reb⁹ nec de vocib⁹ nisi per habitudinē ad intēctōes secūdas. nō enim dīstīnātur in logica de boīe nisi inqūatū est species. vel sūbm. vel pēdicatū ppositiōis. vel inqūatū est terminus ⁊ sūt logisim⁹. q. inqūatū est maior vel minor extremas: vī mēdiū in frīlogisim⁹. Similiter nō determinat de vocib⁹ logica. nisi inqūatū significat res vī eis infāt intēctōes secūde. ¶ Pīe vīsū videndū est quid est sūbm in logica. dāf dīstīctō de subo ⁊ de logica. q. quoddā est sūbm in quo. ⁊ quoddā est sūbm cīra qd. sūbm in quo catīalib⁹ fēctīe est intellectus. q. oīs scīa hūmāna est in intellectu tāq. in subo. Subiectū aut cīra quod. est illud cīra quod ē cōsideratū. ⁊ tale sūbm cīra quod. est duplex. quoddā cōtēntiū. ⁊ est illud quod est cōe ad oīa pē cōsideratū ⁊ fēctīe. Aliud est sūbz pīncīpale. ⁊ est illud de quo pīncīpālīter pōderat in scīa. ¶ Item de logica dīstīngu. q. vñc mō accīpt. vī est gēns ad oīs habitūs acqūisītōs in libris logice. Alio mō p hūc pīncīpalī vñc cōdīctōis oīs res in logica. ¶ Tērio mō pō aggregatō ex oīb⁹ habitūbz tradītīs in libris logice. Et loquēdo de logica pīmo ⁊ tertio mōdo fē dico q. sūbm pīmam logicē est duplex. s. vī pīmam pīmitatē adēquatiōis. vel pīmam pīmitatē pīncīpalitatē. Dico tūc quod subiectum pīmam pīmitatē adēquatiōis hūc sūbm cōtēntiū cīra quod. est res secūde intēctōis. sūc eis rōnis. ⁊ nō est illud intēctū dū pē eis rōnis vī res secūde intēctōis. Alīa res secūde de intēctōis vel eis rōnis est cōe ad oīa pē se cōsideratā in logica. sū q. in logica cōsiderant. ⁊ tale dīctur sūbm cōtēntiū cīra quod. est idē q. sūbm adēctū cīra quod. nec oīs q. de tali sūbz pōbent passīōes aut pīpīatēes ⁊ fēctīe. sed sōlī requīrūt q. de spēbz sūbz pē se cōtēctūs ⁊ fēctīe. sūbm pōbent passīōes ⁊ pīpīatēes. Unde pīs pīmo pōste. dīct q. scīa bz vñū gēns subiectum. cūis gēnī fiant pē pīa subiectū. ⁊ pē se passīōes illāz pīas. vī subiectū sūbz mōdo acceptū est cōe ad oīa pē se cōsideratā in logica. sū q. in logica cōsiderant. ⁊ tale sūbm dīctur esse subiectū cōtēntiū cīra quod. est idē quod sūbz adēquātū scīaz. ⁊ de spōm sūo martīa cōtēate accepto nō pōbunt passīōes ⁊ pīpīatēes. sed de pē cōtēctūs sūbz pōbant in scīa pē se passīōes. sū mō sūbm pīmam in scīa natūrālī est hoc cōe res nātīs. subiectū pīmū in mēta. est eis pē se. ¶ Et aut loquimur de pīmo sūbz in logica pīmitatē pīncīpalitatē. s. dico q. sūbm pīmū in logica est vī sūbz de mōstratīōis. q. eis nōtā pīncīpalī inqūatū rītr in logica. vel sūm alios vī sūbz est hoc mōdo pīmū subiectū in logica. loquēdo de logica pīmo veltērio mōdo. ¶ Et sō loquimur de logica secūdo mōdo accepta. s. pōt est hūc pīncīpalī vñc cōdīctōis tñ. s. dico q. illud sūbm de quo pōbat passīō est subiectū illīs scīentīe pīncīpalīs. v. g. sī pōbat passīō de gñe. subiectum illū scīe acqūisītē pē illā pōbatiōē est gēns. cū de mōstratīō passīō de spē. sūbm scīe acqūisītē pē illam de mōstratīōis est species de qua pēdicatū passīō ⁊ sic de alijs. ¶ Et ē scīdū q. in logica determinat de reb⁹ ⁊ de vocib⁹. sed hoc nō est nisi pē bītudinē ad intēctōes secūdas vī dīctū est. vnde in libo pēdicatīōrū determinat de suba ⁊ quātūte in qūatū sunt gīa gñālīssīma. ⁊ de cōtēctūs sub eis inqūatū sūt gīa vel species. ⁊ ita pē bītudinē ad intēctōes scīas. Et mīlī in libo pōrb. pēdicatīōrū ⁊ pēbīermentas determinat de vocib⁹ pē bītudinē ad intēctōes secūdas. ¶ Et cīendū tñ q. in libo pōrb. determinat de vocib⁹ cōīs ⁊ mīlībz pēdicatīōrū determinat de vocib⁹ cōīs reb⁹ sōbz. vī de suba ⁊ quātūte ⁊ c. ⁊ in lib. pērb. determinat de vocib⁹ cōīs sōbz vocib⁹ vī de noīe ⁊ de vocib⁹. sed hoc nō ē oīs. vī sēd in vōce. quēdā sunt noīa res: dīstīnguēdo de rebz ⁊ vocē. ⁊ quēdā sunt noīa vocē. Alīa res: secūde vōce. sunt noīa pīme īmpōssībīlīs. ⁊ sūt vocī noīa secūde

[illegible]

Uniuersalium.

fale. sicut nō sequit̃. hō est spēs. ⁊ nullus hō singularis est
spēs ergo alius hō p̃ter boīes singularē ē spēs. ¶ Et si d
bee est v. a. aliqd ṽle est hic subm. q. nullū istor qnqz est b
subm ergo est dare textū ṽle. ¶ Dicēdū q̃ ṽle pōt accipi
large ⁊ stricte. accipiedū ṽle large sic ṽle idē quod cōe.
⁊ sic est ṽer q̃ ṽle est cōe. ⁊ istū modo loquēdū dico q̃ ali
quod ṽle est hic subm. q. aliquod cōe est hic subm. ⁊ cōe
q̃ est dare multo p̃ia ṽia q̃ quinqz q̃ ens ⁊ vni ⁊ oē
cōe est vniuersale sic loquēdū de ṽia large. ⁊ sic cōcedo q̃
est dare textū ṽle. Si autē ṽle accipiat stricte. sic solū ṽle ē
cōe ad istā qnqz. f. ad genus species ⁊ c. Et itū modo loquēdū
de ṽle ṽle est hic subm. q. t̃ ista est falsa. aliquod vniuer
sale est hic subm. q. nec geñ nec species est hic subm adēq̃
t̃ seu cōtēntū. hec t̃ est vera. ṽle est hic subiectū. f. m̃
q̃ vniuersale bz suppositionē simplicē. ¶ Circa sufficientiaz
ṽliū est sciendū q̃ sufficientia ṽliū pōt hē b̃ri. q. omne
vniuersale aut p̃dicat in qd aut in q̃le. si in quā aut dicit tōtā
q̃ditatē indidui: intelligendū p̃ quiditatē p̃dicatū essentia
le. aut p̃tē fī dicat totā quiditatē tūc est spēs specialissima.
si autē dicat p̃tē quiditatis sic est genus. Si ṽro p̃dicat in q̃
le. aut p̃dicat in quale essentialē. aut in quale accidentalē. si p̃
dicat in quale essentialē. sic est d̃ia. si in quale accidentalē. aut
ergo p̃dicat p̃uertib̃l. ⁊ sic est p̃p̃riū. aut nō cōuertib̃l
⁊ sic ē acc̃s. ¶ Sed dubitat. q. non ṽr q̃ spēs sp̃alissima
dicat totā quiditatē indidui. q. quiditas indidui est m̃
⁊ forma indiduiualis. sed spēs sp̃alissima non dicit formā
indiduiualē nec materiā. ergo species sp̃alissima nō dicit tōtā
q̃ditatē indidui. ¶ Dicēdū q̃ p̃r q̃ditatē possum⁹ dno
intelligere. f. vel formā declaratē quiditatē vel formā p̃fici
entē materiā. quodlibet p̃dicatū essentialē est forma de
clarans quiditatē sui indidui. Dico ergo q̃ intelligendū
p̃ quiditatē p̃dicatū essentialē sic spēs sp̃alissima dicit totam
quiditatē indidui sui. q. spēs est vni p̃dicatū essentialē.
de respectu indidui includens oīa alia p̃dicata essentialē.
Ila ⁊ ita debet intelligi dictū. Boe. f. q̃ spēs dicit totum eē
indidui. i. spēs sp̃alissima indidui oīa p̃dicata que essentialē
dicitur p̃dicantur de indiduo. ⁊ ita species sp̃alissima dī
cat totā q̃ditatē indidui. sed genus nō dicit totā q̃ditatē
indidui. q. nō includit oīa p̃dicata que essentialiter p̃di
cant de indiduo. Si vero quiditas accipiat p̃o forma
p̃ficiēte materiā. sic spēs nō dīcē totā quiditatē indidui.
¶ His ṽis q̃ circa p̃dicata sunt quedā dubia. q̃ p̃mo ṽr
q̃ nō sūt nisi quatuor: ṽia: q̃ per p̃m p̃mo top. tantum
quatuor sūt p̃dicata. f. genus. d̃is. p̃p̃riū ⁊ acc̃s. f. y
niuersale seu p̃dicabile ⁊ p̃dicatū idē sūt. ergo nō sūt
nisi quatuor vniuersalia. ¶ Itē genus ⁊ acc̃s nō vident
esse ṽia distincta. ergo non sūt quinqz vniuersalia. p̃bat
assumptū. nā color est genus. ⁊ p̃dicatur de plurib⁹ d̃isse
rentib⁹ spēs nō quod quid. puta de albedine ⁊ nigredine.
⁊ color est acc̃s. ergo idē est genus ⁊ acc̃s. ⁊ per p̃is
genus ⁊ acc̃s nō sūt ṽia distincta. ¶ Itē. spēs nō videt
esse vniuersale distincta a p̃p̃riū. q. p̃ p̃p̃riū esset res disti
cta a spē. v. g. si risibilibas esset res distincta ab boīe. tūc eēt
alia spēs ab boīe: ⁊ oīs spēs haberet passionē sibi p̃p̃riā. et
q̃ risibilibas habet passionē realiter distinctam ab ea. ⁊ illa
passio eādē rōne haberet alias passionē. ⁊ sic esset processū
in infinitū in p̃r se ordinatū. quod est contra p̃m. ¶ Itē
decē sūt p̃dicata. f. q. quodlibet p̃dicatū essentialit̃ est vni
uersale. ergo decem sūt vniuersalia. ⁊ per p̃is nō t̃m q̃nqz
q̃ vniuersalia. ¶ Dicēdū q̃ accipiendo vniuersale stricte
sic sūt qnqz vniuersalia. ṽr dictū est in accipiendo suffici
entiam vniuersaliū. ¶ Ad p̃mū ergo argumentū in con
trariū dico q̃ p̃m p̃m p̃m top̃orum loquitur t̃m de p̃
dicatis quēsis in problema sūt scibilib⁹. ⁊ sic solum ge
nus. diffinitio. acc̃s. ⁊ p̃p̃riū possunt queri de subiecto
sabili. ⁊ ideo ista quatuor ponunt̃ ēē p̃dicata in p̃blema
tibus de quib⁹ potest esse scia. Sed species nō p̃dicat
p̃p̃riū nisi de indiduo ⁊ de indiduo non est scia. idē spēs
cies nō est p̃dicatū in aliquo p̃blemate vere scibilibi
nō possit p̃p̃riū p̃dicari nisi de indiduo. Sed p̃r. non so
lum determinat de p̃dicatis que p̃dicant de subo scibibi
sed generaliter determinat de quocūqz p̃dicato p̃p̃riū

quacūq; ordinatiōe p̄dicāntiali. sūt sūt p̄dicabile d̄ s̄
lecto scilicet. sūt de subiecto non scilicet. Cum igitur dicit
tū quattuor: sūt p̄dicata. dico qd̄ verū ē vt p̄bas loq̄tur
de p̄dicatis in lib. top. sed vt porph̄ri. loq̄tur de p̄dicata
sūt sūt de vniuersalibus sic sūt plura p̄dicata q̄ quattuor:
o. ¶ Ad secūduū qd̄ dicitur qd̄ genus ⁊ accidēs non sūt di
stincta. dico qd̄ comparando genus ⁊ accidēs ad idē. sic sp̄s
genus ⁊ accidēs sūt distincta. Impossibile ēnt ēnt qd̄ idē
sit genus alicuius ⁊ accidēs eiusdē. tamen comparando
genus ⁊ accidēs ad diuersa. sic ēnt possibile qd̄ idē sit ge
nus ⁊ accidēs. i. illud idē quod ēnt genus vniuersale ē acci
dens alterius. Cum ergo dicitur qd̄ color ēnt genus ⁊ acci
dens. dico qd̄ color ēnt genus respectu albedinis ⁊ nigredinis
sed nō ēnt accidēs istōz. sed accidēs corporis. ⁊ non ē ge
nus corporis. vnde genus vt genus non ēnt accidēs. nec acci
dens vt accidēs ēnt genus. hoc ēnt idē respectu eiusdē
non ēnt accidēs ⁊ genus. Cum ergo dicitur qd̄ color ēnt ge
nus ⁊ accidēs. dico qd̄ color ēnt genus albedinis ⁊ nigre
dinis ⁊ non ēnt accidēs. ¶ Ad aliud dico qd̄ sp̄s ēnt res di
stincta a p̄prio. Et cum dicitur qd̄ tunc illud p̄prium ēnt
species. possēt concedi. Et cum dicitur qd̄ omnis sp̄s ha
bet p̄prium: dico qd̄ non. sed omnis species de genere sub
stantie habet p̄prium realiter distinctum ab ea. sed non ē
verum de speciebus accidentium. ¶ Ad aliud quando di
citur qd̄ decem sūt p̄dicamenta. cōcedo. sed omnia illa cō
tinentur sub vno vniuersali. hoc ēnt sub genere. qz substantia
ēnt genus. quātitas ēnt genus. ⁊ sic de alijs p̄dicamen
tis. cōcedo qd̄ plura sūt vniuersalia q̄ quinq; illorū. imo sūt
quasi infinita vniuersalia s̄m speciem. sed secundum gen
vniuersalitatis non sūt nisi quinq; vniuersalia. Vnde que
cūq; fuerint vniuersalia quolibet illorū. vel ēnt genus.
vel species. vel differentia. vel p̄prium. vel accidēs.

¶ Vnde iste quinq; intentiōes sūt quasi genera respectu
illorū de quibus p̄dicantur de nominatiue.

¶ Incipiunt isagoge porph̄ri ad p̄dicamenta
ta aristotelis.

¶ Cum sit necessariū gnarorū. ⁊ ad eā q̄ ē
apud Aristo. p̄dicamentoz doctrinaz
nosse. qd̄ genus sit. quid differentia qd̄
qz sp̄s. qd̄ p̄prium. ⁊ qd̄ accidēs. ⁊ ad diffinīū assi
gnatiōē. ⁊ oīo ad ea que in diuisione vel i demō
stratione sūt vilia. istarū rerū speculatiōe cōpē
diosam tibi traditiōē faciens tētabo breuiter ve
lur introductionis modo ea que ab antiquis di
cta sūt aggredi.

¶ Iste liber ēnt primus i ordine doctrine in libris logice. ⁊
continet p̄briū d̄ duos tractatus. In primo tractatū
determinat auctor de vnoquoq; vniuersali diuīsum. In se
cundo ibi. Commune ēnt qd̄. determinat de quinq; vniuer
salibus comparando ea adinuenit. ¶ P̄briū continet
vniū capitulum totaliter narratiū. in quo narrat tria. vj.
vilitatem istos libri. secundo modum tractandi in hoc li
bello. tertio questionēs impertinentes huic scientie ⁊ quibz
se vult abstinere: que tamen alicui possunt videri ad hanc
scientiam pertinere. ¶ Primo ergo monstrat qd̄ scētia quinq;
vniuersalium ēnt vniū qd̄ quatuor scilicet ad doctrinam
traditam in libro p̄dicamentorum. ⁊ ad diffinitiones assi
gnandas. ⁊ diuisiones faciendas. ⁊ ad artem demonstrandi

¶ Alioribus quidem questionibus abstinens
simpliciter vero mediocriter coniectas. Ador
de genericis ⁊ speciebus illud quidem sūt sub
sistant sine in solis nudis plurifq; intellectibus
posita sūt sūt subsistentia corporalia sūt an in
corporalia. ⁊ vtuz separata a sensibilibus. an i
ipsis sensibilibus posita ⁊ circa ipsa consistentia

dicere recusabo. alius enim est huiusmodi negotium et maioris egens inquisitionis. Illud vero quodammodo de his ac de propositis annis probabiliter tractauerunt et boni maxime pipa tenci tibi nunc tentabo monstrare.

Questiones imperitantes hinc scilicet quod a sua consideratione abiciuntur quatuor. Prima videtur universalis sine substantia extra animam vel intellectu. tunc sequitur secunda questio hinc tria membra. Supposito. n. q. universalis sine intellectu. tunc est questio. utrum universalis sine intellectu sit in solis intellectibus. aut in nudis intellectibus. aut in puris intellectibus. et intelligit per illa tria tres operationes intellectus. per solam enim intellectum intelligit operationes intellectus cui nihil correspondet in re. et sic operatio intellectus qua intelligit cibum dicitur solus intellectus. et intelligit per nudum intellectum operationem intellectus qua in appropinquatur non apprehensa forma et per purum intellectum operationem intellectus qua apprehendit formam non apprehensam materia. Ipso quoque videtur esse per solam operationem intellectus. est questio videtur. vltima sine sola operatione intellectus ita quod nihil eis correspondeat in re. aut sunt in operatione intellectus ad modum materie apprehensae sine forma. aut sunt in operatione intellectus tanquam forma apprehensa sine materia. vltima appropinquatur tanquam materia vel tanquam forma. Quidam in per intellectum non intelligunt operationes intellectus sed substantiam intellectus. Et tunc per solam intellectum intelligunt intellectum diuinum qui solus primo et principaliter dicitur intellectus. et est solus. quod videtur esse. nec est nec potest esse alius sibi e qualis. Ipse purus intellectus intelligit intellectum angelicum qui purus est absque materia cum corpore tanquam sit forma corporis. per nudum intellectum intelligit intellectum humanum qui in principio est tanquam tabula rasa et nuda in qua nihil est deperitum secundum primum tertio de anima. unde intellectus humanus qui est de se est nudus sine deinde ab omni forma materiali et ab omni specie rei materialis. Et posito quod vltima sine substantia extra animam sunt due questiones. prima est et tertia in ordine si vltima sunt extra animam. videtur vltima sunt corporalia vel incorporea. i. vltima sunt extensa sicut corpus vel inextensa. Et alia est quod est quarta in ordine. supposito quod vltima sunt incorporea. vltima sunt separata a singularibus vel sensibilibus. vel in ipsis sensibilibus posita. Et ab istis questionibus que circulant dicit auctor se velle abstinere. quod non pertinet ad logicum sed ad metaphysicum. et dicit se velle sequi in hoc opusculo dicta probabiliter antiquorum de istis vltimis. quod ad logicum pertinet. et dicit quod magis vult sequi in hoc opusculo dicta peripateticorum quam aliorum antiquorum. **C**um occurrit dubium quale notum quod vltimum est vltimum ad predicta quatuor. scilicet ad sciam traditam in li. pred. et ad assignationem diffinitionis. et ad diffinitiones faciendas. et demonstrationes. Et est sciendum quod sciam quinquaginta universalium est vltima ad cognitionem decem predicamentorum quoniam in omni predicamento sunt genera et species et differentie. id cognitio illorum trium est vltima ad cognitionem decem predicamentorum. Sicut oia que sunt in nouem predicamentis aliis a substantia sunt accidentia. et accidentia quod dicitur esse quod dicitur proprium. ergo ad cognitionem nouem predicamentorum que sunt accidentia vltima est notum tanquam accidentis oia quod per primum. et ita per cognitionem illorum quinquaginta vltima est vltima ad sciam que est in decem predicamentis. Et est vltima ad assignationem diffinitionum. quoniam sola species diffinitur. et ois diffinitio constat ex genere et differentia et diffinitione simpliciter dicta non debet potest accipi nec proprium illius diffinitio. id cognitio illorum quinquaginta vltima est vltima ad assignationem diffinitionum. cognitio enim speciei est vltima cum ipsa sola diffinitur. et cognitio generis et differentie est vltima et differentia ponitur in diffinitione. cognitio speciei et accidentis est vltima non ut ponatur in diffinitione sed ut abiciatur a diffinitione. Et etiam norma quod universalium vltima ad diffinitiones faciendas. quia aliquando fit diffinitio generis in species per differentias essentielles. et aliquando per differentias accidentales. Et differentia essentialis est duplex. quedam communis. quedam propria. et ideo ad diffinitiones faciendas tanquam essentielles et accidentales est cognitio illorum quinquaginta vltima. Et etiam valde vltima ad artem demonstrandi. quoniam in demonstratione concluditur proprium de specie cuius est proprium per diffinitiones speciei tanquam per medium. et diffinitio constat ex genere et differentia. et ideo ad artem demonstrandi est vltima cognitio illorum quatuor. scilicet generis speciei. proprii. differentie. et quod accipit commune non igitur demonstratio. id cognitio accidentis ois est vltima ad artem demonstrandi ut a demonstratione abiciatur.

Circa prima est. Vltima existant in re natura. aut non. secundo posito quod sic existant in re natura. est secunda dubitatio. Vltima habent esse separatum a singularibus. vel existant in suis singularibus. terna dubitatio. Vltima sit eadem res ois in singularibus vel diuersa. Et posito quod sint separata a singularibus est quarta dubitatio. Vltima sunt in intellectu. vel extra intellectum. Et posito quod fuerint extra intellectum est quinta dubitatio. Vltima existant in deo ut ponentes ideas in mente diuina representantes species rerum creaturarum. Aut sunt per se existant extra mentem diuinam. In solutione primi dubij soluitur utrum universalis existant in re natura. an non conceditur quasi omnes. et dicunt quod scientia est de universalibus. de subiecto vero scientie debet cognosci quod est. de non ente non est scientia. ut dicitur primo posteriorum. oportet ergo quod universalis habeant esse in re natura. Item universalis ut genera et species sunt in predicatione quia in omni predicamento sunt genera generalissima et species specialissime et genera intermedia que respectu diuersorum sunt genera et species. ut per primum per philosophum. Sed omne quod est in predicamento reali est ens reale. et id genera et species accipiendo illa non pro rebus simplicibus sed per his que denominant sunt etiam realia. Alia tamen est opinio que ponit quod nullum universale per predicationem existat in re natura. sed solum quod habeat esse in intellectu de qua opinione vltimo dicitur. De secunda dubitatione sunt opinioniones. quia quidam dicunt quod universalis sunt in singularibus. et quidam dicunt quod sunt extra singularia. Illi qui dicunt quod universalis sunt in singularibus habent auctoritates per se. primo quia dicitur in predicamentis quod secunde substantie in primis sunt. sed secunde substantie sunt universalis. et primo in substantie sunt singularia ergo universalis sunt in suis singularibus. Et Aristoteles primo posteriorum dicit quod universalis sunt ubique et semper. Incompositis exponit primam partem tam sic universalis sunt ubique id est universalis sunt in quolibet suorum locorum. loca enim universalium sunt singularia ut ipse dicit. unde universale est ubique id est universale est in quolibet suo singulari. et sic patet quod universale habet esse in suis singularibus. Ipse hoc opinione affirmant da sunt he duo rationes. prima est quod quiditas non separatur ab eo cuius est quiditas. nam quiditas est idem cum eo cuius est quiditas ut patet septimo metaphysice. et idem non potest separari a se ipso. sed universale est quiditas singularis ergo minor huius rationis arguitur quia universale predicatur in quid de suo singulari ut patet per philosophum. diffinitum sic speciem. species est que predicatur et. Et quicquid predicatur in quid de aliquo est quiditas illi. ergo. Item pars non separatur a toto cuius est pars. sed per se in peris est pars sui inferioris per se ut patet septimo metaphysice. Sed universale est per se superius ad singularia. ergo universale est pars sui singularis et per consequens universale non separatur a suis singularibus. Ito supposito ad istam dubitationem dicitur aliqui quod universale est eadem res cum suo singulari differens tantum solum solum conceptum. quia eadem res dum est sub conditionibus singularibus et materialibus est singularis. Et eadem res dum abstracta per intellectum a conditionibus singularibus est universale. et sic dum est intellectum sub conceptu communi est universale et hoc est quod dicitur in doctrinis supra philosophum. quod singulare est dum sentitur. Universale autem est dum intelligitur. Vltima dicitur quod eadem res omnino sunt homo et animal

mal differunt tanquam per rationem vel conceptum. quod alius est conceptus for. in quantum est for. et alius est conceptus for. in quantum est hoc. et alius est conceptus for. in quantum est animal. Sed per hanc opinionem non arguitur. singulare non diffinitur per philosophum septimo metaphysice. species diffinitur. ergo species est alia res a singulari. Et si dicitur quod singulare non diffinitur sub conceptu singulari sed sub conceptu vniuersali. id est sub vno conceptu diffinitur et sub alio conceptu non diffinitur. Contra. diffinitio est conuertibilis cum diffinito. ut per philosophum primo topicorum. et ex secundo posteriorum. species diffinitur non bovis non puerit cum aliquo singulari bove. nam for. et animal rationale mortale non puerit cum si essent conuertibilia. tunc ista esset vera. ois animal rationale mortale est for. quod conuertibile predicatur de pueritibus. sed hoc est falsa. ergo nullum singulare sine individui bovis diffinitur hac diffinitione animal rationale mortale. Et si dicitur quod nullum singulare sub proprio conceptu singulari diffinitur in singulare sub conceptu communi diffinitur bene. Tunc contra. si hoc esset verum tunc for. sub conceptu communi conuertitur cum hac diffinitione animal rationale mortale. et per philosophum hoc esset vera: omne animal rationale mortale est for. sub conceptu communi. ergo for. est plato. sub conceptu communi. Et si dicitur quod singulare non diffinitur. sed nomen communi ois singularibus eiusdem speciei diffinitur. et idem nomen est conuertibile cum diffinito. Sed per philosophum. ois nomen et omnis conceptus est accidentis. sed per philosophum. se primo metaphysice nullum accidentis habet diffinitionem simpliciter. Sed sola substantia diffinitur diffinitione simpliciter dicta. Accipio ergo substantiam ut substantiam bovis quod diffinitur diffinitione simpliciter dicta. Sed illa substantia non potest esse substantia singularis. ut for. et plato. quod nulla substantia singularis est puerit cum hac diffinitione animal rationale mortale. ut per philosophum. ergo substantia singularis non diffinitur ergo nullum accidentis predicatur in quid de substantia ut per philosophum in libro predicamentorum. sed illud quod diffinitur hac diffinitione animal rationale mortale predicatur de for. et plato. id quod illud quod diffinitur hac diffinitione animal rationale mortale non est accidentis. et per consequens non est nomen nec conceptus. Similiter si dicatur aliter quod nomen diffinitur et diffinitio puerit tunc. sed ipsum diffinitum et sua diffinitio non conuertitur. unde singulare diffinitur. et nomen commune ois singularibus eiusdem speciei conuertitur cum diffinitione. Contra vna vox non conuertitur cum alia voce. unde cum dicitur quod nomen diffinitur conuertitur cum diffinitione et quod ipsum diffinitum non conuertitur cum ea: est dicere impossibile. Item illud conuertitur cum diffinitione de quo demonstratur passio in demonstratione potissima. quod in demonstratione potissima extrema et medium sunt conuertibilia ut patet ex primo posteriorum. Sed passio in demonstratione potissima non demonstratur de aliquo singulari. quod per philosophum primo posteriorum. Assignare passionem speciei primo inesse aliquid singulari est error. Cum ergo passio demonstratur de aliqua re et non demonstratur de aliquo singulari oportet quod sit aliquid res diuidendo rem contra signum alia a re singulari de qua demonstratur passio: illa res est conuertibilis cum diffinitione. Confirmatur hec ratio. quod de eodem subiecto omni sunt scientie et demonstrationes: quod scientia acquiritur per demonstrationem demonstrando passionem de subiecto de quo est scientia. Sed scientia realis cuiusmodi est meta. et physica naturalis non est de nominibus. ergo demonstrationes in scientiis realis sunt de rebus. Sed de rebus singularibus non sunt demonstrationes ut patet per philosophum. ex primo philosophorum ergo res de quibus sunt demonstrationes sunt res alie a singularibus et per consequens singulare et universale tam illud quod est in anima quod est extra animam sub conceptu communi sit demonstratio. Contra. extrema in demonstratione potissima conuertuntur cum medio. ergo singulare sub conceptu communi conuertitur cum diffinitione quod est impossibile supra. Item de subiecto scientie debet cognosci quid est. quod per philosophum primo posteriorum. Sed scientia naturalis est de substantia sine de corpore mobili tanquam de subiecto. quod tunc an corpus mobile quod est subiectum in philosophia naturali sit res singularis aut res alia a singulari. si dicitur secundum habet proprium

anim. i. quod universale est quo est scia est res alia a singulari. Si dicitur quod id est quod res singularis. tunc aliquod corpus mobile singulare est subiectum in philosophia naturali: eadem ratione et quodlibet aliud. ergo quilibet rusticus in india esset subiectum in scia naturali et per philosophum non posset alius habere sciam naturalem nisi de quolibet rustico sciret ipsum esse quod est valde inconveniens. hec philosophia per philosophum necesse est habere sciam de subiecto scire quid est. quod est. Item diffinitio est principium cognoscendi ipsum diffinitum distincte et perfecte ut per philosophum septimo topicorum. et primo philosophorum. Quod tunc aut illud quod diffinitur hac diffinitione animal rationale et mortale sit res singularis. si aliquod individuum bovis vel res universalis. Si dicitur secundum habetur propositum. Si dicitur primum cum non sit maior ratio de vno individuo quod vnum individuum bovis diffinitur hac diffinitione animal rationale et mortale non potest cognoscere vel habere hanc diffinitionem nisi cognosceret quodlibet individuum perfecte et debite. Item non est maior indentitas inter vniuersalem et individuum in rebus extra quam inter vniuersalem et individuum in conceptu: quia ita essentialiter et id quod predicatur vniuersale de individuo i. conceptus sicut in rebus extra. Sed i. conceptus conceptus vniuersalis et conceptus conceptus individui sine conceptus superioris. et conceptus inferioris non sunt idem. ergo nec i. rebus erit vniuersale et individuum sine superioris et inferioris eadem. maior est manifesta et minor probatur. Nam conceptus abstractus a duobus conceptibus est alius conceptus ab utroque illorum a quibus abstractus ut patet. Nam conceptus generis est alius a conceptu speciei a quibus abstractus. et ita patet quod in conceptibus vniuersale et singulare non sunt idem. nec per philosophum. et inferioris conceptus sunt eadem. et per philosophum nec i. rebus sunt superioris et inferioris res eadem. Item hoc conuenit ois quod vniuersale abstractus a singularibus per intellectum et a conditionibus materialibus. Nam commentator primo de anima dicit quod intellectus facit vniuersalitate in rebus. et ex hoc sic arguitur. illud quod per intellectum abstractus a conditionibus et accidentibus materialibus realiter est sub illis: aliter enim abstrahendum esset mendacium: quod est contra philosophum secundum philosophum. vniuersale ergo abstractum ab accidentibus realiter existens sub eodem: est aliqua res a singulari et sic in rebus vniuersale et singulare sine in diuiduum non sunt eadem res. Item ergo dicta sufficiant ad presens circa opinionem ponentem vniuersale esse rem extra animam eadem omnino ex parte rei cum re singulari. **C**um ois opinio que ponit vniuersale habere esse subiectum in suis singularibus et quod vniuersale secundum se totum est in quolibet suo singulari. Et ista dicunt quod aliquod vniuersale habet esse in anima tantum. et aliquod habet esse extra animam tantum. et aliquod vniuersale habet esse tam in anima quam extra animam. verbi gratia. aliquod vniuersale solum habet singularia existantia et anima ut scia. ars. potentia et huiusmodi. et tunc vniuersale solum est in anima. et tunc vniuersale solum est extra animam. Et aliquod est vniuersale habens quodammodo in anima et quodammodo extra animam. verbi gratia. hoc commune qualitas. et hoc commune bitus. habet quodammodo singularia in anima et quodammodo extra animam. Item quodammodo qualitas est in anima. ut grammatice musica. et aliqua qualitas est extra animam. ut albedo nigredo et huiusmodi. Similiter aliquis bitus est in anima. ut virtutes morales et theologales. et aliquis habitus est extra animam ut habitus corporales cuiusmodi sunt fortitudo. sanitas. diuersitas ergo quod huiusmodi vniuersalia habent quendam singularia in anima et quendam extra animam et sic ponentes dicunt quod vniuersale tam illud quod est in anima quod est extra animam est aliqua res distincta a re singulari a qua extrahitur quod est contra opinionem immediate predictam. quod probat per hoc quod duo contradictoria non verificatur de eadem re ois. quod patet ex quarto metaphysice ubi philosophus dicit quod primum principium sine conceptum verissimum et nouissimum est. quod de quolibet est affirmatio vel negatio. de naturali illoque ambo. Et in septimo philosophum dicit quod ad sciendum utrum aliqua sint eadem vel diuersa videndum est an illud affirmetur de vno et negetur de altero. et sic non

Liber

in suas spēs. Sed nihil ē p se in genere substantiē nisi substantia
ita. ergo animal quod ē genus subalternum in genere substantiē
ē substantia. q spēs in quas descendit q dicitur p quas descen
dit in suas spēs sunt de substantia. ¶ Item q inducitur
vniuersale non sunt eadē res. q si effectus eius generis genera
lissimi in genere substantiē sit substantia: vt ita opinio po
nit. Sed q res generis generalissimi de pōdico substantiē
est aliqua res singularis vt for. vel plato. q rā rōne vni
uersaliū vel singularē est eadē res qd genere generalissi
mo. eadē rōne quodlibet singularē aliud de genere substantiē
est effectus generis generalissimi in genere substantiē. quod vt
datur inconueniens: tum q scdm hoc effectus plura genera
generalissimi de genere substantiē: q tot essent generalissi
ma quod essent individua in genere substantiē: tum q soli
effectus per se superius ad affirmat. ¶ Item secundum istam
opinionē nulla effectus ratio cōmunitis duobus individuis eius
dem speciei: q ois res extra animam ē singularis. q nulla
res singularis ē cōmunitis duobus individuis eiusdē spēs.
ergo nulla res ē. S; hoc ē falsum quod pbat dupliciter.
pmo sic. q si nullus intellectus esset. adhuc duo lapides magis
conueniret q vnus lapis a. affirmat. s; ois puenientia ē in
aliquo vno. Itam omnis puenientia ē vniuers fundata supra
multitudinem. q: quecūq; conueniunt in aliquo vno con
ueniunt. ergo ē aliqua res cōmunitis extra animā in qua duo
lapides conueniunt t in qua lapis a. affirmat non pueniunt.
Cōfirmatur scdm q: quāq; cōparant realiter ī aliquo vno.
cōparant scdm in magis vel minus. siue scdm equale. Itaq;
fi. a. t. b. cōparant adinuicē scdm in magis a. minus non cō
parant in illo qd cōpēt solū. a. nec in illo qd cōpēt solū
b. sed ī aliquo qd cōpēt vtriq;. vbi grātia fi. a. sit ma
gis album q. b. a. t. b. non comparatur ī albedine ipsius
a. nec in albedine ipsius. b. Itam hoc ē falsus. a. ē magis al
bum albedine ipsius. a. q. b. albedine. ipsius. a. Similiter
hec ē falsa. b. ē minus album albedine ipsius. a. q. b. albe
dine ipsius. b. ergo oporat q illud in quo cōparantur con
ueniat vtriq;. Sed nullum singulare cōpēt vtriq;. ergo ē
aliqua res vniuersalis in qua illa cōparant realiter ad in
uicem. Sed pbatur q equalia res cōmunitis duobus in
diuiduis eiusdem spēs q non ē singularis. q: aliter duo indi
uidua differantur speciem non plus differant q duo in
diuidua eiusdem speciei. q nihil quod ē in vno singulari ali
cuius speciei esset in alio singulari eiusdem speciei. q nulla
res singularis ē eadem in talibus duobus. t non ē alia res
extra animam secundum istam opinionem. Sed vnum in
diuiduum vnus speciei differt. alio indiuiduo eiusdem
speciei per quodlibet quod ē in eo. q non in alio. t sic for.
quodlibet quod ē in eo differt a platone. sed non pōt aliqd
per plus differe ab altero q per quodlibet quod ē in eo.
t sic for. non plus differt a lapide q a platone. Propter
istas rationes q infinitas alias. ponitur q vniuersale ē q quo
libet suo indiuiduo siue sit vniuersale ens in anima. siue sit
vniuersale ens extra animam. ¶ Contra istam opinionem
sunt rationes apparet. pmo scdm istam rationē sequit
ur q idem sit in celo t in inferno. q homo qui ē in for. ē
quodlibet indiuiduo. ergo ē in illo indiuiduo quod ē in infer
no t in illo qd ē in celo. t sic idē homo habebit maximum
gaudium a martis penā. ¶ Et si dicat q non ē in puen
ientia pterita ineffe eadē scdm speciem. vt homo vniuersalis
ē vniū scdm speciem a non scdm numerum. Contra quod
ē idem aliter ita q nullo modo differunt nec aliqua dimer
sitas ē inter ea illud ē idem numero ei. sed inter hominem
existentem in celo t inter hominem existentem in inferno
nulla ē differentia. ergo sunt idē homo numero homo q ē in
inferno q homo q ē in celo. ¶ Item sequeret q idē homo
numero simul moueret q quiesceret. q moto aliquo mo
ueretur oia q sunt in eo. t quiescente aliquo quiesceret oia q
sunt in eo. mox ergo for. non mouet natura specifica que
ē in platone. pter q for. mouetur t plato quiescat. t tūc
sequitur q natura specifica hominis que ē vna numero in
for. a platone simul mouetur t quiescat. ¶ Et si dicatur
q illa natura non ē idem numero. Contra idem q dicitur
sū sunt pime differentie entis. vt p3 ex quarto t decio no

Universalium

unde sicut currere non ē p se nisi in singulari: ita nec gaudere nec tritari. p dicit qd bomo in omni operatione sunt vnuerſali p accidens. sicut dicit p d. primo metaphisice. qd bomo sanat vel sanat p accidens. et iste bomo sanat vel sanat p se. Et scdm hoc posset pcedi qd accipiendo vnu numero large. qd vnu numero sume trias. et gaudet per accidens. qd vnuerſale gaudere vel tritari non ē aliud qd qd suū individuu gaudet vel tritret per se. unde sicut non ē cōueniens qd eide scdm specie inſint contraria ita nō ē hūc uenēdū qd eidem scdm numero large loquēdo inſint cōtraria ſalū p accidē. imo ſeqq qd si eidem ſpecie inſint cōtraria. ergo it eide numero inſant p traria large loquēdo de eodē numero. qd pta patet qd arguit ab inferiori ad ſup fugiū vbi dicitur ē. Sed accipiendo vnu numero ſtrictē fin qd diſtinguit pta vnum ſpecie et vnu genere. ſic vnu numero diſtinguit pta quodcuqz cōe. et ſic vnu et idem numero. id ē quod idividuu cuius intellectui repugnat in plurib⁹ repēſcitur. vt ſoz. vel plato. et iſto modo nullū vnuerſale ē vnu numero. et ſic accipiendo vnu numero impoſſibile ē idem numero eſſe in celo et in inferno. aut qd ſimil mōceator et quateſcat. et ſic de alijs. Et vnum numero ſic dicitur ē inferioris ad vnu genere et vnum ſpecie vt dicit p d. primo to piconum. et ſeptimo metaphisice. vbi dicit qd quēcūqz ſunt vnu ſpecie ſunt vnu numero et nō cōtrario. et quādo dicitur qd natura ſpecifica vel ē vna numero i ſoz. accipiendo vnum numero ſtrictē vel diuerſa dicendum qd nec ſic: nec ſic. unde qūis idem vel diuerſum cuiuſqz comparatū i ratione tū ad quam ſunt prime differentie entis. omne enim quod ē. ē idem ſortū vel diuerſum a ſorte. tamen idem vel diuerſum natura ſpecifica ſeu contracta per aliquod determinatum ſubiectum non ſunt immediate differentie entis. qūis idem ſoz. vel diuerſum a ſoz. diuidant ens: tamē id ēz alius ſortū. vel diuerſus alius a ſoz. non diuidit ens immediate. qd non omne ens ē idem alius ſoz. vel diuerſus alius a ſoz. vel ſit ex exemplum de brunelo. qūis cō qd ē ſit id ē brunelo vel diuerſum a brunelo. non tū cō qd ē. id ē alius brunelo vel diuerſus alius a brunelo. et eodē modo dō dicendū ē de eodē vel diuerſo numero. Quāvis n. natura ſpecifica hominis ſit eadem ſortū vel diuerſa a ſoz. non tamen ē eadem numero vel diuerſa numero a ſoz. accipiendo idem numero ſtrictē. Ad aliud qd querit an natura ſpecifica hominis que ē in ſoz. ſit ſubſtantia corporea vel in corporea. Rſpondeo diſtinguendo iſta qd ſpecies hominis nō ē ſubſtātia corporea: et eo qd predicatū pōt habere ſuppoſitionem ſimplicem generalem et ſpecialem: et hoc omnino habet locum in termino cō oriente ſub ſpecie et diuidua. qū enim talis terminus habet ſuppoſitionē ſimplicem generalem tūc ſupponit p ipſo genere. ſ. p ſuo ſignifica to primo qd ē genus. qū vero bz ſuppoſitionem ſimplicem ſpecialem: tūc ſupponit pro ſpeciebus ptenſis ſub ipſo genere. Dico ergo qd hec ē falſa. ſpecies hominis ē ſubſtātia corporea. ſecūdm qd per predicatū habet ſuppoſitiones generales. qd ſic loquit^r porphyrius. cū dicit qd ſubſtātia ē ita genus qd nullo modo ē ſpecies. ſic. n. ſubſtātia ſupponit p hoc cōmuni ſubſtantia. et non pro alio pōto inferius ad ipſum. Si vero habeat ſuppoſitionem ſimplicem ſpecialem. tunc ſupponit pro ſpeciebus ſuis. et ſic hec ē vera: ſpecies hominis ē ſubſtantia corporea. et ſic deſcendendo vſqz ad genus inſimul. unde concedo iſſā. ſpecies hominis ē animal ſcōm qd predicatū habet ſuppoſitionem ſimplicem ſpecialem. quelibet. n. iſta ē falſa ſpecies hominis ē aliqua ſubſtātia corporea: ſpecies hominis ē aliquod animal. qd ſignū par ticulare additum termino cōmuni qui ē in genere per ſe fa cit ipſum ſtare perſonaliter pro indiuiduis et ſpeciebus habentibus ſuppoſitionem perſonalem: qd ſcōm iſtam ſuppoſitionem verificatur genus ſtans perſonaliter de eis. unde iſta ē falſa: aliqua ſubſtātia ē ſpecies. et tamen ſubiectū ſupponit tam pro ſpeciebus qd pro indiuiduis: tam ſit cōmane ad vtatqz. qd cū ſubiectum ſupponit perſonaliter non ſupponit pro ſpeciebus niſi acceptis ſpeciebus ſecūdm illam ſuppoſitionem ſecundum quam verificatur de eis. Et non verificatur de illis niſi ſpecies ſupponat perſo

Liber

namque ista non est vera. hoc est aliqua substantia nisi fin
q. substantiam supponit personaliter. ideo hoc est falsa: aliqua
substantia est species: non obstante q. substantia supponit p
speciebus supponens personaliter. nam quilibet illarum est
falsa hoc est species: hoc est species: cum substantia suppo
nit personaliter. Et si dicatur q. hoc est vera: aliquod ens
est species: supponit substantia personaliter: ex quo sequitur q.
aliqua substantia est species vel aliquid quantitas: sic de alijs
ens speciebus. dicendum q. hoc consequentia non valet ali
quod ens est species: ergo aliqua substantia est species. be
ne tamen sequitur aliquid ens est species: ergo aliqua substantia
est species. supponit notie generis primo loco personaliter.
secundo loco simpliciter. et hoc indifferenter. fin suppositio
ne simpliciter vel personaliter. Unde sciendum q. de ratione
transcendens est q. ipm supponens personaliter supponit p
oibus suis inferioribus: sub quacunque suppositione sit pos
sibile q. accipiamur. sine materialiter sine simpliciter sine p
sonaliter. Sed non est sic de termino p se in genere: q. ra
lis terminus supponens personaliter sine acceptis cu; signo
faciente ipm stare personaliter. solum supponit pro individu
is personaliter. Et ideo sub termino transcendente personaliter
supponente et distinctione non potest descendere subdisti
ctive ad sua inferiora supposita personaliter nisi. sed debet
fieri descendens ab eo ad sua inferiora supposita tam perso
naliter q. simpliciter sub distinctione ut dictum est. Ad
aliam rationem dicendum est q. ad opinionem non sequi
tur q. sint duo soles: pro quo sciendum est q. sicut signum
universaliter additum termino communi habenti sub se indivi
dua distribuit ipsam pro individuis. Ita nomen numerale
additum termino communi. s. generis: vel speciei numerat ip
sum pro individuis: s. facit ipsam supponere pro individui
s. et ideo idem est dicere duo soles sunt. et dicere duo in
dividua soles sunt. Unde sicut sol universalis et sol particu
laris non sunt duo individua soles. Ita non sunt duo soles:
et tamen sunt due res: q. terminus transcendens sicut ille
terminus res qui est terminus transcendens est numerus
inter omnia inferiora sine sint individua sine communia.
sic est distributivus pro quolibet suo inferiori sine sit indivi
duum sine commune. Ad aliud dicendum est q. non se
quitur ad hanc opinionem q. deus non possit annihilare for. nisi
annihilaret omnem hominem. Et cum dicitur q. si deus an
nihilaret for. tunc annihilaret speciem hominis. Dico q. non
sequitur. ut dictum fuit. q. species non est pars individui
ut patet per psm secundo phisicorum. et quinto metaphy
sice. qui dicit q. effectus particularis sunt cause particula
res. et effectus universalis sunt cause universales. Et ideo
for. qui est effectus particularis: non componitur nisi ex cau
sis particularibus. s. ex hac materia. et hac forma. Et quan
do arguitur in contrarium. quando dicitur q. ad minus se
quitur istud inconveniens: q. deus non possit annihilare spe
ciem hominis nisi annihilaret totum genus substantie. dicé
dum q. illud non sequitur. q. annihilatio est destructio rei quā
tum ad omnia que sunt ei propria: non quantum ad omnia
que sunt communia sibi et alijs. et ideo species potest annihila
ri absq. annihilatione generis: q. genus non est pars propria
speciei sed communis sibi et alijs. unde si deus destruat ani
mam intellectivam et corpus humanum tunc annihilaret
hominem. q. anima et corpus humanum sunt proprie par
tes hominis. Ad rationem immediate precedentem. que pro
bat pcessum in infinitum. si ponatur q. universale sit alia res
a singularibus. dicendum q. si. a. signet individuum. puta for. et
b. specie hominis. tunc hoc est falsa a. et b. sunt duo homines
ut dictum est prius de sole. nec verum q. a. et b. continentur
in natura humana tertia ab illis. Imo vni illorū pmet sub
alio: ut a sub. b. tanq. individuum sub specie. sed a. et b. non
continentur in tertia specie specialissima communi eis: cu vni
illorū sit species specialissima alterius. Et adhuc opio
que ponit q. universale sunt extra aliam separatam fin esse a
singularibus: et hoc fuit opinio platonis. fin q. aristoteles
sibi imponit: et huius opinionis fuit duplex causa ut recitat
Arist. septimo metaphy. vna fuit q. scientia habenda de reb

sensibilibus. et alia causa fuit pp generationem illos q. sunt
p putrefactionem: cuiusmodi sunt multi vermes. Et huius
modi prima causa fundat sup hoc q. de rebus naturalib
seu sensibilibus est scientia: et de individuis habentibus esse i
materia sensibili non est scientia: ergo pter individua sensibilia
oportet ponere universalia separata a materia sensibili de q
bus est scientia naturalis: causa autem quare de sensibilibus
non est scientia est. q. cum sensibilia recedunt a sensu nescitur
verum sint aut non sint. et ideo cum sint transmutabilia et
variabilia non pot. de eis esse scientia aliqua certa. Secun
da causa fundatur super hoc q. nihil generatur nisi a sibi si
mili in specie. Sed generata p putrefactionem non habent
sibi simile in sp. existens in natura a qua generant. nam musca
non h. muscam aliam sibi similem substantialem a qua gene
ratur. ergo in his q. generantur p putrefactionem oportet po
nere simile in sp. separatū a materia. a quo generantur. et
illud separatū a materia sensibili ponitur a platone esse uni
versale. Et sic p. q. cause ponendi universalia separatā esse
a sensibilibus sunt due. f. vna pp scientiam et alia pp gene
rationem. Contra istas opiniones arguit pbs. tertio. et
septimo meta. et supponit q. vniq. d. q. p se et seorsum exi
stens est singulare seu individuum. Et hoc arguitur sic. uni
versale per se existens separatū ab individuis est individuum
vni. et per oia sol universalis et sol particularis seu singula
ris sunt duo individua soles: et erūt duo soles et duo mū
di. s. mundus universalis et mundus particularis quorum
vterq. est per se existens et p oia vterq. est singularis. et id
indiv. Similiter sequitur q. duo corpora sunt in eodez
loco sic. s. corpus i universale et corpus particulare seu sin
gulare. Et si dicatur q. corpus universale non est in loco.
contra ad hoc sequitur hoc inconvenientiens. v. q. aliquid corp
est sine loco. Item q. non oportet ponere universalia sepa
rata pp scias habendam. pbatur sic. q. illud de quo habe
tur scia h. diffinitio. sed v. separatū non h. diffinitio
nec cū sit singulare et nullum singulare diffinitur. ut probat
septimo metaphy. ergo si ponitur. v. separatū nō est scia d
illo. Itē universale separatū ē minus notū nobis q. sunt
singularia sensibilia. sed p minus notū non habetur scia de
magis noto. ergo non oportet ponere v. separatū cum sit
nobis ignotum ad habendam sciam de sensibilibus non
bis notis. Unde Arist. obviando platoni primo de aia di
ci: q. universale nihil est aut postertus ē. hoc ē v. sepa
ratū a singularibus sensibilibus quod plato posuit aut nihil ē
in rerum natura: aut posito q. sit in rerum natura et per po
sterius q. sit ad cognitionem: q. ē minus notū nobis et po
sterius q. singularia sensibilia. Item corporale et incorpora
le non sunt in eadem specie. homo enim universalis cuius sit
incorporalis non erit in eadē sp. cum boie particulari ut cū
for. et per consequens per hoc q. habeatur scia de boie v. si
non habet scia de boibus particularibus sensibilibus: et sic
propter scientiam habendam de singularibus non oportet
ponere universale separatū. Et aliam causam ponendi
universalia separatā a singularib. destruit pbs per hoc q.
illud agens quod inducit formā transmutat et disponit ma
teriam ad inductionem forme. quod ergo non transmutat
materiam non inducit formam. Sed in generatis per po
trefactionem. universale separatū non transmutat mate
riam ergo non inducit formam. ergo in generatis musce.
musca v. non ē generans muscā particulāre. v. ista ppo
sicio. id ē agens transmutat materiam et inducit formā: ē uni
versaliter nota in inductione materialis forme qua talis for
ma educitur de potentia materie: et psequens p agēs trās
mutans materiam sicut ē de aia intellectiva q. illa non edu
ctur de eius potentia et per hoc ē differens ab agente sepa
rato ut p. et. 16. de animalibus. unde sciendum fuit. Arist.
libro de generatione animalium q. quedam generantur p
ppagationem: et illa generantur ex semine. et q. dā generant
ex putrefactione: et illa non generantur ex semine s. ex simi
li virtute causata in materia a sole. unde in materia putrida
de q. generatur musca cūtur a sole aliq. virtus similitudo vni
seminis q. i generatis musce agit velut semē i generatis p
ppagatione. et hanc virtutē vocat Arist. virtutē divini fin q.

Universalium

commentator dicit scdo meta. Ad hoc generata p ppagatione
ne sunt duplicata: q. q. dā generant a simili in sp. specialissi
ma: ut hō ab hoie et a simili i genere ppino: cui tñ non ē
nomen impositum. Tñ ppositio sup qua fundatus erat pla
to non est universaliter vera. f. q. omne q. dā generat: gene
rat a sibi simili in sp. Itā caliditas generat ex motu q. non
est sibi similis in specie. et ignis ex percussionē sine ex collisione
ne corporū solidorum adinvicē. et vermis generat ex actio
ne solis. et v. scdm Arist. libro de generatione animalium q.
universaliter generatū ex semine et generatū sine semine
differunt scdm speciem quantūcūq. essent similia in acti
bus. ut bi gratia. ponatur q. aliqui mus generet sine semi
ne. puta ex terra. et talis mus postea generet suo semine ali
um murem: quantūcūq. illi mures essent similes in acti
bus: tamen differunt scdm species. q. vni ex generatis
cū semine. et alius sine semine. Contrariū tñ batus posuit
Arist. q. ponit q. eadem secundum speciem possent genera
ri ex semine. et sine semine. Unde posuit: sicut imposuit sibi
contentione: q. homo pot. generari sine semine ex maxima
commotione elementorū. Itē sciendum q. q. dā est generatio
vnioca. et illa generatio est similitudo a simili in specie. et q. dā ē
generatio equoca q. est generatio allicius ex dissimili cā in
specie: et hoc omnino ponit istas pbs q. a theologis. Et
iā opinione platonis de istis vidēda est opinio sancti Au
gustini et aliorū theologorū de ideis. Et est sciendum q. essen
tia divina respicitur ab eterno oia fideia. Tñ deus anteq.
faceret res cognovit eas. Alter ignoraret qd foret factur.
Et ideo ponit augustinus in libro suo de octoginta tribus
questionibus. q. ab eterno fuerunt exemplaria representan
tia res sciendas et illa exemplaria vocat ideas. unde dicit q.
in essentia divina ab eterno fuerunt idee: ad quas exem
pla res erant fiende. et de illis ideis tria dixit que apparēt
difficilia. f. q. idee in mente divina sunt eterne et incorru
biles et sunt diuerse. q. ut dicit. alia ratione conditus ē ho
mo et alia ratione conditus est equus. Sed de hoc ē ma
gnū dubium. Quia quero an idea sit essentia divina: an
alia res. si sit idem: tunc non erūt plures idee. q. in deo nō
est aliqua pluralitas. Si idea sit alia res ab essentia divina:
sequitur inconvenientia. f. q. aliud a deo fuit ab eterno. f.
idea hominis. et sequitur q. aliud a deo sit incorruptibile.
qd est inconvenientiens. q. omne aliud a deo est transmutabi
le virtute divina et in nihilum redigibile. Similiter ergo
deus est sume simplex. omne qd est in deo est idem quod
essentia divina. non igit pot. poni q. idea sit alia res ab es
sentia divina. Ad ista dubia et ad multa alia est vni mod.
dicendi. q. aliqua sunt idem realiter et diuersa quantū
cōnotata. et p hoc respondetur ad difficultates de attributis
in divinis. Dicunt. n. q. in deo idem sunt scire et velle.
seu cognoscere et velle. et tñ deus cognoscit malum culpe
et non diligit nec vult malum culpe. et sic contradictoria attri
buuntur eidē realiter rōne cōnotatoz. et sic ad ideas. f. q.
idea boie. et idea equi sunt idem realiter. q. sunt idem in
essentia divina. sunt tñ diuersa q. sunt ad cōnotata. Et ptra.
q. idea boie aut ē res significata p vocē. aut est vox signifi
cans rem significatam p vocem. si tunc. a. sit res significata
p cognoscere diuinum. et b. sit res significata p dilgere di
uinum. tunc. a. et b. sunt omnino eadem res. quoniam in
deo omnino sunt idem cognoscere et dilgere. si ergo. a. et
b. sunt omnino eadem res non potest dici q. a. cōnotet ali
quid quin. b. cōnotet illud idem. Ita. n. diuersitas cōno
tationum non potest esse ex parte rerum cōnotantium. et
si detur q. sit ex parte vocum. tunc huiusmodi diuersa cō
notatio nihil facit ad ppositum. q. de idēitate vel diuersitate
re vocis nō ē difficultas. s. solū de idēitate vel diuersitate
rei. Sufficiente questione et famosam opinionem possumus
dicere q. illud cōnotari quod i totali significato nominis po
nitur. vel significatur in obliquo vel in recto: et illud quod
significatur i recto dicitur principaliter significari. verbi gra
tia. hoc vox essentia divina representans hominem q. tñ ad illā
pōt batus vocis que ē i recto significat essentia divina. tñ p
aliā pōt batus vocis que est in obliquo significat re represen
tatā p essentia divina. s. hominem. Sic ergo principale si

gnificatum significatur in recto. et cōnotatū significatur i ob
liquo. Eum ergo dicitur q. idea vel nomen attribuit con
notat. illa cōnotatio est ex parte vocis diffinita. quando est
ex parte rerum significatarum per vocem. Unde quando
dicitur idea aliud cōnotat q. essentia divina dicit intelligitur
q. hoc nomen idea plura includit in suo significato totali q.
hoc nomen essentia divina. et tunc sit questio de re significa
ta per vocem ut per vocem significatur. Quando queritur
vtrū idea sit idem quod divina vel non. dico q. idea q. tñ
ad principale significatum in ea est idem. sed quantum ad cō
notatū non est essentia divina sed aliud. Et sic cōcedit dea
tus Augustinus. q. plures sunt idee quantum ad cōnotata
tab oc est quantum ad ideas: q. plura sunt ideata sine cōnotata
ta per essentiam divinam. Sed non sunt plures idee quan
tum ad illud quod principaliter importatur per hoc nomē
idea. quia illud est essentia divina tantū. Sed dubitū est:
quia beatus Augustinus dicit q. idee sunt rōnes inconueni
tabiles et de eisdem loquitur personaliter de quibus dicit
essentia eterna. sed cōnotata et ideata non sunt eterna. ergo
oportet q. pluralitas attributarum alijs q. ideatis. et sic i ipsa
essentia divina sunt pluralitas ab eterno. Dicendum q.
ideata fuerūt eterna obiectiue in essentia divina. hoc ē ab
eterno fuerunt representata et intellecta a deo. unde nō de
bet cōcedi absolute q. homo seu quātitas hois fuit ab eter
no. q. in ista hoc verbū predicat fecitū adiacens. nam de
terminatio ab eterno non est predicatū sed determinatio v
bi. Unde nullo alio a deo debet concedi predicatio huius v
bi in dēterio vel presenti cum hac determinatione ab eter
no seu eternitate. fin q. predicat secundum adiacens. ta
men secundum q. predicat terminum adiacens possunt bene
concedi multe propositiones affirmative cum illa determi
natione ab eterno de alio a deo. v. g. hoc non est conceden
da hō fuit ab eterno. nec ista. ppo hō ē. fuit vā ab eterno:
q. i istis hoc vbi ē predicat f. adiacens. Alit tñ ppones q. b.
hoc vbi ē predicat f. adiacens affirmative ff. pcedēde cū hac d
terminatione ab eterno. unde hoc ē vera: hō seu quātitas ho
minis fuit intellecta a deo ab eterno. et fuit creabilis a deo
ab eterno. et sic est de ideis quoniam illud quod cōnotat
per ideam hominis fuit ab eterno representatum per essen
tiam divinam. unde Augustinus dicit q. idee sunt rationes
eterne. Intellectus auctoris est q. idea quantum ad cōnotata
est eternaliter representata fecitū q. est ab eterno in essen
tia divina obiectiue. et hoc est satis manifestum. quia certū
est q. deus est agens et causans per cognitionem. et ideo
omne illud q. deus nunc et de nouo creat prius et ab eter
no cognovit esse creandū: et ita res que nunc facta est a deo
fuit intellecta ab eterno ab intellectu divino. Et ex istis p
patere error quorūdam dicentū q. omnes res intellecte a
deo ab eterno sunt idem quod essentia divina. quia manife
stum est q. antiphs creandus non est ipse deus. quia si illū
idem numero q. antiphs creandus est. esset idem numero
quod essentia divina. sequeretur q. antiphs iam fuerit et ea
tus. et foret idem quod essentia divina. quod est falsū. vñ
potest sic argui. nihil quod est essentia divina est creandus
antiphs est creandus. ergo antiphs non est essentia divina.
premissa sunt vere. ergo et c. Et si dicatur. q. omne qd
est in essentia divina est idem quod essentia divina sed res
scienda nunq. fuit in essentia divina. ergo huiusmodi res
nunq. fuit essentia divina. item si antiphs creandus non
est idem quod essentia divina. ergo est aliud ab essentia divi
na. Sed idem et aliud sunt differentie entis. ergo si anti
pshs creandus fuit aliud a deo. sequitur q. antiphs cre
andus est ens. Et confirmatur sic: quia ly aliud importat
relationem et non est nisi inter entia. Ad primum di
cendum q. aliquod esse in essentia divina est dupliciter
vel essentialiter vel obiectiue seu representatiue. Nunc tūc
quod omne quod est in essentia divina essentialiter ē idem
q. essentia divina. Et sic debet propositio intelligi. tamen
non omne quod est in essentia divina obiectiue vel represen
tatiue ē idem q. essentia divina. Et si dicatur. q. de
us nihil intelligit extra se. per Luminatorem. et. i. meta
physice. ergo quicquid deus intelligit est idē cum deo. dicit

Liber

dam qd deus nihil intelligit extra se primo. sed prius intelli-
git se et intelligendo se intelligit omnia alia. Similiter de-
us nihil intelligit extra se per receptionem a rebus extra: qua-
luer intellectus noster intelligit recipiendo species a rebus
extra. sed deus intelligendo se intelligit omnia alia: quia
essentia divina est sufficiens representatio omnium aliorum. et
sic debet intelligi illud commune dictum comitatoris. scilicet qd in se
patet a materia id est intelligibile et intellectus. Intellectus
per intellectum illud per quod intellectus separatur a materia. et in se
paratur a materia id est intelligibile et illud per quod intelligit.
vnde secundum comitatoris. nulla sita separata a materia intelligit per
speciem receptam sed solum per eandem suam. Sed hoc est. primum
intellectum comitatoris materiae. scilicet intelligere per speciem receptam a
re intellecta. Ad aliud concedo qd res creata est aliud a
deo: accipiendo ly aliud pro ut differentia transcendentis en-
tias ut est notum. et maxime transcendens. quia ens igitur modo dicitur
est concernibile cum isto comitatoris. et ideo sicut res creata
fuit ab eterno intelligibilis: ita ab eterno fuit ens. accipi-
endo ly ens ut est nomen. tunc non debet concedi qd res crea-
da ab eterno fuit. quia in ista predicatoris ens participium: quia
hoc verbum fuit predicator secundum adiacens in ista. Ad
aliud quando dicitur qd aliter est res et relatio. et dico qd
est relatio transcendentis. quia in quolibet predicamento invenitur alie-
tas inter res illius presentis et alterius: et talis relatio bene po-
tente non ens ad ens. vnde intellectus refertur ad intellectum
ut patet ex quito meta. et tunc aliquod intellectum non est ens.
Alia divisio ponitur de ideis que est eadem realiter cum p-
dicta. et est qd idea vel potest accipi pro eo quod significat:
vel pro eo quod dicitur. primo modo sunt plures idee. quia
hoc nomen idea non solum significat essentiam divinam: sed etiam
essentiam divinam representantem ideam. vnde idea hominis
significat idem quod hoc oratio entia divina representans
hominem. et idea equi significat essentiam divinam represen-
tantem equum. et certum est qd de significato non illius or-
dis non est essentia divina solum. sed etiam ideam sicut
homo vel equus et sic patet qd aliud significat idea hominis
et aliud significat idea equi. Si vero accipitur idea pro eo
quod denominat sic sola essentia divina est idea. quia hoc
est vera essentia divina est idea hominis et est predicatio
nominativa sicut ista. essentia divina est representans hominem
sed tunc est dubium quomodo accipiendo idea: est conce-
dendum qd idee sunt eterne. et qd plures sunt idee. nam accipi-
do idea pro eo quod denominat non est ibi pluralitas. et acci-
piendo idea pro eo quod significat: non est ibi eternitas. quia
ideam est de significato idee: et ideam non est eternitas.
Concedendum qd sermones antiqui sunt accipiendo in sen-
su in quo facti sunt et non in sensu quem faciunt. Dico qd
de virtute sermonis falsum est qd idee sunt plures et eterne
Intellectus tamen antiquus est verus et est qd ideata sunt plu-
ra et qd illa sunt obiectiva representata seu extracta per cen-
tiam divinam ab eterno et hoc est verum. Unde dicitur qd
ad aliud refertur pluralitas. et ad aliud eternitas secundum intel-
lectum Augustini. quia pluralitas refertur ad res. et idea
ad illud quod denominat. scilicet ad essentiam divinam. ita divi-
sio. scilicet qd terminus potest accipi pro eo quod significat et pro
eo quod denominat potest applicari materie. scilicet de eterni-
tate et in eternitate. Doctores enim ponunt triplicem me-
suram durationis rerum scilicet tempus quod ponit men-
suram esse mutabilitatis et corruptibilitatis. et cum secundum
durationem suam mensuram angelorum. Et alia ponitur
mensura que dicitur eternitas que secundum imaginationem
ponitur esse mensura dei. istud tamen commune di-
ctum de divisione durationis non potest sic intelligi qd sunt
tres mensuræ simplices durationis immo omnis mensura
durationis est tempus. quia duratio non potest intelligi si-
ne prioris et posterioris. sed solum tempus est mensura prio-
ris et posterioris secundum durationem. Unde angelus
non habet mensuram durationis que est alia res ab essen-
tia angelus. quia eadem ratione illa alia res haberet aliam men-
suram. et sic procederet in infinitum. Nam deus habet al-
quam mensuram sue durationis que sit alia res ab ipso
deo. Unde eternitas potest accipi principaliter pro eo qd

importat. et illud est quod denominat: ut essentia ange-
li vel dei. vel potest accipi pro eo quod significat. Primo
modo enim est idem quod essentia angelus et eternitas est
idem quod essentia divina. Secundum modo est idem qd si-
gnificat hoc oratio. essentia angelus coexistens tpi. et eternitas
est id est qd essentia dei coexistens tempori eterno vero vel
imaginatio. vnde illud est eternum quod coexistit tempo-
ri eterno si tempus ab eterno fuisset. Sic ergo dico qd acci-
piendo enim vel eternitatem pro eo quod significat. est verum
qd est aliud a tempore: quia importat plus. scilicet essentiam angelus
vel dei. Sed accipiendo enim vel eternitatem pro eo quod
denominat vel quasi. sic enim non est aliud ab essentia an-
gelus. et eternitas non est aliud ab essentia dei. Et si dica-
tur qd hoc nomen eternitas non potest esse denominativum:
cum sit abstractum vltima abstractione. Dicendum qd de-
nominativum potest dici qd sit denominativum secundum
se et illud non est abstractum vltima abstractione: vel po-
tente dici denominativum in suo equivoque et isto modo est
eternitas. quia est idem qd coexistens toti tempori eterno si es-
set. Nam autem qd dico toti tempori eterno coexistens en-
tiam est quodammodo denominativum. Sic ergo apparet
q mensura durationis angelus non est aliqua res: preter na-
turam suam essentiam angelus et preter tempus cui angelus
coexistit. nec est eternitas alia res a deo et a tempore infini-
to si esset cui deus coexistit. Sciendum qd divisio conc-
re et qd quoddam est concretum concretione subiecti: quod
dam concretione suppositi. Et concretum concretione su-
biecti est omne illud quod importat formam et subiectum
illas forme. sine significat adiectum sine substantie. verbi
gratia. adiectum: ut album nigrum et huiusmodi. substan-
tie ut dominus servus et huiusmodi: et generaliter om-
nia nomina officiorum et dignitatum vel subiectionis. Et
concretum concretione suppositi est illud quod importat rem
per se existentem. et isto modo homo dicitur: huiusmo-
di dicuntur esse concreta concretione suppositi. et talia dicti
tur concreta subiective. et huius sunt quedam que dicunt
formam substantialem inherenter supposito quod ab eis
concretur: sicut homo et animas. et quedam sunt que di-
cunt formam inherenter alteri ab eo quod concernunt: si-
cut hoc quod dico humanus fabule et huiusmodi. Ita. n.
dicunt formam inherenter alteri extrinseco et de quo pre-
dicatur. nam domus dicitur humana non ab humanitate
que est in domo sed ab humanitate que est in homine. et alii
quod opus dicitur fabule. non ab arte fabuli que est in ope-
re sed ab arte fabuli que est in fabro. et eodem modo potest
dici de abstracto. quod quoddam est abstractum abstractio-
ne forme accidentalis a supposito cui terminaliter inheret.
sicut albedo nigredo et c. et quoddam est abstractum abstra-
ctione forme substantialis cui realiter inheret: vel quomo-
documque denominat. Et isto modo humanitas dicitur esse
abstractum ab homine seu a supposito cui realiter inheret:
et etiam dicitur abstractum respectu humani quod deno-
minatur ab humanitate. Unde respectu humani homo di-
citur quoddam abstractum. nam quavis homo sit concre-
tum respectu humanitatis. tamen est abstractum respectu
humani quod est magis concretum qd homo. quia plura
concernit et importat. quia significat naturam humanam et
importat et denominat aliam rem extrinsecam. puta opus
aut possessionem hominis. vnde est sciendum qd quando
aliquid maiorem compositionem includit aut significat tan-
to magis dicitur concretum. et propter hoc illud quod sim-
plicissimum conceptum alicuius forme significat dicitur ab-
stractum vltima abstractione. et quod significat conceptus
maxime compositum dicitur esse concretum remotissimum
scilicet a forma. Unde humanitas est abstractum vltima
abstractione. quia apud intellectum non est simpliciter in na-
tura humana qd sit hoc nomen humanitas. Et humanum
est potius vltima p-creatione. quia non potest esse compositum
apud intellectum aliqd qd significat notie hominis qd illud qd si-
gnificat notie humani. Sed homo est quodammodo con-
cretum. et quodammodo abstractum: quia est concretum
respectu humanitatis. et abstractum respectu humani. Si

Uniuersalium.

humanitas respectu nullius est concretum: et humanum re-
spectu nullius est abstractum. quia abstractum vltima ab-
stractione significat quantibet formam cum precisione ca-
lescentique aliteris rei. Et ideo dicitur Augustinus. et metaphy-
sice sic: entitas est entitas tantum. hoc nomen entitas ta-
lem formam dicit cum precisione calenscentique aliteris rei.
Sed non est sic de concreto. quia omne concretum dicit ali-
quid preter formam importatam per nomen commune co-
cretum. Et istis opinionibus que ponunt uniuersalia ha-
bere esse in rerum natura potest adducere vna opinio qd
uniuersalia non sunt in rerum natura existencia nec in anima
nec extra animam. sed solum habent esse obiective in intel-
lectu. Unde ista opinio duo ponit. primum est qd uniuersa-
lia habent esse obiective in intellectu. 2^m est qd non habent
esse existere. nec habent esse aliud qd obiectum in intellectu.
Intelligo per esse obiectum esse cognitum. Et esse obie-
ctum intellectus idem est qd esse intelligibile. Unde que
dam habent esse in effectu. et etiam esse obiectum. ut illa qd
existunt in rerum natura et etiam cognoscuntur ab intel-
lectu. ut res existentes extra animam que simul cum hoc qd
sunt extra animam cognoscuntur ab intellectu. Et quedam
habent solum esse obiectum in intellectu ut chimera mons
aureus solum habent esse obiectum in intellectu. Et que-
dam alia apparentia sensui et existentia in rerum natura so-
lum habent esse obiectum in sensu et in potentia superiori
vel patet de numero candelarum et solis. Si enim eleuetur
vnus oculus aut deprimatur vltra situm debitum. vna ca-
dela apparebit due candelae et vnus sol apparebit duo so-
les. et huiusmodi dualitas non est aliquid in natura. sed so-
lum in apparentia sensus seu in cognitione apparenti sen-
sus. Similiter si baculus integer ponatur in aqua secundum
vnam medietatem apparebit visui qd baculus sit fractus.
Sed ista fractura solum habet esse in appensione. seu in ap-
parenti cognitione visus: et sic est diuersa. ita est de aliis sen-
sibus. et etiam talis apparentia est in virtutibus sensibilibus
interioribus et etiam in intellectu. quia quicquid cognosci-
tur a potentia inferiori cognoscitur a potentia superiori. quic-
quid enim cognoscitur a potentia exteriori. cognoscitur a
sensu communi et non econuerso: et sic ascendendo visus ad i-
ntellectum. Dico ergo qd uniuersalia solum habent esse obie-
ctum in intellectu. qd probatur sic nam uniuersale cogno-
scitur ab intellectu ut patet. nam intellectus potest habere
cognitionem animi vel leonis in communi non habendo co-
gnitionem alicuius animi particularis vel leonis singularis.
Et ita patet qd uniuersale habet esse obiectum in intellectu.
Et qd uniuersale non habeat aliud esse extra obiectum pa-
tet. quia non habet esse existere in anima nec extra animam
ut probant rationes superiores contra vitiosas opiniones:
quarum vna ponit qd uniuersalia sunt conceptus in anima:
et alia ponit qd uniuersalia sunt res existentes extra animam:
sic sequitur qd uniuersale non solum habet esse obiectum
in anima. Et hoc est qd dicit Boetius supra porphyrium.
qd ergo homo est. et non econuerso. hoc consequentia est
bona. singulare existit. ergo vlt existit. et antecedens est
verum. ergo et consequens. et per consequens uniuersale
habet esse existere et non solum esse obiectum. Item de-
structo superiori destruitur inferius. ergo si uniuersalia non
existunt singularia non existunt. consequens est falsum.
ergo et c. Item illud quod non habet aliud esse qd obie-
ctum in anima habet esse figmentum. nam figmenta intel-
lectus ut chimera habent esse obiectum. ergo si uniuersale
non habet aliud esse qd esse obiectum in anima sequitur qd
uniuersalia sunt figmenta qd esse falsum. Item sententia est
de uniuersalibus. ut patet ex primo posteriorum. Sed de
subiecto scientie debet supponi ipsum esse. ergo uniuersa-
le habet esse verum. Ad primum dicitur qd ab inferiori
ad suum superius est bona consequentia secundum qd su-
perius habet suppositionem personalem et non secundum
qd habet suppositionem simplicem. vnde bene sequitur for-

est ergo aliquis homo est. sed non sequitur for. ergo om-
nis homo est. secundum istam viam: nec sequitur singula-
re est. ergo uniuersale est. et eodem modo dico qd destru-
cto superiori personaliter sumpto destruitur inferius. seq-
tur enim nullus homo est. ergo for. non est. Sed destructo
superiori simpliciter non propter hoc destruitur inferius.
Ad aliud dicitur qd illud qd habet esse obiectum in ani-
ma secundum se et secundum omnia sua singularia solum
habet esse figmentum ut patet de chimera. nam tam chi-
mera in communi qd de chimera solum habet esse in ani-
ma obiectum. illud tamen qd secundum se solum habet esse
obiectum in anima ut homo et singularia existentia extra
animam: non habet esse figmentum. Sed dubitatur qd
liter illa que nec secundum se nec secundum suas singula-
res habent esse. quomodo possunt habere esse obiectum in
anima: cum nihil sit in intellectu nisi illud qd presunt sub se
su. et omnis cognitio intellectus animi habet a sensu ut pa-
tet ex primo posteriorum. Sciendum qd chimera et bu-
lusmodi ficta habent conceptum in anima. qui est verum
ens in anima. quia est qualitas anime. Sed ille conceptus
non causatur effectus ab illo cuius conceptus est. sed cau-
satur a partibus talis ficti et ab anima componente conce-
ptus partium ad inuicem. verbi gratia. Intellectus habet
conceptum montis et habet conceptum auri. qui conceptus
causatur a monte et ab auro. et ille conceptus existenti-
bus in intellectu. intellectus componit illos conceptus ad
inuicem et facit vnum conceptum compositum represen-
tanti montem aureum. qui est quoddam ens fictum. et
eodem modo est de chimera. Nam intellectus habet con-
ceptum capitis hominis et corporis leonis et aliorum: et ex
illis conceptibus facit conceptum compositum represen-
tanti chimeram.

Ubi dicitur autem neq genus neq species
simpliciter dici. Genus enim dicitur ali-
quorum quodammodo se habentium ad
vnum aliquid. et ad se inuicem collectio secundum qua
significationem romanorum collectio dicitur ge-
nus ab unius. scilicet habitudine. dico autem romuli.
et multitudinis habentium aliquo modo ad inui-
cem eam que ab illo est cognitionem secundum diuisione-
nem ab aliis generibus dicte.

Constituto problemio sequitur tractatus primus qui est de
quinque uniuersalibus diuisionem. et continet quinque capitula.
Capitulum primum est de genere. Capitulum 2^m est de spe-
cie. Capitulum tertium est de differentia. Capitulum qu-
rtum est de proprio. Capitulum quintum est de accidente.
Capitulum de genere continet duas partes. In prima po-
nuntur significationes generis. In secunda ibi. Tripliciter
autem ponitur et declaratur definitio generis. Prima pars
est totaliter narrativa. Secunda est declarativa. In prima
ergo parte ponuntur significationes generis dicens. primo
qd neq genus neq species videntur simpliciter dici. id est
vno modo tantum. sed multipliciter. Prima significatio ge-
neris est multitudo ab vno patre descendenti. ut multi-
tudo romanorum descendenti a romulo dicitur esse
genus. Et hoc potest intelligi dupliciter. Vno modo qd mul-
tudo descendenti ab vno patre simul cum patre a quo
plures descenderunt dicitur esse genus. Alio modo potest
intelligi qd sola multitudo vel collectio descendenti ab
vno patre dicitur genus per habitudinem ad illum patrem.
illo patre non accepto nec numerato in illa multitudine. et
quauis pater non numeretur in illa multitudine: ista mul-
tudo tamen habet cognationem ab illo patre. et diuersita-
tem ab alijs generibus per illum patrem: vnde multitudo
romanorum vna cum romulo potest dici genus. et etiam
multitudo romanorum descendenti a romulo: non co-
numerato romulo potest dici genus et sic prima significa-
tio generis habet duo membra. Et est sciendum qd non
quicquid multitudo descendenti ab vno patre dicitur ge-

Liber

nas. q: sic collectio omnium hominum diceretur unum gen^{us} qd est falsum. sed multitudo descendendum ab uno patre a quo tamen alij patres non descendunt dicitur et genus in prima significatione generis.

Dicitur autem et aliter rursus genus quidem uniuscuiusq: rei generate principium. uel ab eo qui genuit uel a loco in quo quis genitus est. Sic enim Orestes dicimus a tantalo hunc genus. illius autem ab hercule. et rursus pindarum quidem thebanum esse genere. Platonem uero arbeniensem. etenim prius principium est uniuscuiusq: generationis quemadmodum et pater. Nec autem uidetur promptissima esse significatio. Romani enim sunt qui ex genere descendunt romuli. et cecropides qui ex genere descendunt cecropis et eorum proximi. Et prius quidem appellatum est genus uniuscuiusq: generationis principium. debinc etiam multitudo eorum qui sunt ab uno principio. ut a romulo. namq: diuidetes et ab alijs separantes dicebamus omnem illam collectionem romanorum esse genus.

Secunda significatio generis est illa. principium generationis. Et isto modo dicitur pater esse genus filij et cetera. Loc^{us} dicitur et genus locati. q: est principium generationis locati. **I**ntelligendum q: cum dicitur locus est principium generationis locati. non accipitur loc^{us} pro loco proprio qui non plus continet q: ipsum locum. sed accipitur pro loco communi. s. pro villa vel ciuitate vel regno. **I**ntelligendū ē autē q: pater ē principium generationis effectuum. et locus est principium conseruationis generationis et rei generate.

Alter autem rursus dicitur genus cui supponitur species ad borum fortasse similitudinem: dicitur etenim quodammodo principium est huiusmodi genus earum que sub ipso sunt specierum. Videtur autem genus multitudinem continere omnem que sub eo est specierum.

Tertia significatio generis est illa. genus est cui supponitur species: et sic accipitur genus apud philosophos. unde genus apud logicos. ē id cui supponitur species. nec est id cui supponitur species diffō gēis: sed una significatio eius per se.

Ripliciter igitur cum genus dicat de tertio apud philosophos sermo est. qd ē describentes assignare genus esse dicentes. qd de pluribus et differentibus specie in eo qd quid sit predicat. Eorum. n. que predicatur alia quidem de uno solo dicunt. sicut indiuidua. ut for. et plato. et hic et bec et boc et huiusmodi. Alia uero de pluribus. ut genera et species. dicitur propria et accidentia cōiter. sed non propria alicui.

Est autem genus quidem ut aial. species uero ut bō. dicitur ut rōnalis. proprium ut risibile. accidēs ut album: nigrum et sedere. ab his ergo que de uno solo predicant differunt genera. eo q: de pluribus assignata predicant. ab his autē q: de pluribus assignata quidem. qm species et si de pluribus predicant. non de omnibus species numero solo. **I**do. n. cum sit species de for. et plā. predicat qui nō dicit a se iuncte specie sed numero. animal

vero cum sit genus de homine equo et boue predicat qui dicit a se iuncte specie. non numero solo a proprio uero differt genus. qm propriū quidem de una sola specie cuius est proprium predicat et de his q: sub specie sunt indiuiduis. quemadmodum risibile de homine solo et de particularibus hominibus. Genus autem non de una sola specie predicatur. sed de pluribus dicitur specie. a differt etia uero et ab his q: cōiter sunt accidentia differt genus. qm et si de pluribus differentibus specie predicantur differentie et cōiter accidentia. in nō in eo qd quid sit sed in eo qd qle sit predicantur interrogantibus enim nos illud quod predicantur. nec in eo qd quid sit dicimus predicari. sed magis in eo qd quale sit. Interroganti enim q: quis homo sit dicimus. qm rōnalis et i eo qd qle sit coru. dicimus qm niger. ē aut rōnale quidem differtentia. nigr^o uero accidēs. **Q**uā at quid ē hō interrogamur aial rōdemus. est autem hōis genus aial. q: de pluribus predicari diuidit gen^{us} ab his q: de uno solo q: sunt indiuidua predicatur. **D**e differentibus uero specie separat gen^{us} ab his q: sicut species predicantur vel propria. i eo autē qd quid sit predicari diuidit genus a differentibus et a cōiter accidentibus q: non in eo qd quid sit. sed in eo qd quale est vel quō se habens predicatur. **N**ihil igitur superfluum neq: minus continet generis dicta descriptio.

Propterea significatio generis ponit auctor descriptio nem generis que est predicari de pluribus differentibus specie i eo quod quid. Et q: bec descriptio de genere sit bene data declarat auctor. et bec est prima conclusio huius libri. s. q: bec est descriptio generis predicari de pluribus differentibus specie in eo quod quid. **I**do cetero probat sic. **I**lla est definitio seu descriptio generis que inest generi. et per cuius partes gen^{us} distinguit a quolibet quod nō ē genus. nam de rōne diffinitionis est q: competat seu conueniat diffinitio. et q: per partes eius diffinitum distinguatur a quolibet alio ut patet 6° topicor. sed predicari de pluribus dicitur specie in eo quod quid inest generi ut manifestum est. et per particulas hic positas in diffinitione distinguuntur genus a quolibet alio quod non est genus. ergo bec est bona descriptio vel diffinitio generis. s. predicari de pluribus et cetera. **E**t per consequens genus diffinitio est id quod predicatur de pluribus dicitur specie in eo quod quid. **E**t ex particulis in diffinitione positis differt genus a quolibet alio. quod probat per porphyrias. nam per hanc particulas predicari de pluribus. genus differt ab indiuiduo quod nō predicatur de pluribus. et per hanc particulam differentibus specie: genus differt a speciebus specialissimis. que nō predicantur nisi de differentibus solo numero. et per hanc particulam in eo quod quid. differt genus a differentia proprio et accidente q: predicant in qle et non in qd. q: autem predicat. s. differentia proprio et accidente predicant in quale proprio. q: ad interrogationem factam per quale de indiuiduo pueniunt respondet per ista. s. p: differentiam proprio et accidente. sed gen^{us} predicat in qd de indiuiduo. q: ad questionem factam p: qd de indiuiduo pueniunt rōdet per gen^{us}. ut si querat qd est for. conuenienter rōdet q: animal. **E**t sic tria notanda. **P**rimo q: bec oratio q: predicat de pluribus et cetera. non est diffinitio generis nisi extendendo nomen diffinitionis ad descriptionem. et ratio huius est. q: bec commune genus nō est in aliquo certo genere. cū regit in quolibet predicamento et quod circū omne genus in nullo genere ē determinate: nec predicatur in qd nec indicat quidatenus proprie aliquem rei. **S**ecundo notandum q: aliud est quod dicitur diffinitum. et aliud est pro quo diffinitur. unde illud quod diffinitur est intentio secunda. et est commune omnibus generibus generalissimis et subalternis. et illa pro quibus diffinitur sunt genera. s. generalissima et subalterna. q: bis cōpetit bec descriptio. s. predicari de pluribus. **U**nde cū dicitur genus sic diffinitur quod predicat et cetera. hoc nomen genus habet ibi suppositionem simplicem et non personalem sic est manifestum. quia nullo genus sic diffinitur. nec est aliud quod genus conuertibile cum hac diffinitione. ut de se proprio cum dicitur genus est qd predicatur de pluribus. hic hoc nomen genus h: supponem personalem. si enim haberet suppositionem simplicem esset falsum. q: bec intentio genus huc hoc cōde genus nō predicatur in quid de pluribus differentibus specie. unde cum sic dicitur. homo diffinit. iste terminus homo h: suppositionem simplicem. et cum dicitur. homo est aial rōnale mortale. iste terminus homo habet supponem personalem. ita cum sic dicitur. genus sic diffinit. iste terminus genus habet suppositionem simplicem. sed cū dicitur genus est quod predicatur. iste terminus gen^{us} h: suppositionem personalem et sic p: terminus h: alia et aliam suppositionem respectu actus exerciti. et respectu actus significati. unde bec est uera. aial predicat de oī boie fin q: subm habet suppositionem simplicem. et in actu significati ubi exercetur predicatio habet iste terminus aial suppositionem personalem. ut in ista. oīs homo ē animal.

Tertio est notandum q: in hac descriptione qd predicatur de pluribus. i. de pluribus accipitur pro suo significato positio. et nō accipitur comparative. unde sensus est q: genus est qd predicat de multis differentibus specie. ita q: iter ista duo pluribus differentibus specie est constructio transitiva. q: aut li de pluribus nō accipitur comparative in predicta descriptioe p: q: si acciperetur comparative sensus est iste. genus est illud quod predicatur de pluribus q: sunt differentibus specie. sed intellectus non est talis. quia descriptio generis competit oī generi. sed non competit oī generi predicari de pluribus q: sunt dicitur specie. q: genus inuenit qd non h: sub se nisi duas species nō predicatur de pluribus q: sunt dicitur specie. s. intellectus nō est talis. et q: comparatiuū pōt accipi pro positio et conuerio p: nā quādo dicitur plures boies currunt. accipit comparatiuū pro positio. nam est idem dicere. plures boies currunt et multi boies currunt. et positum aliquando accipit pro comparatiuū. ut bonū est et cetera. **I**tem in domo q: iboie. intellectus est iste melius est pōdere in domino et cetera.

Sed autem dicitur quidem et de uniuscuiusq: forma: fin quas dicitur est. priami quidem species digna imperio. **D**e autem species et ea que ē sub assignato genere h: quā solemus dicere boiem quidem spēm aialis: tria uero species memini dicentes. qd de pluribus et dicitur specie in eo qd quid sit predicat. et species dicimus id qd sub genere ē. **M**osse autem oīs qm et genus alicuius species dicitur genus: et species alicuius generis est species. **E**t circo necesse est in utroque que rationibus utriusq: uni.

Item est scdm capm tractatus pmi in quo determinatur de specie et de ordine et ordinatis in linea predicamentali. Et pmet istud capituluū duas ptes principales. In prima ponuntur significatiōes et descriptiones species. In secunda ibi. **I**lla nō ē ad declaratiōem eorū q: predicantur de specie enumerat ea q: sunt in linea predicamentali et determinat de eis a de ordine eorū. **P**rima p: ē partim narratiua. et partim igitur. **I**tem ergo narrando ponit vna significatiōem species que nō pmet ad logicā dicens. q: species dicit vno nō uniuscuiusq: rei forma. et fin ista significatiōe dicit q: species pami

Uniuerſalium.

digna est imperio. et accipitur hic species pro pulchritudine uel decore. et pōt intelligi tam de pulchritudine animi q: de pulchritudine corporis. pulchritudo animi est aie virtus. den de ponit aliam significatiōem species. q: ē q: species dicitur que ponit sub assignato genere. **E**t bec est una descriptio species q: pmet ad logicā. **U**nde auctor ponit tres descriptiōes species. sed due significatiōes species pertinent ad logicā. **P**rima species est q: ponit sub assignato genere. et circa illas descriptiōem auctor ponit dubium. et modo suo respondet. ut videbitur prolixius in fine huius prime partis.

Assignat ergo et sic pēm. species est q: ponitur sub genere: et de q: genus i eo quod qd sit predicat. **S**ecunda descriptio est q: species est que ponitur sub assignato genere: et de qua genus predicatur in quid.

Amplius at et sic quog. Species ē q: de pluribus et differentibus numero i eo quod qd sit predicatur. **I**z bec qd assignatio species specialissimaz.

Tertia descriptio est q: species predicat de pluribus differentibus numero in eo qd qd. et intelligit ista descriptio cū pōtione sic q: species est q: sola predicat de pluribus dicitur nomen in eo qd qd. et nō de dicitur specie. et nisi bec descriptio poneret cū pōtione. ista descriptio ppteret generi generalissimo. q: genus generalissimū predicat de pluribus dicitur numero in eo quod qd. intellecta tñ hac descriptione cū pōtione nō cōpetit generib^{us} generalissimis nec species subalternis. **I**te tres descriptiōes sic pparant aduices. q: pme due competunt tam speciebus specialissimis q: species subalternis. sed tertia descriptio intellecta cum pōtione ut dictum est solū cōpetit species specialissimis. **C**irca pnam descriptionem hic posita ponit auctor dubitationem tales. **I**n diffōne gēis ponit species. ut visum est capto de genere. ubi dicit q: genus est qd predicat de pluribus differentibus specie et cetera. ergo in diffinitione species nō debet poni genus. q: idē respectu eiusdem non pōt ē diffinitio et diffinitum. ergo male descriptus species cū dicitur species ē q: ponitur sub assignato genere. **A**d istud respondet auctor dicens q: genus et species sūt relatiua. nā genus dicitur alicuius species genus. et species dicitur alicuius genus species. et iō nec ē q: utriusq: ponat in diffinitione alterius. unde fin istū auctorē in relatiua nō ē cōueniens. sed magis ē necariū q: idē respectu eiusdē sit diffinitio et diffinitum.

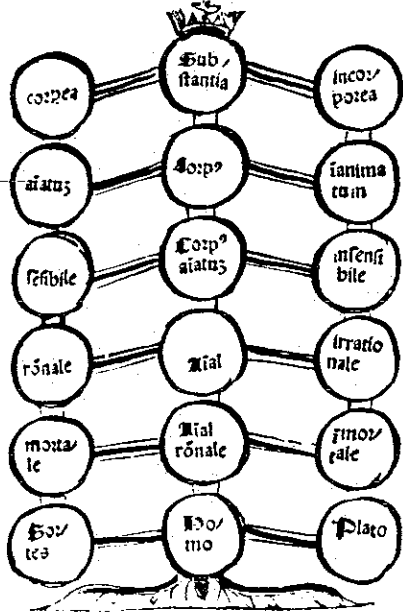
Sed si sunt duo dubia. **P**rimū ē an gen^{us} et species sint relatiua. **S**cdm ē an unum relatiuū debeat poni in diffinitione alterius. **A**d pmiū dubiū arguit sic. **P**bando q: genus et species nō sunt relatiua. q: illa que sūt cōmunia oibus predicamentis nō sunt in aliquo predicamento determinato. s. genus et species sunt cōia oibus predicamentis. q: in oī predicamento sunt gēa et species. ergo genus et species nō sūt in aliquo predicamento determinato. ergo non sunt relatiua cōuenienter relationis. ergo non sunt relatiua. **I**tem relatiua sunt si nā p philosophū in predicamentis. sed genus et species nō sūt si nā. q: genus naturalis est pns p psm in predicamento dicit q: pns ē a quo nō puenitur supstentiā pna. s. huiusmodi est genus. ergo et cetera. **A**d oppositū ē auctor. **A**d scdm dubiū arguit. **P**bando q: unū relatiuū nō pōt pōi in diffōne alterius: qm qis diffō dat cā innotescendi. qis q: diffōnis p: debet esse notior ipso diffinito. s. unū relatiuū nō ē notius alio. ergo et cetera. **E**t dicitur hoc. si de diffinito qritur quid sit cōuenienter rōdet p diffōne: ita q: diffinitio certificat de qōne querente quid est de diffinito. sed si fiat qd de uno relatiuo quid est. non certificaretur querens de illa qōne p diffinitionem uel descriptionem in qua ponit unū relatiuū. ergo et cetera. **I**tem maior p: et minor declarat. nam si q: ratur quid est p: et rōdet sic. p: est q: habet finem uel eē nulli finem. queritur conuerio quid est finis. q: finis ē eē bene mihi ignorans sicut pater. et si dicitur q: finis est q: h: patrem. adhuc contingit querere. quid est pater sicut p: ita nūq: ero certificatus de aliquo relatiuo: quid est. q: respondendo per eque ignotum. non sum nec ē possum certificatus. unde potest sic argui. **I**lla nō est diffō alicuius

Liber

per quā non possunt esse certitudines de diffinitio. s; p diffi-
nitionem relatiui in qua ponitur suū cōrelatiuū nō possit
certificari de illo relatiuo vt videtur et. ergo &c. ¶ Itē qñ
canas in diffōne ponit aliqd diffinibile. si diffinitio illius dif-
finibilis ponit locū dī: vior: & expellitur erit diffō in qua lo-
cō diffinitū ponitur sua diffō vt p; 6° topi. si ergo in diffōne
pñs ponatur filius. & si in loco filij ponat diffō nūij. ista diffō
erit vior: & expellit diffōne pñina. sed in diffōne filij s; ista
opinionem d; poni pñ. ergo in verissima & expellissima diffi-
nitione pñs d; poni pñ. sed hoc est inueniendum. s; qñ idēz
ponatur in diffōe suprasij &c. ¶ Ad oppositū tñ ē auctor.
Ad pñū dubiū qñ querit an genus & species sint relatiua.
Dicendū qñ genus & spēs pñt accipi p bis que principalit
significant & p bis qñ denotant. Si accipiāt p bis qñ signifi-
cāt alienū tñ accipiūt p itentib; in aia coib; quib; & spēs
b; in qñs pñdicant vt cuius pñdicant. & bec sūt rela tñ transfe-
rentia: qñ intentio gñis refertur ad lēuonē spēs. Si vō ac-
cipiantur p bis que denotant lē accipiunt p bis de quibus
pñdicant. vt p boie & aial. s; sic est falsum dicere qñ genus
& spēs sunt rēla. qñ bō & aial non sunt relatiua. nec albedo
& color sunt rēla. sed absoluta. Si genus & species accipiū-
tur p bis que pñmo significant s; bñt supponēti simplice.
sed qñ gen? & spēs accipiūt p bis qñ denotant. tñ bñt sup-
ponēti pñfatiem. ¶ Ad pñmū argumentū in pñū cū dī-
qñ genus & spēs sūt cōia oibus pñdicantib; g^o tñ. Dicendū
ē vno mō qñ gen? & spēs si sūt rēla dīminut gñis. s; si rēla rā-
tēdēta: qñ repñit i quib; pñdicant. Altr pōt dici qñ idē pōt
ē in quibet pñdicatū denotantur & tñ in vno pñdicamē-
to quidantur. & sic genus & spēs sunt in quibet pñdicamē-
to. qñ denotant res oium pñdicamentoz: & tñ sūt gñdantē i
vno pñdicamentū tñ. i. in pñdicamentū rēfōnt. ¶ Ad 1^{am} ar-
gumentū cū dī qñ genus ē nālī pñs spē. dico qñ accipiūdo
genus & spēs p bis que pñmo significant pñcipalit. sic nū-
ritoz: ē alio pñs nālī. sed sūt finij nālī. Sed accipiēdo gen?
& spēs p bis qñ denotant. sic gen? ē nālī pñs spē vt aial boie
& hoc mō accipiēdo genus & spēm nō sūt rēla. ¶ Ad 2^{am}
dubiū dicit qñ d; loquēdo de diffōne idicāte gñatē rēl
nō d; poni vñū rēlatiū: in diffōne alteri? s; in diffōne et
pñmēte quid nois bñ d; poni vñū rēlatiū: in diffōne alteri?
& sic intelligit auctor: qñ in diffōne expñmēte qñ nois d; po-
ni vñū rēlatiū. ¶ Sed mihi vt qñ vñū rēlatiū: nō de-
beat poni in diffōne alterius expñmēte qñ nois. nec i diffōe
expñmēte qñ rēl alteri? qñ vtraz diffō notatū diffinitū
ē notū: diffinitio. istā diffō expñmēns quid nois: notatū
quid noimen significat. & diffinitio expñmēns quid rēl notatū
gñatē diffinitū. sed vñū rēlatiū nō est notū: altero. nec
oro in q ponit vñū rēlatiū: ē notū: alio relatiū. Et nō bñ
dicit Avice. in logica sua qñ dicentes vñū rēlatiū: diffinitū
p rēlatū nō aduertit dīamū inter etē notū cū alio & esse no
p aliud. vñū rēlatiū: nō est notū p aliud. ergo p; p
rōnes ista facta q loquēdo de diffōne s; q; Alii loquūt.
sic vñū rēlatiū nō diffinit p rēlatū. loquēdo. n. de diffinitio-
ne idicāte quidatē rēl manifestū ē q vñū rēlatiū nō diffi-
nit p rēlatū. q; vñū rēlatiū: nō ē de quiditate alteri?
nec est notū altero relatiū loquēdo ē de diffinitio ē expñ-
mēte qñ nois nō diffinit vñū rēlatiū: p rēlatū: qñ diffō
quid nois manifestat qd noimē significat. sed vñū rēlatiū: nō
diffinit quid quid significat aliud. ergo &c. pbo minorē. nāz
si qñ notat hoc nōmē pñ significat. & rēfōndēdo q hoc no-
men pater significat illū q genuit filiū. qrendū ē vterius qd
significat hoc nōmē filiū. si dicat q hoc nōmē filiū significat
illū qui b; patē. adbuē rēlat qd quid hoc nōmē pñ signifi-
cet. q: nō ē maior: certitudō b; nois significat q; fuit i pñci-
pio. Dico ergo q nullū rēlatū b; diffinitionem pñiam. q;
rēlatū nō est p se in gñe. sed rēlat bō pōt diffinire. sed nō per
rēfōnē oppositā: sed p pñmū genus & p pñpā dñs. si etia
i sint notā iposita: loquēdo de diffinitione expñmēte quid
tatem diffinitū. Et extendendo tamē diffinitionem diffinitū ad
orationes significante illud qd rēl rēl. sicut illa oratio fit eā
notā. sicut fit notū: sic concedo q vñūm rēlatū diffinitur
p rēlatū. quia bene conngit accipere vñam orationem i q
ponitur vñūm rēlatiū: in significare id qd noimen alterius
relatiū significat. Illud enim qd bec oro. qñ genus filiūm

significa. hoc nomen pater significat. Unde hoc oratio non est diffinitio expremens quid rei patris. nec quid nominis eius: quod non est notum et probatum est. et sic forte intelligit auctores dicentes quod unum reliquorum diffinitur per reliquum. Iste tamen modus accipendi diffinitionem repositum a pbo in 2° potest. quod sic tota bystoria de bello troiano diceretur una diffinitio. quod unum nomen potest imponi. et sic est impossibile totum illi bystorie. s. hoc nomen illas. et sic tota bystoria troiana esset diffinitio illad. quod non videt verum. Et si dicitur quis hoc nomen pater non habet diffinitionem proprie dicti cui non sit in genere potest tamen habere diffinitionem expremens quid nominis. quod scitens quid hoc nomen pater significat. potest notificare hoc alteri. Et si queritur quid hoc pingat. Dicendum quod hoc relinquitur notificari quod ad quid nomen est. et potest aliquo modo describi non tamen quod sua correlatum. ubi gratia. pater est qui de sua suba genuit sibi similem in specie. et filius est qui generatus est de suba filii nulli sibi in specie. Et dico de suba sibi similis in specie. quod per hoc distinguitur generatio manimatorum a generatio ne animatorum. nam in animato et in animalibus gnatus per propagationem sic genuit generatur de suba gnatus sed in inanimatis gnatus patet genuit de suba aliena ut ignis de suba aeris generat ignem. Et sic in animalis gnatus non dicitur pater nec generatur filius.

In quoque predicamento sunt quedam generalissima. et rursus alia specialissima. et inter generalissima et specialissima sunt alia media. Est autem generalissimum quidem supra quod non est aliud genus superueniens. Specialissimum autem post quod non erit alia inferior species. inter generalissimum autem et specialissimum et genera et species sunt eadem: ad aliud quidem et ad aliud sumpta. Sit autem in unoquoque predicamento manifestum quod dicitur. Substantia est quidem et ipsa est genus. sub hac autem est corpus. sub corpore vero animal corpus. sub quo animal. sub animali rationale animal sub quo homo. sub homine uero for. et plura. qui sunt particulares homines.

Universalium.

Et hoc suba qdē gñalissima ē eo qz ge-
nus sit solū. Itē vō spālissimum eo qz
spēs sit solū. Corp⁹ vō spēs qdē ē sube-
gen⁹ vō corpis aiatī. ⁊ aiatū corp⁹ qdēz spēs
cor. gen⁹ vō aial. aial āt species qdēz aiatī cor.
gen⁹ āt rōal. aialis. s3 rationale aial species est
aialis. gen⁹ vō bois. homo vō species quidez
rational. aialis nō āt est gen⁹ p̄ticulariū hominū
s3 solū species. Et omne qd āt indiuiduū pri-
mū est. spēs erit solū nō etiā gen⁹. Quemadmo-
dū suba igr cū sit sup̄ma eo qz nihil sup̄ eā sit ge-
nus est gñalissimū. sic etiā homo cū sit species
postqz nō erit alia inferior species neq3 aliquid
eorz qz possit diuidi s3 solū indiuidua. indiuidu-
um āt est sor. ⁊ pla. species erit sola ⁊ vltia spe-
cies ut dcm est spālissima spēs. Que uero sunt i
medio eoz qz sup̄ ipsa sunt erunt spēs. m oꝝ vō
qz post ipsa sunt. sunt gñā. qre b qdē duas bz bi-
tūdines. eā qz est ad inferiora scdm quas genera
ipsoꝝ esse dicuntur. Extrema uero unā habent
bitudinē. nā ⁊ gñalissimū ad ea qdē que posteri-
ora sunt habitudinē bz cū sit genus oium id qd
est sup̄mū. eā uero qz est ad sup̄iora nō bz. cūz
sit sup̄mū ⁊ p̄mū principiū. Spālissimum āt
unā bz bitudinē eā que est ad sup̄iora quoz est
spēs. eā uero que ē ad posteriora nō bz. s3 ē in
diuiduoꝝ dī spēs. s3 spēs qdem indiuiduoꝝ so-
lū ea p̄tens. spēs āt sup̄iorz uelut qz ab eis pri-
net. Determināt gñalissimū. ita qz cū sit gen⁹
nō est spēs. ⁊ rursus qz nō est aliud gen⁹ sup̄ue-
niens. Spālissimū uero qd cū sit species nō ē
gen⁹. ⁊ cū sit spēs nūq3 diuidit in alias species.
⁊ qd d p̄lib⁹ dñitib⁹ numero in eo qd qd sit p̄-
dicat. ea uero que in medio sunt extremoz sub-
alterna uocāt gñā ⁊ species. ⁊ unūquodq3 ipoz
species esse ⁊ gen⁹ pōt. ad aliū qdem ⁊ ad aliud
sumpta. ea uero qz sunt ante spālissimum usq3 ad
gñalissimum ascendētia ⁊ gñā dicunt ⁊ species
⁊ subalterna quā ut agamēton. arides. ⁊ pelo-
pides. ⁊ tātalides ⁊ ultimū iouis. s3 in familiis
pterunq3 reducunt ad unum principiū. uerbi
gñā. ad iouēz. in generib⁹ qdem et speciebz nō
sic sē bz rō. neq3. n. cōe est unus gen⁹ oiu3 enis.
nec oīa ei⁹ dēz generis sunt secundūz unū gen⁹
sup̄mū quemadmodum dicit arī. s3 sunt postea
quemadmodum dcm est in predicamentis. p̄ia
decēz gñā sunt q̄si prima decem principia rez.
uel figs oīa entia uocet inquit nuncupabit e quo
ce nō uniuoce. Si. n. unū cōe gen⁹ esset enis uni-
uoce entia dicerent. Euz. n. decem prima p̄nci-
pia entis secundūz solūz nom est. nō. n. secundū
rōnis diffōnez qz bz nom est. decēz quidez gñā-
lissima sunt. spālissima uero in numero quodam
non sunt tam in dñito. indiuidua āt qz sunt post

spāliſſima infinita ſunt. Quapp uſq3 ad ſpāliſſi-
ma a gnāliſſimis deſcendentes iubet pla. que-
ſcere. deſcendere ā p media diuidentes ſpecifi-
cis dñis. infinita uerò inq3 relinqda ſunt. neq3
enim eorum poſſe fieri diſciplinam.

Ceter est scda ps b^o capitulu in linea evidens nam pdictorū enumerat ea que ponuntur in linea predicamentali. ⁊ dixerat per proprietates etas assignat. Dicit ergo q in vnoquoq^{ue} pdicamento hoc est in quolibet ordine pdicamentali sunt pla gnāssimū. s. in quolibet ordine est qdā dā gnāssimū ⁊ qdā dā spāssimū. ⁊ qdā dā inter media. Gnāssimū est supra qd nō ē aliqd supranumerans genus. Spāssimū ē illud sub quo nō ē inferior spēs. Ita v^o intermedia sūt gnā ⁊ spēs gnā respectu inferiorū. ⁊ spēs respectu superiorū. S; gnāssimū ē ita genus q nō ē spēs. spāssimū ē ita spēs q nō ē genus. Sic ergo gnāssimū ⁊ spāssimū hñt duas descriptiones. Una ē q gnāssimū ē supra qd ē ita aliqd gen^{us}. Alia ē q gnāssimū ē talis genus q nullo mō ē spēs. Et spāssimū definitur dupl^r. p^{ri}mo mō: spāssimū ē sub quo nō ē inferior spēs. Scdo mō spāssimū ē ita spēs q nullo mō ē gen^{us}. In termedia v^o sūt gnā ⁊ spēs respectu duorūq^{ue}. Et ponit est plu familiare. nā sic ē in familijs sine in linea plangunitatis ē ⁊ aliqd q ē ita p^{ri} q nō ē fili^{us}. ⁊ aliqd q ē ita fili^{us} q nō mō ē p^{ater}. Aliqui sūt intermedia q sūt patres ⁊ filij respectu duorūq^{ue} v^o Agamēnō. ⁊ arides. ita ē in pdictis. q sic aliqd ē qd ē ita genus q nō ē spēs. ⁊ aliqd ē qd ē ita spēs q nō ē genus. ⁊ aliqua intermedia q sūt gnā ⁊ spēs respectu duorūq^{ue}. Sed fore aliqui diceret q in familijs est deueniē ad vnu pncipiū. vbi gra. in tota cognitione hominū ē deueniē ad vnu p^{ri}mū. puta^t Jouc. s; aliquos sen ad Adā s; v^o tat em. Sūt in pdicamentis est deueniē ad vnu gen^{us} cōe oib^{us} pdicamentis qd nō ē vey. ¶ Ad istud rñdet q nō ē oino sic in pdicamentis ⁊ de familijs. q in familijs ē vnum pncipiū cōe. ⁊ i pdicamentis nō ē aliqd vnu cōe genus oib^{us} pdicamentis. Et h ē scda p^{ri}o b^o libⁱ. s. de dec pdicamentis nō est aliquod genus cōe. Ita p^{ri}o pbat sic. q si sic esset illud maxie esset ens. sed ens nō ē cōe gen^{us} oib^{us} decē pdicamentis. ergo sc. p^{ri}o minōrē. Multū gen^{us} ē equoci illis q^{ue} bus ē genus. sed ens d^e equoce d^e decē pdicamentis. q^{ue} ac. vñ ait porphy. Sigs oia vocet entia equoce nūcpabit. Lū n. decē pdicamenta sūt p^{ri}ma pncipia nullū cōe hñt nisi s; no men. ⁊ sic p^{ri}o decē pdicamentis nō ē aliqd genus cōe. s; in vnoquoq^{ue} pdicamento ē aliqd vnu genus gnāssimū ⁊ p^{ri}es spēs spāssimū. nō tñ finite. sed finite quo ad nūme rui. sed indidua sūt infinita. Et iō descendētib^{us} a generalissimis ad specialissima fab^{us} pl^{ur}. quiteret^{ur}: cum indidua sint infinita ⁊ de infinitis nō ē ars nec scia.

E Descendentibus uero ad spālissima necesse ē diuidentē p multitudinē ire. ascendentibus vō ad gnālissima nece ē colligere multitudinem.

Ex predictis et addidit tertiū pōlōne h^o libri. f. q. dēscēdē
nū^o a gñālisimū ad spūālisimū o^z multitudinē dīuīdē. f.3
ascēdēdo o^z multitudinē collīgē in vñū. Et hoc pbat^{ur}
sc. Inferiora sūt plā q^{uā} superiora. f.3 dēscēdēdo pcedit a fu
sioribus ad isferiora. dīuīdēdo. t. ascēdēdo pcedit ab isferi
orib^{us} ad supiora. ergo dēscēdēdo a gñālisimū o^zire p m^u
tudinē dīdēdo vñū in mltā. t. ascēdēdo o^z ire a multis ad
vñū t. collīgēdo ista multa i vñū. vbi grā. dēscēdēdo a gñē
gnālisimū icipit ab vno t. pcedit ad mltā dīuīdēdo put
p^{er} sc dīuīdēdo. Subta alia corporea. alia icorporea. t. subta
corporea alia sensibit. alia isensibitib^{us}. t. sic vñq^{ue} ad spūālisimū.
f.3 ascēdēdo hīc pcedit a multis ad vñū collīgēdo. vbi grā
Sor. t. plā. bñt supia se hoc cōe bō. t. bō t. alius bñt fu
pia se alia. t. alia t. plāta bñt supia se hoc cōe corpus aliat
t. sic pcedit ascēdēdo quonq^{ue} veniat ad genus gñā
lisimū. t. in isto pōcessu tū collīgēdo multitudinē i vñū
collēctōnē. ut patet intēnti.

Collectiuū enim multoz in unam naturā species ē. ⁊ magis id qđ gen⁹ est. Particularia vo

Liber.

in singularia semper in multitudinem contrarium di-
uiduntur id quod est unum genus.

Narrat porphyrius quod species est collectio plurium in una natura. sed genus est magis collectivum quod species. quia plura continent sub se singularia et semper sunt individua illius quod est eorum esse. Et singularia sunt quid unum cum illo quod est eorum esse.

Participatio. n. species plures boves sunt unum bo-
particularibus. Vnde semper unum homo et est cois-
plures. divisum autem semper est quod singulare est. Et col-
lectivum enim et adunativum quod commune est.

Intelligendum quod si propositio est falsa de virtute terminorum: sic hic
intelligitur: quod plures boves participant de specie bovis sine humana specie.

Asignatio autem generis et species quod sit unum quod ge-
nere quod est unum. species vero plures. Species enim in plures
species divisio generis. fit. generis quod de specie per predicat
et omnia superiora de inferioribus: species autem negat quod bene
sibi. primo predicat. neque de superioribus: neque. n.
puerum. Porphyrius enim autem eadem de eorum predicari. ut
binibile de equo. aut maiora de minoribus. ut aial
de bove. minora vero de maioribus minime. neque
n. aial dicuntur boves esse quod eadem modum boves aial.
de quibus species predicat de his necessariis. species generis
predicat: et genus generis usque ad generalissimum. si
n. uerum est boves Socras. dicere bies autem aial. aial
vero subest. uerum est Socras. aial atque subest dicere
Semper superiora de inferioribus predicantur.
species autem de individuis predicat. generis vero et species
et de individuo predicat. generalissimum autem et de genere
et de generibus predicat. si plura sunt media sub-
alterna et de specie et de individuo predicat. unde autem ge-
neralissimum quod de omnibus sub se positis generibus
et species et de individuis. generis autem quod ante specialissi-
mum est. et de omnibus specialissimum et de individuis de
solum autem species de omnibus individuis. individuum autem
dicitur de uno solo particulari. individuum autem dicitur
for. et hoc album. et biveniens. et sophronia fi-
lius: si solus sit sortis et filius.

Narrat autem genus hic se ad species et de quod divisio generis sit
per se in plures species. et generis predicat de specie. et non e converso. si per
dicat de specie. n. n. species predicat directe de genere. quod id quod
predicat prope de aliis quod sit superius vel contrarium cum ipso. et
pro hoc individuo predicat de uno solo. si de seipso. quod non hic se
rius eo de quo possit predicari. Et secundum hoc nomen individuum
potest accipi per eo quod significat. et sic predicat de multis. nam for.
est individuum. et plura est individuum. vel potest accipi per eo quod denotat. et
sic loquitur auctor: si for. n. est id quod hoc nomen individuum denotat. ut
in individuo sumat per eo quod denotat. et for. predicat de uno so-
lo proprie ut de seipso.

Individa vero dicuntur huiusmodi quod ex proprietatibus
constituitur unum quod est corpus. quod nunc quod in alio erit eadem
collectio. Socras autem proprietates nunc quod in aliquo erit
particularium. de vero quod sunt bovis proprietates. dico
autem quod est cois. erit eadem in pluribus. magis autem
in omnibus particularibus bovis eo quod boves sunt.

Hic narrat autem individua distinguuntur ab invicem. et de quod quod
libet individuum participant ex multis accidentibus quorum collectio non potest
simul recipi in alio individuo. cuiusmodi proprietates sunt. si quas
figura. loci. et tempus. unde semper sunt proprietates quorum collectio non potest
simul recipi in duobus individuis. unde versus. forma figura loci
ipsa cum nomine sanguis. Narrat autem septem quod non hic versus et alii

Iste enim proprietates individuales sunt quod nunc eadem numero
reperiuntur in diversis individuis. proprietates tamen species sit
reperiuntur in omnibus individuis illius species. cuiusmodi sunt nunc
le. capax discipline et cetera. sunt proprietates species humanae. et si
multa reperiuntur in omnibus individuis. et loquuntur de genere et spe-
cie et individuis subest de nobilitatibus. Individua autem
accidentia non habent istas proprietates. sed magis sunt proprietates
aliorum. nec intendit hic auctor dicere quod humani individui proprietates
sunt omnino individui subest. sed insit illi subiectum non sic
partes. sed sicut accidentia. **I**ntelligendum est quod unum individuum
dum subest non distinguitur ab alio solo per huiusmodi proprietates
accidentia. sed formaliter per suam formam et materialiter per
suam materiam. Unde for. distinguitur a platone accidentaliter per suam
accidentia. formaliter per suam formam. et materialiter per suam
materiam. et per huiusmodi individuum subest distinguitur ab alio per
huiusmodi proprietates.

Connect autem individuum quod est species. species autem sub genere.
Totum igitur quod dicitur generis est individuum autem per species. species vero
totum est et pars. si pars quidem alterius. totum
vero non alterius. sed aliis partibus totum est.

Ergo predicat ergo per auctor per huiusmodi quod dicitur huiusmodi quod est
ita quod individuum participant in specie. et species in genere. istud per or-
dinationem in linea predicamentali. et hoc probat sic. omnia per species
in toto. si individuum est pars species. et species est pars generis.
ergo individuum participant in specie. et species in genere. Et addit
auctor quod individuum est pars et species est pars et totum alterius tamen
alterius. species enim est pars generis et totum respectu individui.

De genere quidem et species et quod generalissimum
et quid specialissimum: et que genere eadem et species sunt
etiam individua. et quomodo genus et species
dicantur sufficienter dictum est.

Recapitulat et per intelligendum quod individuum est pars subie-
ctiva species. quod species predicat de individuo in recto. Et per eandem
causam species est pars subiectiva generis. quod generis predicat in recto
de specie. et hoc est dicitur inter partem integrale. et partem subie-
ctivam. quod de genere subiectiva de specie sunt totum in recto. Et
de parte integrali non de specie sunt totum in recto. si in obliquo
manus. n. et caput sunt partes integrales bovis. quod integrat bo-
minem. et idem hoc est falsa. manus est bovis. vel caput est homo.

Et sciendum est quod duplex est pars. et duplex est totum. et totum
vnde. ut hoc respectu for. et platoni. Totum integrale ut domus
respectu parietis et tecti. respectu tamen huius domus et illius
est totum vnde. unde respectu diversorum idem est totum vnde et totum
integrale. et pars integralis et pars subiectiva. nam hoc manum est pars
subiectiva manum in corpore. et pars integralis bovis. **S**ed dicitur
bna. quod non vnde quod genus sit totum respectu species eiusdem.
quod idem respectu eiusdem non est pars et totum. si genus est pars species.
et totum generis est pars species. quod est pars diffinitio et pars diffinitio
significat partem rei diffinitam per species. et meta. **D**icendum est quod
ipso est quod idem sit pars et totum respectu eiusdem eodem genere vel
eadem acceptio totum et partem. tamen diversis acceptioibus to-
tus et partem potest idem esse totum et pars respectu eiusdem. unde
gratia. sic dicitur propositio est vera iste terminus. propositio est pars integra-
lis huiusmodi. propositio est totum vnde respectu eiusdem. propositio.
Et simili modo dico quod aial est pars quod dicitur seu diffinitiva bovis.
et tamen est totum vnde respectu bovis. et sic sub diversis acceptioibus
bus potest idem esse totum et pars respectu eiusdem. id est.

Differentia vero dicitur et proprie et magis
proprie dicitur. Contra differre alterum ab altero
ro dicitur quod alteritate quodam differre quo-
cumque modo vel a seipso vel ab alio. differre enim for. a
platone alteritate quadam. et ipse a se vel puerum vel
a iuro. vel faciente aliquid vel quiescente. et species i
aliquo modo huiusmodi se alteritatem. **P**roprie autem
differre alterum ab altero dicitur quando inseparabi-

Universarium.

h accidentem ab altero differre. Inseparabile acci-
dens est vel nasci curritas. cecitas oculorum. ci-
catris cum ex vulnere occaluerit. **M**agis pro-
prie autem differre alterum ab altero dicitur quod
specificam differre differentiam. quemadmodum bo-
ab equo specificam dicitur dicitur. i. rationali qualitate.
Autem autem omnia dicitur alterum facit cuilibet adveniens
Sed ea que est contra et proprie alteratum solum
facit. Illa vero quod est magis proprie aliud.

Hoc est tertium capitulum tractatus primi in quo determi-
nat de differentia. et ponit duas partes principales. In pri-
ma ponit diverse significationes seu divisiones dicitur
explanat. et secunda ibi. Quas etiam determinat. ponit
tres descriptiones dicitur de quibus huiusmodi. **P**rima per se narra-
tione in qua narrat auctor tres divisiones. **P**rima dicitur. quod dicitur
dicitur contra dicitur. quod dicitur per dicitur. et quod dicitur magis per dicitur.
Dicitur contra dicitur. est quod alter differre ab altero alteritate quod dicitur:
hoc est quod dicitur diversitate accidentali. ut for. differre a platone per
motum. et platone a for. per quod positum quod for. moueat. et platone ge-
nerat. unde dicitur contra dicitur est quod alter differre ab altero per ali-
quod accidens. et sic idem vnde per potest differre alio tpe a se
ipso. ut for. senex differre a seipso puerum. et intelligo id nega-
tione. i. quod senex differre a for. puerum. ita quod for. senex non est for.
puerum et e contra. ista tamen est falsa de virtute terminorum. for.
differre a seipso. verum tamen for. acceptus cum aliqua determinatio
bene differre a seipso cum alia determinatio loquendo de dicitur
negativa: sic quod for. cum una determinatione negat a seipso
accepto cum alia determinatione. loquendo positive de
differentia sic negata est ista. for. senex differre a seipso pue-
ro. quod dicitur positiva non est nisi inter existentia. et for. non potest si
nisi esse senex et puer. **D**icitur proprie dicitur est quod alter differre
ab altero accidente inseparabile. et sic differre oculis ce-
cas ab oculis videtis. et nasus curvus a naso recto. **D**icitur
magis proprie dicitur est quod alter differre ab altero specifi-
cam dicitur. et sic homo dicitur ab equo per hanc dicitur quod est rationalis.
Iste dicitur proprie adveniens. quod in hoc ponitur. quod dicitur
remittit facit alterum. si in hoc dicitur. quod dicitur contra et proprie ipsa
facit alterum solum. sed dicitur magis proprie non solum facit altera-
tum sed etiam aliud. hoc est diversitate essentiali. unde facere
alterum est superius ad facere aliud. nam facere aliud est
facere diversitatem essentiali. sed facere alterum est fa-
cere diversitatem accidentalem et essentiali indifferenter.
Terminat auctor per facere alterum solum intelligit facere
diversitatem accidentalem. **N**ota quod illa divisio differ-
entie que est in communem propriam et magis propriam. est
divisio vocis in suas significationes. et non est divisio dicitur
est vnde ex istis quod universalibus. imo dicitur sic divisio continet
equo accis. propriam. et differentiam quod est unum de istis quod
vnde. de quibus est iste liber. unde dicitur contra dicitur dicitur
de accis. quod est vnde de quibus vnde. et dicitur proprie dicitur
cia dicitur de proprio quod est unum de quibus vnde
libus. et dicitur magis proprie dicitur est dicitur quod est unum de quibus
que vnde libus de quibus auctor intendit.

Differentiarum quidem alie alteratum faciunt. alie
vero aliud. Illa vero que faciunt alterum: specifi-
ce vocantur. Illa vero que alteratum faciunt fun-
pliciter differentie. Animalium quidem differentia
adveniens rationalis aliud facit et speciem ani-
malis facit. Illa vero que est movendi alteratum
solum a quiescente facit. Quare si quidem aliud
illa vero alteratum facit.

Secunda divisio dicitur est quod quedam differentia facit alteratum
et quedam aliud. Differentia faciens alteratum est duplex
quia quedam est accidens separabile. et quedam est acci-
dens inseparabile.

Secunda igitur alie facientes divisiones sunt

a generibus in species. et definitiones assignan-
tur que sunt ex genere et huius differentis. **S**im-
autem eas que solum alteratum faciunt alteratio
sola consistit. et aliquo modo se habendi per mu-
tationes sunt.

Narrat auctor quod si dicitur facientes aliud sunt divisio-
nes generis in species. et tamen assignant definitiones que sunt ex
genibus et differentis. sed si dicitur facientes alteratum tamen. non
dividuntur genera in species nec assignant definitiones.

Superioribus igitur rursus inchoantibus
dicendum est differentiarum alias quidem esse
separabiles. alias vero inseparabiles. movere
et quiescere et sanum esse et egrum et quocumque
his proxima sunt separabilia sunt. at vero aequi-
lunum esse vel solum vel rationale vel irrationa-
le esse inseparabilia sunt. Inseparabilia autem
alie quidem sunt per se. alie vero per accidens.
nam rationale per se inest homini et mortale et di-
scipline esse perceptibile. at vero aequilunum esse
vel solum esse secundum accidens sunt et non per
se. Illa igitur que per se sunt in subiecto ratione acci-
piuntur et faciunt aliud. Illa vero que secun-
dum accidens sunt: nec in subiecto ratione accipiuntur
nec faciunt aliud sed alteratum solum. Et il-
le quidem que per se sunt non suscipiunt magis
nec minus. Illa vero que per accidens et si inse-
parabiles sunt: tamen intentione suscipiunt et remissi-
onem. nam neque genus aut magis aut minus
predicatur de eo cuius est genus. neque generis
dicitur secundum quas dividitur ipsum genus.
Ipsa enim sunt que uniuscuiusque ratione id est
definitionem complent. esse autem unicuique
unum et idem neque intentionem neque remis-
sionem suscipiens est. aequilunum autem vel si-
mum vel coloratum esse aliquo modo intendun-
tur et remittuntur.

Tertia divisio differentie est quod quedam sunt dicitur sepa-
biles. et quedam inseparabiles. **D**icitur sepa-
biles sunt ut accidens separabile cuiusmodi sunt quiescere moveri et similia. **D**icitur
separabilia dividuntur quod quedam est per accidens ut solum et aequilunum.
et quod per se ut dicitur specie quod per se facit aliud et accipit in
omnino. sed dicitur per accidens non facit aliud sed alteratum
solum et non accipit in definitione. Et adhuc dicitur dicitur
se et per accidens. quod dicitur per accidens suscipit magis et minus. si
ne sunt separabiles sive inseparabiles. sed dicitur per se suscipit
magis et minus: et hoc probat auctor et contra per huiusmodi
et probat sic. **E**sset res. **L**et subest non suscipit magis et minus. quod
illa quod dicitur esse inde non suscipit magis et minus. si dicitur per
se dicitur eadem subest. quod dicitur per se non suscipit magis et minus.
Intelligendum quod hic auctor loquitur de differentis subest. et
de illis verum est quod non suscipiunt magis et minus. dicitur in per
se accidens bene suscipit magis et minus. nam albedo suscipit
magis et minus. id est segregat versus quod est et dicitur suscipit
magis et minus. nam aliquis color magis segregat versus
et aliquis minus.

Cum igitur tres species differentie confide-
rentur. et cum be quidem sint separabiles ille
vero inseparabiles. et rursus inseparabilium cum
be quidem sint per se. ille vero per accidens.
Et rursus carum que sunt per se differen-

Liber

riaz. alie quidem sunt secundus quas diuidim⁹
genera in species. alie uero secundum quas q̄ di
uisa sūt specificāt. ut cū p se qd̄ dñe sunt diuif
modi aīari ⁊ inatari. sensibilib ⁊ insensibilib. rōna
lis ⁊ irrōnalis. ⁊ mortalis ⁊ imortalis. Ea qui
dē q̄ aīari ⁊ sensibilib dñia p̄stimmua ē sube aīa
lis. est. n. aīal suba aīara sensibilib. Ea vō q̄ est
mortalis ⁊ imortalis dñia rōnalis ⁊ irrōnalis diui
siue sūt aīalis dñie. p. cas. n. gñia i spēs diuidim⁹
s̄z be quidē diuifsiue sūt dñie. n. genz p̄pletue sūt
⁊ substitutue spēs. Diuidit. n. aīal rōnali ⁊ irrō
nali dñia. ⁊ rursus mortali ⁊ imortali differētia.
s̄z ea q̄ ē rōnalis differētia ⁊ mortāl p̄stimmua est
bois rōnalis vō ⁊ imortalis dñi. Ille vō q̄ sūt ir
rōnal ⁊ mortalis irrōnaliū aīaliū. Sic ē sup̄me
sube cū diuifsiue sūt aīari ⁊ inanimati differētie
sensibilib. ⁊ insensibilib. s̄z animati ⁊ sensibilib
p̄gregate ad substantiā animal p̄ficiūt. qm̄ s̄cedē
alio mō acceptē sūt p̄stimmue. alio mō vō diui
siue specificē oēs uocāt. Ex his maxime opus
est ad diuifsiōes genz ⁊ diffinitiones spēs. S̄z
nō his q̄ secūdiū accidēs inseparabiles sunt. nec
magis his que sunt separabiles.

Recapitulat accipiendo vnu mbrum dimensiois de quo
intendit dictis qd cũ tres spēs dīcuntur qm qdā sūt sepārabiles
q dā inseparabiles. Et dicitur inseparabiles qm qdā sūt dīe p
se. et p accid. de dīis p se intēndunt. Et itaqz dīcitur qd se
qd sūt dīuīnū genēz. q dā sūt pstruūne spēs. q bece
vna subdīuīso dīcitur p se. et de illis ponit exēpla quōd sūnt
patent. **E**st itē scdūm qd ista subdīuīso dīe posita nō refert
dīuīōne q pstruūne ad idē. nam dīe q dīuīdūt genē sūt
eēde pstruūnt spēs pōtas sub gñe vt p3. q rōnāle q irōnāle
dīuīdūt aīal. q rōnāle q irōnāle pstruūnt spēs pōtas sū
aīal. ipse tñ ē q eēde dīe pstruūne q dīuīnt respēctū
eīusdem. q rōnāle q irōnāle dīuīdūt aīal. sū neutz aīal
pstruūnt dīuīōne aīalis. vnde itē p3. dīe. cōpōzūt aīalū sensībīl
pstruūnt aīal q nō dīuīdūt ip3. sū rōnāle q irōnāle dīuīdūt
aīal. vñ referendo ad idē scē sūt aīe dīe dīuīnū et aīe
pstruūne. Dīe. n. q gen dīuīdūt aīe eādē pstruūnt spēs.
Intelligēdū ē qd auctor bīc dīcīt q rōnāle q irōnāle dīuīdūt
aīal. sū rōnāle q irōnāle sūt dīe dīuīnū de dī. sū dī
cīt sū optīonē ppīal. sed p3 cōzōne aīorū platōīs v3 et apu
lēt qm dīcūt dīcīt q dīmonēs esse aīala ideo qd.

Quas ē determinātes dicunt. **D**ifferētia
āt ē q̄ abūdarūspēs a gñe. hō. n. ab aīali pl^o h3
rōale r mortale. aīal. n. ipm nībil boz ē. Nā un
de habebīr spēs differēntias. neq3. n. gēnus op
positas h3 differēntias. nāq3 in codē fit nō h3 op
posita. s3 quēdamodū. p̄b̄ar p̄bī. p̄t̄are quīdem
oēs h3 gēn^o sub se positas differēntias. actu vō
nulla. ar sic neq3 ex bis que non sunt aliquid fit.
neq3 opposita circa idē sunt.

Chec eſe ſe pſa capli b' in q ponit deſcriptioneſ dñe d
qua intendit. ⁊ ponit gñeſ deſcriptioneſ dñe pſe. Idia eſt
q oſta eſt a q ſpēs abūdaſ a gener. ⁊ hec eſe ſe pſo b' ubi
q pbaſ ſe. Mo qñ ſpēs actu icludat. ⁊ gen' non abūdaſ
ſpēs a gñe. ſ. dñs ſpēs actu icludat. ⁊ genus nō icludat. qñ
dñs eſt a q ſpēs abūdaſ a gñe. m. p. g: abūdaſ a gñe eſt
actu plus iſe q dñs gen'. ⁊ mino: pñ ad pñqñs parte.
certū eſt q ſpēs actu dñs icludat. vñ bō actu icludat rōnale.
vt de ſe p. qñ gen' nō icludat dñam actu. pñ. nā gen' q

rōne includeret in actu vnā dñaz eadē rōne includeret dñaz
sibi oppositā. q̄. n. rōne aial actu includeret rōne: eadē rōne
includeret actu rōnāle. & sic oppositē dñe erūt sibi eadē. s.
in gñe. qđ ē icōueniē. & ita p̄ qđ spēs abūdat p̄ dñaz a gñe
cū gen' non bcat in actu dñaz. s. gen' b̄ dñaz pñat. ita p̄
pōtū cū gen' non in actu vt pbat ē. c. Intelligendū ē qđ h̄ genus
nō pñat actu dñaz dñaz pñat. pñat in actu dñaz pñat
pas sue definitiōis. vñ q̄uis aial nō pñat rōnāle & irrō-
nale tñ pñat actu corpū aialū sensibile. nec sūt ille dñe op-
positē. vnde dñe pñatūne alicui' nō sūt oppositē. s. dñe
dñatūne sūt oppositē. c. Intelligendū ē. n. qđ dñe dñe snaf
dñatūne oppositā in potentia idēterminatōis tñ. qđ gen'
nō pōt dēterminare se ad vnā dñam dñatūne nec ad aliam
qđ gen' nō h̄ dñam in pōtētia eo mō quo mā ē in potentia
ad formā qđ nō h̄. vnus gen' & actu nō h̄ dñaz sicut nec
vnq̄ bebūt. sed qđ. genus idēterminare se b̄ ad dñaz nō
nec includat vnā dñam nec aliā. iō gen' d̄ in potentia ad dñe
ferentia. & hoc mō qđlibet gen' ē in pōtētia ad oīa sua īfe-
riora & s̄ p̄ pōt p̄uenit dñe pōtētia idēterminatōis tñ.

Diffinitur aut et ea h^o m^o. Differentia est que de pluribus et differentib⁹ specie et eo quod q^{le} tu p^odicat. R^onale. n. et mortale de bo^o p^odicat in eo quod q^lis h^o b^o s^o non in eo q^o quid sit. q^o est a^l. b^o nobis i^oterrogatis p^oueniens est di- cere a^l. q^{le} a^l inq^uiriri q^ui r^onale et mor- tale est p^ouenienter assignabimus. R^ob^us. n. c^o stantib⁹ ex materia et forma vel ad similitudin^e p^oportionemq³ materie et forme p^ohtutionem habentib⁹. qu^oadmodum statua est de materia etis et forma a^l figura. sic et homo co^os et sp^oal^o et materia q^uo^oz similiter. p^oportionaliterq³ con- sisti ex genere. ex forma a^l differentia. T^orum aut^oz hoc animal rationale et mortale homo est quemadmodum illic statua.

Secunda descriptio est in qua dicitur quod predicatur de pluribus ordinibus
speciei in eo quod quod predicatur. ut rationale et mortale predicatur de homine
in eo quod quod quod. sed genus predicatur de pluribus in eo quod quod quod. quod si quod
tunc quod quod quod. punctum in ratione descripta. et hoc alio punctum predicatur
tunc de homine in eo quod quod quod. sed differentia predicatur in quod descripta.
hanc personam per se autem: et hoc est punctum septima huius libri quod per
tunc facit. Unde predicatur in quod de aliquo quod quod ratione punctum
tunc ad quod quod quod quod est in ipso sed ad quod quod quod quod est in ipso
punctum in ratione punctum differentia. si. n. quod quod quod quod est in homine
tunc tunc quod quod est rationale. et addit autem: dicens. genus est
ut in materia speciei. et differentia ut in forma. sicut. n. statua est ex
creta. et hoc est materia. et figura statui est forma. ita hoc corpus alio
speciei spiritualium est et genere statui est materia. et differentia statui
est forma. **C**ontra predictam descriptionem arguitur sic: descriptio
descriptio debet continere punctum sub descriptio. sed hoc descriptio
descriptio predicatur de planis? et non debet continere differentie. quod
non debet continere differentie quod punctum cum ipso spiritualium. et
non est bona descriptio. **R**espondetur quod vltimo descriptio sunt non
ignote. nec debemus eis alio ipso. et hoc punctum differentie differ
tas non diffinitur. sed loco differentie vltimo in multa accip
tuntur nota quod aggregatio punctum cum differentia vltima.
ut loco differentie vltimo deus accipimus hoc totum rationale
et mortale. quod punctum cum differentia vltima. et tunc deo
quod actio: non loquimur hic nisi de differentis per quas nota
possumus diffinire. Cum ergo dicitur quod hoc descriptio non
conuenit omni contento sub diffinito. dicendum est quod in
quo illud diffinitum hic non est commune omnibus differ
tis per se. quia non est commune differentis vltimis.
ideo bene competit hoc descriptio omnibus contentis sub
differentia hic diffinita. Unde hoc descriptio differentie co
cordinat quod Ari. quod diffinitur. quod quod quod quod diffinitis debet
se habere plus quod diffinitur. et totum in eque. et per hoc quod quod
diffinitionis predicatur de pluribus ordinibus specie. **S**ed

Uniuersatum

endum est qd rōnale est cōe oīō? hōibz. ⁊ angelis. qz bīc accipit rōnale p omni oīō pōt vtr rōne. qz angelū non sint aīalia pōssēt tē ēē bec diffinitio hōis aīal rōnale. nec tñ addidit auctor hanc dīam mortale nisi fm optinones anti quoz dicentūz angelos esse aīalia. Et si dicit qd per rōna le non distinguitur homo ab angelis. sicut species per suas dīas distinguitur ab omni aīa spē. iō in diffōne hōis opo: tetur addere aīalā differentiam p quā bō distinguit ab an gelis. ⁊ huiusmodi est mortale. ergo mortale est differētia hōis. Dico qd spēs nō distinguitur p differentias ab oīa aīa specie. sed p dīas distinguit ab oīa aīa spē cōtēta sub suo genere. primo. ⁊ p suum genus distinguit ab oībz spēbz q non cōtinent sub illo genere. vbi grā. posito qd bec sit dī finitio hōis. animal rōnale tunc bono distinguitur p rōnale ab omni aīa specie pntia s bāiā. f. aīno. bone. capra leone. sed per rōnale nō distinguitur ab angelis. qz angeli non pūnentur sub aīalā. sed per hoc genus aīal homo ab ange lis distinguit. vñ p aīal tāq p mediū pōt dīmōstrari q nullas bō ē angelus. vñ nullum aīal est angelus. oīs bō est aīal. ergo nullus homo est angelus. sed illud qd est mediū ad probandum qd hoc non ē hoc ē mediū quod hoc distin guit ab hoc. Et si dicitur qd oīs diffinitio est per for mam. vt ps. 7. meta. sed genus nō est forma. s. b.3 modoz mām fm auctorem. ergo rā. Et item id quo vna spēs dif fert ab aīa spē est dīa. sola. n. dīa est id quod aliqd dīr ab alio. vt sonat nōmē. ergo si per genus vna spēs distinguitur ab aīa sequit qd genus est differentia. qd est falsum. ⁊ ptra psm. 6. topicoy. Ad pīmū dīcēdū qd non oīs diffinitio ē a forma. sed oīs diffinitio formalis est a forma. ⁊ hoc in telligit pbs. Et cum dīr qd genus est mā. dīcēdū est qd gen⁹ quis respectu dīr habeat modū materie cū determinet p dīam sicut mā p formas. tñ genus ē in se vna forma de clarans quiditate spēi. ⁊ iō pōt vna spēs ab aīa spē diffi gui formaliter p suū genus. Ad aliō cū dicit qd id quoralqd differt ab aliō ē dīa. dīcēdū qd dīa pōt accipi dupl qmū spectat ad ppositū. vno mā largē p oī eo quod aliqd disti nguitur ab alio. ⁊ isto mō pōt cōcedi qd genus est dīa. qz ē illud quod aliqd distinguit ab alio. Alio mō stricte p oī eo so lo quo genus p se dīuidit in spēs. ⁊ p qd vna spēs distingui tur ab aīa spē dicta sub eodē. f. grē primo. ⁊ ita negat ge nus est dīaz. Et veritate iā dēā pōt pbbat pōn qd nul la ē dīa vltima cōuertibilis cū spē spālissima. imo quibet dīa ē in plūz qz spēs. ⁊ dēbī pū. posterior. vbi dicit qd quibet ps diffōns ē in plūz qz diffinitū. ⁊ tot i ē eque. Qd aut nō sit possibile talē dīaz ēē cōuertibilē cū spē spālissima pōt se pbati. dīa non ponit nisi ad distingūdū speciem ab alijs spēbz. ⁊ ad cōstituēdū diffinitionē spēi. sed ppter neutriū istoz oīz ponere dīaz cōuertibilē cū spē spālissima. maior p. ⁊ minorē pbo qm ad vtrqz pte. nō n. oīz pone re talē dīam ad distingūdū speciem a spē. qm p dīaz supiorē ad spēm distinguit spēs sufficienter ab alijs spēbz pntis sub eodem genere. primo. vt bō sufficienter disti nguit per rōnale ab oīa aīa spē pntia sub aīal. ⁊ per genus distinguit ab alijs spēbz q nō pūnent sub illo genere. ⁊ iō non oīz ponere dīam cū spē spālissima cōuertibilē ad distin guendū vnam spēs ab alijs spēbz. neqz oīz ponere vñ dīam cōuertibilē cū spē spālissima ad pntificandū diffinitio nem. qz diffō sufficienter pntificet qd gne ⁊ dīntijs supioribus ad spēm vt p.3 per psm. 2. posterior. vbi dicit qd quibz pars diffinitiois ē in plūz qz diffinitū. p.3 ē in diffōne hōis in qua nō ponit aliqua dīa cōuertibilis cū hōie. Et si dīr qd fm hoc non essent dīe vltimē. qd ē psm. Silr p pbs differentia vltimē pntit cū spē spālissima cuius qz pūz dīcimus. Ad pīmū dīcēdū qd bene sūt ponendē dif ferentē vltimē. aliter pcederet in infinitum in differentijs sed er hoc non sequitur qd differentia vltima cōuertit cū specie. verbi. grā ponamus qd mortale sit differentia vltima in linea predicamtiā sube. aut in diffinitione hominis: er hoc nō sequitur qd mortale cōuertitur cū homine aut cū aīa specie. Et cum dicitur qd pbs dicit qd vltima diffe rentia cōuertitur cum specie. Dīcendum qd pbs intelligit sic qd vltia differentia posita in diffinitione cū differentijs p

cedens non est quid convertibile cum specie specialissima.
non quod ipsa sola convertatur cum specie. sed aggregatum ex
ultima differentia posita in definitione cum precedentibus
differentiis est convertibile cum specie specialissima.

C Describunt autem huiusmodi differentiam. et hoc modo. Differentia est qđ est apud natū dividere ea que sunt sub eodem genere. Ratio-
nale enim et irrationale hominem et equū qđ sub eodem sunt genere qđ est animal dividunt.

Tertia descriptio differentie est qd est aptum natum di-
videre ea que sunt sub eodem genere. vt rationale & irra-
tionale. diuidunt hominem & equum: qui continentur sub
eodem genere. s. sub animali.

CAssignant autem et hoc modo. Differentia est qua differunt a se similia. nam sim genus nō differunt. Sumus eiz animalia mortalia et nos et irrationalia. sed additum rationale sepat nos ab illis. Rōales eiz sumus et nos et di. s; mortale appositum difungit nos ab illis.

Quarta descriptio dicitur est. q. differentia est qua differunt a se singula. i. cōtēta sub eodem genere. Et debet hec descriptio sic intelligi. v. differentia est qua vna species differt a singulis speciebus aliis contentis sub eodem genere. unde de virtute sermonis hec est falsa. dicitur est qua et c. q. nulla differentia est qua singule species contente sub eodem genere dōnt abinūicem. q. hī esset aliqua talis dīa illa oporteret cuilibet speciei contente sub genere. q. species nō differt ab alia specie contenta sub eodem genere nisi p. dīam que ei competit. hī ergo esset aliqua dīa qua singule spēs contente sub eodem genere differrent. et igitur q. illa dīa competereet cuilibet speciei contente sub eodem genere. et per p̄s per illam differentiam nō possent singule species contente sub eodem genere differre abinūicem imo in ista differentia singule species illius generis conuenirent. et ita p. q. hec est falsa de virtute sermonis in sensu quem facit. differentia est qua dīnt a se singula. intellectus tñ in quo sit est verus: et ēiste q. differentia est qua vna spēs differt ab alia et singulis spēibus cōtētis sub eodem gēre: et q. dīa sit hoc qd dēct ē. p̄bas. et hec ē p̄lo 8° p. libi. q. vna species dīr a qualibet alia specie contenta sub eodem genere p. dīam. et q. batur sic. aut p. id genus dīr sub quo ille species p̄tinent. aut per dīam. sed nō differt p. illud genus. q. i. illo genere conueniant. ergo per differentiam. ergo p. q. q. libet species differt a quolibet alia specie p̄tenta sub eodem genere per dīam. et ex p̄la ponit auctor. et patet.

Inferi⁹ autem speculantes et percurantes differē-
tiam dicunt non quodlibet eorum que sub eodem
genere sunt diuidentur esse diuina. scilicet quod ad esse adducit
et sunt diffinitionis eius quod esse est rei vs est.
Præterea quod aptum natum est navigare erit hominis
differentia. et si proprium sit hominis. dicimus enim
animalium hec quidem apta nata sunt ad navi-
gandum. illa uero minime diuidentes ab aliis.
sed aptus natum esse ad nauigandum non erit co-
pletum subiectum. nec eius pars: sed aptitudo est que-
dam eius. Itaque non est talis quales sunt que
specifice uocantur differentie. Sunt specificæ igitur diffe-
rentie quicquid altera faciunt species. et quæcumque in eo
quod quale quid est accipiuntur. et de differentia
his quidem hec sufficiant.

Quinta definitio dicitur est quod dividit ea que sunt sub eodem genere: et adducit ad esse. et est pars rei. unde tertia descriptio non fuit sufficiens ut dicitur philosophi iterum per se habet. Item d. n. quodlibet eorum que dividunt ea que sunt sub eodem genere est definitio.

sed plus requiritur ad completam distinctionem dñe q̄ di-
uidere ea que sunt sub eodem genere. q̄ requiritur q̄ cōdu-
cat ad esse. s. q̄ sit pars essentialis rei. Qd̄ autem non quod
libet diuidendum ea q̄ sunt sub eodem genere sit dñia p̄o-
bat. Et est octo nona bōis libri. esse aptū natū ad nauigan-
dum diuidit aīal et distinguit homines ab oī alia sp̄e p̄ntia
sub aīali. q̄ mollū aīal p̄ter hōies est aptū natū ad nauigā-
dū. et tñ aptū natū ad nauigandū nō est differentia bōis. q̄
nō p̄plet differentia bōis. nec est pars differentie bōis. s. q̄
est quoddam p̄pū bōis. et huiusmodi nō est dñia specifi-
ca. sed est differentia specifica q̄ facit sp̄m eēntialiter differ-
re ab omni alia sp̄e. et predicat in quale essentialē de sp̄e et
hec de differentia dñā sufficiunt. Cū h̄c sunt tria videnda.
Primo an differentie sint res. an conceptus tñi. Secūdo q̄
distinguit p̄ has differentias et q̄ nō. Tercio quō differentie
distinguit. Quid ad p̄mū dñe modernū q̄ dñe non
sūt nisi cōceptus in aīa. q̄ si eēnt res extra aīas vīa bñt eē
extra aīam. q̄d habent p̄ in cōuenientia. sed qd̄ de hoc sit di-
cendū deliberare nō intendo. Dico tamē q̄ res extra aīas
distinguit p̄ dñas suas. et nō distinguit p̄ solos cōceptus
q̄ si nullus cōceptus eēnt adhuc bō differentet ab alio q̄ dif-
ferentia suas. Item cōceptus in aīa sūt accidentia. s. h̄c sub-
stantie non distinguit ab inuicem p̄ sola accidentia. imo di-
stinguit ab inuicem essentialiter. Siquis velit ponere q̄ dif-
ferentia nō sūt nisi cōceptus ipse h̄c ponere q̄ quibet res
extra aīas h̄c distinguit p̄ seipsam a quibet res extra aīas et nō
p̄ aliquā dñam supradictā. et sic h̄c ponere q̄ res extra aīam
nō distinguit ab inuicem realiter p̄ dñas. sed solum distinguit
cōceptualiter per dñas. s. per cōceptus. P̄ntes vō q̄ vīa
nō sūt extra aīam: alia a rebus singularibus. et ponentes q̄
res extra aīam nō distinguit ab inuicem per dñas suas bñt
ponere q̄ dñe nō sūt realiter nisi forme res. Unde rōnalī-
tas bōis est idē realiter qd̄ aīa bōis. et hec rōnalitas est idē
quod hec aīa. et sic pōt dici q̄ res extra aīam distinguitur
realiter p̄ formas suas. et distinguitur cōceptualiter p̄ cōceptus
suas dñas. sed q̄ ista qd̄. s. de entitate dñe nō p̄nt ad lo-
gicā circa eā nō iūsto hic. Circa 1^m est sciendū q̄ p̄ dñas
de quib⁹ h̄c loquitur distinguit sp̄es p̄ntes sub eodē gene-
re ab inuicem. et eaz indiuia. sed genera generalissima nō
distinguit ab inuicem p̄ dñas. sed p̄ seipsa. et p̄ hoc dicit
p̄ntes. 4. meta. q̄ genera generalissima non debēt dici differ-
re. sed dicunt p̄ntes diuina. q̄ nō habent dñas qd̄ disti-
guantur ab inuicem. sp̄es autē p̄ntes sub eodē genere differunt a
sp̄es p̄ntes sub alio genere p̄ sua gñā. vbi gñā. hō distin-
guuntur a quāte et q̄ntitate. s. per suū genus. s. per substantiā.
substantia. n. est mediū cōcludens q̄ nullus hō est q̄ntitas
aut q̄ntitas ut p̄. hec. n. est demōstratio negatiua nulla substantia est
q̄ntitas. oīs hō est substantia. ergo nullus hō est q̄ntitas. et
hō p̄ hoc genus corpus distinguit ab illis sp̄es q̄ nō cō-
tinent sub illo genere. De tertio est sciendū q̄ dñe di-
stinguitur seipsa et nō per alias dñas. q̄ tūc dñā h̄c dif-
ferentia. et sic p̄cederet in infinitū qd̄ est icōueniēcia. Sed
endū tñ q̄ dñā significat duobus modis. s. in p̄teto. ut rō-
nale. et in abstracto ut rōnalitas. et magis dñā ista dñā q̄ si-
gnificat in abstracto q̄ illa q̄ significat in p̄teto. unde rōna-
litas proprie est differentia. et rationale magis proprie dicitur
esse differentia q̄ dicatur esse differentia.

Propriū autē q̄ dñis dñis diuidit. Nā et id
quod alicui soli sp̄i accidit. et si nō oī. p̄
p̄riū dñi ut hōi eē medicū uel geometrā.
Et qd̄ oī et si nō soli accidit quēdam modū eē bipe-
dē. Et qd̄ soli et oī et aliquādo. ut hōi in senectū-
te canescere. Et quod soli et oī et semp. ut hōies
eē r̄sibiles. nā et si nō rideat sp̄ nī r̄sibilis dñ. nō
q̄ sp̄ rideat. s. q̄ apt⁹ nat⁹ sit ad ridēdū. hoc autē
semper est ei naturale. et equo binnibile.

Unde ē q̄ntū caplū p̄mī tractat⁹ i quo auctor determinat
de p̄o. et dñet duas partes. In prima diuidit p̄pū. In

secunda sibi. h̄c autē proprie comparat membra diuisionis
ad inuicem accipiendo illud membrum diuisionis de quo
inter dñt. Dicit ergo primo. q̄ proprie quadrupliciter di-
cur. Primo modū dicitur proprie quod conuenit alicui
soli sp̄i. sed nō conuenit contento sub illa specie. et sic eē me-
dicū uel geometrā est proprie hōi. q̄ conuenit soli
speciei humane. et non competit cuiuslibet indiuia sub illa
specie contento. Secūdo modo dicitur proprie id qd̄ con-
uenit oī indiuia contento sub aliqua specie. et tamen non
competit nisi illi sp̄i. nec solis indiuia illius sp̄i sed ali-
cui alteri sp̄i et contentis sub alia sp̄e. sicut esse bipedem dñ
esse proprie hominis. Tercio modo dicitur proprie quod
conuenit alicui speciei soli. et omni indiuia contento sub
illa specie. sed non semper sed in aliquo tpe determinato. et
sic canescere in senectute dicitur proprie hominis. q̄ conue-
nit soli hōi. et oī hōi cum ad senectutem puenit. sed non
semper. s. in inuenire. Quarto modo dñ proprie quod cō-
uenit oī soli. et semper et sic r̄sibile dicitur esse proprie ho-
minis. q̄ puenit oī. et soli. et sp̄. Et si obijciat q̄ nō oīs hō
semp rideat. hic dicit auctor p̄sequētiā non valere. q̄ntis. n.
omnis homo non rideat. tamē aptus natus ē ad ridēdū.

Hec autem proprie dicuntur p̄p̄ia. qm̄ etiā
puerunt. quicquid enim binnibile est: equus ē.
et quicquid equus est: binnibile est.

Hec est scda pars in qua comparat membra diuisionis
ad inuicem. et accipit illud membrum diuisionis de quo in-
tendit. et dicit q̄ illa que cōueniūt oī et soli et semper p̄
dicitur esse proprie. q̄ cōueniūt cum specie. sicut binnibi-
le est proprie propriū equo. q̄ cōuenit oī equo et soli et
semper. Intellegendū est q̄ illud propriū qd̄ diuidit
tur hic non est vñm quinqs vñm de quibus hic intendit
sed est vñm nomen equinocū ad propriū qd̄ est vñm
de quinqs dñb⁹ et ad alia sua significata. s. ad p̄pū primo
modo vel 1° modo. vel 3° modo sumptum. Sic scdū
q̄ p̄pū q̄nto modo sumptum est p̄pū passio sp̄i cum
qua cōuenit. sed propriū primo modo vel scdo mō. vñ
tertio modo nō dicitur propria passio. sed magis acciden-
taliter proprietas. unde propriū primo modo vel scdo mō
per accidens vel tertio mō dicitur accidens. propriū vñ q̄nto
mō dicitur accidens p̄ se. qd̄ p̄dicat de sp̄e cui⁹ ē p̄pū p̄ se.
unde cū cōtēt dñ q̄ in scia determinat de proprietatib⁹ et
passionib⁹ subī. per proprietates intelliguntur propria primo
modo scdo mō et tertio mō dñ. et per passionē intelliguntur
tur propria q̄nto modo dñta. Intellegendū etiā q̄ p̄
nis r̄sibile sit propriū hōis q̄nto mō dñt. nī ridere ē q̄
p̄nt hōis primo modo. et q̄ntitē medicū sit p̄pū hōi p̄
mō mō. tamē posse ē medicū est p̄pū hōi q̄nto modo.

Intellegendū est etiā qd̄ id qd̄ est propriū q̄nto mō dñt
respcū vñus subī pōt ēē propriū primo et scdo mō respcū
alioz suboz. vbi gñā. h̄c tres angulos eēnt duob⁹ rectis
est propriū triangulo q̄nto mō dñt. q̄ competit oī triangu-
lo et soli et semp. et hec eadē passio est propria figure p̄mo
mō. q̄ competit soli figure et nō oī. Nō est propriū isocē-
li scdūdo modo. q̄ competit oī et nō soli. Unde subī passi-
onis est duplex. q̄ qd̄dam est p̄mū. ut illud cui soli et oī
contento sub ipso conuenit passio. Et qd̄dam est subī non
p̄mū. et tale est duplex. qd̄dam excedēs passionē et respcū
illius passionis passio est propriū primo modo. et sic
figura est subī illius passionis que est h̄c tres angulos et c.
Et quoddam est subī non p̄mū. sed est excessum a pas-
sione. et illud ē p̄pū scdo modo. et sic isocēles est subī
huius passionis. s. h̄c tres angulos et c. q̄ habere tres an-
gulos et c. est in plus q̄ isocēles. Intellegendū est hic
q̄ aliqui dicunt q̄ omne accidens est propriū alicui subī
loquendo de proprio quarto modo. Unde dicunt q̄ q̄ntis
albedo sit accidens eē hōi et equo. tamē albedo habet sub
iectū p̄pū cui soli inest et omni cōtento sub eo. Unde di-
cunt q̄ aliqua est cōmūto elementozum et qua semper
resultat albedo. et subī mixtū tali mixture est propriū
subī albedinis. et ita dicunt de oībus alijs accidentibus.
Sed istud non videtur mihi verū. q̄ si sic esset semper ad

destructionem cuiuscūqz accētis seq̄ret destructio allicuius
subī. qd̄ est icōueniens et h̄c p̄mī primo de generatione. et
scdo de aīa. p̄o q̄ hoc sequit⁹. q̄ capio aliqz accēs et q̄nto
de subiecto suo cuius est propriū: an id subī sit substantia vel
accēs. si sit substantia h̄c p̄positū. q̄ tūc ad destructionē illius ac-
cētis seq̄t destructio illi⁹ subī. Si vō subī sit substantia
q̄nto illud h̄c aliqz subī cui⁹ ē p̄pū. et q̄nto de illo. an sit
substantia accēs. si substantia h̄c p̄positū. s. q̄ ad destructionem ac-
cētis seq̄t destructio subī. si vō illud subī sit accēs q̄nto
qd̄ de suo subī sicut p̄nt. aut est substantia aut accēs. et p̄
cederet sic p̄t in infinitū. h̄c pōt argui in terminis sic. Sit
a. vñm accidens. et p̄o q̄ ad destructionem illi⁹ a. quodcūqz
que accidens sit a. sequit⁹ destructio subī sū illā opinionē.
Nam a. cū sit accidens h̄c aliqz p̄pū subī in quo est et
cū quo puenit. sit illud p̄pū subī. b. arguo tūc sic. aut b. ē
substantia accēs. si sit substantia habet p̄positū. s. q̄ ad destructio-
nem ipsius. a. sequit⁹ destructio substantie. Si vō b. sit acci-
dens h̄c subī p̄pū. si sit illud. et q̄nto aut illud est substantia
accētis. si substantia h̄c p̄positū. s. q̄ ad destructionē a. seq̄t de-
structio subī. q̄ destructio a. destruit b. et destructio b. de-
struit c. ergo destructio a. destruit c. et p̄nt destructio a.
destruit substantia. Si dñ q̄. c. ē accidens. tūc h̄c subī p̄pū.
et sit illud d. et q̄nto an d. sit substantia accēs. si sit substantia seq̄t p̄pū
subī. s. q̄ destructio a. destruit substantia. q̄ destructio a. destruit
b. et destructio b. destruit c. et destructio c. destruit d.
ergo a primo ad vñmū si substantia est substantia. destructio a. de-
struit substantia. Si vō dñ q̄ sit d. ē accidens. tūc h̄c subī p̄pū
et sit illud e. et q̄nto d. ē de e. sic d. c. an sit substantia vel accēs. si
p̄cedet in infinitū. aut tādē deueniet ad substantiam. q̄ necā-
rio destruit ad destructionē ipsi⁹ a. et sicut arguit de a. ita
pōt argui de quocūqz alio accētē. Et iō si dicta positio esset
vera ad destructionē cuiuscūqz accētis seq̄ret destructio
substantie. qd̄ ē ipolē. Dico igit⁹ q̄ nō qd̄libz accēs ē p̄pū
alio⁹ subī q̄nto modo accipiendo p̄pū. Et si dñ q̄ cōmen-
tato: dicit. 7. meta. q̄ oī accidēs ē alicui p̄pū. dicendū q̄
oī accēs ē alicui p̄pū p̄mo mō vel scdo mō accipiendo p̄-
pū. Qd̄. n. accidēs p̄ se qd̄. s. egredit⁹ necario ex principijs
subī ē p̄pū subī 4°. mō accipiendo p̄pū. sed oī accidēs
p̄ accidens conuenit alicui subiecto soli. sed nō oī p̄nto sub
illo. verbis gñā. albedo puenit soli corpori. sed nō puenit oī.
et currere puenit soli animali sed non oī. et sic de oī alio acci-
dente p̄ accidens. Sciendū etiā q̄ p̄pū 4° mō su-
per modo propriū nō soli dñ de proprio sp̄i sp̄alissime. sed et
dñ de p̄pū generis. genus. n. h̄c p̄pū passiones sicut et
sp̄es sūt de p̄pū primo mō et 2° mō et 3° mō dñtis. s.
q̄ h̄c p̄pū nō soli dñt de p̄pū sp̄i. s. et dñ p̄pū generis.

Accidens est qd̄ adest et abest p̄ter sub-
iecti corruptionem.

Hec est q̄ntū caplū p̄mī tractatus in quo de-
terminat de accidente. et p̄ntet quoz p̄tes. In p̄ma ponit
vñā descriptionē accidentis. In scda ibi diuidit autē p̄ntet di-
uisionē accidentis. In tertia ibi. diuidit autē p̄ntet alias descri-
ptiones accidentis s. opinionē alioz. In q̄nta ibi. dñt autē
determinationes. epilogat q̄ntū ad determinationē de quoz vñb⁹
p̄dictis. In p̄mā ergo pte dissimulando accēs dicit. q̄ accēs
ē qd̄ adest et abest p̄ter subī corruptionē. Circa istam de-
scriptionē est intelligendū q̄ accidēs vñm mō distinguit p̄tra
subām. et alio mō distinguit p̄tra p̄pū. s. q̄ accidēs disti-
guet p̄tra substantias sic accidēs ē eē ad p̄pū et accidēs. et acci-
dēs et p̄pū nō sūt vñā distincta. s. s. q̄ accidēs distinguitur
p̄tra p̄pū. sic accidēs solū ē eē ad accidētia q̄ nō egredit⁹
ex p̄pū p̄ncipijs subī. cuiusmodi sunt accidētia p̄ accidēs
Unde reale diuidit in substantias et accidēs. Et accidēs diuidit
tur i accidēs p̄ se. et i accidēs p̄ accidēs. Accidēs hic diuini-
tū nō ē accidēs diuini p̄tra substantias. s. ē vñm mēbz subdiuini-
tis accidētis diuini p̄tra substantias. q̄ auctor nō determinat i h̄
caplō nisi de accidētē p̄ accidēs. Unde accipiendo accidēs put
diuidit p̄tra substantias. sic s. q̄ pōt elici ex dictis p̄b⁹ et p̄māz
tois. 7. meta. distinguit in tria mēbz. qm̄ qd̄dā ē accidēs
eē qd̄ nō determinat subī subī nec ecōtra. et sic albedo est
accidēs hōis. Et qd̄dā ē accidēs propriū quod determi-

nat subī subī et ecōtra. et sic r̄sibile ē accidēs hominis. Et
quoddā ē accidēs copulatum. s. qd̄ subī determinat subī
et non ecōtra. et sic h̄c simitas respectu nati. q̄ simitas de-
terminat subī nati et non ecōtra. Contra istā descri-
ptionem arguitur sic. descriptio dñ competere oī p̄nto sub
descripto. sed hec descriptio nō cōpetit oī accidenti per ac-
cidens. q̄ aliqz ē accidens per accidens inseparabile. et id
non potest abesse et adesse. ergo illa descriptio non est bōa.
Item mox et corruptio substantie est accidens substantie
et tamen non adest vel abest p̄ter subī corruptionē. Tres
hec descriptio competit alijs ab accidente. ergo non ē bōa.
probo antecēdēs. nam competit forme subali que non est
accidens. nam forma substantialis adest materie prime. et
abest ab ea p̄ter corruptionem subiecti. ergo descriptio
nulla. Circa istā descriptionem est sciendū q̄ in hac de-
scriptione hec determinatio. s. p̄ter subī corruptionē deter-
minat hoc vñm abest et nō determinat hoc vñm adest. Cū
sensūs non ē iste. q̄ accidēs ē qd̄ adest p̄ter subī corruptio-
nem. et abest et c. q̄ corruptio substantie composita ē alter-
ratio terminata ad non esse substantie ē accidens. et non po-
test adesse subī p̄ter subiecti corruptionem: q̄ est corrup-
tio sui subī. sed sensūs descriptiois ē iste. Accidēs ē quod
adest enti in actu. et abest. i. potest abesse a subiecto p̄ter
corruptionem illius subiecti. hoc est manente subī: hoc ē
subī accidentis potest manere absente accidente ab eo. vñ
non existente accidente in eo. Pro primo argumento ē
sciendū. q̄ hec descriptio competit omni sp̄i accidentis
p̄ accidens et nō p̄ntet oī indiuia accidentis p̄ accidēs. q̄
hec simitas nati bñtis non pōt abesse h̄c nati p̄ter corru-
ptionē h̄c nati. simitas tamē i cōi pōt abesse alicui subī et in-
dem sp̄i cū subī cui inest absoz corruptio ē illius subī. quia
potest abesse alteri nati. ut aquilino p̄ter corruptionē hu-
ius subiecti in quo est. Unde omne accidens per accidens
sū sp̄m potest adesse alicui subī sū sp̄m. et abesse illi sub
iecto p̄ter corruptionem illius subiecti in quo est. Ad
primum argumentum cum dicitur q̄ aliqz est accidens i-
separabile sū sp̄m et c. dicendū q̄ omne accidens i-
separabile sū sp̄m potest adesse alicui subī. et abesse eidem
subī sū sp̄m p̄ter corruptionem illi⁹ subī in quo ē. Unde
idē quod est accidēs inseparabile respectu vñus subī ē sepa-
rabile respectu alterius subī. vbi i gñā. vñm nigredō sit acci-
dēs inseparabile respectu corui. et tñ separabile respectu hōis.
Dico ergo q̄ accidēs inseparabile manēs idē s. sū sp̄m pōt ad-
esse et abesse subī p̄ter corruptionē illi⁹ subī in quo est. et illa
descriptio accidentis competit omni accidenti inseparabili.

Ad formā est dñ hec descriptio nō p̄ntet oībus accidētī-
bus. Dicendū q̄ hec descriptio p̄ntet oī accidētī p̄ accidēs
s. sp̄m nō quo dñt ē. Ad scdm argumentū cū dñt. q̄
corruptio substantie est accidēs substantie. et nō adest. et c. Dicitū q̄
hec descriptio p̄ntet corruptio substantie. q̄ corruptio pōt adesse
substantie. et pōt abesse substantie p̄ter corruptionē substantie. i. pōt non
inest substantie manente substantia. Ad 3^m cū dñt q̄ hec descriptio
p̄ntet forme subali dicendū q̄ forma subalis nō aduēnt enti
i actu. s. solū aduēnt enti in pōtētia. s. mē p̄me. Unde de-
scriptio sic intelligitur. q̄ accidēs est qd̄ adest enti in actu. s.
substantie. vel p̄posito. s. ex mē et forma. et pōt abesse p̄ter cor-
ruptionem illius subiecti. et huiusmodi nō ē forma subalis.

Diuiditur autem in duo. inseparabile et i in-
separabile. namqz dormire inseparabile accidēs
est. nigrum uero esse coruo et ethyopi insepara-
biliter accidit.

Hec est secunda pars h̄z caplū in qua auctor diui-
dit accidēs. et primo ponit diuisionem. 2°. remouet dubi-
tationem. Diuidit autem accidēs. quoniam qd̄dam ē se-
parabile. quoddam inseparabile. Accidēs separabile est.
ut dormire vigilare. Accidēs inseparabile est. ut nigrēdo
corui. que nō potest separari a coruo et ab ethyope.

Pōt autē subitelligi et corui albus et ethyops
nitens candore p̄ter corruptionem subiecti.
Remouet dubiū qd̄ ē istud. Ista diuisiō accētis vñ dñ.

Ziber.

pugnare de scriptis si suplus possit. q̄ ē q̄ accis ē q̄ adest
 abest pter sub corruptionē. ergo q̄ accis ē sepabile. ⁊ sic
 nullū ē accis inseparabile. ⁊ sic diuisio sc̄da nulla ē. Igitur
 diuisio remouet auctor dicens: q̄ cornus q̄nis sit niger pot
 i telligi albus. ⁊ ethyops nīcē candore pter compositionē cor
 ni aut ethyops. **C** Intelligendum ē q̄ ex hoc q̄ cornus sit
 niger non repugnat sibi q̄ possit ēē albus. q̄ q̄nis vnus q̄
 trario: repugnat alteri. nō tñ vnū quomā repugnat potē
 tie ad reliquū. **E**st ergo intellectus auctoris iste q̄ p̄dict
 diuisio accitis non repugnat de scriptis accis p̄dicte. nam
 accidenti inseparabili competi p̄dicta de scriptio accitis p̄
 dicte. Itā accis inseparabili op̄tū p̄dicta de scriptio accitis. q̄
 q̄nis aliq̄ accis sit inseparabile respectū aliuscūq̄ sup̄ sit se
 parabile respectū alterius sub̄ sit q̄ manente illi sub̄ po
 tūm illius accitis inesse tali sub̄ respectū cuius illud ac
 cidens est sepabile. Omne ergo accis s̄m sp̄m c̄ sepabile
 respectū aliuscūq̄ innotet eiūdem sp̄m c̄. Intellecto talī test
 vel alterius sp̄. Exemplū p̄mū vt fīmus q̄ inseparabili a na
 so simo. ⁊ tñ c̄ lepabili a naso curuo. Exemplum secūdu
 nigredo ē inseparabilis a cornu. ⁊ a quolibet idēitudo sp̄i co
 ui. tñ est accis sepabile respectū eternis sp̄i sc̄s hominis.
 Q̄ ē ergo accis tā sepabile q̄ inseparabile adest alius sub̄
 eiūdem loci vt alterius ⁊ abest pter corruptionem subie
 ti eiūdem sc̄i vel alterius. **C** Alī p̄t exponi illud dictū
 auctoris. Ipotest at tñ intelligi q̄ auctor mouet tale dubi
 um. q̄. n. dēn ē q̄ aliq̄ ē accis inseparabile. possit alius
 credere q̄ accidens inseparabile esset de essentia sub̄. et quo
 non p̄t ab ipso separari. Igitur dubius remouet auctor dī
 cēs. q̄nis tale accis sit inseparabile a sub̄o sep̄o reali
 tñ separabile ab eodem sep̄o intellectuali. q̄ sūū sub̄m
 potest intelligi sub̄ opposito illius accidentis. vt com̄ p̄t
 intelligi sub̄ opposito nigredis. vt sub̄ abedine. ⁊ nihil po
 test intelligi sub̄ opposito illius q̄ dē de sua essentia. ⁊ id ac
 cidens sepabile non ē de essentia sui sub̄. cum suum sub̄
 possit intelligi sub̄ opposito illius accidentis. **C** Et sic dicatur
 h̄nc sic sic com̄ potest intelligi albus. aut ergo intellectū v̄o
 aut intellectū falso. Si intellectū v̄o. hoc sic potest ēē vera
 com̄ ⁊ albus. Si intellectū falso. primum esset accis insepa
 bile. q̄ sub̄m p̄t intelligi intellectū falso sub̄ opposito sui
 pp̄i. nam hoc p̄positio. h̄o nō ē r̄sibilis. intelligit intellectū
 falso. **C** Dicendum q̄ id ē accis inseparabile q̄d nō ex h̄o
 q̄ inest sub̄o repugnat eiūdem sub̄o sp̄m c̄ sub̄ opposi
 to illius accis. ex hoc. n. est n̄as ē sim̄ non repugnat
 naso ēē sub̄ opposito similitas nec ex hoc q̄ com̄ est niger
 repugnat sibi posse ēē album. Is nō ē sic dē pp̄o. a. ex hoc
 q̄ pp̄i a. m̄ dēn inest alius sub̄o. repugnat illi sub̄o
 cūq̄s eiūdem sp̄i ēē sub̄ opposito illi pp̄i. ex hoc. n. q̄ al
 q̄s h̄o ē r̄sibilis repugnat oī boī ēē non r̄sibilem. Et sic dī
 ferentia est inter pp̄iam ⁊ accis inseparabile. Cum ergo q̄i
 tur an cornus possit intelligi albus intellectū v̄o. aut intelle
 ctū falso. dicendum q̄ s̄m intellectū quem h̄it auctor p̄t
 intelligi in intellectu v̄o ⁊ est intellectus iste. com̄s er eo
 q̄ est niger non repugnat sibi q̄ possit intelligi esse albus. ⁊
 intellectus iste est verus.

C Diffiniunt autē sic quoq. Accēs est qđ cōtingit eidem inesse ⁊ non inesse. uel qđ neq3 ge-
nus. neq3 species. neq3 differentia. neq3 pro-
priū fit. semper āt in subō consistens est.

Cpec est tercia ps b^o capitulum in q^o auctor potit alias descri
ptiones accitis f^o optione alior^u. p^o ponit duas descriptioes
p^odia e^o q^o accitis q^o p^origit eade^o p^odia iesse vel no^o iesse.
a^o hic potit itelligi q^o accitis e^o id q^o f^o sp^o potit iesse alium subo.
a^o alium no^o iesse. hic nigredo manet vna f^o sp^o potit iesse cor
uo. a^o no^o iesse. q^o potit no^o iesse aliquid boi vel boni. no^o it^o o^o
q^o o^o accitis n^odero possit alium subo iesse. a^o id^o f^o numerus
no^o inesse. Alia descriptio accitis e^o q^o accitis e^o q^o neq^o e^o ge
nas. neq^o sp^os. neq^o d^oria. neq^o p^oria. ip^o it^o existit i^o subo.

Coibus igit determinatis q̄ pposita sunt dico
aut de gñe ⁊ sp̄e ⁊ differentia ⁊ p̄prio ⁊ acciden

re. dicēdū ē que eis coīa sunt ⁊ que propria.

Hec est quarta pars huius capituli in qua epilogat con-
tinuando precedentia ad sequentia. ut patet.

Comune quidem est omnibus de plu-
ribus predicari. sed genus quidem de
specieb⁹. 7 indiuid⁹. 7 dñā filī. Spe-
cies autem de his que sub ipsa sunt indiuiduis.
At uero propriū 7 de specie cuius est propriū
7 de his que sub ipsa sunt indiuiduis. accidens
autem de speciebus 7 de indiuiduis. nāq; aīal
de equis boībus 7 bobus 7 canibus predica-
tur. que species sūt. 7 de hoc equo. 7 de hoc bo-
ue. 7 de hoc homine que sunt indiuidua. Irrati-
onale uero de equis 7 bobus 7 de his qui sunt
particulares predicatur. Species autem ut ho-
mo de inferioribus 7 de his qui sunt particula-
res predicatur homines. Proprium uero qđ
est risibile de homine 7 de his qui sunt particula-
res homines. Pigrum uero 7 de specie coruo-
rum. 7 de his qui sunt particulares: quod est ac-
cidens inseparabile: 7 moueri de homine 7 equo
quod est accidens separabile. sed principaliter
dicitur de indiuiduis. secundo uero loco de his
que continent indiuidua.

Tractatus iste eſſe de huius libri quo antea comparat
ita quing vſa adiuuicet ſi pprietates & puenientias vel
differentias. & pmet quog capla. In primo caplo determinat
nat de eis ſz vnam pprietatem oibus coem. In ſecundo
libi. Eſſe omne ei generi & ofie. comparat genus ad quatuor
vniuerſalia reſidua. In tertio libi. Eſe ei aures ofie. co
parat ofiam ad tertia reſidua. In quarto capitulo libi. Specie
generum comparat ſcien ad quia reſidua. In quinto libi.

[illegible]

accūs sine de accūte cōmuni vt moueri p̄dicat de hoīe ⁊
eqno. s; accūs copulari qd. f. determinat sibi certā spēm
vt similes que determinat sibi naluū. ⁊ medicina q̄ dter-
minat sibi hoīes solū p̄dicat de vna spē. ⁊ de p̄ctis sab ea.
nō tamē de omnibus contentis sub illa. sed de aliquib;. Ac
ad istā ⁊ ad cetera p̄dicat de snch? ⁊ de p̄ndimā. ⁊ addit

dicta vō p accm pōdicat de spēb? ⁊ de idmūis. ⁊ adu-
auctor dicens qd bñm fūm accntia p accm pceduntur p-
mo de idmūis. ⁊ secundario de his q pñnt idmūis. f.
de spēbns ⁊ cōtra ⁊ de accñfñ cñntialibus. ⁊ de gñsfñ
qz pñdicat cñntialb? qm ita fñm ⁊ pñcipal pñdicat de
spēb? ⁊ scñario de idmūis. **E**pro isto dōo auctor is
notād q pñcipalitas fñ pñmitas dupler ⁊ gñfi ad pñpñm
spectat. f. pñmitas cālitatis ⁊ pñmitas ad cñctōis. loquēdo de
pñmitare cālitatis fñ accntia p accm pñmo fñnt idmūis. f.
cūdarlo generibns ⁊ spēb? nā qz sōtes ⁊ alibns. id bō ⁊ al
bns. ⁊ animal cñt alib. f. nō cōntura. f. cōntuērlo ⁊ al
bñns cñntialb? f. de pñpñ qñto mō dicto. nā qz talia fñnt

Uniuersalium.

spēs tanq̃ ppria. id secundario infuit etibus individuis illaz
spēs. 2. querendo vero de pmitate adequatōis. hoc acci-
dētia per accēs nō pmo infunt individuis. nā hī acciden-
tia nō sūt subiecta adequatā. vt pbatū est in capitulo de p
prio. sed accidētia essentialia: vt pprie passiones infunt pī
spēs. quārum sunt passiones pmitate adequatōis. quia
adequatū suis subiectis: cō infuit eis pmo pmitate causa-
litas. Itāq̃ rī sibile inest pmo hōi tāq̃ ppria est passio
id rī sibile inest secundario for. et pla. ¶ Et cōtra hoc potest
argui sic ppria passio nō infuit alicui speciei p ipsa spē preci-
se. sed pō individui. Itā. n. dō est rī sibilis nō est vera. nī
si sumēdo hominē personatē p suis suppositis. ergo
videtur q̃ ppria passio pmo inest individuis. Dicēdū q̃ p
pria passio pmo inest spē cuius est ppria passio. et ict est p
mo vt supponit p individuis. nō tñ prius inest individuis.
Unde hoc est vā. de hōie pmo pdicat̃ et rī sibile: tā fm q̃
ly hō supponit simplr. q̃ fm q̃ supponit psonat̃. sūt b
est vā de hōie sūpro p suppositis pns pdicat̃ rī sibile sum
pō ly hōie fm q̃ b suppositionē simplicē: tñ in actu exer-
cito vbi exerceat pdicatō rī sibilis de hōie: iste termin⁹ hō
b suppositionē psonat̃. Itā enim ppositio hō est rī sibilis.
est vā fm q̃ sūbm solū bz personatē infponē. et cōter ter-
mini sūt diuersas suppositiones in actu exercito et in actu si-
gnificatō. ¶ Ad ppositū dico q̃ rī sibile pmo pdicat̃ de
hōie sumpto pō suppositis. et tñ prius nō pdicat̃ de sup-
positis. Aliud. n. est de quo pdicat̃ primo. et aliud est p q̃
pdicat̃ p nā pdicat̃ p passio de cōi. f. de spē. et id p q̃ p
dicat̃ primo passio est individui. nec tñ ppter hoc pdicat̃
tā primo de individuo. Ad hoc dubitat̃ circa hoc q̃ acci-
dētia p accēs pmo infunt individuis. q̃ quod per supabū
dātū dicitur vbi solī cōuenit ergo hī accidētia nō pmo
pni pdicat̃ de plurib⁹ individuis. r. r. spondeo et dico q̃
cū dicitur accidentia per accēs pdicant̃ de individuis prio-
bile accipit̃ superlati⁹ pro comparati⁹. et est sensus. accētia p
accēs prius pdicat̃ de individuis q̃ spēs. et hoc loquē
do de pōrtate cōiūctis. et si querat̃ in quo gñe est individua
sunt per pri⁹ cōe hī accidētia q̃ spēs vel gñā. dicēdū q̃ i
genere cōe materialis. nam individua sunt per prius subie-
cti accidētia per accēs q̃ spēs vel gñā et c.

Quoniam est et generi et dñe continetia
spēz. Et tinet. n. et dñia spēs. et si nō oē
quorū grā. rōnale āt et si nō cōtinet ea q̄
sunt irrationalia vt gen⁹ quēadmodū aīal. tñ conti
net boīez et deum. qui sunt species. et quēcunq;
predicantur de genere vt genus de his que sub
ipso sunt speciebus predicantur.

¶ Hoc secundū capitulū secundū tractat in quo auctor cōparat genus ad quatuor residua vilia, et p̄inet quatuor p̄tes. In p̄ma p̄parat gen^o et dīasim aduincit fīm cōuenientias et dīasim. In scda ibi. Gen^o et spēs. cōparat genus et spēm aduincit fīm cōuenientias et dīasim. In tertia ibi. Gen^o et p̄p̄tīm p̄parat gen^o et p̄p̄tīm aduincit fīm cōuenientias et dīasim. In q̄arta ibi. gen̄is et accētis. Dīpat gen^o et accētis aduincit fīm cōuenientias et dīasim. In q̄inta p̄te ibi. gen^o et p̄o. rēo. uet q̄dā tactū q̄nōē. ¶ Prima p̄s p̄inet duas p̄tes. In p̄tima p̄te ponit auctor p̄p̄tates cōes gen̄is et dīe. In scda ibi. ¶ Idip̄sū alit̄ est gen̄is. p̄ōit auctor p̄p̄tates q̄b^o genus et dīa dīferūt abinūcīt. In p̄tima ergo p̄rticula ponit tres p̄p̄tates cōes gen̄is in quib^o gen^o et dīa p̄ueniūt. p̄ima est cōūnctiō spēs. q̄. t̄s gen^o q̄ dīasim p̄tinent p̄tes spēs q̄uis dīfferentia non cōuenit tot species sicut genus. et p̄o nuntiat exempla q̄a patent.

¶ Quæcūq; de differentia predicant. vt dñe:
7 de eis que sub ipsa sūt spēs⁹ predicabūtur. nā
cū gen⁹ sit aīal. nō solū de eo predicat. vt genus
substātia 7 aīatū: sed et de his que sub aīali sunt
spēs⁹ oīb⁹ vīq; ad īdīuidua predicant. Cūq;
sit differentia rōalis predicat de ea vt dñia id qđ

ē vniq; rōe: 7 nō solū de eo qđ ē rōale s; de his q
sunt sub rōnali spēb⁹ predicantur rōne vñ.

Secunda pnenientia est i p dicatione. ⁊ hec sicut quicunq;
p dicanur de genere vt gen^o. hoc est essentiali p dicatione de
spibus p dicitur sub gne. ita quibz p dicitur de oia vt differenti
a est: hec essentiali p dicatione de spibz coitens sub oia. vt
sunt rōne p dicatione de rōnabili que est oia hoīa ⁊ angeli p
dicatione essentiali vii rōe: p dicatione de speciebus coitens
sub rōnali. ⁊ accipio vii rōne pro posse vii rōne.

Coe ē aut pēpēro gñe ⁊ differentia simul pī
mi ea q̄ sub ipſis ſunt. quēadmodū ſi nō ſit aīal,
nec eſt equus neq; homo: ita ſi nō ſit rōnale nul
lum erit animal quod vīatur ratione.

¶ Tertia prietas in qua genus & differentia continentur est
ista qd percepto gñe perimuntur spēs que sūt sub illo genere
ita pempta dñi pmissi spēs pñte sub illa dñi. nā sp ad de
structionē superioris sequitur destructio oīum inferiorū. q
nas ergo & differentia continentur in tribus. i. in continentia. i.
p̄dicatione. & in destructione.

Propriū ā ē gñi o pñb⁹ pdicari qđ dñā
 7 spēs 7 pñriū 7 accidēs. aīal. n. de bo
 mine 7 equo 7 aue 7 serpente predicāf.
 qđrupes vō de solis quatuor pedes bññb⁹ bō
 vō de solis indiuiduis. 7 binñbile de quob⁹ 7 de
 bis qui sūt pñcularēs. 7 accīs de pauciorib⁹ filī
 7 3 āt dñās accipere quib⁹ diuidit genus. non
 eas que complent substantiam generis.

¶ Secūda secūda particula p̄rie p̄tis in qua ponitur p̄p̄rie
tates q̄ differūt gen⁹ p̄ dīa abinūc ⁊ sunt res p̄p̄rietates
quib⁹ differunt sūc sex differentie. p̄ima aut̄ in predica
tione. secūda in cōiūctia. tertia at̄ in ordine. quarta ē in mō
p̄dicandi. quinta est in numero. sexta est in p̄portionē. p̄i
ma ergo differentia vel p̄p̄rietates est q̄ genus p̄dicatur
de pluribus differentibus specie in eo quod quid q̄ differ
rentia. quod habet intelligi de differentia diuina generis.
non autem de dīa constituta. v.g. rationale ⁊ irrationale
sunt differentie diuinae animalis. ⁊ animal p̄dicatur de
pluribus q̄ rōnale. fed differentia constituta animalis p̄
dicatur de pluribus q̄ animal nam corporeum. ⁊ etiā aīa
tūz p̄dicatur de pluribus q̄ animal. ⁊ addit auctor q̄ nō
solum p̄dicatur genus de pluribus q̄ differentia. fed et̄
p̄dicatur de pluribus q̄ species ⁊ et̄ de plurib⁹ q̄ acci.

Amplius genus continet duas partes. aial qde
hoc ē rōnale. illud vō irrōale. Amplius genera
quidē priora sunt bis que sub se posire sūt diffi-
rentiis. ppter quod simul qd ēas auferunt. nō
āt sit auferunt. Sublato. n. aiali auferit rōnale 7
irrōnale. dñe vō nō auferit gen⁹. Nā si oēs in-
terminantur. tamen substantia animata sensibilis
subintelligi potest que est animal.

Secunda proprietas qua genus differt a differentia est hoc qd genus continet duas diversas potestates. sed vna differentia diuisiva generis non continet aliam differentia diuisiua generis potestate. rationale enim no continet irrationale potestate. **T**ertia pprietas qua genus differt a differentia est qd genera sunt priora differentia sub se posita. ideo ablato genere auferuntur oēs differentie posite sub illo gne sed ablati omnibus differentis diuisiuis generis non propter hoc auferunt genus. quod intelligendum est diuisim ablati enim vna differentia diuisiua no ppter hoc auferit genus. sed ablati omnibus differentis diuisiuis generis. nil vel otinatum tunc necessario auferit genus.

Amplius gen⁹ quidē in eo qđ qđ ē quēad-
modū dicū est predicat: dñs xpo in eo qđ qđ ē

hic predicatur quemadmodum dictum est.

4ª pprietas q^u gen^{us} d^{icitur} a d^{icitur} est in modo p^{re}dicandi. n^{on} gen^{us} p^{re}dicatur in quid. q^{uod} pp hoc distinguit a d^{icitur} q^{uod} p^{re}dicat iⁿ q^{uod}.

Ampli^{us} q^{uod} gen^{us} est vnu b^{us} vnaqua^{que} sp^{eci}es vt boi^s id q^{uod} est aial. Differētie vero p^{ri}me ut rōnale. mortale. menis 7 discipline perceptibile q^{uod} bus ab aliis differunt.

Con^{tra} a pprietas q^{uod} gen^{us} distinguit a d^{icitur} est q^{uod} vnu est ge^{neris} f^{or}m^{ae} sp^{eci}em vna. hoc est vna sp^{eci}es b^{us} t^{er}mⁱⁿu^m gen^{us}. f. p^{ri}mi^{us}. sed vna sp^{eci}es b^{us} p^{re}dictas cōstitutioⁿes ip^{si}us. v. g. b^{us} b^{us} vnu^m gen^{us} p^{ri}mi^{us}. f. aial. 7 b^{us} p^{re}dictas cōstitutioⁿes. f. rōnale 7 mortale. 7 perceptibile discipline.

Et gen^{us} q^{uod} d^{icitur} p^{ri}me est materie. forme v^{er}o dif^{ferentia}. Cum autem sint alia cōia 7 propria ge^{neris} 7 differentie nunc ista sufficiant.

Sec^{un}da pprietas qua gen^{us} distinguit a d^{icitur} est q^{uod} gen^{us} est cōstitutioⁿis materie. 7 differentia est cōstitutioⁿis forme. n^{on} gen^{us} est in potentia ad differentiam. 7 est determinabile per differentiam. sed determinabile habet modum mate^{rie}. 7 determinans habet modum forme.

Genus at 7 sp^{eci}es cōe q^{uod} d^{icitur} b^{us} quēadmo^{dum} d^{icitur} d^{icitur} est p^{ri}mi^{us} p^{re}dicari. Sumat aut^{em} species vt sp^{eci}es. non aut^{em} ut gen^{us} si fu^{erit} idem 7 species 7 genus.

Hec est secūda pars principalis b^{us} capituli i qua auctor comparat gen^{us} 7 speciem adinuicē f^{or}m^{ae} cōuenientia 7 dif^{ferentia}. Et cōtinet duas p^{ar}tes. In p^{ri}ma p^{ar}ticula cōpa^{rat} gen^{us} 7 sp^{eci}em adinuicē f^{or}m^{ae} cōuenientia. In secūda ibi differunt. cōparat gen^{us} 7 sp^{eci}em adinuicē f^{or}m^{ae} d^{icitur} quib^{us} d^{icitur}. In p^{ri}a ergo ponit res pprietas in q^{uod} gen^{us} 7 sp^{eci}es p^{re}dicantur quatu^r p^{ri}ma est de pluribus p^{re}dicari. n^{on} tā ge^{neris} q^{uod} sp^{eci}es p^{re}dicat de p^{ri}mi^{us}. Et subdit auctor d^{icitur} q^{uod} non solū de sp^{eci}es loq^uit^{ur} q^{uod} est tā gen^{us} q^{uod} sp^{eci}es. sed et loq^uit^{ur} de sp^{eci}es q^{uod} est ita sp^{eci}es q^{uod} nō est gen^{us} cuiusmodi est sp^{eci}es sp^{eci}alissima q^{uod} p^{re}dicat de pluribus p^{re}dicant. licet non semper in actu.

Et de at est bis p^{re}dicta est bis de quib^{us} p^{re}dicat^{ur}. **H**ec est secūda pprietas cōis gen^{us} 7 sp^{eci}is. 7 est est p^{ri}mi^{us} bis de quibus p^{re}dicantur. n^{on} quodlibet gen^{us} est p^{ri}mi^{us} quodlibet suo inferiori in p^{ri}mo. nō t^{am} in essendo. p^{ri}mi^{us} i p^{ri}mo est quo nō cōuenit^{ur} substituendi p^{ri}ma.

Et totum quoddam vtrunq^{ue} esse. **T**ertia pprietas cōis gen^{us} 7 sp^{eci}is. est est totū ad ita de quibus p^{re}dicantur. o^{mn}i. n. p^{er} se sup^{er}ius est totum v^{er}o respectu sui p^{er} se inferioris. 7 p^{er} se inferioris est pars sub^{ter}na respectu sui p^{er} se superioris.

Differūt at. q^{uod} gen^{us} quidē p^{ri}mi^{us} sp^{eci}es species uero continetur 7 non continet gen^{us}. in pluribus enim gen^{us} est q^{uod} sp^{eci}es.

Hec aut^{em} est sc^{ilicet}da p^{ar}ticula sc^{ilicet}da p^{ar}ti b^{us} capituli i qua auctor ponit pprietas q^{uod} gen^{us} differat a sp^{eci}is. **P**rima est q^{uod} gen^{us} p^{ri}mi^{us} sp^{eci}em. 7 sp^{eci}es nō cōtinet gen^{us}. 7 bec est. decima cōclusio h^{uius} ubi. que p^{ro}batur sic. Illud q^{uod} est in aliquo i p^{ri}mi^{us} b^{us} q^{uod} est illud cōtinet illud 7 nō est cōuerso. sed gen^{us} est i sp^{eci}is 7 it in pluribus q^{uod} est sp^{eci}es. q^{uod} gen^{us} est in pluribus sp^{eci}ibus 7 in indiuiduis suis sp^{eci}es. sed sp^{eci}es nō est nisi in indiuiduis cōtēntis sub illa sp^{eci}is. ergo gen^{us} cōtinet sp^{eci}em. 7 sp^{eci}es nō cōtinet gen^{us}. **I**ntelligēdū q^{uod} cōtinentia q^{uod} ad p^{ro}positum spectat est duplex. f. p^ottentialis 7 actualis. gen^{us} cōtinet sp^{eci}es cōtinentia p^ottentiali. q^{uod} gen^{us} nō potest inferre aliquas sp^{eci}em in actu. sed sub diuisione 7 in potentia. sed sp^{eci}es cōtinet gen^{us} cōtinentia actuali. q^{uod} sp^{eci}es actu inferat gen^{us} 7 nō est cōuerso. q^{uod} ergo auctor d^{icitur} gen^{us} cōtinet sp^{eci}em. 7 sp^{eci}es nō p^{ri}mi^{us} gen^{us} intelligēdū est de p^{ri}mi^{us} cōtinentia p^ottentiali. f. loquēdo d^{icitur} p^{ri}mi^{us} actuali. sic sp^{eci}es cōtinet gen^{us} 7 nō est cōuerso.

Genera. n. p^{re}dicta 7 7 iformata sp^{eci}ificis

differētis perficere species.

Addit auctor d^{icitur} q^{uod} gen^{us} debet placē sp^{eci}es sp^{eci}alissimū q^{uod} gen^{us} iformata d^{icitur} p^{ri}mi^{us} p^{re}dicat. hoc est gen^{us} placet idiffi^{nit}ionib^{us} sp^{eci}em. q^{uod} sunt p^{ri}me p^{re}dictas sp^{eci}em 7 diffinitiones 7 additis differētis cōstituunt diffinitiones sp^{eci}em.

Unde p^{ri}ora sunt genera naturaliter.

Sec^{un}da pprietas q^{uod} gen^{us} d^{icitur} a sp^{eci}is est q^{uod} gen^{us} sunt p^{ri}ma n^{on} sp^{eci}es. 7 hoc est. q^{uod} gen^{us} sequit^{ur} ad sp^{eci}em 7 nō est cōtra. 7 ita gen^{us} est naturaliter p^{ri}mi^{us} f^{or}m^{ae} p^{ri}mi^{us} d^{icitur} illud a quo non cōuertit^{ur} substituendi consequentia.

Et h^{uius} iterimētia. sed que nō simul iterimātur

3^a pprietas q^{uod} gen^{us} d^{icitur} a sp^{eci}is est q^{uod} interempto g^{en}eris iterimātur sp^{eci}es. f. iterempta sp^{eci}es nō p^{ro}p^{ter} hoc iterimātur gen^{us}.

Et sp^{eci}es quidē cū sit est gen^{us}. gen^{us} v^{er}o cum sit non omnino erit species.

4^a pprietas q^{uod} gen^{us} differat a sp^{eci}is est q^{uod} posita sp^{eci}is ponit ge^{neris} n^{on} 7 nō est cōuerso. hoc est si sp^{eci}es est. gen^{us} est. vt si b^{us} est. aial est. 7 nō est cōuerso. nō enim sequit^{ur} aial est. ergo b^{us} est.

Et gen^{us} quidem uniuoce de speciebus p^{re}dicat^{ur}. species v^{er}o de generibus minime.

5^a pprietas qua gen^{us} differat a sp^{eci}is est q^{uod} gen^{us} p^{re}dicat vni uoce de sp^{eci}is. sed nō est cōuerso. hoc est gen^{us} p^{re}dicat directe in quid de sp^{eci}is. sed sp^{eci}es non p^{re}dicatur de genere vniter saliter in p^{ri}mo

Amplius quidem genera earum abundat q^{uod} sub ipso sunt sp^{eci}em cōtinentia. sp^{eci}es v^{er}o a gene^{ribus} propriis abundat 7 differentiis.

Sec^{un}da pprietas q^{uod} gen^{us} differat a sp^{eci}is est q^{uod} gen^{us} abundat supra sp^{eci}em in cōtinentia sp^{eci}is. q^{uod} o^{mn}i gen^{us} cōtinet p^{re}dictas sp^{eci}es sed nō o^{mn}i sp^{eci}es cōtinet plures sp^{eci}es. 7 licet gen^{us} abūdet supra sp^{eci}em in cōtinentia sp^{eci}em. tamē sp^{eci}es abūdat a genere in cōtinentia differentie. q^{uod} species actu cōtinet differentiam diuisionem gen^{us}. 7 gen^{us} non cōtinet actu aliquam differentiam diuisionem sui.

Amplius neq^{ue} species fit nunquam genera lissimum. neq^{ue} gen^{us} fit specialissimum.

Sec^{un}da pprietas qua gen^{us} differat a sp^{eci}is est q^{uod} nulla species est gen^{us} generalissimū 7 est cōuerso. vnde hoc q^{uod} est gen^{us} g^{en}eralissimū cōpetit alicui g^{en}eris. 7 nō p^ot cōpetere alicui sp^{eci}ies. 7 p^{er} hoc differat gen^{us} a sp^{eci}is.

Generis at 7 pprii cōe q^{uod} d^{icitur} est leg^{is} sp^{eci}es. n^{on} si homo est. aial est. 7 si b^{us} est. risib^{ile} est. 7 equaliter p^{re}dicat^{ur} gen^{us} de sp^{eci}iebus. 7 propriū de bis que illo p^{ri}ncipant. est q^{uod} enim 7 b^{us} 7 bos aial 7 caro 7 cicero risib^{iles}. cōmune at est bis 7 vniuoce p^{re}dicari gen^{us} de p^{ri}mi^{us} sp^{eci}ibus. 7 propriū quorum est propriū.

Hec est tertia p^{ar}ticula b^{us} capli i qua auctor cōparat gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} adinuicē f^{or}m^{ae} cōuenientia 7 d^{icitur}. In secūda ibi. Differat aut^{em} gen^{us}. cōparat gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} adinuicē f^{or}m^{ae} d^{icitur}. In p^{ri}a ergo p^{ar}ticula ponit auctor tres pprietas in quib^{us} gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} cōueniunt. **P**rima est sequi ad sp^{eci}em. In hoc. n. conuenit gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} q^{uod} vtracq^{ue} sequit^{ur} ad sp^{eci}em. sicut. n. sequit^{ur} si homo est. aial est. ita sequit^{ur}. si b^{us} est. risib^{ile} est. **S**ecūda pprietas est. q^{uod} gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} equaliter p^{re}dicant de bis de quib^{us} p^{re}dicantur. gen^{us} enim equaliter p^{re}dicatur de suis speciebus. 7 nō secūdu^m p^{ri}mi^{us} 7 p^{ri}mi^{us}. 7 risib^{ile} p^{re}dicatur de oib^{us} suis indiuiduis sub h^{uius} equali. tertia pprietas qua cōueniunt est vniuoce p^{re}dicari de illis de quib^{us} p^{re}dicantur. bec enim pprietas est cōis gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} **I**ntelligēdū q^{uod} aliquid p^{re}dicari de aliquo vniuoce potest est duplex. f. vel p^{ri}mi^{us} vel cōiter. loquēdo cōiter. f. de p^{re}dicatōne vniuoce. sic o^{mn}i illud p^{re}dicatur vniuoce q^{uod} p^{re}dicatur secundum nomen 7 secundum descriptionē qualium cūq^{ue} habeat. p^{re}dicatō namq^{ue} de nōiāne est inferior ad vni

uocis. q^{uod} o^{mn}i quod p^{re}dicat^{ur} denotatōne de aliquo p^{re}dicat^{ur} eo vniuoce loquēdo cōiter de p^{re}dicatōne vniuoce. 7 sic loquēdo auctor hic. sed p^{re}dicatō vniuoce p^{re}dicat^{ur} de q^{uod} ali q^{uod} p^{re}dicat^{ur} de aliquo f^{or}m^{ae} nōiē. secūdu^m diffōnē illius nōi^s 7 sicut distinguit^{ur} p^{re}dicatō vniuoce a p^{re}dicatōne denotatōne. nam illud quod p^{re}dicatur de nōiāne non b^{us} diffinitionem vniuoce semper.

Differūt at q^{uod} gen^{us} q^{uod} d^{icitur} p^{ri}mi^{us} est : posterius v^{er}o p^{ri}mi^{us}. o^{mn}i. n. est p^{ri}mi^{us} aial. debinc diuidi differētis 7 propriis.

Hec est secūda p^{ar}ticula b^{us} secūde partis i qua auctor ponit quos pprietas quib^{us} gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} differant abinuicē. **P**rima est. q^{uod} gen^{us} est p^{ri}mi^{us} q^{uod} p^{ri}mi^{us}. o^{mn}i. n. gen^{us} p^{ri}mi^{us} est. deinde o^{mn}i gen^{us} diuidi p^{ri}mi^{us} d^{icitur}. vnde gen^{us} est p^{ri}mi^{us} p^{ri}mi^{us}. q^{uod} sequit^{ur} ad p^{ri}mi^{us}. vt b^{us} est. ergo aial est. 7 si est cōuerso. ita sequit^{ur} risib^{ile} est. ergo aial est.

Genus vero de pluribus sp^{eci}es p^{re}dicat^{ur}. p^{ri}mi^{us} v^{er}o de vna sola cui est propriū.

Secūda pprietas qua gen^{us} 7 p^{ri}mi^{us} differunt est q^{uod} gen^{us} p^{re}dicatur de pluribus speciebus. 7 propriū p^{re}dicatur de vna sola cuius est propriū.

Et p^{ri}mi^{us} v^{er}o cōuersum p^{re}dicat^{ur} d^{icitur} eo cū est p^{ri}mi^{us}. gen^{us} v^{er}o de nullo cōuersum p^{re}dicat^{ur}. n^{on} si aial est. b^{us} est. neq^{ue} si aial est. risib^{ile} est. si v^{er}o risib^{ile} est. homo est. 7 est cōuerso.

Tertia pprietas est p^{ri}mi^{us} q^{uod} p^{ri}mi^{us} differūt q^{uod} p^{ri}mi^{us} p^{re}dicatur cōuersum de eo cui est p^{ri}mi^{us}. sed gen^{us} nō p^{re}dicatur p^{ri}mi^{us} de aliqua sui sp^{eci}is. neq^{ue} p^{re}dicatur cōuersum de p^{ri}mi^{us} alicui sp^{eci}ies. **I**ntelligēdū est q^{uod} p^{re}dicari cōuersum intelligit auctor est p^{ri}mi^{us} cōuertibile. v^{er}o h^{uius} est pprietas qua p^{ri}mi^{us} differat a genere. q^{uod} p^{ri}mi^{us} est cōuertibile cum sp^{eci}is cuius est p^{ri}mi^{us}. sed gen^{us} nō est cōuertibile cū al^{io} qua sui sp^{eci}is. nec cum proprio aliquo sue sp^{eci}ies.

Ampli^{us} p^{ri}mi^{us} o^{mn}i sp^{eci}is inest cui est propriū. 7 soli 7 semp. **G**en^{us} v^{er}o o^{mn}i sp^{eci}is inest cui fuerit gen^{us} 7 semp. non autem soli.

Quarta pprietas vel differentia est q^{uod} p^{ri}mi^{us} inest soli sp^{eci}is cuius est p^{ri}mi^{us} 7 o^{mn}i cōtento sub illa sp^{eci}is. sed gen^{us} nō inest vni soli sp^{eci}ies. sed pluribus.

Ampli^{us} sp^{eci}es q^{uod} d^{icitur} iterēpre nō sit iterimūt ge^{neris} cuius sunt sp^{eci}es. **P**ropria at iterempta sit iterimūt ea quoz sunt p^{ri}mi^{us}. 7 bis quoz sunt p^{ri}mi^{us} iteremptis ipsa simul iterimuntur.

Quinta pprietas vel d^{icitur} est. q^{uod} interempta sp^{eci}is nō iterimūt gen^{us}. sed sp^{eci}es iterēpta iterimūt p^{ri}mi^{us} ip^{si} sp^{eci}is.

Generi v^{er}o 7 accidēti cōe est de p^{ri}mi^{us} q^{uod} admodū d^{icitur} est p^{re}dicari. siue separabili siue inseparabili sit accis. etenim mo^{ueri} de pluribus. 7 nigrum de coruis 7 de omni^{bus} ethiopiis. 7 de aliquib^{us} inaiāis p^{re}dicat^{ur}.

Ita est q^{uod} p^{ri}mi^{us} p^{ri}ncipalis b^{us} capituli. in q^{uod} auctor cōpa^{rat} gen^{us} 7 accis adinuicē f^{or}m^{ae} cōuenientia. 7 cōtinet duas p^{ar}ticulas. In p^{ri}ma pōit pprietas q^{uod} gen^{us} 7 accis cōueniunt. In sc^{ilicet}da ibi. Differat aut^{em} gen^{us}. ponit pprietas q^{uod} gen^{us} differat ab accidēte. In p^{ri}ma ergo p^{ar}ticula pōit vna pprietas cōis gen^{us} 7 accis. 7 est p^{re}dicari de p^{ri}mi^{us} b^{us} sp^{eci}es. **C**ū i h^{uius} pprietas q^{uod} d^{icitur} p^{re}dicari de p^{ri}mi^{us} b^{us} sp^{eci}es. siue sit accis separabile siue inseparabile.

Differat aut^{em} gen^{us} ab accidente. q^{uod} gen^{us} ante sp^{eci}em est. accitia v^{er}o sp^{eci}es p^{ri}mi^{us} posteriora sunt. n^{on} si est inseparat^{ur} de sumat accis. tamē illud cui accidit p^{ri}mi^{us} est q^{uod} accidens.

Hec est secūda p^{ar}ticula b^{us} partis in q^{uod} auctor pōit pprietas quoz gen^{us} differat ab accidente. **P**rima est q^{uod} gen^{us} est

p^{ri}mi^{us} sp^{eci}es. sed accitia sunt posteriora suis sp^{eci}es q^{uod} acci^{dens} dunt. q^{uod} p^{ri}mi^{us} est cui accidit accidens q^{uod} ipsum accis.

Et gen^{us} q^{uod} d^{icitur} p^{ri}mi^{us} est p^{ri}mi^{us} p^{ri}ncipaliter accitia v^{er}o est q^{uod} p^{ri}mi^{us}. **I**nterimētia. n. 7 remissionē suscipit acci^{dens} p^{ri}ncipaliter. gen^{us} v^{er}o minime.

Secūda pprietas est. q^{uod} genera est q^{uod} p^{ri}mi^{us} participantur ab illis quoz sunt genera. sed accidia nō equali^{ter} p^{ar}ti^{ci}pantur ab illis quibus accidunt. sed f^{or}m^{ae} magis 7 min^{us}. n^{on} accitia suscipiunt magis 7 minus. i. it^{er}imētia 7 remissiones gen^{us} v^{er}o nō. 7 hoc respectu istoz quoz sunt genera.

Et accidia quidē i indiuiduis p^{ri}ncipaliter subsistunt. genera v^{er}o 7 sp^{eci}es naturaliter p^{ri}or^{um} sunt indiuiduis substantiis.

3^a pprietas i q^{uod} gen^{us} 7 accis distinguit^{ur} est q^{uod} accitia p^{ri}ncipal^{iter} subsistūt i indiuiduis tāq^{uod} posteriora illis. f. sp^{eci}es 7 genera nō subsistūt in indiuiduis tāq^{uod} posteriora illis. immo genera 7 sp^{eci}es sunt p^{ri}or^{um} ipsi indiuiduis.

Et gen^{us} q^{uod} d^{icitur} i eo q^{uod} q^{uod} p^{re}dicat^{ur} d^{icitur} bis q^{uod} sub ip^{si}is sit. accitia v^{er}o in eo q^{uod} q^{uod} aliquid est vt q^{uod} se b^{us}at vnuq^{ue} q^{uod} q^{uod}. qualis. n. ethyops iterrogari dicimus niger est. 7 quēadmodū for. se b^{us}. dicim^{us} quoniam sedet vel ambulat.

Quarta pprietas q^{uod} gen^{us} d^{icitur} ab accis est q^{uod} gen^{us} p^{re}dicatur in q^{uod} de illis quoz

quor ad alia quor. et sic essent sciend. 20. pparatōes et qd
libet quq; vltm hñet qmōr pparatōes. et gñges qmōr sunt
20. pparatōes vel pparatōes qd nō est verū. Itē dñr
bñ remouet auctor mēdens dicere qd in pparando residua q
tuor vltm nō os pparare nisi pñora ad vltm pparatōem ad pñora
vltm pparando gen^o ad dñam sñt cōparatō dñam ad gen^o. et sic
de alijs. et id pñor auctor pparat gen^o ad alia quor pparatō
fretora. et pparando qdēq; aliorū vltm nō os pparat ali
qd istoz ad genus. qd ista cōparatō pñor est scā cū cōpar
ramus genus ad residua quatuor vltm. et sic est de gñe qd scā
pparatōes ad residua quor vltm nō os pparare residua
vltm ad gen^o. ita est sp de vltm pñor. f. qd vltm pñor sit pparat
tū ad vltm pñor. nō os pparare pñor ad pñor. v. g.
in pparando gen^o ad spēm et pñor. nō os pñor pparare ipō
ad pñor. qd ista pparatō pñor scā est. Cū auctor pñor
cōparat dñam ad spēm et pñor. et pñor. et pñor. et pñor. et pñor.
qd pñor pñor pñor cōparatōes sñt vna pñor cōparatōes qd pñor
res. nā cōparatōes gñs sunt ad quatuor. f. ad dñam pñor
et accñs. et spēm. et pparatōes dñe sunt ad tria. f. ad spēm p
pñor et accñs. et cōparatōes spēm sunt ad duo. f. ad pñor et
ad accñs. et pparatō pñor est ad vñm. f. ad accñs. et quo se
quit qd pparatōes quq; vñm admittit sunt decē. et bec est
pñor. f. hñm libi qd pñor sic. pparatōes generis ad residua
vltm sunt qmōr. et pparatōes dñe ad sequēcia sunt tres. et cō
paratōes spēm ad sequēcia sunt due. et pparatō pñor ad ac
cidens est vñca. nūc at. 4. 3. 1. 1. sñt tñ. et sic est intelli
gendū qd pparatōes vñm admittit vñm est pparatō admittit
fñm cōmēntia et differentia. et ita sunt pñor pparatōes p
ncipales quq; vñm admittit qd tñ decem.

Cōe vñ dñe et spēm equalit pñcipi. boic. n. e
qualit pñcipi pñcipales boies; et roali dñam. cōe
vero ē et semp et adē bis que boz participant.
for. n. semp est rōnalis et semp homo.
Cū est tñm caputū et pñnet tres pñes. In pñia cō
parat dñam ad spēm. In scēda ibi. dñam vñ et pñor. cō
parat dñam ad pñor fñm pñnetias et dñam. In tñia ibi
dñe et accñs. cōparat dñam et accñs admittit. pñia pñ
pñnet duas pñcipales. In pñia pparat dñam et spēm admi
ttit fñm cōmēntias. In scēda ibi. pñor pñor aut et dñe. cō
parat dñam et spēm admittit fñm dñas. In pñia ergo pñ
cula ponit duas pñnetias dñe. et et spēm. quaz pñia est
equalit pñcipi et suis cōtēntis. nā oēs boies equalit sñt ho
mines. et oēs boies equalit sñt rōnates. Scēda pñnetias i q
cōtēntiū ē qd tā dñam qd spēm sñnt sp suis cōtēntis. nā for. sp
est bñ. et est sp rōnalis. **C**ū intelligēdū est dñam et spēm sp ist
in suis cōtēntis dñm illa sunt. sed qd illa nō sunt nec differentia
nec spēm inñt in suis cōtēntis. Cū for. sp dñm existit ē rō
nalis. et bñ. sed for. nō existit nō est bñ nec rōnalis.

Propriū ē differentia ē qd in eo qd qd
fñ pñcipi. spēm vero in eo quod quid ē
nam et si bñ velut qualitas accipiat. non
simpliciter erit qualitas. sed fñm id qd generi ad
uenientes differentie constituerunt eas.
Cū est scēda pñcula i qua auctor pñor qmōr pñnetatē
in qd dñam et spēm admittit distinguūt. pñia est qd dñam pñ
dicatur in eo quod quale. et species in eo quod quid.
Ampli dñam qdē sepe in plurib^o spēm^o pñnetatē
quēadmodū quadrupes in plurib^o animalibus
specie differentibus. Spēs vñm solis bis que
sub vna specie sunt indiuiduis.
Cū scēda pñnetas qua distinguūt est qd differentie pñ
cant de pluribus speciebus. et spēm spālissime non.
Ampli differentia pñia ē ab ea spēm qd est fñm
spāl differentia. sit. n. ablatū rōnale interunt bo-

minē. bñ vero interemptus nō aufert rationale
cum sit deus.

Cū pñnetas qd distinguūt ē qd dñam ē pñor qd spēm quā pñ
net. et bec est pñor. 12. bñ. qd pñor sic. illud est alio pñor quo
pñnet pñnetur alio et nō ē pñor pñnetur dñam pñnet
spēm. et pñnetur spēm nō pñnetur hoc pñnetur differentia cō
stancia spēm. ergo dñam est pñor qd spēm quā cōstancia.

Amplius qd differentia pñnet cū alia dif
ferentia. rōnale qdē et mortale pñnet cū alia dif
ferentia hominis. Species vero speciei nō cōpo
nit vñ signat aliq; alia spēm. quēdā. n. eq cū dñam
afino pñnet ad muli gnātionem. Equā at fñm
pñnet afino nūq; adueniens pñnet mulum.

Cū pñnetas est qd vna dñam cōponit cū alia ad cōstuen
dū spēm. vñ rōnale et mortale cōponit ad cōpo
nēdū spēm boies. sed vna spēm nō cōponit cū alia spēm ad cō
stuenēdū alia spēm. **C**ū pñnetas pñnet aliq; dicere qd afino et eq
dñm spēm cōmūcē admittit i gñatōe muli. et ita dñet spēm
pñnet aliq; spēm. istud remouet auctor dñet. qd hñ
abq; eq pñnetas cū afino pñnetas cōmūcē admittit tāq;
cū effectua in gñatōe muli. et equā simplr. hoc ē spēm eq.
et afino simplr. hoc est spēm afino nō pñnetur admittit ad cō
stuenēdū muli vel dñet muli. **C**ū dñet qd dñet cō
ponitur admittit ad cōstuenēdū spēm vel dñet spēm tāq;
pñnetas pñnet. f. dñet indiuidua dñet spēm bñ pñnetur tāq;
qd cōmūcē et extrinsecē ad generatōes indiuiduā spēm.

Differentia vñ et pñriū cōe qdē hñt eq
liter pñcipari ab his que eoz pñcipi.
Cū scēda pñb^o caputū. i. qd pñor pñor dñam
et pñriū admittit fñm pñnetias et dñas et cōtinet duas p
nculas. In pñia pparat dñam et pñriū admittit fñm dñas. In
scēda vñ ibi. pñor pñriū dñe. pparat ea admittit fñm dñas. In
pñia pñcula ponit auctor duas pñnetas cōes pñriū et
dñe. pñia est equalit pñcipari ab his que participant illa.
Cū pñriū. n. rōalia rōalia sñt. et rñsibilia rñsibilia
sunt. et sp et oī adē cōe vñriusq; ē. f. n. currit q
est bipes nō fñbā pñnet. f. id ad qd nariū est dñ
semp esse. nam rñsibile ad id ad qd nariū est dñ
semp esse. f. non in eo qd semp rideat.

Cū scēda pñnetas qd dñam et pñriū in hoc pñnetur. qd
vñriusq; istoz eqtr pñcipat a suis cōtēntis. et nō fñm magis et
min^o et in hoc pñnetur qd ē sp et oī adē. Scēda pñnetas
cōe dñe et pñriū est sp mē spēm cū sñt. ita qd dñam et pñriū
semp inñnt spēm et oī cōtēnto sub spēm cū sñnt vñ dñm est.

Propriū at et dñam differentur. qm bec dñb^o
spēm dñet sepe. vñ rōale de homine et de deo. p
pñriū vero dñm sola specie cui^o est. pñriū.

Cū scēda pñnetas pñnetas pñnetas in qua auctor pñor. et
pñnetas quibus differt a pñriū. pñriū est qd differt
na predicatur de pluribus differentibus spēm. sed pñriū
de vna sola specie cuius est propriū.

Et differentia qdēz in illis est pñetis quoz
est differentia. f. nō cōuertit. pñriū vero cō
uertitur predicantur dñbis quorum sunt pñriū.
icēro cōuertuntur.

Cū scēda pñnetas ē qd dñam sequit ad spēm et non cōuertit
sed pñriū cōuertit sequitur ad species.

Differentia et accñs cōe qdē est dñb^o
dñi. cōe vñ est ad ea qd sunt inseparabilia
accñna sp et oīb^o adē. bipes. n. sp ad
est hominibus omnibus. nigrū omnibus corū.

Cū scēda pñnetas bñ caputū. in qd auctor cōparat dñam
et accñs admittit. et cōtinet duas pñcipales. In pñia cōparat

differentiam et accidens fin conuenientiam. In secunda ibi
differt. pparat dñam et accñs admittit scōm dñam. In p
ma ergo pñnetas ponit duas pñnetias iter dñas et accñs
admittit. pñia ergo pñnetia est iter dñam et accñs cō
monit sine sit separabile sine inseparabile qd accñs qd dñam
pñnet de pñb^o. scēda pñnetia. f. inter dñam et accñs in
separabile est qd vñriusq; f. tā dñam qd accñs inseparabile inest oī
bus et sp. sicut bipes inest oīb^o boib^o et semp. et nigredo
que est accñs separabile a coruo inest oīb^o coruis. **C**ū scēda
qd qd dñam est inseparabile accñs pñnet spēm. et tale inest oī
bus indiuiduis spēm et semp oī ista indiuidua existunt. aliq;
est accidens inseparabile consequens indiuiduū sicut sumi
tas nasi vel cecitas oculorum. et tale non inest omnibus in
diuiduis spēm. semp tamē inest quib^o inest dñm illa existit.

Cū dñm at qm pñnet et nō pñnet dñam. pñriū. n.
rōalitas boies. Accñna vñ quodāmo pñnet et
pñnet. pñnet qd in pñb^o sñt. pñnetur eo qd non
vñ accñs suscepibilia sñra sunt f. plurioz

Cū scēda pñnetas pñnet pñnet in qd auctor ponit. 3. dñas iter
differentia et accñs. pñia est. qd dñam pñnet spēm. qd est i pñ
qd spēm. sed accidens quodāmo pñnet et quodāmo pñnet
pñnet. n. spēm. eo qd accidens idē fñm spēm repit i dñet
subis dñetis fñm spēm. et ita vñ pñnet cū repit in pñb^o
et quodāmo pñnet eo qd subiecta nō sunt suscepibilia tñ ac
cidens vñ fñm spēm fñm pñm. sed plurioz. v. g. bñ nō est
suscepibilia albedinis tantū sed etiā nigredinis.

Et dñam quidē intētibilis et remissibilis nō est.
Accidens vero magis et minus recipiunt.

Cū scēda dñam ē. qd dñam nō est intētibilis nec remissibilis. sed
accñs est intētibilis et remissibilis. qd suscepibilia magis et minus

Et ipmire qdē sñt dñe et vñm sñnt pñ
netas. **A**ltera vñ dñam accidens sñt. bñmōi q
dē cōiones et pñnetas dñe et ceteroz sñt. spe
cies vñ quo differt a gñe et dñam dñm ē in eo qd
dicebamus quo genus differt a ceteris. et quo
differentia differt a ceteris.

Cū dñam est. qd dñe dñe sunt ipmire. ita qd nō pñt etiā
subo inest nec fñt nec succēssue. f. accñna dñam sñt pñnetas eo
qd possunt inesse eide succēssue. sed nō sñt.

Species vero et pñriū commune ē de se
mūicem pñcipari. nā si homo est rñsibile et
si rñsibile est. homo ē. Rñsibile vñ qm
fñm id quod nariū est dñet sepe iā dñm est.

Cū dñam caputū scēda tractat in quo sit pparatō spēm ad p
pñriū et ad accñs. et pñnet duas pñes. qm in pñia sit pparatō
spēm ad pñriū. In scēda ibi. spēm et accidens. sit pparatō iter p
pñriū et accñs. pñia pñnet duas pñcipales. In pñia pñet spēm
ad pñriū fñm pñnetias. In scēda at ibi. differt at spēm cō
parat spēm ad pñriū fñm dñas. In pñia pñcula ponit due
pñnetias iter spēm et pñriū. qd vñriusq; pñnet de reliq; cō
uertibilis et vñ. fñ. n. bñ ē vñ. oē rñsibile ē bñ. ita ē vñ. oīs
bñ ē rñsibilis. et sic seqt si bñ ē rñsibile ē. ita seqt. si rñsibile ē bñ ē

Et qualiter enim sunt spēs in bis que eoz pñ
cipant. et quoz propria sunt propria.
Cū scēda pñnetas ē qd pñcipari ab his qd ē cōe vñriusq; eo
rñ. hoc est sicut spēs nō suscepibilia magis et minus fñt nec pñriū.

Cū dñm at spēs a pñriū. qm spēs qd et alijs gen^o
ē pñ. pñriū vñ et alijs pñnetis ē impōest.

Cū scēda pñnetas in qd spēs pparat ad pñriū fñm quaz
tuor dñas. pñia est. qd spēs pñet ē gen^o. vñ subalterna spe
cies. et pñriū nullomodo pñet ē gen^o. respectu illor quoz est
pñriū. vñ etiam qd pñriū nō pñet ē gen^o. respectu aliaruz
specierū. pñ et qd spēs et pñriū differt.

Et spēs qdē an fñst qd. pñriū. pñriū vñ
pñ in spēm. 23. n. boiem esse vñ rñsibile sit.

Cū dñam ē. qd spēs est pñriū pñriū. pñriū est pñriū spēm
Ampli spēs qdē sp actu adēst fñm. pñriū
vñ aliqui actu. sp at pñre. homo. n. sp actu ē for.

Cū dñam ē. qd spēs sp est in actu et adē et cui
est spēs. sed pñriū nō est semp in actu scōd. sed in actu p
mo. f. in potentia ad actu scōdū. bñ. n. nō semp actu rñ
det. tamen semp est in potentia nariū ad ridēdū.

Ampli quozū teri sunt differentes. ipsa sunt
dñam. ē at spēm sp sub gñe. et dñb^o dñm^o nu
mero in eo qd qd sit pñcipari. et est bñ pñriū vñ
soli et semp et omni adēst.

Cū pñnetas sine dñam ē. qd spēs et pñriū hñt dñetias dif
ferentias. et pñnetas sñt dñetia. nā dñet spēm. qd pñnetas ē pñ
bñ dñet^o nariū eo qd. et dñet pñriū ē qd sñt soli et sp et.

Sed vñ et accñs cōe qdē de pñb^o pñ
cipari. Rñre vñ alie sñt cōitaret. pñnetas
qm pñmū a se dñnt accñs et id cui accidit

Cū scēda pñnetas pñnet pñnet in qd auctor ponit. 3. dñas iter
differentia et accñs. pñia est. qd dñam pñnet spēm. qd est i pñ
qd spēm. sed accidens quodāmo pñnet et quodāmo pñnet
pñnet. n. spēm. eo qd accidens idē fñm spēm repit i dñet
subis dñetis fñm spēm. et ita vñ pñnet cū repit in pñb^o
et quodāmo pñnet eo qd subiecta nō sunt suscepibilia tñ ac
cidens vñ fñm spēm fñm pñm. sed plurioz. v. g. bñ nō est
suscepibilia albedinis tantū sed etiā nigredinis.

Et dñam quidē intētibilis et remissibilis nō est.
Accidens vero magis et minus recipiunt.

Cū scēda dñam ē. qd dñam nō est intētibilis nec remissibilis. sed
accñs est intētibilis et remissibilis. qd suscepibilia magis et minus

Et ipmire qdē sñt dñe et vñm sñnt pñ
netas. **A**ltera vñ dñam accidens sñt. bñmōi q
dē cōiones et pñnetas dñe et ceteroz sñt. spe
cies vñ quo differt a gñe et dñam dñm ē in eo qd
dicebamus quo genus differt a ceteris. et quo
differentia differt a ceteris.

Cū dñam est. qd dñe dñe sunt ipmire. ita qd nō pñt etiā
subo inest nec fñt nec succēssue. f. accñna dñam sñt pñnetas eo
qd possunt inesse eide succēssue. sed nō sñt.

Species vero et pñriū commune ē de se
mūicem pñcipari. nā si homo est rñsibile et
si rñsibile est. homo ē. Rñsibile vñ qm
fñm id quod nariū est dñet sepe iā dñm est.

Cū dñam caputū scēda tractat in quo sit pparatō spēm ad p
pñriū et ad accñs. et pñnet duas pñes. qm in pñia sit pparatō
spēm ad pñriū. In scēda ibi. spēm et accidens. sit pparatō iter p
pñriū et accñs. pñia pñnet duas pñcipales. In pñia pñet spēm
ad pñriū fñm pñnetias. In scēda at ibi. differt at spēm cō
parat spēm ad pñriū fñm dñas. In pñia pñcula ponit due
pñnetias iter spēm et pñriū. qd vñriusq; pñnet de reliq; cō
uertibilis et vñ. fñ. n. bñ ē vñ. oē rñsibile ē bñ. ita ē vñ. oīs
bñ ē rñsibilis. et sic seqt si bñ ē rñsibile ē. ita seqt. si rñsibile ē bñ ē

Et qualiter enim sunt spēs in bis que eoz pñ
cipant. et quoz propria sunt propria.
Cū scēda pñnetas ē qd pñcipari ab his qd ē cōe vñriusq; eo
rñ. hoc est sicut spēs nō suscepibilia magis et minus fñt nec pñriū.

Cū dñm at spēs a pñriū. qm spēs qd et alijs gen^o
ē pñ. pñriū vñ et alijs pñnetis ē impōest.

Cū scēda pñnetas in qd spēs pparat ad pñriū fñm quaz
tuor dñas. pñia est. qd spēs pñet ē gen^o. vñ subalterna spe
cies. et pñriū nullomodo pñet ē gen^o. respectu illor quoz est
pñriū. vñ etiam qd pñriū nō pñet ē gen^o. respectu aliaruz
specierū. pñ et qd spēs et pñriū differt.

Et spēs qdē an fñst qd. pñriū. pñriū vñ
pñ in spēm. 23. n. boiem esse vñ rñsibile sit.

Liber

sp adest proprium sic 7 in separabile accidens

C hoc equum caplin feci tractat in quo auctor: pp̄at p
pp̄u et acc̄s aduincit fm̄ cōuenientias et d̄ias. et continet
duas particulas. In pp̄a pp̄at pp̄u et acc̄s aduincit
fm̄ cōuenientias. In 2^{bi}. Differat aut̄ pp̄u pp̄at et s̄z dif
ferentias. Et q̄ cōuenientie et d̄ie iter pp̄u et acc̄s sepa
bile sunt in magis note. Is ponit auctor: cōuenientias et d̄ias i
ter pp̄u et acc̄s i separabile. et ponit duas cōuenientias.
¶ Prima est. q̄ subiecta pp̄u et acc̄s d̄ie i separabilis nūq̄
subsistit sine pp̄o et acc̄dente. q̄ hō nūq̄ subsistit sine ri
sibilitate. et ethiops sine nigredine. secūda cōuenientia est.
q̄ sicut proprium inest o cōtō sub sub̄o. et ipsam acc̄s i
separabile inest o sub̄o et q̄ separabile. et sp̄. sic risibile in
est o hōi et semper. ita et semper nigredo inest o ethiopi.

Confertur autem quoniam proprium vni soli speciei adesse quod admodum risibile homini. Inseparabile vero accidit ut nigrum non soli ethiopi sed et coruo et carbo ni et bebeno. et quibusdam aliis.

Chec secunda pars i qua auctor ponit tres distas iter ppriū et
accūs isepabile. p^{ra} dicit q^o ppriū inest vni soli sp^{ci}. vt risib^l
le inest hōi soli. s^c accūs isepabile n̄ inest vni soli sp^{ci} s^c plib⁹
vt nigredo n̄ solū inest ethiopi. sed et coruo. et et carbōi.

Quare propriū pueris p̄dicat d̄ eo c̄ ē, propriū
et cōlī. inseparabile vero accidēs nō cōuersum.

Escda dñia ē q̄ p̄p̄tū p̄uersim p̄dicat de eo cui? ē p̄p̄tū
s̄ accēa inseparabile nō p̄dicat p̄uersim de s̄bo a q̄ ē iſe/
pabile nā nigrū nō p̄dicat cōuersim. i. p̄uertibilē d̄ etiōpe

Et pprior eq̃l̃f qdē ē pncipario. Accidētia
vō hec qdē magis illa vō min⁹. Sūt qd alie cō
munitates 7 ppriates eorū q dēa sunt. s3 suffici
ant hic ad discretiōez eorū cōtatisq3 traditiōē.

Actus ille passus est q̄ p̄cipat eq̄l p̄cipat ab illis quibus inest. s̄
accidit ille passus non eq̄l p̄cipat ab illis quibus accidit. s̄
secidit magis q̄ min⁹. ¶ Et sic finit brevis sententia bui⁹
libi pophy.

Incipit liber predicamentorum

Arca librum

[illegible]

dario de vocibus. Dicit enim Auzic. in prima parte sue la-
ge. sic ad confirmationem dictionum duxit nos necessitas
logicas tñi vel logicus non habet occupari circa verba nisi
quātim ad loquendum & discernendum verum a falso. si
enim esset possibile solo intellectu dicere non indigeremus
verbis. Si enī doctor artis posset illud retinere quod est
in anima sua alio modo q̄ loquendo: semper fingeret
a verbis. unde si logica posset doceri alio modo q̄ per vo-
ces. vixita per signa digitorum vel per nutum oculorum.
logicus non indigeret vocibus. Quod autē logicus conside-
rat de vocibus hoc non est ex primaria intentione. sed secū-
daria. & ex consequenti. quia scientia logicalis non aliter co-
mode doceri potest. Unde si aliquis sard⁹ a nativitate pos-
set invenire artem syllogizandi & demonstrandi tunc pos-
set logicam sine cognitiōe vocum habere. Sed hoc forte ē
possibile. s. q̄ surdus a nativitate posset invenire artem logi-
ce. q̄: surdus a nativitate habens alios sensus perfectos po-
test habere aliquos cōceptus ordinatos & ita potest discer-
nere a premisillis notis ad conclusionem. & invenire q̄ in ta-
li discursum non sit error: & per consequens potest habere
logicam per intentionem. & per consequens logica non est
principaliter de vocibus. q̄: tunc posset aliquis habere sci-
tiam aliquā ignorare scibile de quo est scientia illa. quod ē
absurdum. & h̄ est opi. Auzic. q̄: individuum capta buho
lib. dicit q̄ p̄s in primo ca. buio li. narrat q̄dam diffos-
entum fin q̄ significantur per dictiones. et ita vult q̄ h̄
est principaliter sit de entib⁹ distinguendo ens cōtra voces
Istud videtur concedari processum p̄s. q̄: p̄s detrim-
nat in hoc libro de proprietatibus & passib⁹ reru. ut d̄ p̄
r̄etatis sube. qualitatē & q̄sitatis. nunc autem scientia
videtur de istis esse principaliter. de quorum proprietatib⁹
& passionibus principaliter determinatur in illa. sed in
hoc libro non determinatur de proprietatibus vocū. s̄ re-
rum. ergo &c. ¶ Item ille liber principaliter est de decem
predicamentis. et quo fuisse liber principaliter est de vocibus se-
queretur q̄ decem predicamenta essent decem voces. sed
ois vox est in genere qualitatis. ergo omnia decem predi-
camenta sunt in genere qualitatis. & sic non esset nisi unus
genus gñissimū. s. qualitas. Dico ergo q̄ liber predicā-
mentorum est de reb⁹ fm q̄ eis infuit intentiones scēdē
. s. itēto gñis gñissimū. & gñis s̄baltern. & itēto sp̄i & sic
d̄ alis. ¶ S̄ dubiū ē h̄. q̄: v̄s q̄ libro p̄d. dēteriet̄ princi-
palr de p̄b⁹ enūciatiōis d̄ q̄ dēteriat in li. p̄b. sed partē
enūciatiōis nō sunt res: s̄ voces vel cōcept⁹. ¶ S̄. An.
enūciatiō vel ppō s̄poneret ex reb⁹: scēdēt q̄ inf̄ s̄b̄ &
p̄dicatū posset autē volare. & inter s̄b̄ & p̄dicatū inf̄ pro-
p̄is. parit̄ ē roma. cēt. loo. miliaria. Itē sequerē q̄ s̄b̄
posset cōcedere p̄dicatū q̄ subm̄ istis ppōis. hō ē p̄s. p̄
cōcedere p̄dicatū. i. panē. ¶ Itē sequit̄ q̄ hō est. ppō. cō-
cōpositū ex corpore & aīa intellectiva ē hō. sed aliq̄ ē ppō co-
posita ex corpore & aīa intellectiva si res subijctā & p̄dicet̄.
aliq̄ ppō est hō. s̄ hoc p̄s est sim. ḡ sim. ḡ d̄re q̄ ppō cō-
pōit ex reb⁹ & p̄s in li. p̄d. i. quo dēteriat de p̄b⁹. ppō
nis nō dēteriat de reb⁹. ¶ Ad illd̄ dubiū recole me disti-
se et in scriptis reliq̄is q̄ intellect⁹ pōt facere ppōnē et q̄b⁹
etiā: q̄ intellect⁹ pōt asserere illa ē eadē vel dēteriat. q̄: p̄
pō nō est aliud q̄ ppō aliquoz. p̄ intellect⁹ adinnict̄: vt. ppō
affirmatiua. aut d̄nitio significat abinnict̄: ppō negatiua.
¶ Necq̄ ergo intellect⁹ pōt s̄ponere adinnict̄. aut d̄nitē
abinnict̄ p̄t ēē p̄es ofonis. et p̄s ēē subta vel p̄dicata. s̄
intellect⁹ pōt adinnict̄ pōdere res asserendo illas ēē easdē. et
p̄t vidēte res abinnict̄ asserēdo illas nō ēē easdē p̄t itē illas
s̄ponere voces et cōcept⁹ adinnict̄ et iō aliq̄ ppō cōponit̄
ex reb⁹ extra aīas. aliq̄ ex vocib⁹. aliq̄ ex cōceptib⁹. q̄d̄ at p̄
pō possit s̄poni ex reb⁹ p̄bat q̄nq̄ modis. i. ex p̄s. i. p̄s
h̄ significandū et significat⁹ et ordinat⁹ i significandū & d̄ne
nūe ad vltimū significatū q̄d̄ ita significat⁹ q̄ vltimū nō si
significat. alit̄ est p̄cessus i significatū cōtinuat⁹ ordinat⁹. ¶ Ita
p̄sim. sed ppō in scripto significat propositionē in voce ppō
pō in voce significat propositionē in cōceptu. i. propositionē
p̄positā et acceptib⁹. quere tunc aut ppō p̄posita et con-
ceptib⁹ sit vltimū significatū scilicet q̄ vltimas non

Predicamentozum.

significat. aut significat aliqd viterius. nō est dare pñmū. **A**ceptus ē q̄bus pñsio cōponit ī mēte significat. igit ī
ta pñsio cōposita ēr pceptibz significat. cuius. n. pñs
gnificat ē ipm totū significat. ¶ Quero tunc. de illo qd
gnificat p pñsitionē ī mēte cōpositā ēr pceptibz. illud
pōt esse simpliciter. q̄ ptes pñsitiōis significat cōplere. **E**
illud qd significat pñsitiō pñsitionē cōplere. ergo illud
cōpositū. aut ergo illud cōpositū ēr pceptibz. aut ēr re
bus. si ēr rebus. hō pñsitiō. i. q̄ pñsitiō cōponit ēr re
bus. q̄ pñs igit illud qd significat p pñsitionē ī mēte
cōplere. nō ē aliqd cōplere q̄ pñsitiō. ergo ē. si sit cō
positū ēr pceptibz. tūc cū pceptus significat. nō sunt v
timū significatū. q̄rēndū ē de significatō illius cōpositiōis
ēr pceptibz sicut pñs. s. sic vel pcedit ē ī finitū. vel
dē ē deuenire ad aliqd cōpositū ēr rebus qd ē vltimū
gnificatū. pñsitiōis ī platōe ī mēte. Et si. n. talis ordo ī
gnificatō fin pñm pmo pñbentibus. littere scripte signi
cant voces platas. s. voces plare passibiles. s. passibiles
aīe. i. voces aīe significat res. vñ scit īsto ordine ē dar
pñmū significatū. i. littera scripta. ita est dare vltimū signi
ficatū qd sic significat qd viterius nō significat. s. illud nō
pōt esse pceptus. ergo est res distinguēdū ēr ptra voces
pceptū. ergo ī rebus ē aliqd cōpositū cuius subiectū est re
p̄dicatū similiter qd dicit pñsitiō re. ¶ Pñs fōnte ē
q̄r hec pñsitiō: hō ē lapis. est pñsitiō scripta vel platō
vel ī mēte accepta s. non significat vltimā nisi illas res.
lapidē s. hōiem. ¶ Contra si vltimū significatū illas res
pñsitionibz. hō ē lapis. nō sit nisi ille res homo s. lapis. tū
idem est dicere hōiem lapis. sicut hōiem est lapis. s. pñs
fuit ēr est falsa: hō ē lapis. ita hec est falsa. hō lapis. Est
dicit q̄ qñs nō voces. hō lapis. s. hō ē lapis. significat
idem ēr pte rei. itū non significat eodem mō. s. idē vñ si
gnificat falsū. s. alia non. ¶ Contra. q̄r de illo mō qd
hec vor hō ē lapis. s. hec vor hō lapis significat ēr quo n
significat eodē mō. aut ille mōdus tenet ēr parte rei. aut
ēr pte intellectus. si pñmo mō cū res significat p̄ dictas vo
ces sint eodem. nec ēr pte rei aliqua sit diuersitas. sequitū
q̄ modus erit idēz. q̄ non pōt esse diuersitas modi. nisi
aliqua diuersitas ēr pte rei. Si aut ille mōd⁹ tenet ēr p
intellect⁹ aut fibi cōrēdit aliqd ī re. aut nūq̄. ī finitū ēr p
rei fibi cōrēdit: tunc est qd fictici⁹. s. non pōt aliqua di
stātē ponere. si vero fibi cōrēdit aliqd ī re cūz ēr parte rei
sit idēitas oīo. sequat q̄r ēr pte modi sit idēitas oīo. si fic
inter illas orationes ī comparatōe ad sua significatō. hō
pis. s. hō ē lapis. nō est alia diuersitas. nec ēr pte rei sig
ficatē. nec ēr pte modi significatū. Unde istud argumētū
pñmū q̄r de vltimo significatū s. adequatō pñsitionis
pñsitione vel ī mēte. Tale n. significatū adequatū s.
timatū nō pōt esse vor vel pcept⁹. ergo est res extra aīa
s. pñs aliqd cōplere rei acceptū pñsitiō extra aīa cōp
nit ēr rebus tānq̄ ēr lūbrioz p̄dicat⁹. ¶ Q̄do pñs
pñsitiō pñcipalibz sic. ēr eādē cōponit. pñsitiones de q̄
bus hūc q̄nes. s. q̄nes sunt de reb⁹ extra aīam. ergo s.
maloz: pñs. q̄ pñm sūt q̄nes postea sūt pñsitiōes. s. pñs
2. posterior. s. ita oīz q̄ pñsitiones s. q̄nes sūt de eisdē.
oīs pñsitiō ē pñsitiō. igit ē aliqua pñsitiō cōposita ēr
bus. s. mīno: pñs. nā si q̄rit vtrū hō sit fibilis. vel vtrū tū
ra sit rotūda. iste q̄nes sūt de rebus s. nō de pceptibz.
go ē. ¶ Tercio pōt eadē pñsitiō pñari sic. scie reales
p̄byica. metaphyica: pñderāt reālī res s. non voces v
pcept⁹. s. bñisimodī artifices faciūt suas demōstratiōes
ēr bis q̄ pñm s. pte pñderāt. ergo demōstratiōes q̄ sūt
istis sciētis realis sūt ēr reb⁹. s. demōstratiōes cōponit
ēr pñsitiōibz. s. ēr pñisitis s. pñsitiō. ergo pñsitiō
cōponit ēr reb⁹. ¶ Pñs fōnte dē q̄ demōstratiōes ī
istis realis nō sūt ēr illis q̄ pte pñderāt ī illa scia s. ēr vo
b⁹ vel pceptibz supponētibz. p̄ illas q̄ pte pñderātū ī ill
scia. ¶ Q̄do. subz adēq̄tū scie acq̄tē p demōstratiō ē
clausio nō demōstratiō. q̄ pñsitiō demōstratiōis scit. s. illud
qd scit ē subm scie. ¶ Quero tūc an cōclō scita cōponit
ēr reb⁹. vel ēr cōceptibz. vel ēr vocibz. si ēr reb⁹: hō p
fuit. si ēr vocibz vel cōceptibz solū: sequat q̄r nūq̄ scitur n

vor vel conceptus. qđ ē fconueniēs i fcientiis realiū mārie.
vñ arguitur fic. Oīa ppoſito ē vor: vel conceptus. i. fz oē dīſta
tiōe fūit i ppoſito. ergo oē demoftratiōe fūit i vor vel con
ceptu. pñs ē fallū. ergo illud ex quo ſeq̃r. fz non mīnor. er
go maior. ergo ſua dīctōia ē va. f. aliqua ppoſitiō non eſt
vor vel conceptus. fz oīs ppoſitiō compoſita ex vocib⁹ vl
conceptib⁹ ē vor vel conceptus. ergo aliqđ ppoſitiō ē nec
compoſita ex vocib⁹ nec ex conceptib⁹. ¶ pñs compoſita
ē ex reb⁹. Iſta ratio fit confirmari fic. d. eīdē oīo ſcīa nra
traditā d reb⁹ nālib⁹ d qđ fuit ſcīa Ariti. quā nobis reliq̃r.
fz nec voces nec concept⁹ ſunt idē apđ nos ⁊ apđ Ariti. q
erat grece. ergo ſcīa nra d reb⁹ nālib⁹. ⁊ ſcīa Ariti. quā no
bis tradidit d eīdē nec ē d vocib⁹ nec d conceptib⁹. ergo ē
d reb⁹. fz ſcīa ē ſolus ppoſitiō demoftratiōis. ergo eōdē de
moftratiōis i ſcīa nāli nec ē vor: nec concept⁹. ¶ pñs nec cō
poſita ex vocib⁹ nec ex conceptib⁹. ¶ 4. p. eīdē conclō. p
bati p auctē. p. ſic. Ariti. dīc i lib. pđicamīōz. tractatu p
mo ca. 2. q. qđā pđicant d ſubſo ⁊ n fūit i ſubſo. vt ſubē ſcōe
q̃ro tūc qđ illud qđ pđicat de ſubſo ⁊ non ē i ſubſo. aut eſt
reſ: vor. vel conceptus. ſi ſit reſ extra aīaz. bñ ppoſitū. qz
reſ extra aīaz pđicat de ſubſo. nec ē dare qđ illud ſit vor vel
concept⁹. q̃r tūc vor qđ ē concept⁹ ē i ſubſo. vñ cū aliqđ pđi
cef d ſubſo ⁊ non ē i ſubſo. qđ illd nec ē vor vl concept⁹. ſeq̃r
qđ aliqđ pđicet de ſubſo: qđ nec ē vor nec conceptus. ergo
oīz qđ illd ſit reſ extra aīam. ¶ Itē Ariti. p. piberne. ca. d
ofone. aſſerit rē d re pđicari dīcā. Iī ec qđ rez ſunt vīa.
illa vō ſingularia. vīe qđ d de plurib⁹ apū nāli ē pđicari:
vt homo qđc vlē. plato vō ſingularē. Et illud totū exponit
pōeti⁹ de reb⁹ ⁊ non de vocabib⁹ dicens. q. cū Aritiō
teles ageret tractatū ſuo continuat ad reſ. Itē vō qđāz
pđicātū vt vīnīerſalia. qđā ſubſiōiē vt ſingularia. ¶ Itē
pñs i lib. piber. ca. de vbo. dīc qđ vbn eſt nota coz qđ d al
tero pđicant. vbi vō dīcitur dīc qđ oē vbn eſt ſignificatū
eoꝝ qđ d altero pđicātū. r dīco qđ currit ſignificat illud qđ
de corrente pđicātū. currit vō ⁊ amat ad reſ tñ designan
das inuenta ſunt. cū ergo currit ſignificet illud qđ de altero
pđicātū. r currit ſolum ſignificet rem ⁊ non vocem ſim
pōeti⁹. ſeq̃r qđ reſ de re pđicātū. Et credo qđ illud i
dubitāter ſit vx qđ i aliqua ppoſitiōe pđicātū reſ de re.
⁊ i aliqua ppoſitiōe conceptus de conceptu pđicātū.
⁊ i aliqua vor de voce pđicātū. vnde intellectus poteſt
componere adīnūcem omnia ſimplicia apprehenſa per ſim
tellectam aſſerendo illa eſſe eadē vel non eſſe eadēz. Cū
igitur intellectus poſſit exponere voces conceptus ⁊ reſ ſe
q̃ntur qđ intellectus poteſt componere ppoſitiōem tā de
reb⁹ qđ de vocabib⁹ qđ de conceptib⁹. ¶ Intelligenda
ſunt hic tria. i. pñmo qđ in omni ppoſitiōe eſt aliqđ ma
teriale. ⁊ aliquod ſormale. ſormale in ppoſitiōe eſt co
pula coplans pđicantem cum ſubiecto. ⁊ illa copula eſt i
intellectu. qđ eſt compoſitiō vel dīſtīto intellectus materia
lia vero in ppoſitiōe ſunt ſubm ⁊ pđicatus. Dīco ergo qđ
nulla ppoſitiō eſt compoſita ex reb⁹ ſtotaliter extra aīam.
qđ ſormale i tali ppoſitiōe ē i mente vel i intellectu. mālia
aut ſunt extra aīam. Cū ſi cū ppoſitiō fit triplex. qđā i pñtio
ne. qđā i conceptu. ⁊ qđā i ſignificatiōe ppoſitiōem in con
ceptu qđ poteſt dīci ppoſitiō in re. ppoſitiō pñmo modo dī
cta. ſ. ppoſitiō i planiōe eſt totaliter extra aīam. ⁊ talis p
poſitiō totaliter componit ex vocabib⁹ qđ bñt eſſe extra aīaz.
ppoſitiō vō compoſita ex conceptib⁹ eſt totaliter i intellectu
Et compoſitiō compoſita ex reb⁹ pñm ē i intellectu. ⁊ pñz
extra intellectu. q̃r tū ad ſuū ſormale ē i intellectu. fz q̃r tū ad
mālia eſt totaliter extra intellectu. ¶ Scđo ſciendū ē qđ
compoſitiō eſt duplex. ſ. realis ⁊ intellectualis. Composi
tiō intellectualis ē compoſitiō qua tellectus componit ſub
jz cū pđicato. Compoſitiō realis ē vt compoſitiō aīe cum co
pore. ⁊ vt compoſitiō domus ⁊ lapidib⁹ vel lignis. ¶ Ter
tio eſt ſciendū qđ iſti termini ſubiectam ⁊ pđicantē ſunt
termini equivoi. qđ vno modo accipiuntur p ſubiecto vel
pđicato in re. alio modo pro ſubiecto vel pđicato in intel
lectu. tertio modo pro ſubiecto vel pđicato in voce. ¶ 3.
dubium eſt hic qualiter poteſt fieri vñm compoſitam ex
re exiſtēte in intellectu. ⁊ re exiſtēte extra aīam. Dīcēdū qđ ex

ont de refus
le vocabulaire

Liber

talibus potest fieri unus compositus compositiue intellectuali. non
 autem compositione reali. et tale compositum potest dici ens compositum.
 et potest fieri ens compositum. et non solum per intellectum sed et per sensum.
 vel per intentionem sensus. Dicit enim Beatus Augustinus per intentionem
 compositum sensum vel oppositum sensus cum in sensibus obiecto.
 Multoties enim. visibile offert sensui. quod in sensibus non
 sentitur si sensus non aduertat. nec attendat ad obiectum. Ad id
 toties enim sunt colores et visibilia aut visum. et si non vi-
 mus ea. quod non habemus intentionem ad ea. sed quod intendimus
 eas: videmus ea. Cuius item compositum actum visus vel visus
 quod obiecto. Cuius vero lapidis visus significat quoddam ens co-
 mpositum et lapide quod est extra animam et et actu videndi qui est
 in oculo. nec est inconueniens quod et talibus fideioco et situ se-
 paratis fiat vere unus ens compositum. **C**ad rationes in
 contrarium ridentur. Ad primam quam dicitur quod si compositum
 poneretur et rebus sequitur quod iter subiectum et predicatum pos-
 set autem valere. dicendum distinguendo de subiecto et predicatu
 to. quia possunt accipi per rebus per vocibus et per conceptibus.
 si accipiuntur per rebus tunc id quod deducitur non est inconueniens.
Cad alia non frequenter. cum dicitur quod iter subiectum et predicatum
 possunt esse mille inuicem. dicendum quod accipiendo subiectum et pre-
 dicatum per rebus hoc est verum. **C**ad aliud cum dicitur quod aliqua propo-
 sitio esset hoc est verum. aliqua propositio composita et corpore et anima
 intellectum. et dicendum quod et hoc non sequitur aliqua propositio sit hoc
 est verum. et quod compositum et corpore et anima intellectum est hoc
 est verum. et quod compositum et corpore et anima intellectum compositione
 reali est hoc. tamen non ideo quod compositum et corpore et anima intellectum
 compositione reali est hoc. **C**ad dubium etiam ipsi copu-
 le existenti in intellectu considerat aliud et re autem non. **C**ad idem quod
 copule existenti in intellectu copulam extremam propositionis ve-
 re adiuncti considerat aliud et re. scilicet extremorum. vel idem
 tas eorum per quod extrema supponitur. diuisibili vero vel nega-
 tioni copule et propositioni negatiue vera considerat aliud et re. scilicet
 diuersitas extremorum vel illorum per quod extrema supponitur.
 si copule existenti in intellectu copulam extremam propositionis
 falsae adiuncti nullo modo considerat in re nisi ipsa extrema. ut patet
 de copula diuersis propositionibus hoc est falsum. Similiter nec ob-
 iectioni vel negationi copule et propositione falsa negatiua ni-
 hil considerat in re nisi ipsa extrema. Et si queratur a quo ergo
 mouetur intellectus ad falsitatem diuersimodum copule vel diuisi-
 sione vel negatione copule. dicendum quod non mouetur nisi ab
 extremis ipsis in propositione. et a voluntate imperante intel-
 lectui ad copulandum extrema adiuuante. vel ad diuidendum
 extrema adiunctum si propositio sit falsa.

Quintocia dicitur quoru[m] solu[m] nomen coe
est: fm uero illud nomen ro substantie
diuersa. uraia. homo. et qd pingit. Ho
rum enim solu[m] nomen coe est. fm uero nomen
substantie rano diuersa est. Si enim quis affiguerit
quid sit urranq[ue] eoru[m] quo sint animalia prop[ri]a
am affiguerit utriusq[ue] rationem.

Existat est de decem predicamentis. et eis insunt inten-
tiones 2^e. et 3^e inter se tractantur. In primo ponuntur quodas
antecedentes cognitiones predicamentorum. In 2° libi. Substantia est
primo et principaliter. determinat de decem predicamentis. In ter-
tio tractatur libi. Quoties autem solet opponi. determinat de g
balsis q sequuntur ad predicamenta. Tractatus primus 3us inter
quatuor capitula. In primo ponuntur quodas distinctiones seu de
seriptiones. In secundo libi. Et q^o d^r ponuntur quodas distinctiones
antecedentes cognitiones predicamentorum. In tertio libi. Quando
alter de altero predicat. ponuntur quodas dignitates seu quodas ma-
xime esse singulis predicamentis. In quarto capitulo libi. Co-
rum q^o fine q^o. ponuntur numerus et sufficientia predicamentorum.
Capitulum primum 3us inter capitula prima. vel pres tres princi-
pales. In primo ponit descriptio equivoce. In secundo libi. Un-
vocia d^r. ponitur descriptio univocorum. In tertio libi. De
notatione. ponitur descriptio denominatiua. **S**ecundus
est q^o p^obs in hoc libi. determinat de equinodis denominatiua
et univocis. qm res predicamentales pri^o coparari ad tria. f
ad esse transcurrens quod est superius ad predicamentu. *

[illegible]

Uniuersaltum

eorū qbus ē cōse. vel de substantiā illorū qbus ē cōse ita qd de-
clarat gdiatē illorū. ⁊ sic finis ē cōse respectu inferiorum.
Quāto modo vō audiat a dieris dī cōis. qd simul vāt
ad aures dierorū ⁊ illo mō accipit in pposito. nā eadē
vō sunt finē finē tōtā significat dieris. ⁊ 4° est notādū
finē vōemū ⁊ simpliciter. qd eguocatiōnē aīa ē a casu. aīa ē
⁊ philo. Eguocatiō a casu ē qñ idēz nomen iponit dieris
abiq̃ aliqua rōne similitudinē vel parentē. Et sic hoc no-
men Joānes iponit aīcui castitē s̄ ⁊ aīcui extēsiōi rōme.
Eguocatiō a philo ē qñ equinociū significat pīara p̄r aliquā
similitudinē vel habitudinē ad aliqd vñū. ⁊ sic aīa est equi-
nocū ad aīa pictū ⁊ ad aīa vey. ⁊ sic sanū est equinociū
ad sanū in vīna. ⁊ sanū in dietā. ⁊ 6° ē notādū finē vōe-
tiam. qd quedam sunt vīnuoca. qdā sunt eguoca. qdā sunt
dierisvīnuoca. ⁊ qdā multivīnuoca. Eguoca sunt q̃ hñt idēz no-
mē ⁊ eandē rōnē illius nois. ⁊ ego dico qd hoc pōt esse du-
pliciter. vel qd rō illius nois p̄nt eis equaliter. ⁊ sic sunt
pprie vīnuoca. vel qd rō illius nois p̄nt eis s̄ finē pīus
⁊ posterius. ⁊ sic sunt analogi ⁊ non sunt equinoca pure.
s̄ sunt qdā media iter vīnuoca ⁊ eguoca. Eguoca sūt quo-
rū nomē ē idēz ⁊ rō illius nois ē dieris. Dierisvīnuoca sunt
quorū nois sunt dieris. ⁊ ē diffinitionis noīam. vt ignis:
lapis color. Jsta. n. sunt dierisvīnuoca ⁊ diffinitionis rex s̄
gnificatarū p̄r bec nomina sunt dieris. Ad vīnuoca sunt
q̃ habent dierisvīnuoca ⁊ eandē diffinitionem siue rō-
nem. vt gladius ⁊ ensis sunt multivīnuoca. ⁊ similit̄ lapis
⁊ petra. ⁊ sciendū qd oratio in qua terminus eguocus ē nu-
mero plurali p̄dicat de suis significatis. non ē distinguēda.
⁊ in omni sensu ē falsa. vt piscis latrabile animal ⁊ celestis
dus sunt canes. vt patet intelligenti.

Ultima uero dicitur quorū nomē cōe ē
 ⁊ sū illū nomē eadē cū sube rō. ut aīa
 hō atq; bos. cōi enī noīe utraq; aīalia
 nūcupāt. ⁊ cū substātie nō eadez. Si quis. n.
 assignet utriusq; rōnem quid utruq; sit. in eo
 ꝑ sint animalia eandem assignabit rationem.

Ecce et hōa parricida dñus capituli i qua pbs ponit be/ scriptiōne vniūocorū dīcēs. qd vniūoca dñr quorū nomen ē cōe et rōne substantiē ē eadē fm illud nomen. et sic hō ē aī/ nus vniūocaf sub hoc noīe aīal. qd hoc nōmīe aīal ē aīa cōe et vniūmīto aīala fmīlīter. qd bec dīffīnīō substantiā eīas sēd fīctā ē cōīs hōī et aīno. ¶ Intelligendū qd si p rōnez itellī/ gimus dīffīnīōne. sic nō ē qd si aliqua fm vniūoca sub aī/ quo genere qd rō illī? cōpēt ar illis. s. o3 addere qd istud no/ mē habet rōnem et dīffīnīōne. nō dīffīnīō pōīcaf vniūo/ ce de pteas bz dīffīnīō. et tū rō dīffīnīōne nō pōīcaf. qd dīffīnīō nō bz dīffīnīōne vel rōne. qz tunc illa dīffīnīō bz rōne dīffīnīōne ē sic pcedere in fīnīū in dīffīnīōne bz qd est īconuenīens. Si aut p rōē intelligamus quē cūq3 pceptū fīct qdā erponunt. tunc nō accipī rō pro dīffīnīōne vniū. sed generalī. et tūc dīffīnīō fīe descriptiō vniūocorū ē cōīs tūm parīs vniūocīs qd ē analogīa. Unde analogā hīc vniūocū puenīentem plurīb3 fm pīas et pōsterīorē. Et sic fī enī bz vniū pceptū cōmēntē de cē pōīcaf mēntis tunc est vniūocū. qm illi conceptus puenīat plurīb3 fm pīas et pōsterīorē. ¶ Intelligendū ē h3 qd pōī/ clīc et dīctīs philosophī in dīctīs fīcīs. qd vniūocum vni/ nocans accipītr triplicīter. s. cōīter ppīe et pppīssīne. vel magīs ppīe. Vniūocū vniūocōs cōīter dīctū ē qd illud qd bz vniū pceptū puenīentē plurīb3. sūe ille conceptus pue/ niat plurīb3 equalīter. fīe cūz bz pīa pīorīs et pōsterīorīs. et sic loqūtr pbs hic de vniūocō. Vniūocū ppīe dīctum ē illud qd bz vniū pceptū puenīentē plurīb3 equalīter sūe dīa pīorīs et pōsterīorīs. vt dīct ar. et algarē in locīs fīis. et sic dīstīnguītr vniūocū pīa egnoct et analogū. Vni/ nocū mīas. ppīe dīctū ē qd bz vniū pceptū nō dīstīngu/ īt p dīas essentialēs. et sic fīa species spēcialīssīma dī vni/ uoca. qz nōn bz nīfī vniū pceptū nō dīstīnībīlēs p dīas eēn/ tīales. et sic loqūtr pbs. 7. pīb7. vbi dīct qd fm gēnos nō fī/ nīr cōparatiōes. qz ī genere multē latē eqmīcatīōes.

Et eodē mō pōt dīstīnguī de equocō. q̄ equocōs pōt capi
tripliciter. 1. cōter pp̄ie & magis pp̄ie. Capiendo equocō
cōter sic oī illud d̄ equocō q̄ nōn h̄ vñū conceptū. tñi.
ant q̄ h̄ vñū conceptū dīstīguībīle. ī dīstas essēntīales. ant
q̄ h̄ vñū conceptū cōmī cōnueīentē plurībū p̄m p̄m
& posterīus. Equocō pp̄ie d̄ equocō q̄ h̄ plures cōce
ptus: ant vñū conceptū cōnueīentē plurībū p̄m p̄m
& posterīus. Equocō magis pp̄ie est illud q̄ significat eque
p̄mo plures conceptus & non tñi vñū conceptū. & hoc sub
dīstīca rōne. vt p̄mū tactū ēst de equīocīs.

Quoniam uero dicunt quicunque ab aliquo solo dñi casu scdm nomen bene appellationem ut a grammatica grammaticus. ⁊ a fortitudine fortis.

Pecce tertia ps butus capituli in qua ponit descriptio d
nominationis. Et primo ponit descriptio. Secundo explanat dis
tinctio p exipia. Dicit ergo fba. denotatiua dñr qñqñs ab
aliquo solo casu dñia fm nomen dñt appellatiõe ã exipit
ficat. vt a grãmatica grãmaticũ. q: a fontide fontis. **I**n
telligendũ t q illa descriptio pñt intelligitã de rebus q de
vocihus. Si intelligatur de rebus. tñs exponitur sic. Res
dñr denotatiue ab alia re fm nomen alterius rei qñqñs ha
bent appellatiõe ab illa fm nomen dñia. q differunt scñm
nomen ab illa re solo casu. f. oia cadentia vocis. hoc est res
dñr denotatiue ab alia re fm nomen qñ contrahitã a noie
illas rei. ita q nomen rei denotiue ã nomen rei denotantis di
ferunt abinũtẽ fba cadentia vocis. verbi gratia for. graui
maticus dñr denotatiue ab illa qualitate q est grãmatica. q:
nomen qñ for. contrahit ab illa qualitate que est grãmatica
differt a noie illius rei. f. qualitatẽ sola cadentia. t. termina
tione vocis. Intelligendo vero descriptionem de vocibus
tunc exponitur sic. In oia denotatiua dñr qñqñs habent ap
pellatiõe fm nomen. hoc est fm conuenientiam vel de
rivationem fm nomen differentia solo casu hoc est deno
minatiua sunt dñia a principiã. a quo descendunt sola termi
natione vocis. **N**otanda sunt hic quatuor fm Boetiu.
Primo q ad nomen denotatiuum requiritur tria. Primo
conuenientia in significato principiã. Secundo requiritur
conuenientia in principio vocis. ita q nomen denotatiua
utrum ã sunt principale conueniant in principio vocis. **T**er
tio requiritur q nomen benominatiuum ã suum principia
le differant in fine vocis. vt patet de albo ã albedine que i
significato vocis conueniunt. ã etiam in principio vocis cõ
ueniunt ã differunt in fine. ideo album ã albedo sunt diffe
rentia in terminatione vocis. **I**ntelligendum est q quã
do dicitur q album ã albedo conueniant in significato: nõ
est sensus q totaliter significant idem. sed q significanti vni
us est pars significati alterius. nam album significat aggre
gatũ ex subiecto ã albedine. ã albedo significat solã qñ
litateĩ. Et quia ad verum nomen denominatiuum requi
runtur tres conditiones predictæ. ideo studiosus non dicit
tr denominatiue a virtute. nec albus a candore. q: non cõ
ueniunt in principio vocis. qñs conueniant in significato.
Similiter posito q aliqua mulier habeat scientiã musicæ.
tunc illa mulier dñr musica. sed non dicitur denominatiue a
musica q est scientia. q: musica p scientia ã musica pro scõa voce
adiectiuũ non differunt in fine. imo fm Boetiu musica eg
voce dicitur de scientia ã muliere. **S**ecundo est notan
dũ q denotatiua dñr dupliciter. f. cõter ã pprie. **P**rimo
modo omne concretum qñ significat rez q non est de essen
tia illius de quo predicatur cui correspondet aliquod abstra
ctum: dicitur denominatiuum sine sit intentionale siue rea
le. ã si siue sit substantia siue accidens. ã hoc siue significet
accidens inherens illi de quo accidentaliter pñdicat siue signi
ficet accidens inherens alteri. Unde cõter loquẽdo de pre
dicatione denominatiua hec est predicatio denominatiua.
homo est spēs. aial est genus. q: pñdicatũ vere significat ali
quid qñ nõ est de essentia subiecti. ã predicato correspondet
aliquod abstractum. f. hoc nomen specialitẽ vel gene
ralitẽ. Et dixi q concretũ significane rẽ q non est eĩ essen
tia illius de quo pñdicatur est denotatiuum. q: si significare

Liber

rem q̄ esset de essentia subiecti de quo p̄dicat tūc non esset denotatiū respectu illorū. nā rōnale ē p̄dictū significās res q̄ ē de essentia hoīs: nō p̄dicat de hoīe denotatiū s; p se p̄mo modo. Similiter iste terminus homo ē p̄dictū substantiale. q; sibi correspondet aliq̄ abstractū. s. humanitas. nō p̄dicat denotatiū. ideo dico q; omne denotatiū est p̄dictū. s; nō eōdē. nā p̄dictor q̄dā ē accidentale. s; p̄dictū substantiale. ē p̄dictū accidentale ē denotatiū illius cuius ē substantiale. Et dīn q; p̄dictū accidentale sine significet accidēs liberis illi de quo p̄dicat. sine significet accidēs liberis alteri ip̄ est de notatiū. Itā q̄dā ē p̄dictū denotatiū denotatiōe inuicem. s. q̄dā denotatiū denotatiōe extrinseca. exēplum p̄mi ut hō ē albus nō ē grāmaticus. i. istū. n. ē p̄dictio denotatiua denotatiōe intrinseca. q; tā albi q; grāmaticus significat accidēs inherens illi de quo p̄dicat denotatiū. Exēplum secūdi sic dicendo lapis videtur. vel petra ē visa a me. iste denotatiōe extrinseca sunt. q; videre non inheret petre sed aīali videnti. Similiter agens denotatur ab actione q; non inheret agendi sed ip̄i passio s; p̄m. j. p̄b. Unde ē p̄dictio denotatiua denotatiōe extrinseca. sol calefacit terras. q; calor: vel calefactio qua dicitur sol calefacere non est subiectiue in sole sed in terra. Unde forma pōt denotare suū subiectū in quo est denotatiōe intrinseca. s; suū efficiēs vel p̄seruatiū suū signum denotat denotatiōe extrinseca. verbi grā. aīal dicit sanū a sanitate q; est i aīali. dīcta d; sana q; ē p̄seruatiua sanitatis. nō cibis d; sanus. q; est efficiēs respectu sanitatis. a vīna dicitur sana q; est signum sanitatis. aīal denotatur sanum denotatiōe intrinseca. nō cibis a vīna denotatur sana denotatiōe extrinseca. Similiter aliq; p̄dictor descendēs a substantia de notat ab ea denotatiōe extrinseca. verbi grā. opus factū ab hoīe nō humanū denotatiue non ab humanitate q; sit in opere. sed ab humanitate q; ē in hoīe. Unde concretū valde cōter loquendo de predicatione denominatiua pōt p̄dicari denotatiue de eo cuius essentiam vel quiditatem nō significat. nam hec ē predicatione denotatiua. materia ē forma. loquendo de materia nō forma q; sunt substantie. similiter hec est predicatione denotatiua. materia q; est substantia carnis ē carnea. nō sic materia est aerea: vel ignea. q; nō ē p̄dictū substantiale sit p̄dicatū tūc nō significat quiditatem vel essentiam illius de quo denotatiue p̄dicatur. p̄p̄rie vero loquendo de denotatiōe. sic illud solū ē denotatiū qd ē p̄dictū cui correspondet aliq̄ abstractū significās accidēs inherēs illi de quo p̄dicat denotatiue. Et isto mō de denotatiū est denotatiū denotatiōe intrinseca. Et inibi videtur q; p̄b descriptio denotatiua loquatur de denotatiū cōter sumptis. Tercio est sciendū q; sicut q̄dā ē p̄dictū p̄p̄inquum ut album nō nigrū. q; q̄dā remota. ut albatū nō denigratū. nō sic de alijs. ita est duplex denotatiū. s. p̄p̄inquū nō remotū p̄p̄inquū ut album vel nigrū. remota ut albatū denigratū. denotatiō p̄ p̄ns est duplex. p̄p̄inqua nō remota. ut p̄. Quarto ē hic notandū q; p̄dicatio denotatiua nō ē simpliciter distincta a predicatione vniuersali nō equiuoca. imo predicatione denominatiua aliquādo est vniuersali nō equiuoca. q; illud quod p̄dicatur denotatiue si habeat vnam descriptionem vel diffinitionem tūc vel vnam quid nominis p̄dicatur denotatiue nō vniuersali. s; vero habet at plura qd nominis. p̄dicat equiuoce. verbi grā. acutus est equiuocum s; m q; reperitur in voce. nō s; m q; reperit in magnitudine. nō de vtroq; p̄dicatur denotatiue. i. alia tamen significatione nō in alia.

Eorum vero que dicunt. alia qdēz fm cōplexione dicunt. alia vō sine cōplexione. nō ea q; fm cōplexione dicunt sunt ut hō currit nō homo uincit. Ea vō q; sine cōplexione dicunt sunt ut homo. bos. uincit. currit. Quid ē scdm capitulū p̄mi tractatus i quo ponunt q; p̄tinet duas p̄tes. In p̄ma parte ponit dīuīso bīnēbris.

In scda sibi. Eorū q; sunt. ponit alia dīuīso quadrimēbris. In p̄ma ergo p̄te ponit dīuīso talis. Eorū q; dīr qdā cas cōplexione dicunt. nō qdāz sine. Ea q; fm cōplexione dicunt sunt ut homo currit. homo uincit. Unde dīuīter dīuīso ē ista. Eorū q; dicunt qdā sunt cōplexa qdā incomplexa. Intelligendū q; cōplexū nō cōplexū possunt accipi dupliciter. s. cōter nō p̄p̄rie. Sumēdo cōplexum cōter sic omne qd est extremum propositionis seu nuntiatiōis pōt dici incomplexū. nō sic tamen terminus simplex q; terminus discretus vel compositus ex terminis nō compositus ex dīuīsis dictionibus dī incomplexū. nō sic homo est quoddam incomplexum. nō similiter homo albus ē incomplexus. p̄p̄rie vero loquendo de incomplexo nihil est incomplexus nisi terminus simplex. ut vna dīctio simplex. ut homo: lapis: aīal: ē. Similiter cōplexum potest accipi dupliciter. s. cōter nō p̄p̄rie. Accipiendo cōplexum cōter sic omne cōpositum ex dīuīsis dictionibus sine copula. nō ē omne cōpositū ex noīe vel noīb; nō verbo: dīctis cōplexū. nō sic hō albus dī cōplexū. nō ē p̄p̄rio. ut homo est albus dī cōplexū. S; p̄p̄rie loquendo de cōplexo nihil dī cōplexum nisi cōpositum facit sufficientē intellectū in aīa auditoris. ut cōpositum ex noīe nō verbo qd ē cōplexum cōplexione verbalī. Cōpositum est vīnam illa dīuīso sit in res aut in voces. Denotatiua simpliciū dīct q; mēbra istius dīuīsonis sunt voces nō res. nō tunc est sensus. Eorū que dicuntur. hoc est p̄ferantur quedam sunt complexa quedāz incomplexa. Et q; hec dīuīso sit in voces nō in res probant sic. Res nō dīcuntur sed voces. sed ē dīuīso eorū q; dīcuntur. ideo ē dīuīso i voces. Itē p̄b postea dīuīdēdo alterum mēbrum. s. incomplexū dīct eorū q; dicuntur fm nullam cōplexione singulā aut significat substantiam. aut quantitatem: aut qualitatem. Et quibus videtur q; p̄b in illa dīuīsonē loquitur de vocibus significatiuis nō de rebus significatis. Alia tamen videtur q; hec dīuīso sit in res significatas nō in voces significantes. q; postea illa dīuīsonē statim subdividit. aliud membrum. s. incomplexus dīct eorū que sunt. q; dam dicuntur de subiecto nō sunt in subiecto. S; certū est q; illa dīuīso est in res. s. in substantias nō accidēs nō vniuersale nō particulare. Similiter hic. n. dīct eorū q; sūt nō eorū q; p̄feruntur. p̄z q; illa subdivīso ē i res nō in voces. hec enim ē sūa ipsius Auerrois qui in exponendo hanc p̄mam dīuīsonem dīct sic. Res nō significatas per dīctio nes qdam sunt simplices significatē p̄ dīctio nes simplices. ut homo aīal. qdā vero cōposite significatē p̄ dīctio nes cōposite. ut hō ē aīal. Et hoc arguit sic. hec dīuīso ē eorū q; p̄ voces significant. nō bīnēmodi sunt res nō voces. ergo ē dīuīso res nō voces. Sustinendo q; illa sit dīuīso rerum. tunc dī littera sic intelligi. Eorū que dīcuntur. hoc est eorū que per voces significantur. quedam dicuntur cum cōplexione nō qdā sine cōplexione. Adhibetū videt q; hec dīuīso sit in mēbra cōia tam rebus q; vocibus. q; tam in vocibus q; in rebus reperuntur cōplexū nō incomplexū: ut vīsum est. nō ideo hec dīuīso non p̄cise ē in res nec in voces. sed ē in cōia. s. in cōplexū nō in incomplexum.

Eorū vō q; sunt alia de subiecto quodā dicuntur. i. subiecto vō nullo sunt. ut hō de subiecto q; dem dīct aliquo hoīe. in subiecto uero nullo ē. Alia aut in subiecto qdem sunt. de subiecto aut nullo dicunt. In subiecto aut esse dico. qd cum sit i aliquo nō est sicut qdā pars nō impossibile est esse sine eo i quo est. ut qdā grāmatica in subiecto qdem est i aīa. de subiecto uero nullo dīct. nō qdā albi in subiecto qdēz est corpore. Vis enim color i corpore est. de subiecto aut nullo dīct. Alia uero de subiecto dicuntur. nō in subiecto sunt. ut scientia in subiecto quidem est in anima de subiecto uero dīctur ut de grammatica.

Antuerfaliū.

Alia uero neq; i subiecto qdem sunt. neq; de subiecto dīr. ut aliq; hō uel aliq; equus. Nihil enim horū neq; i subiecto est neq; de subiecto dīr. Simpliciter aut q; sunt idīuīda nō numero singularia de nullo subiecto dīr. i. subiecto aut nō p̄b bēta esse. Quedā enī grāmatica i subiecto est.

Hec est scda p̄tina capitulū i qua p̄b ponit vnam dīuīsonē bīnēz quatuor mēbra. Et dīct q; eorū q; sunt: quedam dicunt de subiecto nō sunt i subiecto. quedā vero sunt i subiecto nō dicunt de subiecto qdā dīr de subiecto nō sunt i subiecto. qdā vero sunt que sunt i subiecto nec dīr de subiecto. nō erponit quid intelligit p̄ esse i subiecto dīct. q; nō intelligit p̄ esse i subiecto modū essendi quo pars est in suo toto. sed intelligit p̄ esse i subiecto modū quo accidens ē i subiecto. qdā qdā accidēs nō pōt esse sine subiecto i quo ē. Ad sciendū qbus mēbra illi dīuīsonis sunt oportet videre quoy p̄p̄ietates sunt hec quatuor. s. dīct de. nō dīct de. esse i. nō esse in. Et ē sciendū q; dīct de. ē dīctio vel p̄p̄ietas vniuersalis. nō dīct de. ē p̄p̄ietas singularis. esse in. est dīctio accidentis. nō esse in. est dīctio substantie. Unde Boetius dīct hic. q; nō esse in subiecto ē descriptio substantie. nō esse in. est descriptio accidentis. Et bīz p̄z q; illud qd dīr de subiecto nō ē i subiecto. ē substantia vniuersalis q; er hoc qd dīr de subiecto seq; q; vniuersale. nō er eo q; nō ē i subiecto ē substantia. Illud qd ē i subiecto nō dīr de subiecto ē accidēs singulare. Illud qd dīr de subiecto nō ē i subiecto ē accidēs vniuersale. ut albedo nō scia. nō illud qd nō ē i subiecto nō dīr de subiecto ē substantia singularis. ut fortis ē plato. Sciendū q; illa dīuīso quadrimēbris pōt reddi ad dīuīsonē bīnēbris. ita q; p̄mo fiat vna dīuīso bī mēbris nō postea dīuīda vtrūq; mēbrū in duo mēbra sic dī numero eorū q; sunt qdīz. aut est in subiecto: aut non est in subiecto si est in subiecto aut dīr de subiecto nō ē accidēs vniuersale. aut non dīr de subiecto nō ē accidēs singulare. nō si nō in subiecto aut dīr de subiecto sic est substantia vniuersalis. aut nō ē in subiecto nō dīr de subiecto. nō ē substantia singularis. Sciendū q; cū in illa dīuīsonē cū dīr aliqd esse in subiecto nō aliqd dīr de subiecto. accipit subiectū equiuoce. nam subiectū q; tam ad p̄positum spectat: ē duplex. s. subiectū in quo. nō subiectū de quo. subiectum i quo est illud qd subiectū accidēt. subiectū de quo dīr illud qd subiectū in p̄positione. unde subiectum in quo dīr respectu accidentis. nō subiectum de quo dīr respectu predicationis in p̄positione. Itē sciendū q; ex dīuīsonē hac appent duo contraria dīctis modernorū. p̄mū ē q; vniuersalia dī genere substantie sunt extra aīam. q; illud qd dīr de subiecto nō est in subiecto: ē vniuersale de genere substantie. s; dī ens nō existens in subiecto est extra aīam. q; si esset in aīa esset in subiecto. cas ergo substantia secunda non sit in subiecto. sequitur q; non est in anima. nō per p̄ns est extra aīam. Unde si nihil esset vniuersale nisi vox vel ceptus sequeretur q; omne vniuersale esset i subiecto. nō per p̄ns nihil esset illud qd dīctur de subiecto nō est in subiecto. Sciendū cōtrarium modernis est. q; p̄posito cōponit ex rebus extra aīam. nam id qd dīctur de subiecto nō est in subiecto p̄dicatur in p̄positione. nō illud est res extra aīam. ergo ē. Adhuc circa istam dīuīsonē dubitat Boetius. nō ē dubitatio ista. sub quo mēbro dīuīsonis predīctae continet substantia differentia. dīct q; substantia differentia nec est substantia nec accidēs. sed mixta ex vtroq; s; nō credo q; Boetius intellexerit q; differentia substantialis sit sic composita ex substantia nō accidente. quomodo mixtum cōponit ex miscibilibus. sed qualiter dīa substantia sit mixta ex substantia nō accidente bene declarat Boetius Augustinus in predicamentis suis. dīct enim q; differentie substantiales natura sunt substantie. predicatione vero accidentis. Differentia substantialis dīctur predicatione accidentis. hoc est q; p̄dicatur in quale ad modū accidentis. sed est substantia per naturam. Rationalitas enim est substantia. nō est in aliquo subiecto.

Quādo alterū de altero p̄dicat ut de subiecto q; cūq; de eo qd p̄dicat dicunt: oīa hec nō de subiecto dicuntur. ut homo de quodāz homine p̄dicatur. animal uero de homine. ergo nō de quodāz homine animal p̄dicabitur. quidāz enim homo: et homo est et animal.

Itud ē tertū capitulū p̄mi tractatus. i. quo ponuntur q; dī dignitates cōes singula p̄dicamēta. nō continet duas p̄tes principales. In p̄ma ponit vna dignitas seu maxima. In scda sibi. Dīuerforū genēz. ponit altera maxima seu dignitas. In p̄ma ergo p̄te ponit vna talis dignitas. q; alterū de altero p̄dicat. ut de subiecto. quodāz p̄dicat de subiecto p̄dicatur de subiecto. ut q; bō p̄dicatur de for. nō de hoīe p̄dicat aīal. ideo de for. p̄dicatur aīal. Sciendū q; Boetius dīct hic q; de subiecto p̄dicari dicunt q; cūq; in cuiuslibet rei substantia ē diffinitio ponunt. Et illo dīcto Boetius p̄z qualiter ista regula ē intelligēda. q; alterū de altero p̄dicat. q; dī intelligi p̄dicatiōe essentiali nō directā. q; alterū de altero p̄dicatur essentialiter quicqd p̄dicatur de subiecto p̄dicatur de subiecto. nō hoc p̄z nō ad istā istā regulā. p̄z ergo q; ista infātia de genere nō ē ad p̄p̄ositū. non enim legatur for. est hō. homo ē spēs. ergo for. est spēs. nec legatur aīal ē genus. for. ē aīal. ergo for. ē genus. q; spēs nō p̄dicatur essentialiter de hoīe. nec genus essentialiter p̄dicat de aīali. ideo nō dīz q; si genus p̄dicatur de aīali q; p̄p̄ hoc vere nō affirmant p̄dicatur de hoīe. Itē op̄z q; quīs spēs p̄dicatur de hoīe q; p̄p̄ hoc vere nō affirmant p̄dicatur de for. q; spēs non p̄dicat essentialiter de hoīe. p̄p̄ hoc ē dīct q; q; alterūz. nō q; ibi substantiam capitur p̄ subiecto in linea predicamentali. hoc est p̄z eo q; sub alio ponitur in linea predicamentali. nō tunc intelligitur regula. quando alterum de altero p̄dicatur ut de subiecto. s. in linea predicamentali. quicquid p̄dicatur de p̄dicato vel de subiecto. s. in linea predicamentali: idē p̄dicatur de subiecto. Alter etias possit regula intelligi generatius. nō hoc q; alterum de altero p̄dicatur vniuersaliter. quicquid p̄dicatur de p̄dicato: p̄dicatur de subiecto. nō per hoc excluduntur instantie genere nō specie. q; genus non p̄dicatur de animali vniuersaliter sumpto. sicut non sequitur homo est animal. nō animal est asinus. ergo homo ē asinus. q; asinus nō p̄dicatur de animali vniuersaliter sumpto. Similiter nec valet oīa ista. homo ē coloratus. coloratus ē lapis. ergo homo est lapis. si tamen animal accipiat vniuersaliter. bene sequitur. homo ē animal. omne animal est asinus ergo homo ē asinus. nō similiter si iij coloratus vniuersaliter acciperetur bene sequeretur. sequitur enim. homo ē coloratus. omne coloratus ē lapis. ergo homo ē lapis. s; tūc mī nō ē falsa. nō isto modo intelligēda ē ista regula. q; alterūz dī altero p̄dicatur. vniuersaliter quicqd dī p̄dicato p̄dicatur vniuersaliter. Itā ē generaliter vera tam de p̄dicatiōe essentiali q; de predicatione accidentali.

Dīuerforū genēz et nō subalternari positoy dīuerse sunt spēs et dīe ut aīalis et scie. Aīalis quidē dīe sunt ut gressibile et uolante et bipes. Scientie uero nulla earum est. neq; enim scientia differt a scientia in eo quod bipes est.

Hec est scda p̄tina capitulū i qua ponit p̄b maximā secundā. nō p̄tinet duas particulas fm q; bīz duas particulas. scda particula incipit sibi. Subalternorūz vero. vel pos sunt ponit due regule distincte. In p̄ma ergo particula ponit maximam talem. Dīuerforūz genēz nō subalternari positoy: nam positoy dīuerse sunt species nō differentie. nō exēplificat dīctens. ut aīalis. nō scie dīuerse sunt species nō differentie. q; aīal in scientia sunt dīuerse genera non subalternari ponit. ideo habent dīuerfas dīas. Itā spēs aīalis sunt ut homo. bos. leo nō bīnēmodi. Spēs vō scie sunt. ut grāmatica. logica. Similiter dīe aīalis sunt gressibile. volante. bipes. s; ille nō sunt dīe scientie. non enim differt vna scie aīa ab alia per bō q; vna sit bipes nō alia quadrupes.

Liber.

Contra istā regulā arguitur sic. substantiā et q̄ritas sunt di-
uersa genera non subalternatiua posita. q̄ tñ bñt eadē spēm
i. corpus nāz corpus ē spēs substantiā et q̄ritas. ¶ Itē
aiat ē substantiā icorpoꝛea sunt diuersa genera nō subalter-
natiua posita. q̄ bñt eadē diuīnā substantiā. s. rōnale. ¶ Ad
p̄mū istoz dictū. q̄ substantiā et q̄ritas nō bñt eadē spēs
Et cū dī q̄ corpus ē genere substantiā. dictū q̄ corpus ē
equoꝛū. q̄ hoc nōmī corpus vno mō significat q̄ritatē lon-
gā latā. q̄ p̄fundā quōdā alij dñt ē tērnā diuīsiōnē. et sic ē in
genere q̄ritas. Alio mō significat substantiā longā latā. q̄
p̄fundā. q̄ ē substantiā tērnā diuīsiōnē. et sic ē p̄dicamēto sube
nā corpus ē p̄dicamēto sube et corpus q̄d ē de p̄dicamē-
to q̄ritas nō sūt eadē res. nam corpus de genere sube ē
subiectū corpoꝛis de genere q̄ritas. ¶ Ad scōm dico. q̄
p̄b̄s p̄ substantiā nō posita itelligi bñt idēferēt illa quoz
vnu ponit sub altero. vel illa q̄ abo ponunt sub tertio. Dico
ergo q̄ substantiā icorpoꝛea et aīal sunt subalternatiua posita
sūm q̄ p̄b̄s bñt loq̄. q̄ vtrāq̄ ponuntur sub tertio. q̄ sub
substantiā. et q̄ nō subalternatiua posita itelligi sub illa quo
rū nullū ponit sub altero. nec ambo sub 3°. Ad hoc posset
alter rīden fin quodā dictū q̄ rōnale dicit equoce de
boībus et angelis. et iō rōnale nō ē eadē dīa sūm q̄ cōpēt
sube icorpoꝛea. et sūm q̄ cōpēt aīali. Sū p̄or. rōne ē mēl
o. sicut credo. q̄ i alijs videmus q̄ eadē p̄t esse dīa vno
rūm generūm quozmū neutꝛus ponitur sub reliquo et am-
bo sub 3°. verbi grā. aīal grēssibile. et aīal volatī sūt diuer-
sa genera quozmū neutꝛus ponit sub reliquo. et tamen en-
dem differētiāz. habent. q̄ bipes est differētiā triticoꝛis
nam grēssibile vīnditur. q̄ quoddam bipes. quoddā qua-
drupes. Similit̄ animal volatīle vīndit̄ per eadē dīas.

Subalternorū vo generū nīl p̄hibet easdē
eē dīas. Sup̄iora. n. de īferiorib⁹ p̄dicāt. qre
q̄q̄orū p̄dicari dīe fuerit eēdē crūt ⁊ subiecti.

¶ Hec eſt pars ſecunda de p^{ri}ncipio in qua ponit ſcda pars
regule ſub regula tertia q^{ue} eſt iſta. Gen^{er} ſubalternatiu^{us} poſi-
tor. hoc eſt quoz vnu ponit ſub reliquo. nūq^{uam} p^{ro}hibet eaſ-
de eſſe differentias. & hoc declarat p^{ro}ba. Et pōt hic poni p^{ri}-
ma p^{ro}ba ſub hac forma. gen^{er} ſubalternatiu^{us} poſitor
eēde ſunt dīe. p^{ro}ba ſcⁱ ſuperiora p^{re}dicantur de inferiori-
bus. vt p^{ri} et p^{re}dicat. vt patet. gen^{er} ergo ſub quo ponit^{ur}
tur aliu^{us} gen^{er} p^{re}dicatur de illo gen^{er}e eſſentialiter. vt co-
p^oſ aliatu^{us} de aliu^{is}. Sed iⁿ p^{re}dicand^o eſſentiali queq^{ue} ſunt
dīe p^{re}dicant eade^m eēde ſunt dīe ſubdi. ergo queq^{ue} ſunt dīe
gen^{er} ſupior p^{re}dicant dīe gen^{er} inferior ſubalternatiu^{us}
tor. ergo ſubalternatiu^{us} poſitor gen^{er}ium eēde ſunt dīe.
p^{ro}ba eēde p^{ro}ba. Interſubalternatū q^{ue} hoc regula iⁿtellectu^{us}
de dīſis. Annotat^{ur} & non de dīſis diuiniſis. Quoniam ergo
ſunt dīe p^{re}dicant p^{re}dicant ſine p^{re}ſuppoſitiōe illi eēdem dīe
ſunt p^{re}dicant ſubiecti. ſine p^{re}ſuppoſitiōe. verbi gr^{ati}a. copo-
reū aliatū ſenſibile p^{re}dicant animal. q^{ue} diſtinctū & p^{re}dicatū
animal. Ideo diſtinctū hominem. q^{ue} ponitur m^{od} expreſſi-
ua diſtinctione boiſ. ſi loquād^o de dīſis diuiniſis ſcⁱ hoc
eſt falſa. quecunq^{ue} ſunt differentie diuiniſe p^{re}dicant. ſunt dīe di-
uiniſe ſubiecti. Itā ſubſtantiā diuiniſi & coporeū & iⁿcopo-
reū. & nullū gen^{er} ſubalternatiu^{us} poſitū ſub ſubā diuidit^{ur}
iſtis p^{re}ſentijſ. & loquād^o de dīſis enacantibus ipſi diui-
ſum ſic nung^{uam} ſunt eēde dīſenae diuiniſe ſupioris & p^{re}ſen-
tije inferioris. Sⁱ ſi dīſi nung^{uam} p^{ro}nt eēde dīſie eē diuiniſe
ſupioris & dīſie p^{re}ſentije inferioris. dicendū q^{ue} nung^{uam} p^{ro}-
nt dīſie et oppoſitū diuiniſe ſupioris eē p^{re}ſentije aliu^{is} iⁿ-
ferioris. q^{ue} dīſie ſufficiēter diuiniſe ſuperioris ſunt oppoſite
vel p^{re}ſentije. & p^{re}ſentije non ſunt contrarie aliu^{is} iⁿ-
ferioris. ſed ſunt contrarie inferiori. nam q^{ue} rōnale & iⁿratio-
nale diuidit^{ur} aliat. Ideo rōnale & iⁿrationale cōſtituunt^{ur} ho-
minē bonū & aſinū &c. Sciendū ē q^{ue} q^{ue}q^{ue} ſunt dīſie di-
uiniſe inferiori ſunt diuiniſe ſuperiori. ſed non ſufficienter
cōplere. Quia n. rōnale & iⁿrationale diuidit^{ur} aliat. Ideo di-
uidit^{ur} ſubāz. ſed nō cōplete. ſicut n. aſinū q^{uod} ē rōnale &
q^{uod} ē iⁿrationale. nā ſubāz quēdā eē rōnale & q^{uod}am iⁿra-
tionalē. tū hoc nō ē cōplēta diuiſio ſubē. q^{ue} inu^{er}ſe ſunt ſubē

q̄ nō sunt rōnāles nec irrōnāles. vt satis p̄ intelligenti.
Cor q̄ fm nullā cōplexionē dicunt̄ singulū
 aut substantiā significat. aut g̃neratē. aut quali
 ratē. aut ad aliquid. aut vbi. aut quando. aut si
 num. aut habere. aut facere. aut pati.

Cum ad quartum capitulum tractat palmi in quo ponitur numerus et sufficientia predicandorum. et continet de his partibus principales. In prima ergo pars narrat numerum predicandorum. In secunda ubi singulorum eorum. Item et per se considerat quoddam conclusionem. Prima ergo pars continet duas partes. In prima narrat predicamenta. In secunda ubi. Et ante subitanna. ponit exempla de singulis predicamentis. In prima ergo particula dicit quod singulorum communem finem nullam completionem et hoc est singulorum incompleto. Item ante significat subitannam. aut qualiter. aut quatenus. aut ad aliquid. aut ubi. aut quando. aut situm esse. aut habitum. aut facere. aut pati.

Cest ar suba qdē vt figuratiter dicat vt homo
equus. Quāritas vt bicubitiū: tricubitiū. Qua-
litas vt albiū. Ad aliqd vt duplū: magnū. Ubi
uero in loco. Qñ ut beri. āno supiozi. Situs ut
ro eē ut sedet. iacet. Mēre ut calcitrū eē armatū
esse. Facere ut secare: uerere. Pati ut secari uri.

Cher est scda pncula huius ptis i qua exēplificat de sin-
gulis pdicamentis dicit. vt figuratiter. hoc ē exēpliariter di-
cat suba ē. vt hō ē equus. qntas vt bicubitū ē tricubitū.
qntas vero vt albu ē albedo. ad aliqd vt scdaru mai⁹ aut
minus vbi vt esse i loco. qñ vt hēri. fitū vero esse vt sedet
iacet. habere aut vt armatu esse. calciatu esse. facere vero
vt secare vt erere: pati vt secari vti.

Singula igitur eorum quae dicta sunt ipsa quodlibet per se in nulla affirmatione dicuntur. horum autem ad se invicem complexione affirmatio fit.

Edecē secūda pars vniū capituli i qua p̄b̄s coelndit & ifert vna cōditiōne idēntale. Et p̄mo narrat cōditiōne. 1.ª. cū dicit. Uides aut. p̄b̄s cōditiōne quā itendit. [Dicit ergo dicit q̄ singula eorū dicta sunt f̄m se i nulla affirmatiōe nec negatiōe dñi. hoc ē nullū decē p̄dicamētōy f̄m se ēēt affirmatiō vel negatiō. sed ex cōplexione eorū & cōpositiōne illorū adinueni f̄m affirmatiō vel negatiō.

Cuidet aut ois affirmatio vera uel falsa esse.
Eox uero q fm nullā complexionē dñr singula
neqz uera. neqz falsa sunt ur homo albū currit.

¶ Probatur conclusio q. citra. nam uere predicantur et
se affirmatio vel negatio. I. posposito affirmativa vel negati-
ua. et bec e scda conclusio huius lib. q. probat n. os affirmati-
ua vel negatio fm se est uera vel falsa. sed nullum de decem
pdicamentis fm se est uer. vel falsum. ergo nullu pdicamentu
tam e p se affirmatiua vel negatio. ¶ Die e viddu uerum
ita diuisio fit rez vel vocum. Boetius dicit. q. bec diuisio fit
fit uocu. dicit n. sic. non de rebus sed de uocibus tractatur
fmg. Et dicit. res ppae non dicuntur sed uoces et q. addit
singulis substantiis significat. manifeste pz eum disputare de
uocibus. non enim res sed uoces significant. res aut signifi-
cantur. Uidetur tamen ueritas dicendum q. ita sit diuisio
rerum significatarum per uoces implexas. Itaz ita di-
uisio est eorum de quibus pbs exemplificat postrema. sed
exemplificacio ponit exempla de rebus et non de uocibus
unde pbs exemplificando de substantia dicit. q. substantia
est ui homo et equus. quantitas bienibz tricubitum et.
Unde cum dicit q. substantia est ui homo aut equus non
accipit boies et equu materialiter p uocibus. q. ite uoces
non sunt substantie sed qualitates. It ita diuisio est illoru
de gbus determinat hic inferius p totu istu libru. I. b. b. b.
modi fmg se res. q. itra determinat de decz pdicamentis q. no
sunt uoces se res. q. si essent uoces ita pdicamentu esset in

Predicamentorum

pdicamento qualitate. q: ois vox est qualitas sensibilis. et
p pns est in tertia spc qltatis. et sic pbs no determinaret nisi
si de qltatibus in tertia spc qltatis quod manifeste falsu e.

[illegible]

Contra. Fin illud hec diffusio non heret in decem membris. qz multo pñt esse voces incomplexæ. ⁊ forsā i. finit sunt. qz qñber significat alqd̃ decē pdicamtor; tam i. diuersis idiomatib⁹ q̃s in eodem idiomate. ergo si hec diffusio foret in voces lexiconis significatē decē pdicamtor; hec diffusio heret in p̃sa mēbra q̃s in decē. imo qñ in mēbra sñnta. qđ est absurdū. **C** dico ergo qz Ari. in ista diuisione diuidit significata p voces lexiconis i decē res pmas. i. i. decē pdicamtor. Et cū dic̃ Boetius qz p̃bs diuidit ea q̃ significat. dico qz verē ē. nō er̃ p̃maria temēse. sed er̃ sc̃olaria inueniē. ē p̃maria diuidē. p̃bs significat p voces lexiconis i.

multior. Et prima dicitur et significat per vocem coplerea
in decē res. ita q̃ sensus dictionis est ille. quibz res significa-
ta p̃ vocē incoplemam aut est suba. aut est q̃tuas &c. Dicit
q̃u autem vocem quam sc̃arte b̃c intendit est ista. Quod
libet voc incoplezam aut est per significans subam aut quāti-
tatē &c. Et ista dicitio non est per opposita. q̃m̃ eadez voc
incopleza pōt significare subam aut q̃tutatem. aut cetera p̃-
dicamēta. & idē dicitio quas b̃c intendit p̃cipat̃ est dicitio
in res q̃ dicitio b̃z decē mēbra. Dicitio at̃m voces incople-
ras nō est determinata. q̃ nō est determinatū nobis quod
sunt voces incopleze significantes decē p̃dicamēta. Ceter-
rus est videndū an illa decē p̃dicamēta. s. suba q̃tuas &c.
sint realia distincta. Quidā modernū dnt q̃ de istis decē p̃-
dicamētis nō sūt nisi dōd realia distincta. s. suba & qualitas.

¶ hoc ē Ari. cō oēs alios phōa q dñt decē res pū/
mas oīo dñstinas. lūbam c qūatē c. Vlñ Ari. pūmo
pōstē. dñt. q pōp negatīa ē vā ī q vñā gñt gñalīssīmu
vñus pōdīcāmēti remōnēc ab alio alērius pōdīcāmēti. īsta
n. ēst vā c ī mēdiatā. nūlla sūba ē vbi. c. hīc de alio. Sī tñ
sūba c qūatē cōm ēdē res hēc ēst falsā. nūlla sūba ēst qūi
tas. qūo sūba hēdīctōia ēst vā. nā seqt sūba c qūatē sī ēdē
res. ergo sūba ēst qūatē. ¶ Itē fīn hīc opīnatē seqt q
ūatē ēstet īserī q sūba. nā s; eos oīs qūatē ēst sūba. s; nō

dia suba ē q̄stias. q̄ q̄suba īcopora nō ē q̄stias. Ergo q̄na
 tias nō ēst q̄na q̄suba īllū q̄ h̄at gen̄r sup̄a. ē. ¶ Itē
 Zalcē. li. 6. f. sufficientie sue dicit q̄ in numero denario p̄
 am̄tor: oēs antores fuit p̄tenti. ¶ Itē intelligidū ē hic q̄
 nō ē īcop̄rū significat subam vel q̄tātē. ē. q̄: hoc nom̄
 clīma ē īcop̄rū. ē. q̄ nō significat suba q̄tātē vel q̄
 lītātē. idē iudiciū ē de q̄nōq̄q̄ alio nōe fictiū. Dē itē incō
 p̄lētū significās rem extra aīam creatā p̄ vñ ānt signifi
 cā. ¶ Itē intelligidū ē hic q̄

[illegible]

intrinsicco passo. et ita parti inest ab intrinsicco. et parti ab extrinsecco. Si aut inheret rōne forme hoc pōt esse tripliciter. q. aut inheret totaliter ab intrinsicco. vel totaliter ab extrinsecco. aut partim ab intrinsicco. et partim ab extrinsecco. si totaliter ab intrinsicco. sic est q. qualitas insequit formam que est in re ab intrinsicco. sic est inest totaliter ab extrinsecco. sic est quando. q. quando causatur a tpe i re temporalit q. rēps i totaliter a re tpsali extrinsecco. si aut inest partim ab intrinsicco. et partim ab extrinsecco. sic est actio. q. actio inest passio. et est ab agente q. est extrinsecco passo. et inest rationem forme expellente a passo que i intrinsicco passo. et ita actio i est ratione forme. q. vniūq. agit per formam suam. et i intrinsicco est parti ab intrinsicco. et partim ab extrinsecco. Si autem inest inherens rōne totius compositi. hoc est tripliciter p. finis. aut lgi ab intrinsicco. et sic est ad aliquid q. illud qd est ad aliquid non requirit extrinsecum efficiens. sed ad esse finis sufficit terminus ad suum fundamentum. aut est oio ab extrinsecco. et sic i bitus. nā bitus cātur ex lya que exteri ad faciem corpis in quo est bitus v. parebit inferius. Si aut iest pti ab intrinsicco. et pti ab extrinsecco sic i posito. quia posito cātur ex ordinatione partium in toto in comparatione ad locū ptes. n. totius sunt intrinsicce ipsi toto. et locus est quoddaz extrinsecco. et ita pti pti cātur ab intrinsicco et pti ab extrinsecco.

Alter accipit ali, sufficientia pdicamentor sic. qd qd est
vl p se existit. vel alter inheret. si p se existit. 7 sic suba.
vl si p alter inheret. aut qd liberet. p aliquod intrinseci. aut
p intrinseci. si p per intrinseci. aut inheret absolute. aut i bi
modis ad aliud. si absolute. aut ratione forme. aut rone ma-
te. si ratione materie. si est quantitas. si rone forme. si est q-
tas. Si autem inheret per intrinseci no absolute. sed i bi
bitudine ad aliqd si est rlo qd inheret fube rone fun-
damenti ad aliqd. et in qd intrinseci in bi fide. Si aut

damenti qđ fundamentum est latitescit ipse locus. Si aut
insit per extrinsecū. aut ergo illud extrinsecum cōparat
ad sūbā. sicut agens ad patiē. aut sicut mēsurā ad mēsurā
ratiō. aut sicut habitus ad illud qđ bō ipm. si sicut agēs
ad patiē. sic resiliat duo predicamenta. l. actio & passio.
nam et actio agēis in patiē. cātur quidā motus qđ
vī est ab agēte dē actio & vī recipit in patiēte dē passio.
si vero illud extrinsecum apparat ad sūbā. sicut mēsurā
ad mēsurā. cum mēsurā extrinsecā sit duplex. l. loc

[illegible]

res locati. fm q' dicitur aliqua stare aliqua federe. Alii
n. disponunt partes q' nō fedet. x. aliter q' homo fat.
Si autem illud extrinsecum comparatur ad sūbam fides
habita ad illud q' b' ipsam. sic est hoc predicamentū ba-
bitus. nam habitus est vna habitudo que causat in hoīe
vestitio est velle quā b' ut inferius patetib. ¶ De omib' ta-
tar. dicitur ē. n. q' decem predicamenta sunt decem gene-
ra p'ma. per illud v' q' nullum genus generalissimū ē talio
m'p'a. q' d' salsum ē. q' suba est p'ior: quōs accideute. ut p' 3

per phm. 7. metaphyse. capitulo primo. sed primo nullo
titas ¶ ergo ¶ et per pñs sequitur q nec qualitas nec qñ
titas ¶ est primum genus. ¶ Item videtur q non sint
decem genera generalissima quia generalissimum dicitur q
superabundantiam. et qd per superabundantiam dicitur vai
soli content. 7. topicor. igitur non sunt decem genera ge
neralissima. ¶ Citandum q qdlibet genus generalissimum
potest habere duplicem comparationem. vnam ad contē
ta sub iñs in linea predicationali. et sic vnum qd qñs genus

generaliſſimum dicitur primum in illo ordine. ſ. in lingua predi-
camentali ſua. Aliam comparationem poſſe habere ge-
nus generaliſſimum ad aliud predicamentum ſine ad res
alterius predicamenti. & ſic eſt tantum vnus genus primum
inter predicamenta. ſ. ſubſt. vnde ſubſt. eſt prior accidenti & eo

Liber

parando subam et accis adinuit. sed parando vnūq̃d̃
genas gñaliūm ad sua contenta sic q̃d̃bet genus est p̃
mum in ordine illo in quo est p̃mum. it̃ p̃mum in vno
ordine p̃t b̃re aliud p̃os se in alio ordine. Unde q̃ntas est
p̃mum in la coordinatione q̃ntatū in linea p̃dicamē
tali. it̃ in alio ordine genus adinuit: quantitas non est p̃
mum. sed b̃z p̃us eo. s̃. subam q̃e suba est p̃mum iuxta
q̃a gñā gñaliūm. ¶ Ad aliud cum d̃ q̃ gñaliūm d̃
p̃ supabundantiam. e p̃ gñā cōtēnt vni soli. Dicendum q̃
per supabundantia. s̃. ut dicit per superabundantia: p̃t
exponi dupliciter. s̃. p̃ntē. et negatue. vbi gñā. gñaliūm
p̃t exponi sic. Gñaliūm ē illud q̃d̃ quocūq̃ alio ē gene
ralius. Alio mō negatue sic. Gñaliūm ē illud q̃d̃ quocūq̃
h̃d̃ est generalius. dico tūc q̃ illud q̃ d̃ per superabundā
tiam possit vni soli cōtēnt. sed illud q̃ dicitur per sup
abundantiam negatue p̃t cōtēntē p̃libus. et sic cōced
dum ē q̃ decem sunt genera generalissima exponendo ge
neralissima negatue. p̃t etiam dici q̃ exponendo genera
lissima possitē adub̃ p̃tēst dicit q̃ sunt decem genera
lissima in diuersis t̃i ordinibus. Unde suba ē genas gene
ralissimum in genere sube. it̃ q̃ ē generalius quocūq̃ alio
in p̃dicamēta sube. q̃ntitas ē generalius quocūq̃ alio
in ordine p̃dicamēta q̃ntitas. et sic de alijs. Unde q̃ dicit
tur per superabundantia p̃nt vni soli in vno ordine. p̃t
t̃ p̃ntēnt p̃libus in diuersis ordinibus. vt p̃.

Substantia autem est que proprie principa-
liter et maxime dicitur quod neque de subiecto dicitur
neque in subiecto. ut aliquis homo vel aliquis
equus. Scilicet autem subiectum dicitur species in quibus species ille
quod principaliter dicitur substantia insunt bene et boni
species generis. ut aliquis homo in specie quidem est in homine
genus vero speciei animalis est. Scilicet ergo sub-
stantie dicuntur. ut est homo et equus animal.

Cum est tractatus scōs in quo p̄s determinat de iſtis p̄dicamentis ſingulis ⁊ diuiſis. ⁊ ſub ſexto quinq; capitula. In primo. c. determinatur de ſubſt. in ſedebis ſolus. Quatuor aut. aliquid. determinatur de eſſentia. in 5. c. ubi. Ad aliquid. vero determinatur de relatione. in ſexto ſol. Qualitas vero determinatur de qualitate. in quinto ſol. Recurrit ſic facere. c. determinatur breuiter de reſiduis p̄dicamentis. Ante q̄s. deſcendamus ad expoſitionem bre. viderēda ſunt duo. Primum quid requiritur ad hoc q̄ aliquid ſit in p̄dicamento ſubſt. 2º q̄ ſunt in hoc p̄dicamento ⁊ que non. **C**rimo eſſe ſciendum ſim doctrinam antiquoꝝ ſapientum q̄ ad rez p̄dicamentalem requirunt duo. ſ. rez ⁊ modus eſſendi ſup̄ additis illi rez. ⁊ illa duo requirunt in omni p̄dicamento. nam p̄dicamenta diſtinguntur abinuiſis p̄ diuerſos modos eſſendi. nam ſola diuerſitas rez. nō ſufficit ad hoc q̄ aliqua ſint in diuerſis p̄dicamentis. nam in eodē p̄dicamento ſunt rez eſſentialiter differentes. ſed oēs rez eſſentidē p̄dicamentū trībūt eūdē modū generalem eſſendi. q̄ ſi beatū modos eſſendi diuerſos p̄mo diuerſos. ille rez ſunt in diuerſis p̄dicamentis. Unde modus eſſendi in p̄dicamentis eſt ſormalior. q̄ ipſa rez. Dico ergo q̄ aliquid reponit in p̄dicamento ſubſt. p̄ hoc q̄ eſt rez in nā exiſt. cui debetur talis modus eſſendi. ſ. per ſe eſſitē. ⁊ acciſibus ſubſtare. ſi modus eſſendi p̄ quem aliquid reponit in p̄dicamento ſubſtante conſtituitur ex duobus. ſ. ex hoc q̄ eſt p̄ ſe eſſitē. ⁊ acciſibus ſubſtare. Unde hoc duo requiruntur ⁊ ſufficiūt ad hoc q̄ aliquid ſit in p̄dicamento ſubſtante tanq̄m idē individū ſitūs p̄dicamenti. ſ. q̄ p̄ ſe eſſit ⁊ ſubſtat acciſibus illud individū. ſed ipſe ⁊ genera q̄ predicant in quid de illo individū ſunt per ſe in p̄dicamento ſubſt. ⁊ ſi non. **C**et bis pōt apparere ſcōm. ſ. q̄ ſint in hoc p̄dicamento. ⁊ q̄ nō. p̄ enim q̄ deus non eſt per ſe in p̄dicamento ſubſt. tanq̄m individū in ſitūs p̄dicamenti. q̄ q̄ſitū deus maxime ſubſtat. tñ deus nō eſt ſubſt. acciſentium. q̄ ſic non eſt acciſus purus. ſ. eſſet in pōtia ad acciſentia recipienda in eo. ⁊ iō q̄ deus non ſubſtat acciſen-

abus. iō non ē competit modus efficiendi per quem aliquā
reponitur in predicamento sube. Alia autem ratio assignat
propter quā deus non est in predicamento sube. ē ista. s. qz
res existentes in predicamento sube habent convenientiam
admodum ut qz nulli rei etiam in predicamento sube repu-
gnat qz sit alia res talis. ē. qz sibi in pfectōe. sed dō repu-
gnat qz sit aliqua res talis. i. eandem perfectionis vel equa-
lis cum ea. igitur deo repugnāt qz sit in predicamento sube.
C Et deus p3 qz mā et forma qz sunt partes sube compo-
sitae non sunt per se in predicamento sube. qz quibus subsistent
accidentibus. vbi g3. mā substat quantitati. forma qualitat-
ti. v. ai. intellectus substantat qualitatibus. vt scie ē opinio
non tñ subsistat per se. i. iō eis non competit modus effici-
endi per quem res ponitur in predicamento sube. qui mod-
us ē per se existere ē accidentibus subsistere. Et vbi p3 qz sub-
stantie compositae et etiam simplices per se existentes. vt
intelligente sunt per se in predicamento substantie. qz eis cō-
petit modus efficiendi per quem aliquā reponitur in predi-
camento sube. Nam bñsi inodi sube compositae et intelli-
gentie per se existunt et etiam subsistant accidentibus. qz hoc
non ē accidens de substantiis compositis. s. qz per se subsi-
stāt et cōtinu⁹ subsistat. s. d. intelligentia certū ē sibi qz p se
subsistat accidit⁹ suis. qz fin veritate subsistant accidentibus vt sci-
entia et desiderius et alij operationibus que sunt accidentia
sive ergo p3 qz sunt per se in genere substantie et que nō. **C** S-
bie occurrunt duo dubia. **C** Primum ē. qz v3 qz de mā
et forma sunt per se in predicamento sube. Nam illud qd
recipit predicamentum in recto generis gñalissimi ē per se in
illo genere. sed genus generalissimum predicatur de deo. et
de mā et forma. nam hec est vera. deo ē suba. et hec sibi ē
vera mā est suba. et hec forma ē suba. vt p3. 2°. de anima.
C Secundū dubium ē. qz videt qz intelligente nō sunt de ge-
nere substantie. et hoc pbat tripliciter. qz substantia ē gen-
eralissimum et non predicatur de intelligentia. qd pbat
trifurciter: qz substantia ē et genus generalissim⁹ et substantia cō-
posita. et per hñs nō predicatur de substantia simpliciter. Sicut
et dicit Boetius in pñmo. Relictis extremis. s. materia et
forma Aristoteles egi de medio. s. de substantia composi-
ta. substantia ergo que in genus generalissimum ē substantia
cōposita. et pñs nō predicatur de substantia simpliciter. Secūdo
sic de qd ē per se in genere cōpositum ex genere et dñia. s.
intelligente cū sint simplices nō componuntur ex gñe et dñia.
ergo intelligente nō sunt per se in predicamento substantie.
C Item p pñm. iō. metaphysice. incorruptibile et incorrup-
tibile dñm plus qz genere. sed in genere sube sunt substantie
incorruptibiles per se. **C** Ad pñmū dñm qz nec
deus nec mā nec forma sunt per se in genere substantie.
Et quando formatur ratio talis qz substantia: que ē genus
gñalissimū vnde affirmatur de his. **C** Admū ē per interem-
ptionē. vnde scōdem f3 Avicē. 6. meta. qz substantia vñm
nō deservit sic. substantia ē ens non in subiecto existens
et isto modo nō ē genus generalissimum in genere substan-
tie. sed generalis et cōmunis ē qz competit deo et mā
pñme et forme. et enas substantiis compositis. Alio mō de-
scribit substantia sic. Substantia ē ens habens quidditatē
stabilem sue substantialem cuius esse ē in subiecto non ē.
et sic ē genus generalissimū. et substantia istio mō dicta nō
affirmatur de deo nec de materia pñma. nec de forma. de
us enis nō ē habens quidditatē. sed ē quidditas per se sub-
sistens non habens quidditatē fin qz dicit Avicē. Substan-
tia hoc modo dicta ē genus generalissimum et genus vñ-
uocum. et non ē cōmunis nisi habenti quidditatē. vel ba-
benti genus et differentiam. Et nū ergo dicitur qz substan-
tia que est genus generalissimum vere predicatur de deo
materia et forma. negandum ē. Unde hec est distinctio
fin equivoque de suba. deus ē substantia. ex eo qz po-
test accipi vt nomen equivoicum. et sic ē vera. vel vt ē ge-
nus vñ uocum. et sic ē falsa. et eodem modo sunt illi distin-
guende. materia ē substantia. forma est substantia. quia si
suba accipitur vt genus analogum. sic vtraque est vera.
Et si accipitur prout est genus vñuocum. sic vtraque est
falsa. **C** Ad secundū dubium dicendum qz intelligente

Predicamentorum

funt per se in predicamento substantie. q. cōpōit eis mō-
dus essendi p quē aliquid repōit in pēdicamēto subē. vt dī-
cūt ē. ¶ Ad pīmū cū dīr q subā q est genus gnālissimū
pēdicat de intelligētia. vidēdū p iterimpōnem. Et quan-
do dīr q substantia que est genus generalissimū est substantia
composita. q. nō ē simplex cū pēdicat de substantia cō-
posita. ¶ Nota q aliquid dīcitur esse simplex. vel q. excludit
dī cōpōnem loquendo de compositione ex mā. ¶ forma.
aut q. nec includit nec excludit pōnē. ¶ Prio mō intelligēdo q ē.
tam forma q ē mā ē simplex. quia vtrūq. alioz pcludit dī
cōpōnem ex materia ¶ forma. de illa. n. cōpōne nō loquā-
mur. Scdō mō substantia que ē genus generalissimū est
simplex. q. nō includit cōpōnem ex materia ¶ forma. ¶ si-
cūt cōis substantia simpliciūbus. ¶ intelligētijs. nec excludit
compositionem ex materia ¶ forma. cū sit cōis substantijs cō-
positis. ¶ Dico ergo q substantia q ē genus generalissimū
ē simplex p nō inclusionē. ¶ p nō exclusionē pōnis ex mate-
ria ¶ forma. ¶ tale simplex pōt bene affirmari de pposito.
sed simplex p exclusionem pōnis nō affirmari de cōposito
ex materia ¶ forma. ¶ Existis p3 respōsio ad vnā difficulta-
tē q. solet pbare q subā q ē genus generalissimū nō
pōt esse cōis substantijs simpliciūbus ¶ compositis. q. subā
q est gen^{us} aut est simplex. aut ē composita. si sit simplex
verē ¶ affirmatimē pēdicatur de substantijs cōpositis. si sit
cōposita nō vē pēdicatur de intelligētijs ¶ de substantijs alijs
simpliciūbus. ¶ Respōsio p3. nam subā q ē genus genera-
lissimū ē simplex per nō inclusionē ¶ p nō exclusionē com-
positionis ex materia ¶ forma. et omne tale simplex potest
verē affirmari de substantia composita. ¶ Ad dīcū vōcti
cū dīr q relicti extremis Arī. legi de medio. dico q. vōc-
tius per extrema intelligit māz ¶ formā ¶ p formā intelligit
formā pīmā q ē deus ¶ p materiā. materiā pīmā. ¶ p mediū
inter illas intelligit subāz q ē gen^{us} generalissimū. ¶ illa ē
pfectio: mā pīmā ¶ ipsektor forma illa q ē deus. ¶ Ad 2^m
cū dīr q. qd ēst in gñe cōpōnit ex gñe ¶ dīa. v. ex q. qd
qd ēst in genere. ¶ sed nō oē qd ēst in genere componitur
ex dīa q ē forma: ¶ genere qd ē materia. q. intelligētie ppo-
nunt ex gñe ¶ dīa ¶ nō ex mā ¶ forma. ¶ Unde intelligētia ē
simplex simplicitate opposita pōni ex materia ¶ forma.
¶ Et si dīcīr q. genus sumit a materia. ¶ dīa a forma. q.
si intelligētia componitur ex genere ¶ dīa pōnit ex ma-
teria ¶ forma. Dico q. illud cōe dīcī. genus sumitur a ma-
teria saluē ē. imo genus inest reī dīe totius nature rei.
genus tñ p modū materie. ¶ dīa hys modū forme. q.
genus ē in potentia. ¶ etiam determinabilis ē per dīam. sic
materia pīmā ē in potentia ad formā ¶ determinabilis ad for-
mā. ¶ Ad 3^m argumētū cū dīr q. corruptibile ¶ incorrup-
tibile differūt pias q. genere. Dīcēdū q. qd ad ppositū nō
spectat genus ē duplex. i. genus pīyū ¶ genus logicū.
¶ Genus pīyū ē qd ē in potentia ad recipiendū. dīcīta
formas sibi inuicē succedētes cūmā nō ē mā pīmā ¶ alia fa-
scēptia formaz. Genus logicū ē genus qd a pōpōrio
describitur sic. genus ē qd pēdicatur de pluribus differenti-
bus spē in eo q. quid. ¶ Unde materia pīmā ¶ alie potētie
susceptiue sunt genera pīyca. ¶ itō forme q. sunt nature recipi
in eodē susceptiūo sunt in eodē genere pīyico. ¶ sic hys
telligi illud dīcī pbi. f. corruptibile ¶ incorruptibile differūt
pīas q. genere. f. pīyico. q. corruptibile ¶ incorruptibile nō
sunt nata recipi in eodē susceptiūo tamē corruptibile: ¶ cor-
ruptibile bñ possunt esse in eodē genere logico. vnde qdā
sunt in eodē genere logico que tamen differunt eodē gñe
pīyico. vt intelligētia hō. ¶ enā forma celī ¶ forma gene-
rabilis ¶ corruptibilis. ¶ quedam sunt in eodē gñe pīyico
que differunt genere logico. sicut linea ¶ albedo vñt in
genere logico ¶ sunt in eodē genere pīyico. quia in eodē
susceptiūo ¶ ita ēst de qualitate ¶ relatione ¶ de alijs acci-
dentibus dīcīta formaz pēdicamentoz. ¶ Hīs vīsis descē-
do ad hīcīam vīdendū captū ¶ descriptiones ¶ cōclū-
siones enūciandū. Dico ergo q. capitulum pīmū cōtinet
duas partes principales. In pīma determinat de subā q. qd
ad essentialia. In scdā ibi. Qd autē est. determinat de subā
quantum ad eius proprietates accidentales. pīma pars cō-

tinet quatuor particulas. In prima particula supponendo quādam diuisionem subie describit membra diuisionis. In scda ibi. Ad amnestum autem et his. ponit et declarat quādam conclusiones. In tertia ibi. Scdaz vero subaz. cōparat adinuenientia contenta sub vno membro diuisionis. In q̄ta ibi. Ad erto aut. pbat q̄ genera et species p̄maruz sub stantiaruz sunt substantie scōe. In p̄ma ergo particula supponit diuisionem substantie in substantiam p̄ma et scdām. 4. describit substantiam primā dicens q̄ suba ē que pp̄ie principaliter et maxime substat. et hoc inquit de p̄ma substantia. Ciel d̄scribit substantiaz p̄mā sc̄e. suba prima est que non est in subiecto nec d̄ de subiecto vt aliquis hō. al quis eq̄. hec ergo est descriptio sube p̄me nō esse in subie nec dici de subiecto. 5. Scendum q̄ substantia d̄ que p̄p̄ie. et dicit p̄p̄ie ad d̄fiam accidentium in concreto que substat l̄z nō p̄p̄ie. albu d̄ substat albedini et d̄icendum. sed nō p̄p̄ie. et dicit principaliter ad d̄fiam aliquoz accidētum in abstracto que l̄z p̄p̄ie substat. nō tamen p̄ncipalit. Vbi q̄ra. quantitas p̄p̄ie substat q̄litati. vt sup̄icies color. non tñ substat principaliter. quia non substat nisi rōne sube corporee que principaliter substat. Dicit maxime ad d̄fiaz substantiarum scōarum. q̄ l̄z substat p̄p̄ie accidentibus q̄ rationes suppositorum. non tamen maxime. sed proprie substantie maxime substant. vel dicit p̄p̄ie ad d̄fiam accidentium que proprie substant. et dicit p̄ncipaliter ad differentiā scōarum substantiarum. et dicit maxime. ad d̄fiaz vtriusq̄ tam scdaz substantiarum q̄ accidentium. Ciel dicit p̄p̄ie. q̄ p̄me substantie. p̄p̄ie substat. et dicit principaliter. q̄ p̄me substantie magis substat q̄ alie sine sint accidentia sine substantie scōe et dicit maxime. q̄ p̄me substantie oib⁹ substat. i. tā accidentib⁹ q̄ etiam substantijs scōis. Deinde describit substantias scōas dicens q̄ substantia scōe d̄r substantie in quibus p̄me substantie insunt. tanq̄ ife riora in suis superioribus. et sic species et genera de genere substantie d̄r esse substantie scōe. vt homo et aial d̄r esse substantie sc̄e. nam aliquis homo d̄r esse in specie hois et in genere animalis. 6. Sed dubium est. vtrū substantia fa sit suba vel non. et videtur q̄ non. q̄ sequit nulla substantia ē suba fa. ergo nulla suba fa est suba. p̄na p̄z per cōuersionem simplicē. aīz p̄batur. q̄ nullus hō ē substantia. et sic de alijs. ergo sequitur q̄ nulla substantia ē substantia secunda. patet p̄na. per auctoritatem p̄bi. 2. top. circa finem. vbi dicit q̄ illud q̄ negatur. a qualibet specie vlr sup̄ta negatur a genere vlr sumpto. sicut patet. sequitur enī nullus homo currit. nullus animus currit. et sic de singulis speciebus animalis. ergo nullum animal currit. et eodem modo potest probari. q̄ nulla substantia est genus generalissimū q̄ nullus homo est gen⁹ generalissimū. nec aliquis bos. et sic de singulis sp̄ibus sube. ergo nulla suba ē genus generalissimū. 7. Dicendū q̄ hec ē vera. nulla substantia ē suba fa. et tñ hec ē vera. suba ē suba fa. f̄z q̄ subm̄ b̄z supponit simplicē. sic hec ē vera. hō ē sp̄es. et hec filr. nullus hō ē sp̄es. f̄z q̄ subm̄ in p̄ma b̄z supponit simplicē. i. scōa supponit p̄sonale. 8. Vbi dicit q̄ si suba fa est suba. i. sed v̄a sp̄es ē suba. q̄ sp̄es et ḡn̄ de ḡn̄e sube d̄r scōe sube. sed f̄s ē fal fa. sp̄es ē suba. q̄ sua p̄terita ē oī mō falsa. i. suba ē sp̄es. nā fin q̄ subm̄ habet substantiōem simplicē sequit suba ē genus generalissimū ergo suba non est sp̄es. hec filr est falsa. suba est sp̄es fin q̄ subm̄ habet suppositionem p̄sonalē. q̄ sua contradictoria ē vera. i. nulla suba est sp̄es. 9. Dicendū q̄ hec ē distinguenda suba est sp̄es et eo q̄ subm̄ pōt b̄re suppositionē p̄sonalē vel simplicē. p̄rimo mō ē falsa. 2. mō ē vltimus distinguenda. et eo q̄ subm̄ pōt b̄re substantiōem simplicem generalē vel specialem. Si b̄at suppositionē simplicē generalē tñ supponit p̄ suo p̄maro significatio. et nō tam suis inferioribus nec pro speciebus. nec p̄ indiuiduis. Si vō habeat suppositionem simplicem specialem. tunc supponit pro suis speciebus et non p̄ suis indiuiduis. et tunc hec est vera. suba est species. quia homo ē species. vnde i alio sensu hec est vera. substantia est species. et in alio sensu hec est vera substantia est genus generalissimū. q̄ illa substantia est species est vera scōm q̄ subm̄ habet suppo-

Liber

[illegible]

Predicamentorum.

uenienter responderetur ad quoniam querentem per quid de
individuo. ergo species vel est totum individuum. vel e pars
cius. **¶** Ad primum istorum dicendum qd ex duobus ge
neribus quorum vnum est inferius ad alterum acceptus p
se non fit vnum. qd tunc vnum illorum esset pars alterius
i. superius respectu inferioris et ex toto et ex parte p se ac
ceptus non fit vnu. **Solu.** ex eis precise acceptus fieret vnum
illud non esset nisi ipsum inferius. vti si ex substantia corpo
rea et suba que est genus fieret vnum hoc non esset nisi sub
stantia corporea. et illud sic constitueret spem et esset pars
simplicis qd est incommensurabile. Sed ex genere superiori et dia
constituitur genus inferius. **¶** Ad aliud cu dicit qd si gen^{us} fit
pars speciei tunc in constitutione speciei multoties repetere
retur idem. dico qd non sequitur qd in genere eismo speciei
spalissime includuntur omnia genera superiora. nec sepan
tur ab eo. Et cu dicitur qd substantia constituit boies rone
aiab. concedo. et etia rone subditae aiate icluse in aia. sz
hoc non est iterum constituit. Unde cum aliqua pars co
stituens aliquod totum bz multas ptes. illa pars habens
in multis partibus constituit totum illud et etiam medietas me
dietatis constituit totum. nec ppter hoc sequitur qd medie
tas medietatis. vel quarta pars medietatis multoties co
stituat totum illud. **¶** Ad aliud dicendum qd non o3 qd an
nihilando individuum annihilatur species boies. qd species
boies non e pars for. Unde annihilata hac materia et hac for
ma annihilatur for. qd for. no componitur nisi ex hac mate
ria et hac forma. **¶** Et qd dicit qd fm illam opl. sequitur qd
deus non possit annihilare species boies nisi annihilare et
nas generalissimum sube. et per oia ocs species. et oia in
diuidua illius generis. dicendum qd annihilatio pot accipi
dupli. vltter et particulariter. per annihilationem vtem i
telligitur destructio rei qm ad oia in ea existencia. sine sint
ppria sine coia. per annihilationem particularem intelligi
tur destructio rei solum qm ad ppria rei no qm ad
coia illi et alijs. Si per annihilatoem intelligamus destructio
nem vtem rei qm ad omnia inclusa in re illa. sic co
cedo qd deus no possit annihilare speciem boies nisi annu
liaret totum genus humanum et totum predicamentum sub
stantie et omne contentum sub genere substantie. nec e hoc
icoeniens. sed necessarium qd annihilatio vlt rei est de
structio eius quantum ad omnia eius vnterfaba et parti
cularia i illo iclusa. sed si per annihilationem intelligamus
annihilationem particularem rei sic pot deus annihilare spem
humanam no annihilando genus substantie nec alia spem
pfectam aliaq ab illa. Unde destructa forma specifica boies
i. aia intellectua totaliter et corpore suscepno aie intellectu
ale: totaliter annihilaretur species humana annihilatioe pti
culari. no fit annihilatione vlt. qd deo destruit nisi qm ad
oia sibi ppria et no quo ad oia sibi coia. **¶** Ad illud qd p
batur qd species est pars individui. qd est quiditas individui
dicendum qd quiditas et forma vnum sunt. et ideo facti for
ma e duplex. i. forma declarans quiditate. et forma pti
cans materiam sic quiditas e duplex. qd quedam e quiditas
que est forma periciens manum: et quedam est forma de
clarans quiditate. quiditas qd est forma ptiens mas e pars i
diuidui cuius e quiditas. sed quiditas declarans quiditate
no e pars individui cuius e quiditas. nec e de eentia talis in
diuidui. sed e essentialiter cocomitans eentiam eius. **¶** Ad
quartum cu dicitur qd substantia diuiditur in man et for
mam et cospotum. dico qd substantia singularis. i. substantia
prima sic diuiditur in man et formam et cospotum. sz
substantia vlt. i. substantia scda no sic diuiditur. sed diui
ditur in spem. et genus. **¶** Ad aliud principale cu dicit qd ite
ligite fit simpliciter dico qd fit simpliciter simplicitate opposita
pponi. et materia et forma. et no simplicitate opposita co
poni et genere et differentia. **¶** Ad quintu pncipale cu
dicitur an bec species homo: sit eadem omnino res in for.
et platone. an alia et alia. dicendum qd bec species homo e
eadem in for. et platone. Et cum dicitur qd eades esset res
hic et rome. et simul moueretur. et quiesceret. dicendum
qd bec species homo e vna res fm speciem. et non e inco
ueniens qd eadem res fm speciem sit hic et rome. et sit

Ziber.

moueatur & requiescat. Et si dicatur qd hec species bō: ex
 quo ē eadem oīo indistincta in sor. & pla. videtur qd sit vna
 fm̄ in numer. & sic eadem res numero est bō & rōme. & sic
 inoneret & quiesceret. ¶ Quidā qd vñū nūro dī duplī
 .s. cōter. & pprie. cōter. cōter. de vno nūro. cō illud ē
 vñū numero qd cū alio cōtinuū numeri. ita qd de hoc &
 de alio demonstrato pōt verē dici qd illa sunt duo. sed pro
 prie loquendo de vno fm̄ numer. sic vñū nūro ē illud qd
 nō ē cōe nec natū pōtēte et pluribus. & sic vñū numero dī
 stīnguitur ī vñū genere. & vñū sp̄c fm̄ qd p̄ ē p̄mo topi.
 .s. .s. meta. capitulo de oppositō. Si loquamur de vno nu
 mero communiter. sic dico qd hec species homo. & b̄ sp̄c
 ies affinis sunt due species. & ita hec species homo ē vñū
 numero fm̄ qd ponitur in numero cum alio. Et loquendo
 de vno numero cōter nō est incōueniens qd aliquod vnum
 numero sit sī sit bō & rōme. sed accipiendo vñū nūro p̄prie.
 sic ē incōueniens qd idē moueatur & quiescat & simul sit bō
 & rōme. Unde cū dicimus qd p̄ria nō possūt sī inesse eadē
 numero. hoc intelligendum ē de eodē numero fm̄ qd vñū
 numero p̄ria vñū genere & vñū sp̄c distinguit. sed accipie
 do vñū nūro vī idē nūro p̄ p̄ qd idē nūro dī id quod
 cū alio ē dī distinctio facit numer. sic nō ē incōueniens qd p̄ria
 sint sī in vno & eodem fm̄ numero in numero in

Manifestū ē āt ex his q̄ dicta sūt qm̄ eoz q̄
de sub̄o dicūt. necesse ē 7 nom̄ 7 rōnē de sub̄iecto
p̄dicari. ut bō de sub̄o aliquo boīe predicat. rō
quoq; boīs de aliquo boīe p̄dicabit. Quidam
n. bō. 7 bō est 7 aīal rōnale 7 mortale. quare no
m̄ ratio de sub̄iecto predicabitur.

Certe scō pūcula pme pns in q pōt pbs a pbat qdā
pōsitiōnes. p pma cō quba scōa pōcat de pmsis r s no
men a dīssōnes. a de cetera pō baais lbrz. a pbat sic.
Illa q pōcat de subō a nō sūt in subō pōcat de subō
qis pmsis fm nomen a dīssīnōnem. sed substantie scōbe
pīdicantur de subīecto. a nō sūt in subīecto. ergo pīdi
cantur de pmsis fm nomen a dīssīnōnem. a maior p
batur. Illa q pōcat de subīecto. a nō sūt i subīecto. hnt
dīssōnes q p se pōcat de eis. et qkqkd pōcat de pī
cato pōcat de subīecto. g^o dīssōnes illor q pōcat d subō
a nō sūt in subō pōcat de subōis de quib⁹ pōcat illa q
sūt dīssōnes. a p pns illa qe pōcat de subō a nō sūt in
subō dīcutur de subō fm nōmē a fm dīssōnes. q tū noīa
illor q dīssōnes illor pōcat de subō. s. de subā p. a mī
nor pōt de se. q scō substantie sūt generā a spēs de genere
substantie. a illa pōcantur de pmsis substantiis. nā bec est
a. f. cor. est aīa. a bec sūt fōres et bō. a scōe subō nō sūt i
subō. vt p s in pcedentibus.

Corꝝ que i subiecto sũr i plurimis qdẽ neqꝝ
nomĩ de subiecto neqꝝ rō p̃dicabĩr. in aliquibꝫ
ãr nomĩ quĩdẽ nĩbĩl p̃b̃et p̃dicart aliquãdo de
subiecto. rōnẽz ṽo i p̃ossĩbile ẽ. ut albũ cũ in sub
iecto sit corpe p̃dicabĩr de subiecto. d̃f. n. corꝝ
albũ. rō ṽo albi nũm̃qꝫ p̃dicabĩr de corpore.

Cum numero eorum qui sunt in subiecto. quod predicatur de prima substantia finem nomen et non finem diffinitionem ut accipitur in preterito. et quod predicatur de subiecto quod non predicatur finem nomen nec finem diffinitionem de subiecto. ut accipitur in abstracto. ubi gratia bene et vera. for. et alibi. et ita accipitur in concreto predicatur de prima substantia vera. sed hoc est fallax. for. et alibi. et ita accipitur in abstracto. nec vero predicatur de prima substantia finem nomen nec finem diffinitiones.

Sed hic dubitatur. quod ubi quod accipitur in preterito predicatur de prima substantia finem diffinitionem. quod de quocumque predicatur diffinitionem predicatur de eodem sua diffinitione. sed accipitur in preterito predicatur de prima substantia. ergo diffinitionem accipitur predicatur de prima substantia. ubi gratia. sicut bene et vera. for. et alibi. ita bene et vera. for. et coloratus colore diffinitionem regis. et bene et diffinitionem alibi. **P**redictum quoque uno modo accipitur in preterito non finem diffinitionem. quod non est in genere. per plura in topicis. ubi dicitur quod alibi nomen est in genere propter

totū duplex significare. id nō p̄dicatur de prima sub̄a s; diff
 finit̄es. Et illi dicit̄. q̄ de quocūq; predicat̄ diffinit̄ eē.
 verum est illud p̄dicatum b; diffinit̄ionē. dico tamen q̄
 accidentia in concreto habent q̄dam descriptionem. et ista
 descriptio p̄dicatur de prima substantia sicut et nomen ac
 cidentis in cōcreto. ¶ Et alii potest dici et melius q̄ Ari.
 istelliḡ q̄ accidentia in concreto nō p̄dicatur de p̄ia sub
 stantia s; diffinit̄. l. diffinit̄ione et eēntialit̄. Et si aliud ē p̄dicari
 de alio fm diffinit̄ionem. et aliud diffinit̄ p̄dicari de illo.
 ¶ Aliud p̄dicatur de alio fm diffinit̄ionē qd̄ p̄dicatur de illo eēn
 tialit̄er itaq; idēitas essentiam illū q̄ de quo p̄dicat̄. s; q̄ p̄ia
 b; loq̄. dico tūc q̄ diffinit̄ seu descriptio alii p̄dicat̄ de p̄ia
 sub̄a accēdit̄. et nō s; diffinit̄ionē. nec diffinit̄it̄ nec eēntialit̄.

Elia vo oia aut de subiectis diciss principalibus substantiis aut in subiectis eisdē sūt. Hoc at manifestū est ex his que p singula pponenr. v aial de boie predicat. g z de aliquo boie aial predicabit. nā si de nullo aliquoz hominū diceretur nec omnino de ipso predicaretur.

Prope est quarta hęc huius libri. Alia oĩa a primis substantijs aut sunt in primis substantijs, aut dicuntur de primis substantijs. hęc hęc pbat sic. Oēs scđe sũbe oĩr de primis substantijs. ⁊ oĩa accĩda sunt in primis substantijs. Itĩ oĩa alia a primis substantijs sunt substantie fe aut accidentia. ergo omnia alia a primis substantijs sũt in primis substantijs: aut dicuntur de primis substantijs. maior huius rōnis probat in qũtũm ad vtrũqũ eius partem. ⁊ primo probat qđ substantie fe dicuntur de primis substantijs sic aial pĩca tr de hoĩe. ergo aial pĩca tr de aliquo. hoĩe. ⁊ per pĩs aial. qđ est substantia scđa pĩca tr de pĩa fuba. Itĩ aĩam aial pĩca tr de hoĩe. ergo pĩca tr de aliquo hoĩe. pĩca pĩs sic. qđ est oppositio pĩs fe pĩca tr oppositĩ aĩs. sic de nullo pĩca tr aial. ergo aial nō pĩca tr de hoĩe. ⁊ sic pbat de alia scđa substantia. ita pōr pĩca tr de qũbet alia fa substantia. f. qđ ipĩa pĩca tr de primis fuba

Eritus color i corpe est. & in aliquo corpe
nā si nō i aliquo finguloz ē: nec oīo in corpore.

Cecidit pars maioris p3 q3 oia accitita sunt in primis sub
stantijs pbari scilicet. color ē in corpore. q3 ē in aliquo corpore ⁊ per
p3 in prima substa. ⁊ eodē mō pōt pbari de quolibet alio
accitē. l. ipm ēē in pma substa. illa p3iam. color ē in corpore
q3 color ē in aliquo corpore. pbar p3 scilicet. l. x opposito p3tis
sequitur oppositū asitū. v. bene sequit. in nullo corpore ē
color. ergo color non est in corpore. Deinde p3s pōit vñā
p3dationem dicens. q1 oia alia a primis substantijs. aut sūt
in primis aut occurrunt de primis substantijs.

Quare omnia alia aut de subiectis dicuntur principalibus substantiis aut in subiectis eisdem sunt. Non existentibus ergo substantiis primis impossibile est aliquid aliorum remanere. Omnia enim alia aut de substantiis primis dicuntur aut in substantiis primis sunt.

[illegible]

Predicamentorum

uidet non sequitur positio speciei. nec ad destructionē spe
dei sequitur destructio individui. quia non valet bene conse
quentia. rosa ē. ergo cōceptus rose ē in aīa. nec sequit̃. nul
lus cōceptus rose ē. ergo nulla rosa ē. Et sic nulla esset dīa
inter individui et spēm. nec esset eadē rōne aliqua habitudo
inter speciem et genus. qđ ē absurdū et c.

Secundaz vō substātiar magis substātia est
spēs qz genus. p. p. in quior. n. est prie substātie.
Si. n. quis assignet primā substātiā quid ē. eu/
deni⁹ quidē? puenienti⁹ assignabit spēm pfe/
rens qz gen⁹. et quēdā boiez assignādo manife/
sti⁹ et puenienti⁹ assignabit boiez qz aīal. Illō. n.
magis p. priū alicui est homini. B. āt cōmuniū.
et cū aliquā arborē reddideris manifestius assi/
gnabis cū arborē assignaueris qz plantam.

Concedit tertia p[ri]ncipia p[ri]me p[ri]us in qua p[ri]us p[ro]bat admi[ni]c[ul]e p[ri]ma sub vno membro diuisionis sube. f. c[on]tenta sub suba 2^a. f. genus et spec[ie]s. 2°. p[ro]bat c[on]p[ar]at admi[ni]c[ul]em sp[eci]es sp[eci]ali[ter] mas de genere sube. et 3° c[on]p[ar]at admi[ni]c[ul]e p[ri]ma sub altero membro diuisionis. f. c[on]tenta sub suba p[ri]ma. l. subas p[ri]mas. primo ergo comparat genus et sp[eci]m admi[ni]c[ul]em. et p[ro]bat q[uo]d sp[eci]es et magis suba q[uo]d genus. et h[ic] 2° 6° h[ic] lib[er]. Et p[ro]bat hoc dupli[ci]ter. primo scilicet illa est magis et p[ro] p[ri]ma suba q[uo]d p[ro]p[ri]u[m] p[ri]me sube. sed suba que est sp[eci]es est p[ro]p[ri]u[m] p[ri]me sube q[uo]d suba q[uo]d est genus. ergo suba que est sp[eci]es est magis et p[ro] p[ri]ma suba q[uo]d suba que est genus. de r[ati]o ista p[ro]mota p[er] n[on] c[on]clusionem. deinde ponit maiorem c[on] sua declaratione. vt p[ri]us. maior h[ic] r[ati]o[n]is p[er] h[ic] p[er] diff[er]ent[ia] p[ri]us seu magis tale possit. s. meta. ca. de p[ri]ori. et in 2°. vbi d[icit] q[uo]d p[ri]mus in quolibet genere et c[on] alio. p[ri]us ergo et q[uo]d est p[ri]mo p[ro]p[ri]u[m]. et magis tale est illud q[uo]d est p[ro]p[ri]u[m] mas marie tali. et sic p[ri]us maior et minor declaratur scilicet illud et p[ro]p[ri]u[m] p[ri]me sube p[ro] q[uo]d p[ri]us respondetur ad interrogationem facta p[er] quid sed ad interrogationem facta p[er] quid de p[ri]ma suba p[ri]us. n[on] r[ati]o[n]is p[er] sp[eci]em et p[ro] genus. ergo sp[eci]es est p[ro]p[ri]u[m] p[ri]me sube q[uo]d gen[us]. p[ro]bo minores. nam si q[ui]s ad p[ri]ma suba vt d[icit] for. q[uo]d est p[ri]us r[ati]o[n]is r[ati]o[n]is q[uo]d for. et h[ic] 2° 6° h[ic] lib[er]. Et si querat de aliqua arbore quid est p[ri]us respondetur p[er] d[icit] q[uo]d est arbor q[uo]d est p[ri]ma. n[on] p[ri]ma est color q[uo]d arbor. quia p[ri]ma est c[on]s ad herbas et ad arbores. **I**ntellig[er]e q[uo]d qui magis certificat de q[uo]ne p[ri]us respondetur ad q[uo]ne h[ic] respondens p[er] suba; sc[ilicet] q[uo]d est sp[eci]es ad q[ui]ntes de suba p[ri]ma quid est. magis certificat q[uo]d q[ui] r[ati]o[n]is p[er] suba; sc[ilicet] q[uo]d est genus. Ideo respondes p[er] sp[eci]es ad q[ui]ntes de p[ri]ma suba quid est. p[ri]us respondet q[uo]d qui respondet p[er] genus.

Amplius p[ro]p[ri]e substantie id[em] marie dicitur substan-
tie co[m]m[un]is o[mn]ib[us] aliis subiecte sunt. et o[mn]ia alia aut d[icitu]r
bis predicantur: aut in eis sunt. Sicur at[que] princi-
pales substantie ad o[mn]ia alia se habent sic et sp[eci]es ad
genus se habent. subiacet. n[on] sp[eci]es generi. Gene-
ra n[on] q[ui]d[em] d[e] sp[eci]bus predicant. sp[eci]es aut[em] de gene-
ribus n[on] quocurrunt. Quare et ex his species
genere magis: substantia est.

E Secundo probat eade ratio sic. Illa substantia quae pluribus subsistit magis est substantia quam illa quae paucioribus subsistit. Item substantia quae est species pluribus subsistat quae substantia quae est genus. ergo 1^a substantia quae est species est magis substantia quam secunda quae est genus. Maior patet. quia propter hoc prout substantia dicitur in mare substantia. quia omnibus aliis subsistit. Unde prima substantia subsistat quae secunda. id est prima substantia magis est substantia quam illa quae paucioribus subsistat. et ita patet maiorem et minor probatur per hoc quod species subsistat generis et accubitus. sed genera subsistunt accidentibus solis. species ergo pluribus subsistit quod genera. Sed hoc est dubium. quia si prius dicitur substantia quod substantia non inscipit magis et minus. ergo videtur quod una substantia non sit magis substantia quam alia. Dicendum quod substantia potest considerari dupliciter. scilicet quod ad substantiam substantiam aut quod ad actum substantiam. prout modo substantia non inscipit magis nec

minus. q: vnus homo non ē magis homo q̄ alius b5. nec
afinus iste ē magis afinus q̄ ille. sed q̄ntum ad actum sub/
stantiē ē vna substantia magis q̄ alia. q: vna substantia pluribus sub/
stantiis q̄ alia. ⁊ hoc intelligit p̄s hic.

Epsarum vo spēz quecūq; nō sunt genera
nihil magis alterz altero substantia est. Nihil.n.
familiarius assignabis de aliquo boie assignan-
do hominem q̄ de aliquo equo equū.

EPostq̃ cōparauit genus ⁊ speciem admodice. Incipit cō
parare alias fūbas admodice. Et primo cōmpatiss p̃sūl
simas de genere substantie admodice. Et pbat q̃ nulla spe
cies spālissima ē magis substantia q̃ alia. ⁊ hec ē septim.
conclusio huius lib. pbat̃. oīs substantia ⁊ q̃ magis c
suba q̃ alia: magis indicat primā substantiam q̃ alia. s̃z nūl
la species spālissima magis indicat primam substantiam q̃
alia. ergo ⁊c. maiō: patet ex p̃dictis. ⁊ minor: appet. nāz
s̃z q̃rat de aliquo uoīe quid ē. non conuenientius responde
tur q̃ dicendo q̃ ē homo. Et si q̃rat de aliquo equo quid
ē. nō conuenientius respondet q̃ q̃rat de equo. ⁊ ita nulla spe
spālissima magis idicat primā subāz q̃ alia. **E** Intellegēdū:
ē hic q̃ aliqua cadē p̃nt parari f̃s magis ⁊ minus in vno
q̃ in alio fin equalitate. ṽbi gratia. p̃posito q̃ for. sit sapiē
tior plato. ⁊ q̃ for. ⁊ plato. sint eq̃lter albi. tūc for. ⁊ pla.
pparant in sapientia f̃s magis ⁊ min⁹. ⁊ in albedine fin eq̃
tatem. ⁊ sic de sp̃ibus spālissimis de q̃s fūbe. s̃z in suba
pparē ē q̃rat̃. q̃ nulla species spālissima ē magis suba q̃
alia. Unde bō nō ē magis suba q̃ mufca. q̃ non p̃rbario
substat. nec ē. p̃pinoq̃: p̃me fūbe: tamē species spālissime d̃
genere substantie possūt pari admodic⁹ ⁊ p̃fectioe vel enitate
fin magis ⁊ minus. nā bō ē p̃fectior q̃ mufca ⁊ perfect⁹
en⁹ q̃ mufca. s̃z tamen nō ē magis suba q̃ mufca.

Cumiliter autē 2 principalium substantiarū
nihil magis alterꝝ altero substantia ē. nō. n. aliq
bō magis substantia est q̄3 aliquis bos.

Tertio apparuit species ipsius finis aditunc. vnde pmas factas aditunc. et pbat qd nulla pba facta e magis facta qd alia. et h e octava pba b' h. et pbat qd pcedenti' sic. Qis substantia que e magis substantia qd alia. pluribus substantiat qd alia. sed nulla pba substantia plurib' substantiat qd alia ergo nulla prima facta e magis substantia qd alia. maior et pcedenti bus: e minor etiam patet. quia sicut aliquis homo substantiat species generibus et accidentibus. ita aliquis vos substantiat accidentibus generibus et speciebus. id aliquis homo no e magis substantia qd aliquis vos.

Critico á post principales substántias sola
 alioꝝ species ⁊ genera scōbe substantiē dicuntur
 sola. n. hec indicāt principalem subām eoꝝ que
 p̄dicant. aliquem. n. boīem si quis assignauerit
 quid ē spēs quidē. vel gen^o assignādo: familia.
 rius assignabit ⁊ manifestius faciet: boīem as-
 signādo q̄s aīal. alioꝝ vo quicquid assignabit qui
 libet assignabit extrane. velut albus aut currit.
 aut qđcūq̄ talis reddens. ergo merito hec sole
 dicuntur secunde sube.

Cec̃ quarta particula huius partis. In qua p̃ba deter-
minat q̃ solam sp̃cies ⁊ genera de genere sub̃to post pri-
mas sub̃as vere dicuntur sub̃e 2°. q̃ h̃ 9^a 2° clausib⁹ lib.
1° Dec^o probatur dupl^r. primo sic. Illa q̃ue predicat̃r in
quid de prima sub̃a seu q̃ue indicant quiditatē p̃me sub̃e.
⁊ solam illa ṽe dicuntur substantie sc̃e. sed genera ⁊ sp̃es
de genere sub̃e. ⁊ solū illa predicant̃r in quid de p̃^a sub̃-
stantia ⁊ indicant quiditatē p̃me sub̃e. ergo g̃na ⁊ sp̃es s̃ g̃ne
sub̃e solū dicūt ṽe sub̃e 2°. minor p̃. q̃ 3° nullū accidēs p̃-
dicat̃r in quid de p̃^a substantia nec indicat quiditatē p̃-
me sub̃e. Si enim queratur de for. quid est. non conueni-
enter responderet̃ q̃ est albus. aut q̃ currit. ⁊ ita patet q̃
nullū accidēs indicat quiditatē primie substantie. nec vna

Liber

prima suba indicat quidam alterius prime substantie. nec
dat in response ad qñc qñt de pria suba quid c. igr
suba scde vt genera c sps de genere suba solaz vers dñ
suba scde. qñta scilz dñt in response ad qñc qñt de
pria suba quid c. c. pñemias in tali response p spm
qñ p genus. c. pñia suba scda indicat quidam prime
suba. maior. b^o rñis p p hoc qñ quidaz subtrahit c suba.
c illud qñ dñt in response ad qñc qñt de prima suba quid
est. c suba c nō c suba prima. ergo c. Si qñt quid c for. n
pñemier rñet qñ for. c. nec qñ c. pla. ergo illa c fo
in illa c indicat quidam prime suba sunt suba scde.

Cumpl^o principales sube eo q^o oib⁹ aliis s^o b^o iaceit. pprie dicunt substantie. Sic at^o prie sube ad oia alia se habent sic 7 species 7 genera principalium substantiar⁹ ad reliqua oia se habent. de his. n. reliqua oia predicant. aliquē. n. boiez dices grāmaticum esse. ergo 7 hominem 7 animal grāmaticum dices. sūt at^o 7 in aliis.

Probatur eadē p̄sō sic illa ⁊ solū illa q̄ post p̄mas sub̄as
sub̄as q̄ oib⁹ aūis vere dñr esse sube. na p̄ime substantiē q̄
p̄os dñr eēt maxime sube q̄ substantiē oib⁹ alijs. iō illa q̄ post
p̄imas sub̄as substantiē oib⁹ alijs v̄e dicuntur sube sc̄de. s̄
genera ⁊ sp̄s de genere substantiē. ⁊ solū illa q̄ post p̄imas
substantias substantiē oib⁹ alijs. vt oib⁹ acc̄tib⁹. ergo g̃ia
⁊ sp̄s de genere sube. ⁊ solū illa vere dñr sube sc̄de. s̄
v̄e loco p̄ot notari q̄ sube sc̄de nō sūt acc̄tia. ⁊ p̄ q̄s nō
sunt c̄ceptis in aia. q̄ i eēt acc̄dentia nō indicantur qui
dicat p̄ime substantiē. q̄ s̄ p̄m si quis ad q̄ōē quid est.
de p̄ima substantia querēt respondere p̄ aliquod acc̄s
erantē aff̄manabit rōne hoc nō erit r̄p̄sio p̄ueniēs.

Cōe est aī oī subie in subiecto nō esse. pncipa
lis nāq3 subā neq3 de subiecto dī neq3 in subie
cro est. Secund 12. nō substantiaq3 pstat quide3
ē sic esse: qd nulla est in subiecto. bō. n. de subie
cro quide3 aliquo boīe dī. in subiecto ā nullo ē.
Nō. n. in aliquo boīe bō est. Sīr autē 7 aīal d
subiecto quidem dīctur aliquo boīne. nō autē
est animal in aliquo boīne. Amplius autē co
rum que in subiecto sunt nomen quide3 nībil po
biber aliquando predicari de subiecto. ratione3
uero impossibile. Secundarum uero substantia
rum nōq3 predicari 7 rano de subiecto 7 nomē. Ra
tionē nāq3 boīnis de aliquo boīne predicā
bis 7 aīal. ē nō erit substantia cor qī subō sūt.

Chec ē scda pars principalis huius capli. in qua pbs de
terminat de proprietatibus subie. q̄ continet ser. particulas
In prima ponitur vna proprietās subie q̄ conuenit of subie
q̄ est directe in genere & non solum subie. In fda ibi. inest
autem. ponitur scda proprietās q̄ conuenit of subie. In ter
tia ibi. Q̄ia at subia. ponitur tertia pprietas q̄ conuenit pri
mis substantiis & nō fecūdis. In quarta ibi. inest autē sub
stantiis. ponitur quarta proprietās q̄ conuenit of subie & nō so
li subie. In quinta ibi. Cū subia at. ponitur quinta pprietas
subie q̄ ē of substantiis conuenit. & nō soli. In sexta particu
la ibi. Ad apte at ppriam. ponitur sexta pprietas ppria
substantiis. sc̄ p nulli alii conuenit. ¶ In prima ergo pncip
la ponitur prima proprietās q̄ est non esse in subo. Innd. n.
.i. non esse in subiecto & eo ē of subiectane. ex hoc pbat pbs
q̄ nulla substantia ē in subiecto. & hec ē. 10. pto bñ sub
pbatur sic nulla substantia scda ē in subiecto. s̄lt̄ nulla sub
stantia prima ē in subiecto. ergo nulla substantia ē in subie
cto. p̄ia p̄ de se & antecedenda pbatur q̄stū ad vtrāq̄ sit
partem. q̄ nulla prima substantia sit in subiecto. p̄ p̄ deseri
p̄necit p̄mē substantiē. prima. n. substantia ē q̄ nec ē in
subiecto. nec dicitur de subiecto. hec enim ē descriptio p̄v

me substantie. et quia sequitur qd nulla prima substantia e
in subiecto. Aliam parte antecedens probat. f. qd nulla sub
stantia secunda est in subiecto. et probat dupliciter. primo er
emplariter sic. bono predicatur de aliquo homine. et non
est in aliquo homine sicut in subiecto. igitur nulla scda substa
ntia est in subiecto. Sili alia pdicatur de homine et non est
in aliquo homine sicut in subiecto. igitur nulla scda substantia e
in aliquo subiecto. Secundo sic. nihil qd est in subiecto predi
catur de prima substantia fm nomen et diffinitionem. vi p^o
et p^o dicens. sed omnis substantia 2^a predicatur de p^a sub
stantia fm nomen et fm diffinitionem. ergo nulla substantia secun
da est in subiecto.

Nō est autē h substantie pprium. l3 7 differētie eoz sunt q in subiecto nō sunt. Bipes at 7 gressibile de subiecto quidem dicitur homine. in subiecto autē nullo est. non. n. in homine est bipes nec gressibile. Amplius ratio quocq differētie de eo dicitur de quocunq ipsa differētia predicabitur. uelut si gressibile de homine dicitur 7 ratio gressibilis de homine predicabitur.

Confita approprias non esse. s. in subiecto. non ē propria sub-
stantie qd ē directā in linea predicamentali. q. cōuenit
seruatis de genere subie qd non sunt directi in linea pre-
dicamentali. ⁊ hoc probat pbl. ⁊ est conclusio. 11. p. libi. f.
q. nulla dīa substantie ē in subiecto. probatur sic. nūq. qd
predicator de prima substantia sū nomen ⁊ sū dīfōnē
ē in subiecto. sed omnis dīa substantie predicator de pri-
ma substantia sū nomen ⁊ sū dīfōnē. igitur nulla
dīa subie ē in subiecto. **I**ntelligendū ē hic qd dīa de
genere substantie ē secunda substantia. sed non ē directe
in linea predicamentali substantie sed indirecte ⁊ a latere
Et ideo Aristo. dicit qd hoc non est proprius substantie. s.
non ē in subiecto. sed conuenit alijs v. dīe. per subā
teligā substantia que ē directe in linea pdicamentali subie.
Intelligendū ē qd cum pbs dicit qd dīa predicator
de prima substantia sū nomen ⁊ sū dīfōnē seu sū rōnē
non intelligit hic pbl. per rōnē verā dīfōnē. qz dīa nō
habet verā dīfōnē. q. vera dīfōnē cōstat ēr genere
dīa. ⁊ iō si dīa haberet dīfōnē. dīa ēret dīaz. ⁊ illa
aliā. ⁊ sic in infinitū. qd ē inconueniens. Et ideo pbs per
dīfōnē intelligit dīfōnē. vel quācūqz notificatiōez
evidētemē cuius nominis.

Non uos uero perturbet substantiarum partes que ita sunt in toto qm̃ i subiecto sunt: ne forte cogamur eas non esse substantias p̃fici. Non. ii. in subd̃iſſe eẽ q̃ tanq̃ partes sunt in aliquo.

Ced q; aliquis dicere posset q; aliqua substantia p; esse in subiecto. q; pars substantie e substantia. ⁊ pars substantie e in suo toto tanq; in subiecto. ⁊ ita substantia e in subiecto aut q; dicere q; pars substantie nō e substantia. illud remouet pbs dicens q; pp partes substantie q; sūt in toto non v; uisus p;barbari. credendo q; ptes substantie sint in subiecto aut ptes substantie nō sunt substantie. q; ptes substantie nō sunt in suo toto tanq; in subiecto. Nam aliud e ēē in subiecto q; aliud e ēē in suo toto. ps enim ēē in suo toto tanq; p;stus ipm. ⁊ ideo pars ēē de essentia totius. sed accēs ē in subiecto tanq; forma in materia. ⁊ ita hec forma nō ē pars materiae. ita accēs nō ē pars substantie nec aliq;d sui subiecti. nec ē de eius essentia aut quiditate.

Est autem substantia et differentia ex his oia
univoce predicari. *Q*uia. n. q. ex his predicata sunt
aut de individuis predicantur. aut de speciebus.
A principali namq. substantia nulla est predica
tio. de nullo enim subiecto dicuntur. Secundum
vero substantiarum spes qd. de individuis predicatur
genus autem et de spe et de individuis predicatur.

Predicamentorum

Similiter autem de speciebus et de individuis predicantur. rationes quoque suscipiuntur pro sub speciebus et generibus et speciebus generis. Quicunque enim de predicato dicit eadem et de subiecto dicit. Sicut autem de dicitur rationes suscipiuntur species et individua. Uniuoca autem sunt quorum nomen commune est. et ratio substantie eadem. Quare omnia que ex substantiis et differentiis sunt uniuoce dicuntur.

Hec est scda p[ro]p[ri]etate scde p[ro]p[ri]etatis in qua ponit scda p[ro]p[ri]etas
sabe scde q[ue] e[st] vniuoce p[re]dicari de p[ri]mis substantiis. q[ue] h[ab]et
p[ro]p[ri]etatis n[on] e[st] p[re]ueniens o[mn]ib[us] substantiis. sed s[ed] e[st] e[ss]e o[mn]i
bus scdis substantiis q[ue] d[icitu]r. q[ue] p[ri]me substantie n[on] p[re]di
cantur vniuoce. p[ro]bat p[ro]p[ri]et[as] e[st] .12. p[ro]p[ri]et[as] h[ab]et. q[ue] obatur sic. l[icet]
tad q[uo]d non p[re]dicat. non p[re]dicatur vniuoce. sed p[ri]me sabe
non p[re]dicatur. q[ue] n[on] habent aliquas inferiores substantias
de quibus possint p[re]dicari. ergo p[ri]me substantie n[on] p[re]dicantur
vniuoce. ¶ Intelligend[um] q[uo]d p[re]dicatio p[ro]p[ri]a p[re]dicat
p[er] p[ri]m[um] de suo inferiori. Et q[ue] substantia p[ri]ma n[on] h[ab]et aliq[ui]d i[n]fe
rius ea. io. non p[re]dicatur p[ro]p[ri]e. ¶ hoc intelligit p[ro]p[ri]et[as] h[ab]et. tam[en]
loquendo de p[re]dicatione c[on]tra d[icitu]r bene p[ri]m[um] sub
stantia p[re]dicari. h[oc] non p[re]dicatur de for[is] . et etiam de boie. l[icet]
.n. h[ab]et e[ss]e. for[is] e[st] b[on]u[m] . q[ue] h[ab]et e[ss]e vera b[on]u[m] e[st] for[is]. per p[ro]p[ri]etatem
simplicem. sed hec n[on] e[st] p[re]dicatio p[ro]p[ri]a. q[ue] at e[ss]e sabe scde
q[ue] d[icitu]r substantias p[re]dicatur de p[ri]mis substantiis vniuo
ce. p[ro]bat. q[ue] h[ab]et p[ro]p[ri]et[as] h[ab]et. l[icet] illa q[ue] p[re]dicantur de p[ri]mis sub
stantiis s[un]t nomen et d[ist]inctionem p[re]dicatur de p[ri]mis subst[an]ti
is vniuoce. vt p[er] p[ro]p[ri]et[as] d[ist]inctionem vniuoce: superius po
stam. Sed scde sabe substantie s[un]t filii d[ist]r[ic]t[us]e f[un]ctio[n]is p[re]dicantur de
p[ri]mis substantiis s[un]t nomen et s[un]t d[ist]inctionem s[un]t r[ati]o[n]em.
ergo. et immo: p[ro]batu[m]. q[ue] certu[m] e[st] q[uo]d species que s[un]t sub
e[ss]e p[re]dicant de p[ri]mis substantiis s[un]t nomen et s[un]t r[ati]o[n]em.
q[ue] genera p[re]dicantur de sp[eci]eb[us] s[un]t nomen et d[ist]inctionem.
q[ue] quicquid p[re]dicatur de p[re]dicato: p[re]dicat e[ss]e de subiecto. l[icet]
genera p[re]dicantur de p[ri]mis substantiis s[un]t nomen et s[un]t d[ist]inctionem.
Et filii d[ist]r[ic]t[us]e p[re]dicantur de sp[eci]eb[us] et individualis
s[un]t nomen et r[ati]o[n]em. s[un]t d[ist]inctionem. et ita e[ss]e sabe scde. et et
differente p[re]dicantur de p[ri]mis vniuoce.

Quod si autem suba uideatur aliquid significare et in primis quidem substantiis id dubitabile et uerum est: quoniam aliquid significat. In diuersis enim est et unum numero quod significat. In secundis uero substantiis uideatur sub appellatois figura aliquid significare. quoniam quis dixerit hominem uel aia. non habet tamen uerum esse. sed magis quod quid significat. neque enim est unus numero quod subiectum est quemadmodumque prime substantie. sed de pluribus homo dicitur et animal.

¶ **De** tertia particula ⁊ e narratio in q̄ ponit̄ tertia p̄
p̄rlatas subē q̄ ē significare hoc aliquid. ⁊ b̄. d̄peras nō p̄e
rit oib̄ s̄ubst̄itiis. s̄z sōlū s̄ubst̄itiis p̄mis. nō noib̄us p̄r
maz̄ s̄ubst̄itiis. Q̄c. n. nōm n̄ p̄me subē significat hoc aliquid.
quid. sed nullū nōm. ⁊ subē significat hoc aliquid p̄m q̄
quid. ergo nō subē subē vident̄ significare hoc aliquid sub
figura an̄veller̄tis. s̄z t̄r̄i veritate nō significat hoc aliquid.
sed q̄e quid. ¶ **Intelligit̄** q̄ cū d̄ p̄ subā significat hoc
aliquid. p̄ p̄mā s̄ubst̄itiā intelligit̄ p̄bi. nōm̄ p̄me subē. It̄or̄
n̄m ergo p̄mā subē significat hoc aliquid. ⁊ p̄mna subā
ē hoc aliquid. S̄it̄r̄ q̄ d̄ q̄ 2^a subā significat q̄e quid. p̄r
sc̄d̄as s̄ubst̄itiis intelligit̄ nōm̄e sedē subē. ¶ **Intelligit̄**
ē q̄ p̄ hoc aliquid intelligit̄ p̄bi. singulare sine vniū numero
nō p̄dicabile de p̄lib̄. ¶ **Unde** significare hoc aliquid ē signi
ficare hoc aliquid d̄m̄strat̄ cuiusmodi ē singulare d̄m̄strat̄
ad sensum. sed q̄e quid idē ē q̄ cō. ē significare q̄e quid
ē significare ē hoc aliquid. nā cō nō nōmā de aliq̄ id̄it̄io q̄
de ip̄o p̄dicat̄ aliq̄d gen̄ vel aliq̄ sp̄es. p̄ hoc sōlū cognosco
q̄e ip̄s ē. q̄ p̄ hoc cognosco q̄ ip̄s ē tale q̄ ē id̄it̄io aliq̄
ē v̄lde sp̄ci sine c̄m̄st̄i generis. s̄z p̄ hoc cognosco p̄ hoc q̄ ē b̄

individunt determinati. vt for. ant. pla. vbi gra. cum video
aliquid veniente a remotis. et no cognosco qd est. vt qd pla.
is solus qd est bō. ego p hoc cognosco qūis est ille. qz cognosco
qd est vnu tale individuu qle est for. et iō hoc nomē bō vī signi
ficare vnu tale qle est bō. et sī for hoc nomen animal vī signi
ficare vnu tale quale ē hoc aīal. cum. n. bōo cognoscoz de
aliquo soluu qd est aīal p hoc cognosco qūis quid ē. qz cognosco
scō qd est vnu tale qle ē hoc aīal. sed no cognosco determinatū
te qd ē hoc aīal. iō bō ē aīal ē bānūfūm nōa scōqz subāqz
significatū qle quid. qz significat quid cōē. is nō significatū
hoc aliquid. qz nō significat aliqd vnu individuu determin
natū. ¶ Intelligendū ē qd 2^a subā aīal nomen secūde subā
vī significare hoc alqd sub appellatiōis figura. qz 2^a subā
appellat substantiā primā. et ppter hoc nomen secūde subē ē
nomen appellatiū. et sic prima subā ē hoc aliquid. iō nomē
scōe subē rōe qd appellat primā subāz vī significare hoc nomē
quid. sed in rei vīute nō significat hoc aliquid. qz appella
re 1 significare nō sunt idē. qz appellare ē idem qd esse cōē
et 1 significare idem ē qd ēy ppta ratiōne aliqd esse designa
re. vel forte nomen scōe subē vī hoc aliquid significare sub
appellatiōis signa. qz nomen scōe subē ē vox ita singula
ris sicut nomē pūne subē. Unde ita singularis ē b vox bō
prolata in aere sicut b vox for. et pp hoc vī qd nomen scōe
subē significat hoc aliquid sub appellatiōis figura. hoc est
sub forma appellatiōis vel sub appellatiōis sūstantiū.
vel figura vocis significantis. qz vox significans subāz scōaz
ē sūis voca significanti primā subām. in hoc qd vītrāz ē vox
singularis. et qz vox singularis significans pūmā subāz signi
cat hoc quid. pp hoc vox significas subāz scōaz vī significa
re hoc aliquid. sed nō ē ita. Et itto mō p; qd nomē scōe subē
nō significat individuu nec mūltitudia. qz tūc seqret qd signi
ficaret hoc aliquid qd ē p bīm. Et si dicat qd nomē scōe subē
sūstante significat plā individua et nō solū vnu ididuu istud nō
sufficit. qz si significaret plura ididua significaret vnum id
ididuu et p pns significaret hoc aliquid. itē aliqd ē spēs qd nō bī
mīlī vnu ididuu vī senty. ergo si nomen scōe subē nō si
gnificaret nisi pīcta suo eo indidua vī ididuu. et hoc nomē
plēnty solū significaret ididuu vnu. et ita detmīate signi
ficaret hoc aliquid. ¶ Et si dicat qd hoc nomē plēnty nō signi
ficat nisi tū vnu ididuu quocūqz tamen ē apī naty significare
plura. ¶ Cōtra si nūc significaret vnu ididuu vī senty p
senty et iā adderet illī. legē qd ad mutatiōes rei vī caderet
a suo significatiō. qd ē p bīm. Cū si terminī cōis solū signi
ficat ididua p quocūqz supponit. sciquē qd nō possī monēre
dignū de vno loco ī aliū nī b vox mot⁹ mutaret et signifi
catū. qd moto digno significat dignū quē p nō significabat.

Nō āt simp̄r q̄le quid significat. quādamo-
dū albū. nībīl. n. aliud significat album q̄ q̄lita-
tem. Genus āt ⁊ spēs circa sūbām q̄lītatē de-
termināt. q̄lem. n. quāda sūbām significat. pl̄
āt in genere q̄s in spēce determinatio fit. Dic-
eres enī aīal plus cōplectī q̄s hominē.

Circa dictū ē qd nomē 2^a sube significat qd qd. possz aliq
qd credere qd nomē secūde sube significat solū qūatē. Aliqd
dubū fīnouet ubi dīcī. qd nomē secūde sbe circa 3^a subz
qūatē determinat. na nomē secūde sube significat qūē dīcī p
subz. ⁊ addit pbs dīcēs. qd plus in genere qd ī spē dētermi
nato ē. dīcens aīal plus pīcīat qd dīcēs boīez. **C**irca hīc sūt
duo vīdēda. pīmo qūē subz 2^a vel nomē hīc bē dēter
minat qūatē circa pīma subm. Secūdo qūer malor bē dēter
minato ē ī genere qd ī spēcīe. **C**irca dē pīmo sīendū ē
q qūatē dīcī duplī. scz essentialīz ⁊ accidentalīz. qūatēz.
accidentalīz ē accidēns dē genere qūatītatē. ⁊ tālem qūatī
tatē non dēterminat circa pīma subz. sed qūatītatē essen
tīalē vel dīaz qd pīdīcatūr ī qūē cēntīalē dēterminat cir
ca pīma subz. 2^a enim subz ī suo īntellēctū īcludīt dīaz
qd pīdīcatūr ī qūē essentialē ī subm substāntīa. ⁊ ī 3^a sub
stāntīa dēterminat qūatītatē m essentialē circa pīma sub
stāntīa. vel dī dēterminare qūatītatē circa pīma substāntīa.
quā pīopter hoc qd solū substāntīa 2^a dīcī dē aliquo non

Ziber.

propter hoc scio qd est hoc individuum. sed scio qd est vnum
tale fm spēs vel fm genus qd est illud. vbi gra pp hoc qd
de fm: veniente a remotis scio qd est hoc vel aial. nō tū pp
hoc scio determinatur qd est for. ita qd nō ē pla. nec eōnerio
sed scio qd est vnu tale fm spēs vel genus qd est for. Tū p sub
stantiam. 1um qd spēs hō cognio de prima subā qūs ē fm
spēs. qd ē tale fm spēm alē est for. p scdm subām qd est
genus cognosco de prima subā qūs ē fm gen^o. qd ē tale f3
genus qūs alē est for. 2^a ita 1^a substantia determinat qūatē circa
primam substantiā qd facit cognoscere de prima subā
est fm spēm vel genus. vel qd ē tale qd est individū spēm
vel genus 4 hoc est determinatur qūatē eōnālē. qd est tale
qd ē individū spēm vel genus. qd indicat quiditatē individū
dū est talē qd est illud f3 essentiam 3 quiditates. 3 sic bu
tismodi quale est illud quale essentiale. ¶ Circa 2um ē scien
dū qd aliquid est magis determinatum in vno qd in alio
pōt esse dupliex. Vno modo qd est specialius 3 magis
limitatū. 3 sic species bī intellectum magis limitatū qd ge
nus. qd ad pauciora se extendit. Alio modo dōt aliquid ma
gis determinatū. qd plura determinat. ita qd ipsūm contin
gat nō dēre ad plures qōnes quērentes de individuo quid
vniqūqū illorū sit 3 vno mō est maior determinatū in qūe
qū in spēs. qd genus predicatur de pluribus in quid qd spēs
p 2° genus plura determinat qd spēs. id de pluribus cer
nificat. 3 hoc intelligit b3 pbs. ¶ Intelligendum ē qd cū dicit
pbs. qd albu sola qualitatē significat. hoc nō ē sic intelligitū
qd nilū includitū in significatōe albi nisi sola qualitas. Itā
albu significat aggregatū ex fusa 3 qūatē p pxi. 3 topi. hoc
p3. qd dicit qd albu nō ē in gē pp fūm duplex significare.
verūtū albu pncipaliter significat qūatē qd fūm 3 hoc in
telligit b3 pbs. f. qd albu significat pncipaliter solam qualita
tem. nō tamē solā qualitatē in significat.

Eneit aut contrarius nihil illis esse contrarius.
prime eni sube quid erit pirarū. naz alicui boi
nihil est contrarium. ar uero nec homini nec aiali
nihil est contrarium.

Cecē q̄rta p̄rictūa 2^a p̄rtis in q̄ pōit q̄rta p̄p̄ctas
subē q̄ nō b̄rē p̄rictūa. 7 bec p̄p̄ctas inest q̄ subē. s; nō
inest q̄ nō subē q̄ inest q̄rta. Qd̄ aīr nulli subē sit aliq̄d
p̄m; p̄bat p̄bi. 7 ē p̄clauso. 14. b. 7 lib. q̄ p̄bat sic. 7 nulli p̄
me subē ē aliq̄d p̄rictūa. s; nō nulli 2^a subē ē aliq̄d p̄rictūa
um. 7 nulla ē suba q̄ nō sit suba p̄ma vel 2^a. ergo nulli subē
est aliq̄d contrariū. de illa rōne pōit p̄s in l̄ra exēptis
maioris. vnde dicit p̄s. q̄ alīcui bōi sit for. vel pla. nūb̄l est
2^a subē subē. s; nō sit v̄ bōi aīr aīali nūb̄l 2^a subē. v̄ pla. nūb̄l est
p̄s q̄ nec p̄ime subēstant nec secūde ē aliq̄d 2^a um.

Non autem est h̄ substantie, p̄prium, sed et
multorum aliorum vt quantitati. Dicibiro. n.
nihil est cōtrarium. ar uero nec decem nec alicui
taliz; nisi forte quis dicat multa paucis esse cō
traria vel magnum paruo. Determinatorum
vero nullum nulli est contrarium.

Contra proprietates. si uo dicitur contrarium non dicitur solū habere: sed et contrarium. ita etiam bicubitus nihil e contrarium nec et tribus. et sic de alijs q̄ contrariis determinatis. nā forsan idē terminate contrarij q̄. si nō determinatis sibi certū terminū posset aliquid dicti ēt q̄. ubi q̄. inagmū ē paruum mltissimū et paucum important contrarietatem nō in aliquo certo termino: et id pōt aliquis dicere q̄ magnū habet parū: et multus paucū. loquendo m̄ de contrariis determinatis. q̄. in important contrarietatem in certo termino cuiusmodi ēt bicubitus nulli talis contrarij ē aliquid contrarium. **C**ontra istam proprietatem sunt multa dubia. primo. n. vñ q̄ habet ē aliquid contrarium. 2. vñ q̄ contrarij determinati ē aliquid contrarium p̄mū probatur per p̄mū. 2. de gē. ubi dicit. q̄ ignis contrarij habet. sed ignis ē aq̄ sūt habet. ergo habet contrarij habet. 3. dicitur. dicit p̄mū probat q̄ p̄ma h̄ia sunt p̄mi gēis. sed habet ē p̄mū gēis. ergo p̄ma h̄ia sunt de gēis habet. sed nihil ē gēis habet nisi habet. ergo p̄ma contraria sunt habet. et p̄ p̄mū habet

sunt pma pda. Ex quo sequitur q substantia est contraria
 sube. Item pbs pmo de ge. dicit q nihil corrumpitur nisi p
 sui contrarietate. sed suba corrumpitur. ergo suba bz pda.
 ¶ Circa 2^m vñ q quantitas sit aliquid contrarium. quia per
 pbs. s. pby. omnis motus ē de cōtrario in p̄trarium. sed
 ad q̄ritatē ē p le motus. ergo q̄ritatē. ē aliquid p̄trariū. dē
 cendū q p̄trietas q̄ritū p̄trietat ad p̄positū accipit dupliciter.
 Uno mō p suo genere. s. p̄ p̄positione in cōl. s. sic accipit
 cōter sen large. s. sic accipit 2°. p̄ter. in fine. vbi dicit
 q ille p̄pōes fuit magis contrarie q sunt de cōtrariis mo
 dīs cūcādū q̄ ille q sunt de contrariis p̄dicatū. vñ est p
 p̄positiones for. et albus. s. for. nō ē albus. magis dñr p̄le q̄
 iste p̄pōes. for. et albus. s. for. ē niger. sed certum ē q ille p̄
 p̄positiones. f. for. et albus. s. for. nō ē albus. nō sūt p̄trarie
 nisi large accipiendo contrarietate. s. p̄ p̄pōne in cōl. Al
 mō accipit p̄trarietas p̄p̄ie p̄t distinguitur 3 alias p̄pō
 p̄pōnēs. Et sic distinguo vltim^o. qm̄ qdā ē p̄trietas circa ge
 nus subm. s. qdām ē p̄trarietas circa genus p̄dicabile. Cir
 trarietas circa genus p̄dicabile ē contrarietas circa dīas
 oppositas diuidentes idem genus s. talis p̄trarietas rep̄it
 i genere sube s. in quolibet alio p̄dicamento. q. in oi p̄
 dicamento sunt dñe ex opposito diuidentes aliq̄ genus.
 Contrarietas q̄ ē circa genus subm ē duplicer. q. qdām ē
 trarietas circa genus subm ens in actu vñ substantia cōpo
 sita. s. quedam ē contrarietas circa genus subm ens in po
 tentia cuiusmodi est mā pma. s. ista ē duplicer. quedam ē i
 ter formas p̄positas. s. ita forme subales elementorū dñi
 contrarie. s. sic loquitur cōmē. de suba orbis. vbi dicit q
 forma substantialis ignis. s. forma subale aqua fuit cōtrarie.
 q. nate sunt fieri circa mā pma succelline s. nō sūt. Alia
 ē contrarietas circa genus subm ens in potentia inter suba
 lem formam s. p̄trationem forme. s. sic loquitur pbs de
 p̄trarietate p̄ pby. vbi dicit q quedam principia sunt de
 trarietate vñ forma s. p̄tratio. si autem loquimur de p̄trarietate
 te que ē circa subm ens in actu. sic talis cōtrarietas ē duplicer
 q. qdām est inter formas p̄positas sub eodē genere que ma
 xime distant sub illo genere. s. sic loquitur pbi. de cōtrariet
 tate. 4. mēta. s. quedā ē inter formas p̄positas sub eadē p̄
 q maxime distant sub illa specie. ex^m pmi. p̄posito q color. si
 genus ad albedinem s. nigredinem. tūc albedo s. nigredine
 sunt forme p̄p̄te sub eodem genere vñ sub colore. s. ma
 xime distant sub illo genere. ex^m sc̄bi. q̄ritas maior s. q̄ritas
 minor sunt forme eiusdem sp̄ci. s. corporeitas maior
 minor sunt forme eiusdē sp̄ci. sic p̄tranditas s. corpore
 tas. s. maxime distant sub illa. s. nate sunt fieri circa idē
 subm in actu. q. alr motus augmentationis nō esset p̄p̄io
 s. cuiusmodi dicit contrarie. q. inter illas possz esse motus
 s. omnis motus ē de contrario in contrarium. ¶ Bis vñ
 dico q loquendo de contrarietate vñ accipitur cōter p
 p̄positione in cōl sic substantie ē aliquid cōtrariū. q. substanti
 bz oppo^m cōtradiutorū. s. nō subm. Sili loquēdo de cō
 trarietate circa gen^o p̄dicabile. sic in substantia ē p̄trietas. q.
 in q̄ substantie sūt dñe p̄le ex opposito diuidentes aliq̄
 genus vñ corpore est in corpore nō loquendo etiam de cōtrariet
 trarietate q̄ ē circa genus subiectū ens in potēcia siue illa cō
 trarietas sit inter formas p̄positas. siue inter formas s. p̄
 nationem in substantia ē contrarietas. q. forme subales el
 mentorū sūt cōtrarie. s. sūt cōtrarie circa subiectam ens in
 potēcia. sili forma substantialis habet p̄natiōem sibi oppo
 tam. s. ita in suba ē cōtrarietas que ē inter formā et p̄natiō
 nem. sed loquendo de p̄trarietate q̄ ē circa subm ens in actū
 siue sit iter formas maxime distant in eodē ḡre siue nō ē
 sic i suba sūt p̄trietas. nec ē aliq̄ p̄trū sube tali p̄trietati. quia
 forme sic p̄triet bñt fieri circa idē subm ens in actu. vñ et p
 boc talis p̄trietas nō ē in suba. hoc ē circa eadē subam p̄p̄o
 tā succelline. q. nulle forme subales bñt fieri circa idē sub
 ens in actu succelline. s. p̄ p̄ hoc talis p̄trietas nō ē in suba.
 sic tabs p̄p̄rietas intelligit. q. sube nibil ē p̄trū p̄trarietate
 inter formas q̄ bñt fieri circa idē subz ens in actu succelline.
 ¶ Intelligendū q cōtrarietas p̄p̄riissime deā est inter for
 mas p̄positas in eodem genere que maxime distant sub eodē
 dem genere s. possūt inesse eidē subo i actu succelline s. n

Predicamentorum.

sumit. Unde ad contrarietatem propale dictam requirunt
tres additiones. scilicet qd contraria illa p[ro]p[ri]etates sint posita sub
eodem genere. et qd maxime distant sub eodem genere. et
qd sint nata inesse eidem subiecto in actu successiue. sed nō
sumit intelligendo per subiectum ens in actu subam cōpo
sitam. ¶ Ad p[ri]mam rationem cum dicitur qd ignis cōtra
riatur a quē dico qd ignis et aqua nō sunt contraria nisi rōne
suar q[ui]tatur. Unde ignis et aqua solū sunt vel dicunt[ur] cōtra
ria et per hoc qd sunt suba p[ro]p[ri]etatum. ¶ Ad 2^m dicendū
qd p[ro]p[ri]et[es] p[ri]mo p[ro]p[ri]et[es] per p[ri]ma p[ro]p[ri]etaria intelligit formam et
p[ro]p[ri]etationē forme. Et sic p[ro]cedo qd talis p[ro]p[ri]etates et i suba.
¶ Ad aliud cum dicitur qd nūbil corrumpitur nisi per suū
p[ro]p[ri]etarium dico qd verum ē non per se sed per accidēs. Et
aliquid corrumpitur p[ro]p[ri]etarium suis qualitatibus et quali
tati per se. et sube per accidēs. ¶ Ad 3^m dubium d[ic]i qd cō
trarii nūbil et cōtrarii p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]issime d[ic]a. qd ē. inter
formas positas sub eodē genere qd maxime distant sub
eodem genere. Et possunt inesse eidem subo successiue et
nō fil. tñ q[ui]tatur ē aliquid cōtrarium p[ro]p[ri]etate quē ē iter
formas positas sub eadem sp[eci]e qd nate sunt inesse eidē subo
in actu successiue. et nō fil. Unde motus quē ē ad q[ui]tate
semp[er] ē inter formas eiusdem sp[eci]i. s. inter corporeitatē ma
iorem et minorem eiusdem sp[eci]i in genere q[ui]tatur. Et si
dicat qd nō ē semper motus augmentatiōis inter formas
distantes sub eadem specie. vt inter maximā et minimā
corporeitatē. p[er] p[ro]p[ri]et[es] nō oīs motus ad q[ui]tate esset de
contrario in contrarium. dicendum qd contrarietas q[ui]s
posset esse inter formas maxime distantes sub eodem ge
nere et sub eadem specie qd possunt inesse eidem subo. s. in
actu successiue et nō simul ē cōtrarietas. It[em] nō p[ri]mo. Cū
It[em] inter albedinem in sūmo et nigredinem in sūmo ē p[ri]mo
contrarietas in genere colorum. tamen inter albedinem et
rubedinē ē alia p[ro]p[ri]etates. Et similiter inter magis album
et minus album ē contrarietas alia. Unde cōm[un]iter loquens
de cōtrariis q[ui] nata sunt fieri circa idē subm ens in actu disti
gnit triplicē contrarietatem. quia qd ē contrarietas extre
mi ad extr[emum] et quedam mediū ad extr[emum] et qd ē
mediū ad medium. contrarietate extr[em]i ad extr[emum] cō
trariis albedo i sūmo. et nigredo i sūmo p[ro]p[ri]etate mediū ad
extr[emum] n[on] ē albedo et fuscedo. It[em] cōtrarietate mediū ad
medium p[ro]p[ri]etantur fuscedo et rubedo. Et ego p[ro]p[ri]o q[ui]t
tam p[ro]p[ri]etatem qd est inter magis et minus in eadē sp[eci]e.
Et sic magis calidus et minus calidus sunt cōtraria. Dico et
q[ui]d per omnis motus ē inter contraria. sed non omnis mo
us ē inter p[ri]ma p[ro]p[ri]etaria. Inter illa qd p[ro]p[ri]etantur p[ro]p[ri]etate ex
tr[em]i ad extr[emum]. p[er] hoc dico qd motus a minori q[ui]tate
ad maiore ē motus inter p[ro]p[ri]etaria. q[ui]s nō sunt inter p[ro]p[ri]etaria
p[ri]ma. s. qd p[ro]p[ri]etantur p[ro]p[ri]etate extr[em]i ad extr[emum].

Cuidet ar suba nō suscipere magis ⁊ minus
Dico ar hoc: nō qz suba nō sit a suba magis ⁊
 minus. hoc ar dicitur est: qz est. s3 qm unaqz sub
 stantia h̄ ipsū qd̄ est. nō dī magis ⁊ minus. ut
 h̄ substantia h̄ō. nō erit magis ⁊ minus h̄ō. nec
 iple a se nec aliter ab altero. nō. n. est alter ab al
 tero magis h̄ō. sicut albū altero albo est magis
 albū. ⁊ bonū altero magis bonū. s3 ipsū a se ma
 gis ⁊ minus dī. vt corpus cū nūc album sit ma
 gis album esse dicat q̄ prius. ⁊ cū sit calidū ma
 gis ⁊ minus dicat esse calidum. Suba uero nō
 suscipit magis ⁊ minus. nō. n. bō magis nunc
 bō q̄ prius dicitur. nec ceteroz aliqd q̄ substanti
 e sit. quapp nō recipit substantia magis ⁊ min⁹.

Hec est quinta pticula sede partis in qua ponit quinta
ppietas sube q̄ puenit oi sube ⁊ nō soli. ⁊ becc⁹ pprietas
s. nō suscipere magis ⁊ minus. Unde pbs pbat q̄ nulla
suba sz illud qd̄ q̄ suscipit magis vel min⁹. ⁊ becc⁹ xlv. 15.
b⁹ lib. ⁊ pbat sic. nulla suba prima s̄m illud qd̄ est suscipi

magis aut minus. et nulla suba 2^a vi sic fufcipit magis aut minus. fed ois suba e prima vel 2^a. ergo nulla suba fz illud qd efc fufcipit magis aut minus. maior p3. qd vnus ho no dicit magis ho q3 alius. nec vn⁹ alius no dicit magis aliu⁹ q3 alter. nec vn⁹ aliu⁹ dicit magis aliu⁹ q3 aliud fit ho no dicit magis suba q3 aliu⁹. et ita p3. qd nec suba pma nec suba 2^a fin illud qd efc fufcipit magis aut minus. ¶ Circa illa ppterat e efcitelligendum qd aliquid fufcipe magis aut min⁹ e dupli^r. f. formaliter vel malf. f. fubie. ¶ Illud dicitur fufcipe magis aut minus formaliter qd bz diuerfos gradus fin quos fit fufcipit in fubio fin magis et minus. et fic q3bz forma bz gradus dimes fin magis et minus dicitur fufcipere magis aut minus formaliter. ¶ Itud no magis ppter poffet dici fufcipit in fubio fin magis et minus q3 fufcipe magis et minus. ¶ Cuius de forma habens diuerfos gradus dicitur fufcipi in fubio fz magis et minus. et proprie loquendo non fufcipit magis et minus. Sz fi dicitur fufcipe magis et minus bz intelligi fic. qd formaliter fufcipit magis et minus. hoc efc qd e forma fufcipit na in fubio fz magis et min⁹. ¶ Fufcipere vo magis et min⁹ malf. et fubie eide qd efc fubio fmo. mo bz hntis dimes gradus fz magis et minus. Et isto modo dico qd fuba fufcipit magis et minus malf. et fubie. qd e fubz forme bz hntis gradus distinctos fz magis et min⁹. fz nulla fuba fufcipit magis et minus formaliter. qd nulla fuba fal forma neq3 indiu⁹ dualis neq3 fpecifica bz gradus distinctos fz magis et minus. q3 bz pmen. dicit. z de celo et mundo. qd forme fub/ftantiales elementoz fufcipiunt magis et minus. illud. n. fal fu e. et ide. pme. dicit. pparat. f. p3. vbi dicit qd in fubftantia tps no e for⁹ diuina qd poftea fiat pfecta. Si tu for⁹ fub/ftantialis fufcipit magis et minus efc aliq forma fubalis de minuta qd poftea fieret pfecta. Cui pmen. no e bz fufcipit in hoc qd dicit formas elemtoz fufcipe magis et min⁹. ¶ Cui e videndu q3 fuba fufcipit magis et min⁹ malf. fne fubie. ¶ Ad 2° itellitu e nodu qd magis et min⁹ iporat pparat⁹ e co parat⁹ fz magis et min⁹ et e id e p e aliquoz diuerfoz qd pueniunt in aliquo in quo copant fz magis et minus. aut fz eque vel acutu in voce. et acutu in magnitudine no pparant fz magis et minus. in acuto eni viciniuz qd fon⁹ e hancutio: fitlo vel gladio. qd acutu in fono et fitlo no dicit vn⁹ naz fz diuerfas cu fit equiuocu ad pparat⁹. ergo fz magis et minus requirit aliqd vn⁹ in quo diuerfa pparat⁹ fz magis et minus. fz illud vn⁹ no pot efc vn⁹ nuro. qd vnus nuro no e coe inter diuerfa. ergo p3 qd id vn⁹ fit vn⁹ genere vel fpe vel pportioe vel analogia. Dico ergo qd fi diuerfe fubftantie copantur ad aliqd vnus fz analogia nominis vi ad ipm ens vel ad perfectu vel ad tale trafcedens fic fubie fuba fufcipit magis et minus fen malf. ¶ Itia vna fuba e magis ens q3 alia. qd vna fubftantie e perfectio: q3 alia. et fi fit due fube copate ad acco coe eis fufcipiunt magis et min⁹ malf. et fubie. ¶ Itia vna fuba e bz alioz alia. fed fi diuerfe fubftantie copant ad genus fube vel ad fpecie de genere fube refpectu illoz nulla fuba fufcipit magis et minus. qd vnus ho no efc magis ho q3 alius. nec vnus ho in vno tpe e magis ho q3 alius i alio tpe. nec ho e magis alia nec magis fuba q3 alius. ¶ Cui ois fubftantie eiusde fpeciei copant in illa fpecie fin equalitate et non fz magis et minus. et oia qd fant eiusde gnis de genere fubftantie pparant illo genere fin equalitate. et no fz magis et minus. Et isto modo bz ppterat intelligi. qd f. fubftantia non fufcipit magis et minus. hoc e diuerfe fubftantie non copantur in genere fubftantie. nec in alia fpe. de gne fubftantie fz magis et min⁹. ¶ In in trafcedentibus et i accitib⁹ pnt vere copari fz magis et minus et mo fubftad. vi patuit p p3m fupia. naz pna fubftantia magis fubftat q3 fecunda.

Cadaxime autem sube proprium uidetur ee.
q. cum unum ⁊ idem sit numero contrariorum
suscepiibilem esse. ⁊ in aliis quidem nō habebit
q. q. quod pferat quēq. q. non sunt sube. q. cū
sit unum ⁊ idem numero suscepibile contrario-
rum sit. velut color qd est vnum ⁊ idem numero

Liber

non erit albus ⁊ nigrus. neq3 eadē actor ⁊ una
numero erit praua ⁊ studiosa. Siñt autē ⁊ i alijs
que nō sunt sube. **S**uba vero cum unū ⁊ idē
fit numero capax cōtrariorū est. ut qdam homo
cum vnum ⁊ idem numero fit aliquando qdem
niger fit. aliquando uero albus ⁊ calidus ⁊ frigi-
dus ⁊ prauus ⁊ studiosus. in alijs autem nullus
aliquid tale videtur.

Cecit et sexta particula scde p̄tis. in qua p̄hs ponit s̄t̄t̄a
pp̄ietatem sub̄e que est p̄p̄ie p̄p̄ia sub̄e ⁊ nulli al
teri compet. ⁊ p̄mo ponit p̄p̄ietatem ⁊ eam declarat.
1° remouet dubium in magis declarando p̄p̄ietatem ibi
aliqui quōdā s̄c̄s̄s̄. p̄mo ergo ponit p̄p̄ietatē p̄p̄iam sub̄e
et ita. sola sub̄a manens vna ⁊ eadem numero est s̄c̄s̄s̄
p̄p̄ia sub̄e h̄oim fm̄ sui mutationis. ⁊ bec ē p̄t̄s̄o. 16. b^o
lib. ⁊ q̄ ē q̄dā s̄c̄s̄s̄ sub̄a p̄bando eam p̄bat vtr̄q. h̄^o
erponentem negatiuā inducne. s. q̄ n̄b̄l aliud a sub̄a ma
nens vnum ⁊ eadem numero ē s̄c̄s̄s̄p̄ib̄le p̄t̄r̄io. nam
eadē actio nō ē aliquando p̄ena. ⁊ aliquando studioſa. nec idē
color: numero ē aliquando albedo ⁊ aliquando nigredo. ⁊
sic de omnib̄s alijs q̄cūq; nō sūt sub̄a. ergo n̄b̄l vnum
⁊ idem numero aliud a sub̄a ē s̄c̄s̄s̄p̄ib̄le h̄oim. Et sic
p̄s̄ erponentem negatiuā. Et erponentis affirmatiua declarat
q̄. n̄b̄l for. manens vnus ⁊ idē n̄s̄ro aliq̄n ē calidus aliq̄n
ē frigidus. aliq̄n p̄uus. ⁊ aliq̄n studioſus. ⁊ sic sub̄a ma
nens vna ⁊ eadem numero ē s̄c̄s̄s̄p̄ina contrarietatis ⁊
de alio a substantia non ē verum.

Cū si forsā quis opponat dicēs ofonē ⁊ visu
huiusmodi ēē. Eadē. n. oratio ⁊ idē visu ver⁹
⁊ falsus ēē videt. veluti si uero sit oratio sedere
quēdā. surgente eo falsa erit. Sit at ⁊ de visu.
figs. n. putat vere eundē aliquē surgente eo fal-
se diciple opinari eundē habēs de eo visu.

Circa dicta magis manifestando intellectus ppteractas a co
tinet particularis duas in prima ponit dubium. in scda ibi
Siquis soluit dubium istud. vř qd aliud a suba manens vñi
a idē numero est susceptum contrariorum. quia illa ofo
sor. fedet. manens vna a eadem numero. sor. sedente est
vera. a sor. non sedens ē falsa. Et opi. manens vna a eadē
numero. aliquando ē vera a aliquando ē falsa. nam for. se
dente opi. qua opinor sor. sedere ē vera. a for. non sedente
eadem opi. numero ē falsa. fedē verum a falsum sunt ptra
ria. a nec oī nec opi. sunt sube. ergo aliud a suba manens
vñam a idē numero ē susceptum sñor. Sciendum qd
pba in ter. p vñum intelligit opi. p videri intelligit opinari.

Es 7 hqs h recipiāt. nī ī mō dīr. nā eā quē ī
substātiis sūt: ipsa murara suscepiibilia sūt p̄rio-
rum. frigidū. n. de calido factū murarum est. alte-
rarum. n. factum ē nigr̄ et albo. 7 studiosum et
p̄rauo. Sūt āt 7 ī aliis unū qd̄qz mutationē 7 su-
scipiens est suscepiibile p̄rior. P̄rio uero et op̄i-
nio ipsa quidem īmobilia oīo p̄seuerant: cū vo-
res mouetur p̄trarioz circa eam rem sit. oratio
nāqz eadez īmortalis permanet eo qd̄ sedet ali-
quis. Cū uero res mora sit. aliqñ quidē uera. ali-
quādo āt falsa sit. sūt āt et ī op̄inōe. Quare so-
lūmodo p̄priū ē sūbe fm̄ sui mutationem susce-
piibile ē p̄trarioz. Si quis āt et h recipiat op̄i-
nionem et orationem dices suscepiibilia ē p̄tra-
riorum nō uerū h ē. P̄rio nāqz et op̄inio non ī-
eoqz ipsa aliquid p se recipiāt p̄trarioz suscep-

nibilia dicuntur esse. sed in eo quod circa alteram aliquam passionem facta sunt. nam in eo quod res esse aut non esse. in eo autem ordo vera vel falsa dicitur. non in eo quod ipsa per se suscepnibilia sunt per contrarios. Simpliciter autem a nullo neque ordo mouet neque opinio. quare non erunt suscepnibilia per contrarios: cum nulla in eis passio sit. Nec suba in eo quod ipsa contraria recipiat: ita suscepnibiles de eis contrarios. Iamque notandum est. et famulare suscipit et cadit. et negredine. et unum quodque talium ipsa suscipiendo per contrarios esse suscepnibiles dicitur. Quare proprium hoc contri subesse quod cum unum et idem sit numero secundum suam mutationem per contrarios suscepnibiles esse dicitur. de substantia quidem hoc dicta sufficiant.

Contra dubitationem remouet pba dicta. q oratio q opi. non fuit fufcepta p ratorum in per fui mutationem f3 per mutationem rei. Nam bec oratio for. fedet. nulla mutatioe facta circa banc orationem e aliquando vera e aliquando fal fa ad folam mutationem for. de felfione in ftationem. Nam for. fedet ubec oratio vera for. fedet. q for. mutato de ftatioe in felfione nulla mutatioe facta circa banc oratione e bec oratio fal fa ad folam mutationem for. e eodẽ modo eft de opi. Siquis enim for. fedente opinetur forte in federe opinatur verum. q opi. qua opinatur for. federe e vera. q for. non fedente nulla mutatioe facta circa banc opi. e eadẽ opi. fal fa. Unde oratio q opi. non funt fufcepta contrarios fin fui mutationem fed fin mutationem rei. for. nam vi dict pba in eo q res e vel non eft oro dicitur vera vel fal fa. hoc e in eo q uae in re ficat. oratio fignificat. e oratio ve ra. q in eo q non e ita et parte rei. ficat oratio fignificat e oratio fal fa. bec ergo eft p prietas p priia proprie fube. f. q folia faba manens vna e eadem numero e fin fui mutatio nem p ratorum fufcepta e bec p prietas competit o fube vni fin namer. et non alteri. **C**onuelligendũ q b p petas of p priia ppe fube. q ppetit of fbe pme et inũ in gñe fube et fci fuba pme competit. q fuba fuba non fufcepta p rariam null q mutatione fube prime. **C** Et fi argumtur fic. omne p prium proprie acceptum habet aliqd p pium et adequatum fubm. vt p3 in pmo pofteri. fed eſſe fufceptũ nam p ratorũ fmi fui mutationem e vna paffio co muns. ergo habet fubm coe fibi adequatum. fed fuba pma non e co muns. imo fuba fuba e cois et vñs. ergo bec p prietas pmo opet fube fube. **C** Dicendũ q p pium et adequatũ fubm habens paffionis e hoi coe fuba pma. q fuba pma eſt coior of fuba pma. Et cum arguit q fuba pma non e cois dico q accipiedo illum terminũ fuba pma pñcat. fic vñ e q fuba pma non e cois. et fic b e fal fa. fuba pma e fubm pñam habens paffionis fin q fubm hñis fupponit pfo nalter. fi autem fupponit fimpliçer fic e va. f. pma fuba e pñum fubm paffionis qd e eſſe fufceptũnam p ratorum fmi fui mutationem. et bec e fal fa. fuba fuba fubẽ e pñum fubm paffion f hñis antedice.

Quantitas autē aliud quidem est primum
aliud discretū. et aliud quidē ex habēt
b^o positionē ad seivicē suis p^{ri}b^o p^ostat
aliud ā ex nō habentibus positionem.

Cū autē de scdm caplin tracta² b² i quo pbs determinat de
 g²itate. et omnet duos pres. q²i pma determinat d² g²itate
 q²u ad c² c² enalia. i scda ibi. Ampli² q²uau nūit p²ar
 nom. determinat de g²itate q²u ad eu² p²rietas accidē
 tales. pma p² omnet duos particulis. in pma determinat
 de g²itibus p² in se. in scanda ibi. q²Propriū autē g²itū. de
 terminat de g²itū² p² accē. pma particula omnet duos
 p²iculis. in pma ponit pbs duos diuisiones g²itū. in se
 cūda ibi. Et āt dīscēta g²itās. erequitur d² mēbra diuī
 omis dīc ergo p² q²uau vno mō didīc p² omis et dīscē
 tum tā g²itās. alind est p² omis. alid dīscētiū. s² alio mō
 diuiditur per p²are et paribus habentibus pōnem ad se

Predicamentorum

Est autem discreta quantitas. ut numerus et oratio. Continua vero. ut linea superficies. et corpus. amplius autem propter brevitas et locus. Partium enim numeri nullus est terminus communis ad quem copules priusculas eius: ut quinquaginta et quinquaginta cum sint ad decem praeicula ad nullum terminum communem copulantur quinquaginta et quinquaginta. sed sunt discreta et separata sunt. Similiter tria et septem ad nullum communem terminum copulantur. sed sunt discreta sunt et separata. Quapropter numerus quidem discretorum est.

¶ Hec est scda ps pñe pñale in qua pñs exequitur d me
brñ diffinitioni. q. 1. met. 2. pñtulas. q. in pñma exequit dter
minando de mēbris pñme diffisōis. In scēda ibi. Amplius
alia qdēim cōstant. qñs exequit dterinando mēbris pñe dñisfō
nis. pñmo narrat spēs vñtialis mēbu pñme dñisfōis. In
scēda ibi. ¶ Partū enim nameri. exequitur dterinando d
illis spēs. ¶ Dicit ergo pñmo q. quantitas discreta est vt nu
merus. 1. cō. q. quantitas cōtinua est vt suplicies linea. cor
p. pñs. 1. locus. Dico ergo p. q. quantitas discreta est vt nū
merus. 2. o. q. ergo exequit dterinando dēspēs. quantitates di
crete. 1. pñe de numero. 2. de cōne. ¶ Pñmo ergo. pbat
q. nameritas est quantitas discreta. 1. hec est 1. 7. 17. b. 1. 1. p
ñia b. ca. que. pbat sic. Ois quantitas cui pñes nō copñla
tur ad aliqñ cōm terminū est discreta quantitas. sed nūe
ras est quantitas cui pñes nō copñlant ad aliqñ cōez ter
minū. ergo nūmerus est quantitas discreta. ma. p. 3. pñ dñs
ñe quantitates discrete. Diffinitio. n. quantitates discrete ē ista
1. quantitates discreta est cūm pñes nō copñlant ad aliqñ
cōm terminū. Et minor declarat declarationē exempla
ri. qñs 1. qñing sūt partes aliquote ipsōz decē. siue nu
meri denarij. 1. nō copñlantur ad aliqñ cōm terminū cū
nō sit aliqñd inter ista quod sit principiū vñi. 2. finis alteri
sed qñs 2. qñg pñ remanēt discreta 1. separata 1. nō ad ali
quem terminū eis cōm copñlant. sūt tria 1. septē que sūt
partes nō aliquote ipsōz decē. siue numeri denarij nō co
pñlant ad aliqñ terminū cōm eis. 1. ita est d. alij parib.
numeri. ergo 1. c. ¶ Intelligēt q. pñs in expñlicando qñ
ter pñs numeri nō copñlantur ad aliquem terminū. cō
moneim. expñlicit tam de partibus aliquotis q. de pa
rtibus nō aliquotis. pñes aliquote sunt que aliquotē sūm
pe reddūt sūū totū pñcise. 1. neq. pñas neq. mñus. 1. sic
qñs 1. qñing ad decem se bñt. q. qñing 2. bis sumpta red
dūt decē. 1. neq. 3. plas neq. 3. mñus. pars nō aliquota est q.
inulotiens sumpta nō reddūt sūm totū equālter pñcise
1. sic se habent septem ad decem. q. si inulotiens sūmant
plas qñ decem reddūt. 1. similitr tria sunt pars nō aliquo
te ipsorum decem. q. inulotiens sumpta nec pñcise red
dant decem. Si enim sūmantur ter reddunt pauciora quā
decē. q. nouē. 1. si tria sūmant quater reddunt plura quā
decem. quia duodecim.

Cſſr at 7 oſo gde diſcretorū eſt. qz 7. n. quā-
ritas eſt oſo maiſſeſſe apper: mſſuraf. n. ſylla bre-
ui 7 longa. Dico at oſonē cū uoce, platā. ad nul-
lū .n. cōem terminū cū pſicule copulan. nō eſt
cois terminū? ad quē ſyllabe copulētur. ſed una
queqz diuiſa eſt ſcōm ſeipſam.

Probaro q̄ numerus est quantitas discreta probat pbs
q̄ oīo est quantitas discreta. et sic. p̄. 18. h̄ib. x. probat sc̄
Oīo est quantitas et p̄ces eius nō capitulant ad aliquos termin
nō cōem. ergo oīo est quantitas discreta. p̄. 23. per descrip
tionē quantitatis discrete. hec enim est descriptio quantitatis
discrete. q̄ quantitas discreta. est illa cui p̄ces nō capitulant
ad aliquos terminū cōem. asis pbat. x. primo q̄ oīo fit qua
ntitas. Illud ē mēsurat syllā brevis vel longa est quantitas. Is
orone mēsurat syllā brevis aut lōga. ergo &c. maior p̄. 33.
pbm. q̄ pp̄sit est quantitas mēsurat quantū. rō enim mē

ture primo reperitur in quantitate discreta. vt b. i. lo. meta. Cui p̄p̄m̄ est q̄ratur mēsurare q̄ntit̄. cū ergo syll̄a breuiat̄ aut longa fit q̄ntat̄. q̄ mēnsur̄ orōne. sege q̄ oīo est quan-
titas. Alia pars adit̄. s. q̄ partes orōnis nō copulant̄ ad
aliquem terminū eis cōm̄ probatur. nā syll̄e que sunt p̄
tes orationis plate nō copulant̄ ad aliquē cōm̄ terminū
sed ynaqueq; dictio separata. & diuisa est ab alia. & ep̄ponit̄
seip̄am de qua oratione intelligit̄. & dicit̄ q̄ loquit̄ de oīo
ne in voce prolata. ¶ Intelligendū q̄ fm̄ istam descriptio-
nem oratio que est q̄ntitas est mēnsura intrinseca orōnis p̄-
late. & non est prolata oratio sed b̄ est subiectiue in orōne p̄-
lata. Unde sicut numerus qui est q̄ntitas discreta non est
res numerata. sed b̄ esse subiectiue in reb; numeratis. & est
mēnsura intrinseca reb; numerat̄; per quā de reb; nume-
ratis cognoscit̄ quot sint. sic ista orō que est q̄ntitas discreta
nō est oīo prolata. sed est cō oratione prolata b̄is ē subie-
ctiue in oratione prolata it̄q; mēnsura eius intrinseca p̄ quas
cognoscit̄ vs̄ syll̄a fit longa vel breuiat̄. vel vtrum cōpona-
tur ex p̄ribus breuiat̄ vel longat̄. Cui oīo est quadruplex
q̄dā scripta et talis est suba. vel est quoddā aggregatū p̄
accidens ex solocensuistro & ex figura vel figuris. Alia est
oīo in mente & illa est qualitas in prima sp̄e qualitat̄. 3.^a ē
oīo in p̄nūciatione vel in voce & illa est vox & per p̄ns est
son̄. & illa est qualitas de tertia sp̄e q̄ntitas. quarto mō
accipitur oīo p̄o mēnsura intrinseca orōnis plate. & sic est q̄-
ntitas discreta. Sed dubium est q̄ fm̄ p̄m b. p̄tes orōnis
de quib; int̄d̄ b̄ sunt syll̄abē. dicunt enim q̄ p̄tes oīo
nis non copulant̄ ad aliquē terminū cōm̄. sed syll̄abē sūt
partes orōnis prolatae. ergo oīo que est q̄ntitas est oīo pla-
ta. Dicendū q̄ p̄ns nō int̄d̄it̄ q̄ syll̄abē sint p̄tes orōnis q̄
est q̄ntitas. sed ex hoc q̄ syll̄abē non copulant̄ ad aliquē ter-
minū cōm̄ vult p̄bs dicere q̄ p̄tes orōnis que est q̄ntitas
non copulant̄ ad aliquē terminū eis cōm̄. q̄ p̄tes orōis
que est q̄ntitas b̄is ē subiectiue in syll̄abis orōnis plate. &
iō fm̄ syll̄abē orōnis plate non copulant̄ ad aliquē terminū
cōm̄. sequit̄ q̄ p̄tes orōis que est q̄ntitas non copulant̄
ad aliquē cōm̄ terminū. Et si queratur de partibus orōis
que ē q̄ntitas cuiusmodi sunt. v̄x̄ sint vnitates syll̄abarū
vel aliqua alia extrinseca extrinseco syll̄abaz. dicendū vt
mibi v̄x̄ q̄ partes orationis que est q̄ntitas nō sunt vnitates
syll̄abarū. q̄ tūc oīo que est q̄ntitas esset numerus. cō-
sequens v̄ esse ē p̄bs. sed partes orōis sunt mēnsur̄ in-
trinsece syll̄ab; etiā sōlū fm̄ durationem ad extrinsecū syl-
labaz. sicut t̄ps extr̄dit̄ur sōlū fm̄ durationem ad extrinsecum
primi motus v̄ declaratur est sp̄. quarto p̄by. Et si dicatur
q̄ fm̄ hoc orō que est q̄ntitas nō d̄r̄ a t̄pe dōm̄ q̄ orō q̄
q̄ntitas d̄r̄ a t̄pe in hoc q̄ t̄ps est q̄ntitas. 2.^a q̄ orō que
est q̄ntitas est mēnsura discreta. Similiter t̄ps mēnsuratur mo-
tum. sed orō que est q̄ntitas non mēnsuratur motū. sed ora-
tionē platā. Sed q̄ntis posset illud dici. tamen difficile ē v̄
dere quō orō est q̄ntitas. q̄ntitas. nec v̄ de necessitate pone-
re talē mēsuram nisi t̄ps. Unde orō plate nō v̄ b̄ie p̄ mē-
surā nisi t̄ps & numerum. t̄ps mēnsuratur orōnē prolataz q̄-
tum ad eius faciem sicut ad durationem. & numerus
mēnsurat orationem prolatam quātū ad multitudinē syl-
labarū. nec oī v̄ videtur aliam mēsuram pōere ad inē-
furādū orōnē. platā. & p̄p̄ hoc posset dici q̄ innēio p̄bi nō
erat q̄ orō est q̄ntitas. sed p̄bs loq̄t̄ fm̄ opinione aliorū.
¶ mēnsura fm̄ orō archie. nō in multis sc̄ur̄. et i hoc libro

Linea enīz continua est. potest. n. quis fūere cōz terminū ad quē particule eius copulantur. idest punctum ⁊ superficiē lineam. plani nā qz p ticle ad quendam communem terminū copulā tur. Similiter at ⁊ in corpore poteris sumē cō munem terminū superficiē aliquam quē cor poris particulas copulat.

¶ Sequit̃ determinatio de spib⁹ quantitatis p̃t̃. 7 pbat p̃o
q̃ l̃a inficiens. 7 corpus sunt quantitates p̃t̃. 7 b̃a 2°. 19
b̃u. q̃ pbat sic. Quantitates p̃t̃ sūt quā p̃tes copulant̃
ad terminū cōm. sed partes lineę copulantur ad terminū

Liber.

Est aut talis et ipse et locus. presens. n. tempus
copulat preteritum et futurum.

20. lili. q. pbat sic. Qñs quasit cas? ptes copulans ad ali
quod eñm terminu i qñtas pñtas. tps e b? tpeo q. ma.
ps. i minor declarat. nā pñs tps copulat ad pteritū q.
ad futurū. hoc e pñs tps b? ptes copulatas ad terminū cōm
e rñe illas. pñs dñs pñs tps e qñtas pñs pñs tps pñs
ex tpe pterito e ex tpe futuro. vñlla dñs pñs pñs e
qñ pteritū ex illa dñs. e ex eo qñ futurū e ex illa dñs. dñt
n. pñtñtas. pñs tps e ex pñs pñtñt. pñs futura e e tē
pñs pñtñt. tps futurū copulat ad mñtas pñs. nā pñs
mñtas eñt finis tps pteritū e pñmptū tps futuri.

Quod locus sit quantitas continua probatur. **C**irca hoc q. 1. h. 1. q. 1. probat sic. locus est quantitas cuius partes copulantur ad terminum cōem. ergo locus est quantitas continua. et sic de se p. 5. c. 1. a. 1. partes p. partes. partes copules que occupat totum copulatur ad terminum cōem. ergo partes loci que cōtinent singulas partes corporis copulantur ad eundem terminum cōem ad quem copulatur et partes corporis. Unde q. partes corporis copulantur ad terminum cōem p. hoc probat q. partes loci copulantur ad terminum cōem. f. ad eundem ad quem copulatur partes corporis. Sed illud nō videtur esse verum: q. partes corporis copulantur ad superficiem intrinsecam in corpore locato itaq. ad terminum cōem. sed partes loci nō copulantur ad superficiem intrinsecam in corpore locato: q. sic est locus distinctibilis f. p. p. distinctus. qd. est h. p. 1. m. **P**rocedit f. m. q. dicitur. Auer. h. q. p. 1. nō determinat ad hoc de loco f. m. veritate. it. loquitur h. de loco f. m. opinione aliorum ponitū locū est spaciū cū spaciū sit diuisibile f. m. tres diuisiones: locus est diuisibilis sicut f. m. eos. c. sic partes loci eūnt vbiq. cū p. partes corporis. p. partes partes loci copulantur ad superficiem intrinsecam corporis locati. loquitur t. de loco f. m. veritate f. m. q. loci vltimū corpus cōtinet locatū. sic partes loci copulatur ad lineam extrinsecam in superficie corporis locati. c. nō ad superficiem intrinsecam corporis locato: vel locati corporis. **C**oncedit h. b. q. cū dicimus partes ipsarū cōtineat copulantur ad terminum cōmunc nō p. 5. terminū cōis intelligi illud quod est p. dicibile est p. p. dicibile. sed illud qd. est finis dicitur vel principium vnius et finis alterius. v. g. punctus qui est in medio linee et terminus cōis vtriq. medietati linee. q. est finis vtriq. vel principium vtriq. vel finis vnius et principium alterius. Similiter instantes presters est terminus cōis t. p. preterito et temporis futuro. q. est finis t. p. preteriti et principium t. p. futuri.

Edec est scda pntia scde pns prie pntie in q pbs ex
gru determinado de mltibz scde disticta quantitatibz q e in
qntitate pntie ex pntibz bntibz pntie. s in qntitate pntie ex
pntibz no bntibz pntie ad scntie s pntie deteriat de pntie m

C In numero 3r non poterit qsq. aspiciere quē
admodū pñcie ei⁹ pñe aliquā bēant ad seiuicē
vt sint sire al. cubi. aur aliq. pñcile ad seiuicē cō
nectant. sed neq. 3a q. tps iur. n. n. pmanet
partice rēponit. Qd 3r non ē permanēs qñ po
nē aliquā habebit: s. 3 magis ordinē quēdā parti
cularē dices bñe: vt aliud qd pri⁹ sit tpe. alio vō
posteri⁹. s. 3 de nūcro fñr: eo q. pri⁹ numeretur
vn⁹ q. duo. 2 duo q. tres. 3 ita ordinē quēdā
habebūt. pñe 3r non multū percipies. s. 3 orō
fñr. n. n. pmanēt particule ei⁹. s. 3 qd dñi ē
nō pñ apli⁹ lumi. q. propter nō erit pō particula
rū ei⁹ siquidē n. n. pmanēt. alia itaq. 3 pñt ex
particulis que in eis sumi pñe ad seiuicē habent
nib⁹. alia autē et non habentibus positionem.

¶ Quid q̄ quantitates ostat et p̄b' hñb' p̄b' p̄b' ad feinnē
ostat p̄b'. que sūt quantitates q̄ cōstāt et p̄b' nō hñb' p̄b'
nē ad feinnē. ē p̄bat q̄ numerus tps̄ ē ōsō sūt quantitates
que cōstāt et p̄b' nō hñb' p̄b' ad feinnē. ē hec est
p̄b' 23. b' l' q̄ p̄bat fī. Ille quantitates q̄ cōstāt et p̄b'
hñb' hñb' sūt aut p̄manētia aut cōtinnatōnū sūt. quantita-
tes cōstantes et p̄b' nō hñb' p̄b' ad feinnē. sed nume-
rus tps̄ ē ōsō fāt hñb' q̄ vñq̄q̄z eoz̄ aut est et p̄b'
nō hñb' cōtinnatōnē aut p̄manētia aut fī. ergo q̄. nū-
iō: p̄s. ē. nūmōr declarāt. ē p̄io de numero. nā p̄s. nū-
mōr nō hñt fī. nō. n. est vna vñtias ī numero magis p̄ma q̄
alia. īmō quēlibet vñtias īdifferēt pōt ēē p̄ia vñtias vñ-
vñtia fī q̄ possām numerare a quacūq̄ vñtias idfīnt.
Sūt p̄s numeri nō hñt cōtinnatōnē adfīnīcē. quāns. n.
dīversī numeri habeat ordinē adfīnīcē. vñ binarius p̄ior
est q̄ trīnarius. vñ p̄s nūeri nō hñt fī. vñ dēū est. Cū p̄s
nūeri nō hñt pōnē p̄pter hec dno. vs. q̄ nō hñt fī
q̄ nō hñt cōtinnatōnē adfīnīcē. Similiter tps̄ cōstāt et
p̄b' nō hñb' p̄b' ad feinnē q̄ partes tps̄oris nō
p̄manent. ē ideo quāns partes ipsīs nō possūt habē-
re ordinē tñ nō hñt pōsitiōnē. similis est de ōsōnē. par-
tes enim oratiōis nō p̄manēt. postquam. n. oratio pars o-
ratiōis est p̄lata nō pōt itēz fī. l' p̄tes orōis nō ha-
bent p̄pōsitiōnē ad feinnē. sūt partes oratiōis nō
hñt cōtinnatōnē ad feinnē. ē p̄pter defectū itōrū dno

Predicamentorum

CProprie at quātitates be sūt sole q̄s dixim⁹
alia vō oīa s̄m accīdēs sūt. Ad hoc at aspiciētes
et alias dicim⁹ quātitates. vī multū dī albi eo q̄
supficiēs multa sūt. et actio lōga eo q̄ tps lōgus
sūt et multū et mor⁹ mult⁹. Necq. n. bozū singulū
p se quātitas dī. vī sīgs assignet quāta sūt actio
tpe diffiniēt annuā uel diurnā. uel sic aliquo mō
assignās. et albi quātū sūt assignās superficie dī
finiet. Quāta. n. superficies fuerit tm albi dicet
esse. Quare sole p. p.rie et s̄m se ipse quātitates
eē dicuntur q̄e dicte sunt. alioz vō nīl per se
sed forte dicuntur per accidens.

Est et tercia plicula prima ptes in q pbi. dicitur d' fine de quantitate per accns. q pbat psonis ista. q est .24. h' h' que e ista. Oia qta alia a qntitatib' p'dictis sunt qta per accns. hec pello pbat sic. oia que solū dñr qta p parationē ē habitudinē ad quantitates p'dictas. l. linea sup' cū ēc. sunt quāta per accns. sed oia qta alia a quantitatibus p'dictis dñr qnta per parationē ē hūmāne ad quantitates p'dictas. ergo ēc. maior p3. q qd inest alicui solū p parationē ad aliud vel ad alia. etiam inest ei per illud aliud nō per se. q minor declarat idicūne. nō abū ē qd car qntū aliud a qntitate p'dicta. q non dñ multū nisi q: superflū es in q est: est inuata. Sūz actio nō dñ longū nisi q: tps me furans actiōe est longum. similiter motus nō dñ longū nisi q: tps quod est mensurās motū dicitur longū. q eodē modo dñt oib' qntatibus alia a quantitatibus p'dictis. et aliq aliarum m'r quantitates hoc solū ēst per accidens q non p se. **E**ndēdū q pbs hic per qntatē intelligit quāta. abū enim dñ quātū ē actio quāta q non d3 dici quantitas. Unde cū dñ q alia quantitatib' p'dictis dñr quāta per accns. illud nō est vlx de vltimē sermonis. sed p qntitates d3 intelligi qta. et illud intelligit pbs. **E**ndēdū q pbi. dicit. 5. meta. q duob' modis dñ aliq qntū per accns. Uno modo dñ al' qd qntū per accns solū ēr hoc q est actio. alit' per se qntū albedo et nigredo dñr qta per accns. q albedo nō ē qta nisi q: est subiective in per se quāto. et in superficie ē i corpore. Alio modo dñ aliq qntū per accns. ita q nō pñio. nec rō ē sūz in quo ē. sed ēr q: qd dñit quantitatē ad dñsionē alit' quantitas ē alit' per se ē pñio qnt. q sic tps qmores dñr per se qta per accns. primo q: illa quonū sūz passioēs sunt quēdā primo quāta. et ad dñsionē eorū dñit tps a mot'. tps. n. dñbitur ad dñsionē motus. q motus ad dñsionē magnitudinis. iō tps ē motus dñr qntū per accidēs sūz q per accns opponit ei qd est tps. tps vō p se est qntitas. sed nō primo. motus aut nō d3 dici quātas. s3 d3 dici ppte loquendo qntas. **E**t circa istud capitulū sunt multa dubia. Circa primū dubitatur circa genus qntitatis. scēdo circa pñio. Circa primū dubitatur. vtrū qntas sit genus vñū. q vñ q: nullū genus pñio predicatur denotatiue de suis spēb'. vt p3. in. 4. top. sed quātas predicatur denotatiue de suis spēbus. ergo ēc. nā hec ēt vera. linea ē qnta. q hec hñr. superficies ēst qta. q hec ē p'dicato denotatiue. ergo qntas nō ēst genus. q per pñis nō ēst genus vniūm. **E**t per pñm. iō. meta. in quolibet gñe vno ēst vñū pñmū et vñū qd ēst metruū et mēsurā oīam aliorū in illo gñe. sed in genere quantitas sunt duo pñia. s. pñctus et vñtal q: pñctus ēst pñmū in cōtinūis. q vñtas ēst pñmū in dīcretis. ergo ēc. **E**t ēd genus h'bet vñam rōnez pñmā que ēstiter opetit oib' cōtēis in illo gñe. sed qntas nō h'bet vñam rōnē vñam. ergo ēc. probatur minor. q: illa rāto vel foiet rō dñsibilitatē vel rāto mēsurare. non rāto mēsurare. q: rō mēsurare pños cōpēit qntitatē dīcretē qz cōtinuē vt p3 per cōmētatiōē. iō. met. **E**t ēst rō dñsibilitatis. q illa p pñis cōpēit quantitatē pñmā qz dīcrete. qz nōmet

Eiber

Conceditur quod quantitas discreta vel prima potest comparari ad
genus quantitatis. et sic neutrum illorum est per se aliud. vel per se
tantum ad rationem mensurandi. et sic quantitas discreta est prior quod
quantitas continua. non tamen mensurandi: non attribuitur quantitas continue
nisi ratione quantitatis discrete. v. g. vltra non mensuratur panis
nec certitudo quantitate panis. nisi est hoc quod toties replicatur in panis
non. ut vltra veliter etc. 1130. n. scilicet per vltra quous est panis
nisi sciamus quous replicatur in panis. et ideo non potest non
mensurare nisi ratione quantitatis discrete. Et ideo dicitur comitator. 110.
met. quod prima ratio mensurare reperitur in quantitate discreta. **C**ontra
forniam argumentum cum dicitur quod species generis debet esse eadem. dicitur
quod veritas est respectu generis. sequitur. non suscipiunt predicationem ge
neris. et non quod quod sunt contra respectum eorum. **C**ontra autem vel per
tantum. **C**irca species generis dubitatur. **C**ontra circa hoc quod species
quantitas continetur. deinde circa species quantitatis discrete. Circa
primum vult quod linea et superficies non sunt quantitates. quod
quantitas est actus. sed linea et superficies non sunt accidentia. ergo etc.
probatio minoris. de actibus habetur ad quod quod nullum dimensio
excedit subiectum suum. nec excedit ab eo. sic linea
et superficies non habent subiecta accidentia. ergo etc. probatio
alij. nam linea habetur longitudinem sine latitudine et superficies
est habetur longitudinem et latitudinem sine profunditate. Si ergo linea
et superficies breues sunt ad eadem et aliquid subiectum vel subiecta
habent longitudinem sine latitudine et profunditate. et aliquid subiectum
habens longitudinem et latitudinem sine profunditate. quod videtur incon
ueniens. **C**ontra idem probatur quod punctus non est in re: natura. quod
nec est subiectum nec actus. non est subiectum. quod si punctus esset subiectum
indivisibile esset subiectum incorporeum: et per hoc esset subiectum quod
est incorporeum. nec potest punctus ponitur actus. quod si sic. ha
beret subiectum adequatum. et sic in subiecta esset dare subiectum indivi
sibilem ideo. et illa esset per se intelligens vel alia intellectum vel
angelus. **C**ontra dicitur conceditur quod talia accidentia sunt subiecta ad
quantitatem. et est ponere aliquid subiectum longi sine latitudine et
profunditate. et aliquid latum sine profunditate. **C**ontra si ponatur
talibus subiecta aut est materia aut forma aut forma subiecta. non potest
dici quod sit materia: quod materia esset subiectum multarum dimensionum
quod contra dicitur in li. de subiectis. nec forma: quod esset forma
sine extensione materie. et per hoc esset forma et materia et lon
gatala et profunda. nec est subiecta composita et materia et forma
quod ex quo talis materia quod forma habet tres dimensiones. subiecta
composita sunt habet tres dimensiones. et sic nec linea nec superficies
est subiecta composita. **C**ontra si sit subiecta corporea esset talibus subiecta
longitudinem sine latitudine. et aliquid subiectum latitudinem sine
profunditate. alie subiecta essent terminus subiecta corporea. et ita subiecta
corpora haberet per se terminum intrinsecum ab alio quod quantitate. et per
hoc non esset quod ponere quod quantitas esset res alia a subiecta corporea
terminata ipsa. cum subiecta corporea per se terieret per res
generis. scilicet per subiectum huius latitudinem sine profunditate. **C**ontra
deinde dubitatur circa corpus de genere quantitatis. videtur quod ipsa
ponere. quod vult quod non oportet ponere tale corpus quantitas esse res alia
a subiecta corporea. quod subiecta corporea de se est quanta
si ne est res alia subiecta. ergo superfluum est ponere alia rem
per quod subiecta corporea est quantitas. per hoc. quod si corpus posset
esse alibi sine alio et alia res addita superflue poneretur albedo
vires distincta ab alio per quod corpus diceretur albi. ergo eodem
modo si subiecta posset esse quanta sine quibus alia res: superfluum
est ponere res alia a subiecta. cum subiecta dicatur quanta. et sic per
hoc etiam probatur. illud quod finis sunt per partem extra partem
alio circumscripto est per se quantum. sed subiecta est huiusmodi.
ut hoc vel affinis. ipsa si circumscribitur ab alio esset res alia
ab alio addita subiecta huius per partem extra partem. **C**ontra si
causatur circumscribitur omni alia res quantitas substantia non habet
per se extra partem. contra finem ponere quantitas rem aliam
a subiecta quantitas est accidentis. et per consequens presupponit sub
stantiam tanquam subiectum suum. ergo eodem modo per quantitas
per se ponitur quod subiecta. ergo subiecta est de se per se non per
quantitatem. **C**ontra si dicitur quod est impossibile subiecta corporea
esse sine quantitate. et ita non potest quantitas realiter circumscribi a subiecto
corporea. **C**ontra quantitas magis dependet a subiecto quod subiecta
ab accidente. sed deus potest facere quantitas rem aliam
esset sine subiecta corporea. vel in facto ataribus. vbi post collectum
finitur aut quantitas panis finis substantia panis. ergo multo for

[illegible]

Predicamentorum.

ita. et per hunc ille terminus datus non fuit vltim^{us} termin^{us} si aut ille termin^{us} vltim^{us} fit indiuisibilis fm. profunditate. hic habeo propositum qd ille terminus profunditatis by logitudinem et latitudinem et per hunc est inuenire in corporib^{us} aliqd qd by latitudinem sine pfunditate. Adhuc illa latitudo vel superficies by terminu^m vltimu^m cu^m sit finita. et tunc que ro an ille terminus vltimus fit diuisibilis fm latitudinem vel no. si sic. ergo os qd habeat vltorio^{re} terminu^m illius latitudinis. et per cosequens ille termin^{us} qui ponit vltimu^m no est vltimus cu^m habeat vltorio^{re} terminu^m sine latitudine. Si aut vltimus terminus sine latitudine fit indiuisibilis fm latitudinem habeo propositu^m qd in corporibus est aliquis termin^{us} huius longitudinis sine latitudine. qd manifestu^m est qd termini latitudinis by longitudinem. ita est aliqua dimensio habens longitudinem sine latitudine et profunditate. et illa e linea. Adhuc linea est diuisibilis fm logitudinem. et est finita. ergo by vltimu^m terminu^m sine longitudinis. tunc quero aut ille terminus vltimus fit diuisibilis fm longitudinem. vel no. si sic. ergo by vltorio^{re} terminu^m quo terminat. et per cosequens qui nuc ponitur vltim^{us} terminus longitudinis by terminos vltorio^{re}s. et sic no est vltimus si aut fit indiuisibilis fm logitudinem. sic heo propositu^m. qd in corporib^{us} est aliqd indiuisibile fm longitudinem. et illud est punctus qui est simplr indiuisibilis. et sic pbatur est qd in corporib^{us} est aliqd indiuisibilis fm pfunditate. diuisibile est fm latitudinem et longitudinem cu^m inuodini est superficies. Si sr probatu^m est qd in corporibus est aliqd indiuisibile scdm pfunditate et sit scdm latitudinem. et illud est linea. pbatur est et qd in corporib^{us} est aliqd indiuisibile scdm longitudinem et illud est simplr indiuisibile. et illud est punctus. ¶ Hinc rōn forte dicent aliqui qd quibz pars corporis vltra qua^m nihil est ipsius est termin^{us} vltimus corporis. et ita negarent illud suppositu^m. s. qd vltim^{us} termin^{us} pfunditatis caret pfunditate. et cōcederent illi vltio^{re} qd no est aliqua pars corporis ita vltima qn habeat vltorio^{re} terminu^m. vltima parte eius vltra quam no est aliqd eius. ¶ Sed ptra. si illud esse vtz tūc mobile motu fm magnitudinem semper dū moueret eēt in vltimo termino magnitudinis. qd semper dū moueretur et tūc aliqua parte magnitudinis. vltra qua^m nihil est de tota magnitudine. et ita si aliqui cupiat moueri versus romā. statim cū moueret esset in vltimo illius longe vte que protenditur ab hinc ad romam qd est absurdū. ¶ Itē accipio vltimu^m scdm psm vbi loqr. s. et. a. phy. de vltimo. qd qd vltimu^m scdm se totū ē vltimu^m et no scdm aliquā ei^{us} partē. Tūc scdm psm vno mō dō scdm qd distinguū^r 2 secūda partē. qd dō illud psm moueri qd mouet scdm se et quālibet sui partē. et no scdm aliquā partē sui scilicet. et scdm aliam nō. Ita vltimu^m accipit scdm qd distinguū^r 2 secūda partē. ita qd ille termin^{us} est vltim^{us} termin^{us} qd se cūda se totū est vltim^{us} et no scdm partē. ¶ Et hoc arguo sic. nihil huius pfunditate est vltim^{us} termin^{us} pfunditatis accipiendo vltimu^m scdm se. pnt distinguat ptra secūda partē qd dō huius pfunditatis by aliquam partē vltra qua^m aliqd huius profunditatis protenditur. et illa pars nō est vltima nec vltimus terminus. cu^m aliqd ipius terminati sit vltra illuz terminu^m. ergo si sit alius termin^{us} vltim^{us} pfunditatis loqrēdo de vltimo vt dictū est. os qd ille vltimus termin^{us} fit indiuisibilis scdm pfunditate. et sic p qd nulla pars corporis pot dicit vltimus termin^{us} corporis. hinc forte dō qd nō est dā vltimu^m terminu^m corporis sic accipiedo vltimu^m vt distinguū^r 2 secūda partē. ¶ Cōtra partē psm. a. phy. loc^{us} est vltimu^m corporis cōtinēti immobile psmū. Et cōtinē. glofat dicit qd pbs intelligit sic qd loc^{us} est pmo vltimu^m corporis cōtinēti immobile. qd nō ē per se mobile. Unde per primaz intelligit psmū scdm qd distinguat contra aliquam partē. et per vltimu^m intelligit vltimu^m qd est vltimu^m scdm quālibet ei^{us} partē. et doc p3 per cōtinē. dicit huius qd pbs intelligit per psmū adequatam. Unde locus est vltimu^m scdm quālibet eius partem corporis cōtinēti adequatū mobili. hoc est nō ecedens mobile nec ecessum ab eo. Si tamen locus eēt diuisibilis secūdam pfunditate locus ecederet locatuz et nō adequaretur ei. ipius ergo corporis cōtinēti sic daret vltimu^m terminu^m carentē pfunditate. qui quidem termin^{us}

est vltim^{us} scdm se totum & nō secundum aliquam partem
sc. scdū aliq partē nō. ¶ Cōfirmatur. q: pbs dicit q
loc^{us} proprius est equalis locato ergo scdū aliq dimē
nem vel scdū aliquas dimē siones est loc^{us} equalis locato
sed nō est equalis locato scdm in profunditate. q: si locus ba
beret pfunditatem profunditas loci excederet pfunditatem
locati. ergo cū locus sit equalis locato scdm aliquā dimē sio
nē vel scdū aliquas dimē siones & nō sit equalis sibi se
cū pfunditate oportebit ponere aliquā dimē sionem
carentem profunditate. & ita oportet ponere in corpore la
titudinem sine profunditate. & longitudines sine latitudine
& profunditate. vt antiquitus solet poni. ¶ Ad principales
conclusionem arguitur & pbatur q in corporib^{us} sit aliquod
indivisibile simpliciter. q: ipsa mota vel stās super planū tā
git planū scdū aliqū ita q in corpore sperico est aliqū
scdm q tangit & applicatur plano. & etiam in plano est ali
quid quo planū tangitur a corpore sperico. sed corpus sper
icum non tangit scdm aliqū indivisibile in eo corpus pla
num. nec corpus planum tangitur scdm aliqū indivisibile
a corpore sperico. ergo in corpore sperico ē aliqū simplr
indivisibile quo tangit planū. & etiam in plano est aliqū dim
pliciter indivisibile quo tangitur a corpore sperico. & eodez
modo arguitur probando q in corporib^{us} est aliqua dimē
sio habens latitudinem sine profunditate. istam ponam^{us}
q corpus planū tangat aliud corpus. ita q vni sit suppo
sitū alteri. & sit vnum istorum corpōz. a. & aliud. b. tūc. a.
tāgit. b. scdū aliqūd eius primo. & nō scdūm aliquas
partem eius. quānulla pars istius. a. primo tangit aliquas
partem ipsius. b. quia tangentia se primo tangunt se secun
dum se tota. & q totū tangit totum. sed partes diuersorū
corporum nō possunt se sic tāgere. q: sic duo corpora eēnt
in eodem loco primo scdūm partes corporū quibus pa
rimo se tangunt quod est impossibile. ergo oportet q. a. tan
gat. b. scdm aliqūd eius primo quod nō est pars eius. nec
habet profunditatem. q: due profunditates nō possunt eē
simul adequatē. sed illa que se tangunt primo sunt sit adēq
te. ergo in istis corporibus puta in. a. & in. b. sunt aliqbe di
mē siones longe & late non habentes profunditatem qd
est propriūm. ¶ Vltis forte rōm^{us} dicere^t q corpora tā
git corpus scdū se totū. & non scdū aliqūd ei^{us}. ¶ Cō
tra illa que tangunt se scdū se se tota sunt simul in eodez lo
co adequatē secundum Aritē. 3. sue sufficiētē. si ergo duo
corpora tangenter se scdū se se tota. seqret^{ur} q duo corpo
rea essent simul in eodem loco adeqte quod est impossibi
le. ¶ Hoc confirmatur. q: si duo corpora tangunt se. au
ergo totū tāgit totū scdū se se totū. aut aliqua pars vni^{us} se
cūm se totū tāgit aliqūā partē alterius. aut aliqui termi
nus vnius tāgit aliqūē terminū alterius scdū se se totū. nō
est dare primum. q: si totum scdū se se totū tangit totum
seqret^{ur} q totū est sit adēqte cum toto. & ita duo corpora
eēnt simul in eodē loco adēqte est impossibile. Si aut pars
tāgit pte scdūm se se tota. o3 q ille partes sint secundū
se totas simul in eodē loco adēqte. q: ille ptes q se cor. si cor
pora. sed hoc est impossibile ergo relinquitur q aliqūa
duo corpora tangunt se: q aliquis termin^{us} vnius scdūm
se totū tangit aliqūē terminū alterius scdū totū. sed illa q
tangunt scdū se se tota non possunt esse diuisibilia scdūm
pfunditatem. ergo in corporibus sunt aliqua diuisibilia scdū
tū longitudinē & latitudinē que sunt indivisibilia scdū p
funditatem. ¶ Vlt pbs. 5. pby. dicit q illa sunt simul que
sunt in eodē loco primo. & i eodē loco adequato. & dicit ibi
dem q illa tangunt se quoz vltima sunt simul. & per conse
quē seqret^{ur} q eoz vltima sunt in eodē loco adequato. sed
ipso est duo corpa esse sit in eodē loco adēqte. ergo vltia
aliqoz se tangunt nō sunt corpora nec habentia pfundi
tatē. & per consequē i corporibus sunt aliq dimē siones ca
rentes pfunditate. & per pbs est ponere longitudinē sine p
funditate & lōgrudinē sine latitudine & profunditate & ali
qd oio idibile. q: concedo. dico ergo q corpus de gene
re qstans est ipsa pfunditas vltius profunditate & vlti
mus termin^{us} corporis q est supē sices bz lōgrudinē & la
titudinē carēna pfunditate. & linea q est vltimus termin^{us}

Liber

superfici habet longitudinem sine latitudine et profunditate. et punctus est vicinus linee et indimissibilis simpliciter. **¶** Quæritur et secundum quod superficies est vicini terminus corporis et non est pars corporis. nam superficies est indimissibilis sine profunditate. sed idem sibi additum indimissibile ex ea patet quod est indimissibile non facit maius. et ideo corpus quod est profundum non potest poni ex superficie. **¶** Quod si duo superficies applicaretur ad invicem. ita quod una supponat alteri non constituitur aliquod profundum. sed propter eadem causam linea est terminus superficies. ita quod non est et per se linea et indimissibilis per tangentem. et linea addita linee secundum latitudinem nullo modo facit maius. et quod prius est ideo indimissibile. ideo prius additur puncto nullo modo non facit maius. ideo prius facit terminum linee quod nullo modo est per lineam. **¶** Et dicatur quod punctus videtur facere maius. quod tria puncta sunt plana quod duo. dicendum quod tria faciunt plus et non faciunt maius. nam tria puncta sunt plana quod duo. sed non sunt maiora puncto. quod maius minus sunt in communis. et plana et pauca sunt in diversis. sicut magni et parvi sunt de genere quantitas omnino. et magni et parvi sunt de genere quantitas discretæ. Et propter rationes aliquas est intelligendum quod terminus quantitas est in eodem subiecto in quo est quantitas cuius est terminus. et non habet aliud subiectum quod determinatur per ipsum. et ideo nec superficies nec linea nec punctus habet aliud subiectum adequatum tibi. Cum quantitas in corpore sunt aliquæ præter eas terminus profunditatis. et aliquæ longa lineam et profunditatem. in sub corporea nec est in re: natura et aliquæ sub lata non subfunda. aliquæ sub longa non lata. Et propter hoc punctus primo ad rationes probatur quod superficies linea et punctus non sunt accidentia propter hoc quod non habent substantiam adequatam. non quod legem sunt accidentia. ergo bene sunt accidentia. **¶** Ad rationem de corpore: cum dicitur quod suba corporea de se est quantitas ablati omni quantitate sibi addita. illud est negandum. nam suba corporea non est de se quantitas sed per quantitates. sed cum dicitur quod suba corporea omni circumscripta per se habet partem extra partem. dicendum quod si suba corporea circumscripta est omni quantitas non habet partem extra partem. quod per se colligitur habet suba partem extra partem. Et cum dicitur quod si quantitas sit accidentis operis quod presupponat substantiam. et presupponatur supponatur presubstantia. secundo quod presubstantia presupponatur per quantitates in essendo. sed non in essendo quantum. nam quantitas suba quantum ad entitatem fit per omni accidentie tunc quantum ad habere per extra partem. et ad esse quantum quantitas est prior: suba cui suba non fit quantitas nec habeat partem extra partem nisi per quantum. Cum presubstantia presupponatur presubstantia suba quantum ad entitatem. et suba materialia presupponatur quantitates quantum ad habere partem extra partem. et quantum ad esse quantum. **¶** Et cum dicitur quod potest facere substantiam panis vel bois sine aliquâ quantitate. dicendum quod hoc processio suba bois vel panis habet partem vel partes habet non partem extra partem: nec occupat locum. nec aliquid parat illius suba entitatis sine quantitate habet sicut autem locum. **¶** Et si dicatur quod suba circumscripta omni quantitate ad hoc est quantitas. ergo de se est quantitas. probatio quod est quantitas. quod habet partes integrantes. et et est ad hoc quoddam totum. et omne totum est maius sua parte. et omne maius est quantum. ergo circumscripta omni quantitate ad hoc suba panis vel bois est quantitas. **¶** Dicendum quod suba panis non est quantitas circumscripta omni quantitate. nec habet partes integrantes. nam extra aliquid de se habet partes integrantes tantum. Cum non sequatur hoc habet partes integrantes. ergo est quantum. sed est addere autem sibi partes integrantes nam extra aliquid. ergo est quantum. **¶** Ad dubium de tempore cum dicitur quod nulla quantitas coponitur ex non entibus. dicendum quod nulla quantitas permanens ponitur ex non entibus. tunc quantitas successiva cumsumitur est tempus bini ponitur ex non entibus nam de ratione successiva est quod una pars sit preterita et alia sit futura ad hoc videtur fit ens. videlicet annus cum per se preterita et alia sit futura est quantum. sicut illa septimana est ens. quod est una pars est preterita et alia est futura. et sicut illa dies est. Et ideo bene dicitur preteritum descendere per partes. est illud cum per preteritum pars sit futura. Et cum dicitur quod tempus non est quantitas prima. est tempus non coponitur ad aliquem terminum rationis quod non est non potest esse aliud continuari. dicendum quod in successivitate bene potest non ens continuari cum non ente. quod nihil est aliud continuari nisi quod bene aliquod indimissibile vicinum quod sit finis preteriti et principii futuri. nunc autem insit partes finis preteriti terminus tempus et principii futuri. **¶** Et si dicatur quod nulla pars tempus est. ergo potest esse ens. ans pars. quod non sunt partes tempus nisi preteriti et futuri. et illud non potest. dicendum quod bene est falsa. nulla pars tempus est. quod ista dies est.

a iſta dicit eſt pſt ipſe. ergo aliqua pſt ipſe ē. Siſt ſeptima
 na eſt a menſis ē a ann^o eſt. Cūq; qñ pars ipſe que bñ
 pſt pſt pſt pſt a abſa fura eſt pſt a nulla alia eſt pſt. q per
 boc illa eſt falſa. nulle alie ſunt partes ipſe q̄ preteritū a fu
 turū. nā queq; pſt ipſe pſt bñ ſunt infinitas partes pſt. q̄ i
 finitas partes copoſitas ex preterito a futuro. Cū aliam
 difficultatē de loco loquēdo ſm veritatē ois locus eſt ſup
 ciſus ſm q̄ pſt loq̄ de loco. q̄ loq̄ eſt vltimū compoſ
 tūctis. hoc eſt locus eſt vltima ſuperficiſ corporis pſt
 ſus immediaa compoſ locato ipſum circūſcribens. Cū ois
 locus eſt ſuperficiſ. ſed nō ois ſuperficiſ eſt locus. q̄ nō
 ois ſuperficiſ eſt vltimū corporis cōtūctis ſed deſcribens
 corpus. Cūde cōcedo q̄ loquēdo de loco vñ pſt loq̄. 4.
 pſt. ſic locus a ſupheſis nō ſunt diſtincte ſpēs. ſed pſt lo
 quitur bñ ſz opinione alioz ponctū locū eſt ſpaciū. a ſic ſi lo
 cus eſt ſpaciū tunc locus eſt ſpēs diſtincta a ſupheſie. Cū
 alia difficultatē de numero. dico q̄ numerus eſt q̄ſitas di
 ſcreta a accis a bñ eſt ſubiecta in reb⁹ numeratis. Cū
 aliis enūciatim eſt ſciendū q̄ numerus accipit tripliciter.
 Cū. n. qdā numerus numerat⁹. a ille nō ē aliud q̄ res nu
 merat. a qdā eſt numerus numerat⁹. a ille nō ē aliud q̄
 ipſa aia. a qdā eſt numerus quo numeram⁹. a ille accipit
 dupliciter. Unioio vñ eſt trāſcēdēs. a ſic reperit in oib⁹ reb⁹
 de qb⁹ vñ eſt dīe. q̄ ſunt multa. vñ duo vel tria. a ſic regi
 tor ſi in reb⁹ pſtis a materia q̄ in reb⁹ materialib⁹. Cū
 merus iſto mō acceptus eſt idē quod in infinito finita. a
 ſi ſunt per vñq; trāſcēdēs. Alio⁹ accipit numerus quo nū
 ramus de gñe q̄ſitatis. a numerus ſic acceptus eſt idē qd
 multitudo cōtūctoz actū abſinē diſtincto. Cūde nome
 rus partū pſt nō eſt abſinē de gñe q̄ſitatis. ſed lo
 tū in poeſia. Et nō bene dicit pſt. 3. pſt. q̄ numerus eſt
 ex diuiſio cōtūctū q̄ ex diuiſio pſtū pſt ſunt abſinē di
 uile a ſeparate. a numerus iſto mō accept⁹ eſt idē quod m
 teudo pſtū actū abſinē diſtincto. a numerus de gñe
 q̄ſitatis. a cōponitur ex vñq; abſpōz pſtūz abſinēz
 eſt ſubiecta in ipſis cōtūctis diuiſis. a bui⁹ numeri ē pſt
 cipū vñm de gñe q̄ſitatis quod pſt principium numeri.
 Cūde ad rōnes qñ dī q̄ oē accis vñm numero bñ ſm
 vñm numero. dico q̄ hoc nō eſt ver. vñ cōmē. 3. pſt. dīe
 q̄ hoc bñ pſtū numero eſt in pſt⁹ ſubſt⁹ rōne ſuaz pſtū. ſ.
 q̄ vna pſt eſt in vno ſubſo. a alia pſt eīus eſt in alio ſubſo.
 Et iſto mō accis vñm numero pōt eſt i diuerſis ſubſec tiſ.
 Cūde q̄ aliqd eſt i diuerſis ſubſec tiſ pōt eſt duplici
 ter. vno mō q̄ ſm ſe totū ſit in quol⁹ illoz ſubſectorū. a iſto⁹
 eſt impoſſibile idē accis numero eſſe ſit i diuerſis ſubſec tiſ.
 Alio mō pōt intelligi idē accis numero eſt in pſt⁹ ſubſec tiſ
 rōne ſuaz pſtū. ſ. q̄ vna pars eī eſt in vno ſbō. alia pars i
 alio. Et iſto mō dico q̄ idē accis numero pōt eſt ſmāt in di
 uerſis ſubſec tiſ. ſm ſuas partes. a tunc qñ dī q̄ ex iſtis vñ
 tantibus nō fieret aliqd per ſe vñm. dico q̄ ſic. q̄ ex iſtis
 vñtantibus bñ ſit vñ per ſe diſcretū. ſ. q̄ ſubſec tiſ illaz nō
 ſiat aliqd per ſe vñm. Cūde nihil prohibet eſt maiorē
 vñtatē in accidēte q̄ in ſubſo. Cū ſi dīcat⁹ q̄ accis a pſt
 vñtatē a ſubſo. dico q̄ accidens māli⁹ caput vñtatē a ſb
 lecto. ſed vñtatē formālē nō capit a ſubſec tiſ. Cū accis ſ
 ſe eſt formāl⁹ vñ. a material⁹ eſt vñ per ſubſū. Et iſto
 eſt iſcōueniens accis bñ maiorē vñtatē formales q̄ bñ
 ſubſec tiſ. Cū ſi querat⁹ de forma numeri q̄ ſit vñ ſit vñ
 tas vel diſcretū vel aliqd aliqd. dico q̄ numerus eſt q̄
 dā forma a nō bñ forma. a iō nihil eſt q̄rere de forma nu
 meri q̄ ſit cū numero⁹ ſit forma ſi bñs forma. a cū dī q̄ ex
 illis nō ſit per ſe vñ iſter q̄ ſit multa media nō facitū per
 ſe vñ iſter eſt negandū. q̄ ex partibus continuoꝝ ſepara
 torum actū natum eſt per ſe fieri vñ. vñ vna q̄ſitas diſcre
 ta. a tamen ex ipſis cōtūctis ſepatis nō eſt natum fieri per
 ſe vñ nec ex mediis inter illa &c.

CAmpli⁹ quātrāt nihil eſt cōtrariū. In deſi
 nitis aut māiſeſtū. qm̄ nihil eſt cōtrariū. ut bñ
 bito uel tricubito uel ſuperficiſci. uel alicui⁹ ſaliu⁹
 nihil eſt cōtrariū.

Dec ē 2⁹ vs pſcipalis bui⁹ capī. in qua pſa determinat

Predicamentorum.

de proprietatibus quantitatibus et pertinet tres particulas. In prima ponit unam proprietatem quantitatis. In secunda ibi. Si non vel ponit secundam proprietatem quantitatis. In tertia ibi. Propter autem maxime est. ponit tertiam proprietatem quantitatis. prima particula pertinet duas particulas. In prima particula ponit proprietatem. In secunda ibi. Nisi quod. solum instantias. Primo ergo ponit proprietatem primam que est non dicere contrarium. et nar- ratur quibus quantitatibus est hec proprietatis manifestata. et dicitur quod instantiis determinatis est manifestum quod in his finem de quantitatibus non est aliud contrarium. ubi gratia. bicubito nullum est contrarium nec tricubito nihil est contrarium nec supradicti. nec aliquid talium quantitatum per se est aliquid contrarium.

Confirmatio multa paucis dicat quis esse contraria vel magnum paruum.

Hec est secunda pars prime particule in qua ponit et solum instantias contra predictam proprietatem quantitatis. et duas ponit instantias. secundam ponit ibi. Maxime autem circa locum. In prima instantia est quod multum et paucum sunt contraria. magnum et paruum similiter. et sunt quantitates. ergo quantitati est aliquid contrarium.

Hoc enim nihil equitatis. si magis ad aliud sunt. Nihil. n. p. scilicet magnus vel parvus dicitur. si ad aliud quod dicitur referunt. Nam mons quod est parvus dicitur milium vero magnus. eo quod hoc quidem sui generis maius sit. illud vero sui generis minus. sic ergo ad aliud dicitur eorum relatio. nam si p. scilicet paruum vel magnus dicitur. nunquam mons quod est aliquid parvus. milium vero magnus diceretur. Rursus quidem in vico plures dicimus esse boves. in civitate vero paucos. cum sint bis multo plures. et in domo quidem multos. in theatro vero paucos cum sint plures.

Cum plius vero bicubitus vel tricubitus et unum quod est talium quantitate significat. Magnus vero vel parvus non significat quantitate. si magis sunt ad aliud. quoniam ad aliud spectat magnum et paruum. quare manifestum est quod hec ad aliud sunt.

In ista instantia solum iterumendo tam maiorem quam minorem dicit quod multum et paucum. magnus et parvus non sunt contraria. et ita negat minor. posito quod multum et paucum. magnus et parvus essent quantitates. adhuc non essent contraria. Cuius fine ponit tres quantitates sue non sunt contraria. et ita negat maior et minor. In primo ergo declarat quod multum et paucum. magnus et parvus non sunt quantitates. et hoc est conclusio. 25. paucis lib. q. p. bas sic. Illa que sunt ad aliud non sunt quantitates multum et paucum. magnus et parvus sunt ad aliud. ergo non sunt quantitates. maior et manifesta. quod certitas est accedens absoluti. et non est ad aliud. minor declarat. illa que dicitur solum in copatione ad alia. sunt ad aliud. multum et paucum. magnus et parvus sunt huiusmodi ergo et p. pbatio assit p. quod mons dicitur parvus. et milium dicitur magnum. cum tri. mons sit multo maior. milio. ergo hoc non sic diceretur ad aliud. si copatione ad alia eiusdem generis. Ad omnes n. dicitur parvus et copatione ad montem minorem. et nullum dicitur magnus et copatione ad minus eo eiusdem generis. si in copatione ad milium minus eo. et si p. quod magnus et parvus dicitur ad aliud quoniam si dicerentur absolute cum mons sit maior. milio. mons. n. dicitur parvus et milium magnus. et ita pbat quod multum et paruum dicitur ad aliud. ita quod dicitur talia in copatione ad alia. Nam nos dicimus multos boves esse in domo. et paucos in civitate. quod non esset nisi multum et paucum dicerentur ad aliud. et in copatione ad alia. Nam si dicerentur absolute cum plures boves sint in civitate quod in domo vel in vico. non diceretur quod multi boves sint in domo vel in vico et pauci in civitate. Et in his p. quod si bicubitus tricubitus sunt quantitates. tamen magnum et paruum. multum et paucum non sunt quantitates. sed ad aliud. quod solum dicitur in respectu ad alia.

Cum plius siue aliquis ponat has esse quantitates

huc ponatur nihil erit eis contrarius. qđ. n. nō pōt
sumi p seipm sed ad solam alterius refertur rela
tionem quō huic aliquid erit contrarium.

C Probat q multum & paucum non sunt quantitates.
p̄b̄s pbat q huc ponant quantitates huc non. nō sunt cō
traria. & becc̄ p̄lōsio. 26. bñms lib. f. q multum & paucū
magñū & parū non sunt p̄traria. q̄ pbat dupl̄iter. p̄mo s̄yl
logistice. scđo p rōnem dūcentē ad ip̄sibile. pbat p̄mo
sic. In illis q̄ sunt ad aliqd nēn est p̄trarietas. sed multuz &
paucum: magnum & paruum sunt ad aliqd. ergo in illis
non est contrarietas. & per p̄is non sunt contraria.

Amplius autē si erūt magnū & parū p̄traria
p̄tinget idē ip̄m simul p̄traria recipere. & eāip̄a si
bimēt esse p̄traria. Cōtingit. n. simul idē puū ēē
7 magnū. Est. n. aliqd ad hoc qdē parū. ad ali
ud uero hoc idē ip̄m magnū. Quare idē ip̄m p
uū & magnū & i eodēz tpe esse p̄tingit. q̄re simul
p̄traria suscipit. S3 nihil est qđ uideat simul cō
traria posse suscipere. ut s̄iba suscepiibilis esse q/
dē p̄trarioz uī. s3 nō suscipit uno eodēz tpe. nā
nullus sanus simul ē & eger. nec albus & niger si
mul. nibilqz aliud simul p̄traria suscipiūt. 7 cadē
p̄tingēt sibiip̄is ēē p̄traria. Nā si ē magnū puo
p̄trariū: ip̄suz autē idē simul est puū & magnum.

C Deinde pbat p̄lōsio p rōnem dūcentē ad ip̄sibile. si
magñū & puū: multū & paucū sunt p̄traria sequunt̄ duo i
possibilia. p̄mū ē q p̄traria essent simul i eodē. s̄m ē q idēz
erit sibiip̄is p̄mū. vtrūqz istoz ē ip̄sibile. & q vtrūqz istoz
sequat̄ p̄s. p̄mū. q̄ si illa sunt p̄traria: p̄traria erūt idēz nū
mero simul. Nā aliqd q̄tū idē numero ē magñū i cōpatio
ne ad aliqd minus eo. & ē puū i cōpatione ad aliqd mai⁹
ergo idē numero simul & semel est magñū & puū. Si ergo
magñū & puū sūt p̄traria. seq̄ q cōtraria i sunt simul idēz
numero. & q̄ s̄it ip̄sibile p̄s. Nā si duo cōtraria simul i
esse possent eidē numero maxie videret̄ q possent iesse p̄i
me s̄ibe simul. Nā si aliqd bō s̄it suscepiibilis cōtrarioz. s.
albedinis & nigredinis. tñ nullus pōt esse simul albus & ni
ger. nec simul sanus & eger. C̄ntelligendū q̄ hoc p̄ia ē
bona. hoc ē magñū ad hoc: ergo est magñū. q̄ magñū est
relatiuū. vī pbat̄ ē. & a relatiuo determinat̄ p aliquē ter/
minū ad ip̄m absolute sumptū ē p̄ia bona sicut p̄s. Nā b̄s
seq̄. hoc est magñū ad hoc: ergo est magnum.

Et ip̄sum sibi erit p̄trariū. s3 ip̄sibile est ip
sum sibi esse p̄trariū. nō enī ē magnuz puo p̄tra
riū. nec multū exiguo. Quare & si nō relatiuorū
b̄ q̄l3 dicat. tñ quantitas nihil contrarium hēbit.

C Probat q si p̄dā ē. s. magñū & puū: multū & paucū sunt
cōtraria. seq̄ q idē ē cōtrariū sibiip̄is. Nā idē numero s̄it ē
magñū & puū. Si ergo magñū & puū sunt cōtraria. seq̄ q
idē numero esset cōtrariū sibiip̄is. C̄p̄dū q̄ ista p̄p̄o
tio fundat̄ sup̄ isto. s. q̄libet cententū s̄ub vno cōtrariorūz
cōtrariat̄ cuius cōtento s̄ub altero. v̄bi q̄ba. q̄l3 calidū con/
trariat̄ cuius frigidū. & q̄l3 nigrū cuius albu. Si ergo ma
gnū & paruum sunt cōtraria q̄l3 magnum cōtrariat̄ cuius
paruum. cū ergo idē sit magnum & paruum. seq̄ q idē
contrariat̄ sibiip̄is. q̄ ex quo q̄libet magñū cōtrariat̄ cuiuslibet
paruum cum ip̄sum sit magñū. seq̄ q cōtrariat̄ sibiip̄is par
uo. & idē argumentū est de multo & paucō. q̄ si sint cō/
traria sequit̄ q̄ idē erit contrarium sibiip̄is. nam idē di
citur esse multum & paucum respectu diuerso: am.

Maxime autē circa locū uī esse p̄trietas q̄ri
tatis. Sursum enī ad id qđ deorsū ē p̄trariū po
nūt locuz: qui in medio est deorsum dicentes eo
q̄ multa medū distantia ad ter minos mundi sit.

Liber

Videntur autem et aliquorum contrariorum diffinitiones ab his proferre. Que enim multum a se inuicem distant eorum que sub eodem genere sunt contraria determinant.

Cum ponit loca istana circa pdicta pprietatem. vi. n. q. quantitas fit aliquid huius. ergo locus est quantitas vel visum est plus. f3. loco est aliquid huius. q. quantitas est aliquid huius. pbatio mto ris. na locus fursum et locus deorsum sunt hria vt p3 p diffinitione hrioz qd est ista. hria sunt qd sub eode genere posita maxime distat. f3 iter locu fursum et locu deorsum est matia di stantia. ergo locus fursum hriae locu deorsum. et p hria lo co est aliquid huius. hria distans pmo pbs f3 no soluit. Solutio trñ est ista qd locus accipit tripliciter vno mō p corpore locate et sic ignis dñ esse locum aeris et aer locum aque. Alio mō dñ locus p virtute pleruatua locu. et tñc vniu? qd locus cō seruat locatu. Tertio mō accipit locus p vltimo corpore pueniens locu. pmo mō dicitur est suba. f3 mō dicitur est quantitas. f3 mō acceptus est quantitas. et loco f3 mō dicitur vt est qñtas huius est hrius qñtas f3 mō deo pnt est qualitas. sic est aliquid huius. et cum di? locus fursum et locus deorsum sunt maxime distantes. dico qd distatia est dupliciter qdā fm locum. et qdā fm formam. hria sunt qd maxime o stant fm formā. et sic non distant locus fursum et locu deo rum. accipiendo locu p vltimo corpore pueniens. qd sunt eia dē dē species nec diffnt f3 magis et minus. Cñ distatia accipiat i descriptione hrioz non est distatia localis. qd due albedi nes vbi eodem gradu quantitatez distant locum. nō hriaē quantis vbi poneret i celo. et alia la centro mundi. et filr albedo et nigredo si essent immediate vbi locu non minus eia distat hria. qd distatia localis non facit ad hrietate inter hria. Con trario ergo sunt qd posita vbi eode genere maxime distat di stantia formaliu dicta. f3 bonifmodi non est locus fursum et locus deorsus accipiendo locu vt est quantitas. **C**irca deā pbs b dubitat. qd vñ qd quantitas fit aliquid huius. qd oia mot? est de hrioz huius. vt p3 p pbs. f3 pbr. sed ad quantum est mot? qd mot? augmetatōis est ad quantum. ergo et c. **C**ñ mōltitudo et magnitudo sunt pme spēs quantitates. ergo tā magnitudo qm mōltitudo est quantitas. sed magnitudo hria trā pmutat. et mōltitudo paucauit. ergo quantitas est aliquid hri um. Dicendu qd quantitas nō est hrius hrietate qd est matia na distatia formalis posito sub eode genere. Et ideo lo quendo ppae de hrietate sic quantitas nō est hrius. et sic hie i telligit pbs. trñ accipiendo hrietate p quacūqz distatia inter terminos iter quos pōt esse motus. sic quantitas est aliquid hri um hrietate qd est distatia positoz sub eadem specie. **C**ñ dñ est it vt loquēdo ppae de hrietate. hria motus se expe lant et cōrripunt. vt calidū corrūpt frigidum. et frigidum corrūpt calidū. f3 quantitas nō corrūpt quantitatez qz quantitas nō sit de pñcipijs actiuis. **C**ñ dñ it vt quantitas pōt dupliciter pñderari vel f3 se et absolute. vel vt ēi mā nāli. pñmo mō nō ē hrietatis i quantitate. qz i quantitate absolute pñderata non ē dare inuicem nō minūm. Et ideo ad qua titatem absolute pñderata nō est motus. nec vt sic in eadē hrietatis trñ ad quantitate vt ēi mā nāli est motus. et quantitas vt sic ē aliquid hrius. cuius rō ē. qd vbi est repire maximū et minimū ē repire mediū qd dñ deuenit ab extremo ad extre mū. et sicubi pōt esse motus. et p hria hrietatis. f3 i quantitate vt est i mā nāli est repire maximū et minimū. Itā i coāqz spēs rez nāliū est repire maximā quantitatez vltra quā nō cō tūget nāliā spēm repiri. et est repire minimā quantitatez circa quā nō repit talis spēs. et ideo ad quantitatez velat b3 qd ē in mā nāli est motus. qz ubi ongit repire maximū et minimū et mediū pñmuqz p qd deuenit ab extremo ad extre mū. et ita ubi pōt esse motus et ē hrietatis mō quo dictus est. **C**ñ intelligendu qd i quantitate pñma absolute pñderata est dare maximā quantitatez. vt quantitas est. f3 nō ē dare minimā quantitatez pñmo. cñ pñmo fit diuisibile in infinitū. Et i quantitate differetia est econtra. qz in illa est repiri minimū nāmeqz in infinitū. sed non est repire maximū. nō numerus cretus in infinitū ad diuisione pñmu. **C**ñ dñ pñmam obiectionez p3. qd loquēdo ppae de hrietate sic

quātitatē nūllē ē paritū. Et cū dī grōis motus ē de cōtra
nō ē paritū, dīco qđ nō loquēdo de paritētatē, pprie dī
ca. quare &c. ¶ Ad sēdās obiectiōē dīcītū qđ multitudo
& magnitudo sūt spēs de genere quātitatē sīm qđ multi
tudo ē extendit ad quāqz quātitatē dīfēretā. sūe sit multa si
ne paucā, & magnitudo ēit spēs quātitatē sīm qđ ē extē
dit ad quāqz quātitatē in pōtūas. sūe sit magna siue sit pa
uca. Ideo magnitudo & multitudo sīm qđ sūt spēs quā
titatē nō contrariātū paritētatē & paucitatē. sed de eis ve
re pēdicantū. bec enī ēit vērā. paritas ē magnitudo.
& sī similitur paucitas ēit multitudo. multūz tamen & pau
cū magnū & parū. vī dīr in cōparatiōē ad aliā. sic
sūt relatiua nec īpōtāt quātitatē sed dīr aggregatē ē
quātitatē & relatiōē. Unde multū & paucū magnū
& parū pōt accipi dūplexitē. absolutē & respectiue. qđ dī
mō modo dicūt quātitatē. secūdo mō relatiōēz vel
aggregatē ē quātitatē & relatiōē.

¶ Quidam non vident quantitas suscipere magis et minus
et dicuntur. neque enim aliud aliud magis bicubi-
tum. neque in numero. ut ternarius et quaternarius.
Nihil enim magis ternarius dicitur quam quaternarius. nec
tria potius quam quinque dicuntur. nec ipsa aliud aliud
magis et minus dicitur. neque in his que dicta sunt
omnino aliquid magis et minus dicitur. quare
quantitas non suscipit magis et minus.

[illegible]

Propriū aut̃ quāritatis maxie ē q̃ egle 7 in
equale dī. singulū aut̃ eoz q̃ dicta sūt quāritatis
7 egle dī 7 ineqle. ut corpus egle 7 ineqle dī. 7
numerus equalis 7 inequalis. et tps equalē et
ineqle dicitur. Similiter aut̃ et i alius que dicta
sūt singulis et equalē et ineqle dicitur.

Cec est tertia puncia scbe pris pncipalis i qua ponitur
tertia ppuetate pncipalis q est dici equale vel inequale qd
est maxime ppuis quantitati. **b**ec est pncio. 28. huius
lib. q dicit equale vel inequale est maxime ppuis qualita
ti. **b**ec pncio pbat sic. Quid qd coepit o quantitati **a** nul
li ali **a** quantitate nisi rone quantitatib seu **a** quantitate em
maxime ppuis quantitati. sed dici equale vel inequale est
transmudi. ergo dici equale vel inequale **e** maxime ppuis
quantitati. maior de se p **a** prima ps minoris declarati
ductio. **h**aa coepp qd est de pdcamento quantitatib
equale vel inequale. **a** linea **a** superficies dnr equales vel in
equales. similiter nomerus d equales vel inequales. **a** tps
d equale vel inequale. **a** sic patet prima ps minoris.

Predicamentorum

En ceteris autē q̄ quāttuor nō sunt nō multū
ut equale ⁊ inequale dici. Namq̄ affectio ⁊ dispo
sitio equalis ⁊ ineq̄lis non multū dī. s̄z magis si
milis ⁊ dissimilis. ⁊ albū equale ⁊ inequale non
multum dicitur sed magis simile. Quare quan
tatis proprium est equale ⁊ inequale dici.

Secunda pars minus est declarat declaratione exemplari sic. In alia q̄ritate non inuenit q̄ aliqd dicat equale vel inequale. n̄ alia affectu r̄ vna qualitas non d̄r equalis vel inequalis. sed magis d̄r filius vel dissimilis. Et abū non d̄r equale vel inequale sed magis simile vel dissimile r̄ sic d̄r alij. ergo maxime p̄p̄tū est q̄ritati equale vel inequale dici. ¶ Intelligendū q̄ equalitas r̄ inequalitas est duplex: q̄da q̄ritatū r̄ q̄da qualitatū. ¶ Prima equalitas r̄ inequalitas d̄r equalitas vel inequalitas moris vel q̄ritatū. r̄ non rep̄t nisi in q̄ritatibus d̄r ḡus b̄ determinat. veli b̄ibitū b̄itū modū q̄ritatē. Secūda equitas vel inequitas d̄r equitas vel inequitas p̄fectōis r̄ virtutis vel gradualis. q̄ diuisiō modū equitas vel inequitas rep̄t in non q̄ritatibus vt in subijs separatis i b̄itibus aie. Una. n̄ suba separata est equis vel inequis p̄fectio nis ad alū. r̄ vnus b̄itū aie vt vna virtus. sine fit morālis sic intellectus aie est equalis vel inequalis p̄fectionis cit alio bitu. ¶ Intelligendū ē q̄ ista p̄p̄tias non sic est p̄p̄t p̄p̄tā q̄ritati q̄ sōi q̄ritati conueniat. Itā loquendo ē equalitas vel inequalitas q̄ritatū vna suba corporea est equalis vel inequalis alteri sube corpore q̄ritatū. vnus. n̄. b̄ō est equalis vel inequalis alteri q̄ritatū. r̄ iō b̄ p̄p̄tias nō cōp̄t solū q̄ritati. s̄ p̄p̄ hoc d̄r maxime p̄p̄a q̄ritati. q̄ cōp̄t d̄r q̄ritati. r̄ nulli alij cōp̄t nisi p̄ q̄ritates. r̄ iō ista p̄p̄tias conueniunt q̄ritati p̄ se r̄ alij p̄ accidens. vna. n̄. suba non est equalis vel inequalis q̄ritatū alteri a se. nisi q̄ q̄ritas eius est equalis vel inequalis quantitatū alterius. Si tñ vellemus d̄r q̄ b̄ p̄p̄tias sit p̄p̄e p̄p̄ia q̄ritati. sic q̄ nulli alteri cōp̄t dicamur. s̄. q̄ b̄ p̄p̄tias. i. dicit equalis vel inequalis s̄m se est p̄p̄t p̄p̄ia q̄ritati. q̄m aliqd aie q̄ritate per se dicitur equalis vel inequale quantitatur. sed alia a quantitate dicuntur equalia vel inequalia per quantitates r̄ non s̄m se quare &c.

Non aliquid de talia dicitur quoniam hoc ipsum quod sunt aliorum dicitur. vel quolibet aliter ad aliud. ut maius id quod est alterius dicitur. aliquo. non. maius dicitur. et dupliciter dicitur id quod est alterius dupliciter. Sicut autem et alia quicquid sunt huiusmodi. Autem vero est sunt et hec ad aliud. ut virtus et affectus: disciplina: positio. hec enim omnia que dicta sunt hoc ipsum quod sunt aliorum esse dicitur. et non aliter ad aliud. Habitus enim alicuius est virtus. et disciplina alicuius disciplina est. et positio alicuius est positio. Item et alia sunt. Ad aliud ergo sunt quicquid id quod sunt aliorum dicitur vel quolibet aliter ad aliud. ut mons magnus dicitur ad montem alium. Magnus enim ad aliud dicitur et fide alicui fide. et omnia talia sunt ad aliud dicitur. Sunt autem et ut accubitus et stans et sessio positiones quedam. positio vero ad aliquid est. Jacere autem vel stare vel sedere: ipsa quidem positiones non sunt. denominari vero ab his que dicuntur sunt positiones nominantur.

Constat et tertiū caplin relationis. et ponit duas ptes p^{ri}-
cipales. In prima determinatur de relatione In opt. alio/
rum. et et ponit p^{ri}ncipales relationes. In scda pte ibi. H^{ic}
aut qñem. monet qñem et soluit qñd dubitationem ex
culis solutōe p^{ri} vera descriptio relationis. Ip^{si}ma p^{ri}o
tinet duas particulas. In prima parte ponit et explanat de
scriptiōnem et relationum. In scda ibi. Inest aut. ponit p

pietate vna relatiōis. dicitur. ergo pmo qd talia ad aliqd dñr
 i. relatiua qñqñs b ipm qd sunt aliqd dñr. vel quōis alr ad
 aliqd. hoc ē talia dñr relatiua qñqñs hoc ipm qd sūt dñr alio
 r. hoc ē dñr ad alia sub bitudine casus genitui. vel quōis
 alr ad aliqd. hoc ē bñt quacūqz alia bitudine alius aliter
 ns casus. vel sub bitudine danti casus vel ablatui. s. sic de
 alijs. vbi gñ. dupli dñ ad dimidiū sub bitudie genitui ca/
 sus. itā dupli dñ dimidiū dupli. Sumiliter discipula dñ
 discipulati disciplina. s. bitus alius bitus. s. positio alius
 ns positio. s. sic dñr ad aliqd sub bitudine genitui casus.
 Et simile dñ ad aliqd sub bitudine danti casus. dñ simli si
 mile. s. mones dñ magnus ad montē pñz sub bitudine ac
 culatori casus. Et disciplina dñ ad disciplina sub bitudine
 ablatui casus. dñ. n. disciplina dñ disciplina discipulati. Si
 militer sessio. statio. acerbiter dñr ad aliqd. qz sunt positio
 nes. s. positiones dñr ad aliqd. sedere vero s. stare nō sunt
 positiones. s. sunt denotatiue dicta a positionibus. ¶ Intel
 ligendū qd ista descriptio relatiōis ē cōis relatiuis sū esse
 s. relatiuis sū dñci. cū relatiua sū esse sint talia qd sū id qd
 sunt dñr ad aliqd s. sunt ad aliqd. Cū illud qd referat ad ali
 ud s. simul cū hoc ē pñdicamōt refom. illud ē relatiuū s. s.
 esse. huiusmodi ē pñ. s. filius. dupli s. dimidiū. s. relatiua
 sū dñci sunt talia qd dñr ad aliqd. tñ sū id qd sunt aliqd. ge
 nez sunt. cuiusmodi sunt sentus s. scia. nā sentus s. scia sū
 id qd sunt. sunt de generē qñtatis. s. tñ dñr ad aliqd. s. ad sci
 bile s. sensibile. Cū sū esse sunt qñtates s. sunt relatiua s. s.
 dñci. ¶ Circa istud ca. pmo dñbitat virū refo sit distincta ab
 oi re absoluta. s. a subo s. a fundamēto. p pñas qd nō p au
 ctoritātē s. p rōnes. ¶ Dñia auctas ē Ari. b qñ dñc qd ad ali
 qd vñ dñr s. sunt qñqñs b ipm qd sunt aliqd dñr. s. quōis
 alr s. alio. Et hoc arguit sic. nulla res exiētis subitne i boie
 qd ē pñ ē ad aliqd. s. pñs pñtias qd rēlo nō est res subitne
 exiētis i boie qd ē pñ. ¶ Itē sū pñi b. s. sū omēs expositiōes
 ipm. qdā relatiua dñr sub bitudie genitui casus. s. qdā sū
 bitudie alteri casus. v. p. p. ē dñbitat eoz qd sūt ad aliqd.
 s. tales casus hī cōpētūt bñt qñ vocb. vñ signis. ergo pñe
 noia vel signa aliqd dñr ad aliqd. ¶ Itē pñs. 3. pñp. b. pñ
 s. cōnēniēti qd omēs mouēs moueat. qd omēs dñr vñ mo
 uet aliqd. s. pñ pñs s. tales rēfōnes eñt res distincte a subo
 s. fundamēto. cō mouēs mouet. qd recipit tale respectu
 s. moueret cū hñet fē alr qñ pñs. cū moueri sit intrinsecē
 s. formatē bñ fē alr qñ pñs. ¶ Itē sū pñi. 5. met. sicut cale
 faciens est ad aliqd ita calefactiū. s. calefactiū nō bñz tales
 rē ibi erēt sibi. qñ posito solo calore oī alio dñscriptio ad/
 hñc esset calefactiū. s. pñs hñs calorē nō est calefacti
 nū p aliquā rēfōne ibi erēt sibi qd sit res alia a calore. ¶ Itē
 pñs ar. sic. si tales rēfōnes essent tales res distincte a subo
 seqq. qd i quocūqz pñ essent infinite tales res distincte. qz ac
 pio aliqd qñtū pñtū. vñ aliqd corpus. tñ illud ad qñs alr
 ad corpus est egle veliegle. s. i vno corpore sunt pñs in/
 finite. ergo illud qñtū est egle cuiqz pñtū aliqñs qñ vñ inq/
 le. ergo si sint tales rēfōnes in re tñ in illo qñtū essent infinite
 res distincte. qz infinite equalitates vñ inequalitates realiter
 essent distincte. qd ē possibile. Seqq. ē qd quocūqz vno qñ
 to destruetō infinite res destruerēt reali diffinētia. ¶ Itē
 seqq. qd nō pōt fieri aliqua albedo i aliquo nisi i quocūqz
 alio albo qñtūqñs diffātē fieret vna noua res positiua. qz
 fieret noua silitudo. in quocūqz alio albo. Unde si for. exi
 stens rome sit albus a. pla. existēs b fieret albus de nouo
 seqq. qd ex hoc qd pla. existēs b sit albus fieret in for. existē
 tērome vna noua silitudo. s. pñs noua res qd est absur
 dū. qz tūc cāns albedinē b ageret i diffātē rāa diffātē. s. cō
 firmat. qz ipole est qd aliqd agens agat i diffātē. nū agat in
 totū mediū iter ipm i passus i qd agit. Si igit cāns albedi
 nēi b ageret in remi existētiem rome. seqq. qd ageret in to
 tū mediū ab hoc loco vñqz ad romā. s. sic calefactiōis aliqd
 corpus b ageret i corpus calidū exiētis rome. s. pñs i to
 tū mediū. s. calefactiōis nō agit nisi calefactiōe. ergo cale/
 faceret totū mediū ab isto loco vsqz ad romā. ¶ Itē si eq/
 litas sit res existēs i re qñta. aut ergo tota equalitas est i ro
 to corpore qñta. aut tota est i quāz pñe. aut ē pñi s. pñe
 i tota. Si dicat qd ē tota i toto s. tota i qualibet parte ei.

Liber

fēqꝫ qꝫ quolꝫ pꝫ eſſet equalis illi cui totū ē equalē. qd ē i cō
 uenīa. ergo reſpōꝫ qꝫ eſt pꝫ in pꝫ. tūc fīc illi pꝫ non
 differat ſpꝫ. tale denotatūm vbiqꝫ pōt. eodē modo de
 noīat pꝫ. tōtū. tꝫ pꝫ cūcūqꝫ eſſet totū equalē : tꝫ qꝫ
 pars illius erit equalis qd ē i poſſibile. ¶ Et dīſtīa : etia
 tio tꝫ nō eſt aliqua res exiſtens ſubiecti tꝫ re dīſtāte. pꝫaf
 qꝫ fīc eſſet tūc nō poſſet me monere localiter niſi cārē nō
 uā rē tꝫ qꝫ nōa me dīſtāte. qꝫ motū mē localem qdꝫ ali
 ud corpus dīſtat a me aut mīnꝫ aut magis qꝫ pꝫua. vel ſi
 tem qdꝫ corpus verius qd vel a quo moueretur magis vel
 minus dīſtat qꝫ pꝫ. tꝫ pꝫ ſi talis corpꝫ fieret vna noua
 res. vꝫ noua dīſtāta. Si ſi eſſem forſiꝫ deſcēdere cārē
 nouā rem i celo. qꝫ nouā dīſtāta i cōpatione ad me tꝫ tꝫ
 centro terre cārē nouā rem pꝫ deſcenſum mēū. qꝫ nouā pꝫ
 pingatꝫ centri i cōpatione ad me. ¶ Propter iſta dīſt qdā
 ſapientes pꝫaf qꝫ res nō referuntur admiſcēre dīſtinguē
 de res cōtra ſigna rēz ſine voces. qꝫ ſola noīa tꝫ talia ſigna
 rēz referuntur admiſcēre. Unde dicit qꝫ Ariſt. B deſcēbre
 noīa ſignificācia relationem vel ad aliqꝫ ad placitū cꝫ. cum
 dicit. Ad aliqꝫ vero rē. Unde dicit qꝫ hoc nomen pꝫ vere
 eſt ad aliqꝫ. tꝫ ſimilitꝫ duplꝫ tꝫ fīc de alijs. tꝫ nō eſt aliqua
 res exiſtens ſubiecti i illo qꝫ ē pꝫ vel i eo qd eſt duplꝫ qꝫ
 fit ad aliqꝫ. tꝫ nō eſt res abſoluta. quare hoc nomen pꝫ vere
 eſt ad aliqꝫ. qꝫ i poſſibile ē qꝫ de aliquo vere pꝫdīcꝫ pꝫ niſi
 reſpectu alterius. qꝫ aliqꝫ fit pꝫ necēſario ē pꝫ alterius. tꝫ
 nō fīc ē dꝫ hoc noīe dꝫ. nō. n. oꝫ qꝫ ſi ſi. ſi bꝫ qꝫ alius fit
 bꝫ aut alius bꝫ. tꝫ fīc de alijs. Tūc dicit qꝫ de iſtenſiōe pꝫ
 ē qꝫ relatio nō ē res diſtincta ab oīe re abſoluta. ſi tūc ſunt nō
 mīna relatiua qꝫ nō pꝫ alius cōpetere nō reſpectu alteri.
 vel ſi ſi oꝫ addere vel ſubtrahere aliqꝫ noīe i aliquo ca
 ſu generis dāno vel abſolute. Sicut. n. i poſſibile ē qꝫ bꝫ
 ſi ſimilis. niſi alius ſi ſimilis. ſi nec eſt poſſibile qꝫ bꝫ ſi
 niſi alius ſi pꝫ. tꝫ ſi de alijs. Idem i modis. n. noīa qꝫ non
 pꝫt dīcī de aliquo niſi reſpectu alterius ſunt i genere relatio
 nis. Alia aut noīa qꝫ pꝫt verificari de aliquo tꝫ nō reſpectu
 alterius nō ſunt i genere relationis. ¶ Contra iſtam
 opi. arguo tꝫ pꝫ qꝫ nō ſolum noīa vel ſigna ſunt relatiua
 vel relationes ſed tꝫ reſpꝫ. tꝫ pꝫ qꝫ rōnes. tꝫ pꝫ antici
 pates. ¶ Primo pꝫ rōnes ſi. relatiua tꝫ relatio ſuſcipiunt ma
 gis tꝫ minus. aliqꝫ enim dꝫ magis ſimile. tꝫ aliqꝫ minus ſi
 mile. Si ſi ſilando dꝫ fm magis tꝫ minus. qꝫ inter aliqua
 duo ē maior ſilando qꝫ inter alia duo. ſi noīa vel ſigna rēz
 nō dꝫ fm magis tꝫ minus. vor enim plura nō intēdī
 remittit. ergo nōīa vel ſigna rēz non ſunt relatiua vel rela
 tiones. ¶ Et ſi dīcāꝫ qꝫ nomen ſuſcipit magis tꝫ minus. dꝫ
 tra. tꝫ cꝫ hoc fīc vꝫ ad minus fm iſtenſiōem vel remiſ
 ſiōem noīa nō dꝫ res magis ſimilis vel diſſimilis. Et hoc emꝫ
 qꝫ bec vor ſiſt pꝫt acute vel grauitꝫ vel mediocriter ſi
 dꝫ aliqꝫ magis vel minus ſiſt. Et hoc arguē fīc fm iſten
 ſiōem vel remiſſiōem noīa vel ſigna res non dꝫ magis vel mi
 nus ſiſt fm nomen relatiuū. ſed fm iſtenſiōem vel remiſ
 ſiōem tꝫ relationis denotat res magis vel minus. ſed nō
 nomen relatiuū. Itā qꝫ maiorē ſilando rēz dꝫ aliqꝫ ma
 gis ſimile. tꝫ pꝫ minorē ſimilitudinem dꝫ minus ſimile.
 ergo relatio nō eſt nomen vel ſignꝫ. ¶ Et qꝫ nō ſola noīa
 vel ſigna ſunt relatiua. pꝫaf. Itā i poſſibile ē cognoscere vñ
 relatiuꝫ niſi cognoscatur aliud. ſi poſſibile eſt cognoscere
 vñ nomen ſignificācia relationē non cognoscendo reliquū
 nomen. ergo ipſa noīa non ſunt relatiua. nomen pꝫ pꝫbm.
 tꝫ minor. pꝫaf. nā bꝫ pꝫt cognoscere b nomen pꝫ. non co
 gnoscendo b nomen ſiſtus. tꝫ boc. qꝫ aliqꝫ pꝫt pꝫcte audire
 hoc nomen pꝫ. tꝫ iſtelligere qd hoc nomen ſignificat. qꝫ
 nunqꝫ addierit loqꝫ de hoc noīe ſiſtus. qꝫ ponamus qꝫ in ali
 quo idiomate bec vor ban ſignificat ides qd pꝫ. tꝫ bec vor
 baſi ad idiomate idē qd ſiſtus. tꝫ boc bā ſiſtus. neſcias tꝫ
 qꝫ hoc nomen pꝫ ſignificat. nec qꝫ hoc nomen ſiſtus ſignifi
 cat. iſtꝫ poteris cognoscere hoc nomen pꝫ non cognoscē
 do hoc nomen illꝫ. ſi i poſſibile ē ſciꝫ vñ relatiuꝫ niſi ſci
 tur tꝫ reliquꝫ. tꝫ pꝫ ſiſta noīa nō ſunt relatiua nec ad ali
 qd. ¶ Contra iſta. id qꝫ cōpetit nō tꝫ non er natura noīa
 cōpetit ſiſt aliqꝫ. ſi bꝫ nō qd ē pꝫ er natura noīa nō cō
 petit qꝫ referat. qꝫ qꝫ leſt ex natura bꝫus vocē ita bꝫ po

tiffert fuffte ipofuit ad fignificadū nō abfolutā. vt lapidez. fi
 cut ad fignificadū illud qđ ad fignificat. ergo huic nol ex nā
 fua non cōpetit qđ refertur. ergo folū cōpetit ei fignificat ex
 nā rei fignificat p eādē vocē. ergo res fignificata p vocem
 magis refert qđ ipa vor. qđ p p vñūqđ talē a illū ma
 gis. ¶ Et fi dicat qđ hoc nōm p fignificat bñ qđ fit rela
 tiō. Contra. ex hoc bñ p pofuit. qđ ex ipofitione non bñ
 qđ fignificat talē nō. fi ergo ex ipofitione bñ qđ fit relatiō
 qđ ex hoc qđ fignificat talē nō fit relatiō. ergo ex pte rei fignifi
 ficatē qđ hoc nōm p fit relatiō. f. are abfoluta fignifica
 ta p nōm non bñ nōm qđ fit relatiō. ergo o3 qđ ex na
 tura fit aliqua res rēfpectiua. Item fubfcriptio qđ nulla vor
 effer ad bac poffet aliqd pducere fibi fūmīe i fpe. a poffet
 ita effer. ficut bec oratio fignificat. foz. efi p f. a fūmīter ficut
 bec ofo fignificat. plato efi fūbus. f. a pte rei non pōt ita effer
 ficut bec ofo fignificat. foz. efi p f. nifi ita fit. ficut bec ofo fignifi
 cat. aliqđ homo ē fūbus. ergo nulla voce nec aliqno figno
 exiftente ex pte rei efi relatiō qđ efi habitudo rei ad re. a p3
 qđ nulla voce exiftente aliqđ pōt itelligere illud qđ illa fignifi
 cat. foz. efi p f. f. ipoffibile efi qđ aliqđ itelligat illud qđ illa
 fignificat nifi itelligat relatiō. ergo nulla voce exiftente ad
 bac efi relatiō. ¶ Et fi dicat qđ a aliqđ itelligit illud qđ bec
 ofo fignificat. foz. efi p f. tunc in aia itelligentiū fant relatiua
 f. pceptis aia. a ita pcedit qđ relatiō pōt ēē nulla voce exi
 ftente. ¶ Itud dictū non valet. qđ aliqđ pōt itelligere rem fi
 gñificatā p itā. foz. efi p f. quīs non itelligat aliqñ pceptū
 in aia. qđ loquor de fignificatio vltimū fignificatū bñtis ofo
 nis. foz. efi p f. nifi itelligat relatiō. ergo ex pte rei efi rela
 tiō circūfcripta oī voce vel pcepta. Itē fun plm. relatiua
 fant fimul nā. a pempto vno relatiōis pūmī a reliquū.
 f. pempta bac voce p f. non p3 hoc pūmī ite terminis fi
 lius. nec ille voces fant fimul nā. ergo ille voces fen noia nō
 fant relatiua. Itē oīs vor ēē genere qualitat. f. idē nō efi
 p fē i diuerfis p dīcamentis. ergo nulla vor efi i genere rela
 tiōis. a p oīs nec nōm nec vor refert. ¶ Cōnie foute dī
 qđ aliqđ pōt efi i p dīcamentū dupliciter. qđ vel genus gene
 raliūmū illius p dīcamentū fūmptū pñfali p dīcat in qđ de
 ipō non p fē p alio. a fic vor ēē i p dīcamento relatiō. qđ
 de voce fūmpta p alio a fēpta p dīcat genus generalīūmū
 relatiōis in qđ. Alio mō qđ genus generalīūmū illius p dīca
 menti fūmptū pñfali p dīcat i qđ de eo p fēpto vel p ali
 quo fūppōnente p fē. a fic oīs vor efi in p dīcamento qua
 litatis. Contra. ita rīffio intermīt fēpīam. qđ fi vor fit ad
 aliqđ a non res dīffingūendo rem 3 vo cem tunc de ipō
 fūppōnente p fēpta p dīcat genus relatiōis in qđ. qđ voce
 fa vor a nō fignificatū vocis ē p fē i genere relatiōis. Et o
 dem mō accipiēdo vo cem vor ē p fē in p dīcamento qua
 litatis. ergo idem eodem mō acceptū efi i diuerfis p dīca
 mentis p fē. qđ efi ipoffibile. Item fi vor dī efi in p dīca
 mento p fē. qđ illud p quo vor fūppōnt pñfali efi p fē i
 p dīcamento. tunc eadem vor numero efi p fē i diuerfis
 p dīcamentis vel in oīb3. qđ eade3 vor numero fūppōnt
 pñfali fūppōnt p reb3 oīum p dīcamentor. v p3 de vo
 ce tranfcendēdo. vt de hac voce aliqđ. Si. n. dicat aliqñ
 efi. vel aliqđ efi aliqđ. fūbīectūm fūppōnt pñfali p reb3
 oīum p dīcamentor. Et ita idem numero efi p fē i oī p dī
 camento. qđ efi ipoffibile. ¶ Item ita pcedit itā. p fē efi
 ad aliqđ. fūmī efi p fē ad aliqđ. Aut ergo ille font pcedē
 de accipiēdo fūbīectū. f. ite terminūm pater materialiter
 vel pñfaliater. fi pñfaliater tunc nō fūppōnt p voce fed p
 re. a tunc līrem pñfali. f. qđ res efi p fē ad aliqđ dīffingū
 do rem 3 vo cem. f. nulla res abfoluta efi ad aliqđ. ergo ē
 aliqua res rēfpectiua dīffingūendo rem 3 vo cem. ¶ Nec efi
 dare qđ p dīcat pñfaliōis fūnt vere fūppōnt fūbīectū ma
 terialiter. qđ bec efi vera per fē pater ē qualitas. qđ omnis
 vor p fē efi qualitas. fed pater ē vor fūmptū fūbīectū ma
 terialiter. ergo p fē efi qualitas accipiēdo fūbīectūm mate
 rialiter. fed qualitas a ad aliqđ vel relatiō non p dīcant p fē
 de eodē numero. ergo bec efi falfa. p fē ad aliqđ. fūmptū
 fūbīectū materialiter. qđ fic qualitas efi relatiō. vt p3 per
 frīll3 expofitum; qđ efi contra philofophū p3 pofterior.

Predicamentorum

Stricte q̄ hinc est vā. p̄ est ad aliqd s̄z q̄ subm̄ b̄z suppo
fitionem b̄z suppositionem. Contra. ex hoc fecit p̄positā. q̄ n̄
fubm̄ b̄z suppositionem supplem̄. tunc supponit p̄ re n̄
p̄ sola voce. ergo bec est vā. res ē ad aliqd. distinguēdo rē
p̄ vocem n̄ p̄ signum. Cā ad p̄ncipalem quēstionē p̄bo q̄
bec op̄inio ponens solā vocem vel signū p̄ se esse relatiuū
est heretica. q̄: fides r̄z q̄ in diuinis sunt tres relatiōes rea
les res tria relatiua. vt res p̄sone diuine. vñ in diuinis sicut
in creaturis p̄ r̄ filius vnus relatiua. si ergo solā vox vel si
gnū esset relatiuū vel relatiō n̄ res. seq̄ q̄ in diuinis nō
essent tres p̄sone relatiue. s̄z solus tres voces vel tria signa
q̄ significāt essentia diuinā: essent relatiua. q̄ sic non esset ge
neratio nec p̄cessio diuinis. q̄d ē heretica. q̄ hoc p̄. q̄
vō p̄f nō generalit̄ bāc vocem h̄bēs. nec itē dē voces p̄r
q̄ filius spirāt sp̄m sc̄m. siue bāc vocē sp̄s sanctus. Item p̄
ancitoz p̄b̄ hoc op̄inio īp̄obari q̄ p̄cipue p̄ ancitoz
res p̄bi in hoc b̄o q̄ p̄ncipali ī hoc capitulo. Itā oīa dicta
p̄bi in hoc ca. de ad aliqd conueniūt rei n̄ vō vel signo
q̄d p̄z discurreddo p̄ dicta p̄bi. dicit. n̄ p̄bz q̄ in ad aliqd est
p̄rietas q̄ virtus p̄riat vitiō. s̄z istud nō est vēr: de voce. nā
vō nō est p̄ria vitiō. nisi dicat q̄ vcr acuta p̄ria vitiō gra
ui. Sed istud non est ad p̄positum. q̄ ille voces vitiōs q̄
vitiū nō p̄riat p̄riate q̄ est iter vocem grauiem q̄ vo
cem acutā. Itā bec nō est vera virtus p̄riat vitiō. accepit
endē illā materialit̄ p̄ vocibus. s̄z magis vt accipiat p̄
rebus q̄ p̄ habitibus d̄is aīe. Itā ergo p̄p̄ietas. s̄z bre
p̄riū nō competit nobis relatiuis sed rebus. vt p̄z ex in
tentione p̄bi. Item p̄bz dicit q̄ relatiua fuscipunt magis q̄
minus. vt simile d̄r magis q̄ minus simile. s̄z bec p̄p̄ietas
nō ict̄ oībus relatiuis. q̄ duplum nō d̄r magis aut minus
duplum. Itā dicta philosophi possunt intelligi de voce.
nam bec vō simile non fuscipit magis aut minus. nec bec
vō duplum. Itā sicut vna illarum vocum potest p̄fer
ri acutius vel minus acute: ita q̄ alia. Unde bec vō simile
accepta materialit̄ p̄ se nō fuscipit magis aut min⁹ q̄ bec
vō duplum. q̄ p̄bz si materialit̄ fiet b̄ vō simile nō ē
magis ad aliqd q̄ bec vō duplum. Item fin p̄bm. relati
ua dicuntur ad conuertentiam. vt d̄ns q̄ seruus. dupl̄z q̄
dimidium. sed vō accepta materialit̄ p̄o seipsa non dici
tur ad conuertentiam cum alia voce. nā bec vō dominus
non dicitur huius vocis serui dominus. nec econuerso ser
uus dicitur huius vocis domini seruus. Unde si bec pro
p̄rietas esset vocū idem esset dicere pater filij. q̄ dicere bec
vōr pater est huius vocis filij pater. q̄d n̄b̄l est dictū. Itē
p̄bz in hoc ca. dat optimam doctrinam ad cognoscendum
relatiua quē talis est. Circūscribatur ab ip̄is relatiuis om
nia alia que eis accedunt quibus circūscriptis relictis solū
relatiuis si ad h̄c referantur adiūncim̄ sunt vera relatiua
q̄ conueniēt assignatur vniū alteri: itā quod ad correlati
uum ad q̄d referatur. Si vero oībus alijs circūscriptis non
referatur adiūnci nō sunt vera relatiua. q̄ mala fit assigna
tio vniū ad alterum tanq̄ ad correlatiuum. verbi gratia.
Circūscribatur a d̄no oē aliud quod sibi accidit. vt q̄ sit b̄
aut bipes. hoc d̄no relicto q̄ sit d̄s. q̄ similis circūscripto
fiat a seruo. ad hoc d̄s d̄r serui d̄s. q̄ seruus d̄r seruus.
Ideo seruus q̄ d̄s sunt vera relatiua. sed si assignat seruus
ad boiē tanq̄ ad correlatiuum. aut alie ad anem. mala ē
assignatio. q̄ si ab boie circūscribatur esse d̄m seruus non
d̄r ad boiē. q̄ si nō est d̄s nō est seruus. Et si ab aīe cir
cūscribatur esse aliam. alia nō dicitur ad aīem. Et ita do
ctrina p̄t euidenter apparere. q̄ nullus nomē referatur ad
nomē. q̄ circūscribatur a nomine omne illud quod sibi acci
dit. s̄z significare ad placitum aut significare talem vel talem
rem relicto solo noīe vel voce certum est q̄ nomē nō dicit̄
ad nomē. verbi gr̄a. si ab hoc noīe pater. q̄ similiter ab hoc
noīe filius circūscribatur esse signum ad placitum aut esse si
gnum talis rei que gemit aut que est generata relictis solis
vociibus. manifestum est q̄ b̄ vōr pater ad bāc vocem filius
nō dicitur plus q̄ bec vōr b̄r ad bāc vocem bāc. eodē
modo est de oībus alijs relatiuis vt d̄ d̄no q̄ seruus q̄ ala q̄
alato. Et quo manifestum est q̄ alia q̄ voces nō referuntur
tur adiūncim̄ tanq̄ per se relatiua. sed si adiūnci referatur

hoc ē accidēs. s. rōne significatoy p noia. Itē pbs dicit in
isto capitulo q̄ relatiua sunt finitū nā. ⁊ q̄ relatiua posita se
ponūt ⁊ pempta se perimūt. Itē illa nō sunt vā de vocibus
aut signis q̄buscūq̄. Cū nō oꝝ q̄ posita hac voce p̄: corp̄
p̄sona f̄ vox signis. aut posita hac voce filius: pona f̄
vox p̄. necesse voces sūt magis finitū nā q̄ istē voces hō
⁊ finitū. Propter bec ⁊ multa alia alibi adducēda non v̄
mibi v̄x q̄ relatio f̄ solū iter noia vel signa. s̄ magis iter
res. Propter rōnes icōtrariū est itelligēdū q̄ relatio
pōt aduenire ⁊ allici sine mutatiōe illius cui aduenit p̄
p̄bm. 3. p̄by. ⁊ hoc ē p̄p̄m relatiōi. s. alici aduenire s̄
sine mutatiōe illius cui aduenit ad solam mutatiōem alteri
nā. ⁊ Aliud est itelligēdū q̄ relatio nō addit aliquam p̄
fectiōem simpliciter. sed si aliq̄ p̄fectiōem iposat erit
solum p̄fectio relatiua. Cetero est scēdū q̄ nō possum
loqui d̄ rebus nisi mediābus noibz aut signis. nec
pōt vnus exp̄nere p̄ceptum suum alteri i. nisi mediābus
vocabulary aut signis. ⁊ p̄ hoc ea q̄ attributū nā rebus de q̄
bus loquimur mediābus signis debet attribui illis signis
Itē hoc tridetur ad opposita. Cā primū auctoritatē.
p̄cedo q̄ ad aliqd̄ fuit q̄. Et cū dicitur q̄ nulla res ex
istēs subiectiue illo qui est pater cuius dicitur ad aliqd̄ fin
illud q̄ d̄ dicat q̄ vera diffinitio relatiuoy est esse ad aliqd̄
s̄m illud q̄ d̄. v̄ p̄ p̄ p̄ infra. i. isto ca. Et dico q̄ aliqua
res existēs subiectiue. i. p̄bm q̄ p̄ ē ad aliqd̄ fin illud q̄ d̄.
vel est illud quo aliqd̄ est ad aliqd̄. nec ē de rōne relatiui di
ci ad aliqd̄. q̄ si nūb̄ diceretur non minus esset relatiuū.
Cā aliam auctoritatē cum dicitur q̄ relatiua d̄r sub
habitudine gēmini casus ⁊ quēdā s̄b alia habitudine. di
ci q̄ v̄x ē i noibz vel signis. Et cū d̄ q̄ tales casus non
cōpetūt rebus. d̄ q̄ huiusmodi casus nō cōpetūt rebus
s̄m f̄e. s̄ solū cōpetūt rebus simpliciter mediābus noibz
vel signis. Et q̄ huiusmodi casus p̄t cōpetere rebus hoc
mō p̄ sic. q̄ sicut res p̄ noia significat i recto. ita significat
p̄ noia i obliquo. ⁊ eodē mō quo noia cōpetūt rebus eodē
mō casus noibz cōpetūt rebus. Cā alia auctoritatē cū
d̄ q̄ philosoph̄ b̄ p̄ icōueniēti q̄ d̄ monēs mouet. p̄
do. nec ē d̄ rōne mouētis b̄re i se subire rēfōne ⁊ d̄ noia
tū mouet vel motū. Cū q̄dā relatiua denotant ⁊ rēfōne
denotiōis ē intrinseca ⁊ q̄dā denotiōis ē extrinseca. v̄bi ḡa.
agēs denotat ab actiōe q̄ ē p̄f̄o. p̄ philosoph̄ 3. p̄by. ⁊
ita denotat agēs denotiōis ē extrinseca. Et eodē mō denota
tur passim ⁊ rēfōne q̄ ē p̄f̄o. ⁊ rēfō agēs ad passus
funda i actiōe q̄ ē p̄f̄o. Et ita dico q̄ mouēs refert ad mo
tum rēfōne q̄ ē i moto. q̄ relatio mouētis ad illud q̄d̄ mo
uetur fundatur in moto ⁊ motus est i moto. ⁊ ideo relatio
mouētis ad motū ē i moto. Dico ergo q̄ nō omne mouēs
mouet. sed q̄dā mouēs b̄z i se relatiōe qua d̄ aut refert
ad motū. f̄o q̄ nō q̄dā relatiua denotiōentur relatiōe extri
seca q̄ nō est in eis. q̄dā t̄n̄ denotiōentur denotiōe intrinse
ca. s. relatiōe existēte i eis. v̄ simile diffimile. equalē ⁊ in
equalē ⁊ huiusmodi. Cā alia auctoritatē cū d̄ q̄ calefac
tiū est ad aliqd̄ s̄m philosoph̄b̄. p̄cedo. Et cū d̄ q̄ cale
factiū nō b̄z tale r̄ liberet̄m sibi. s. relatiōem ad calefa
cibile. negat. Et cū d̄. posito f̄lo calore circūscripto quo
cans alio ad hoc esset calefactiūm. Diccū est q̄ q̄dam ē
relatio q̄ necessario ponit posito fundamēto suo. ⁊ a tali nō
pōt realiter circūscribi relatiū. cūm finitū est relatio calefac
tiōis ad calefactibile. Et cū d̄ q̄ h̄is calorem est calefa
ctiūz actiue ⁊ fundamētaltiter p̄ calozē. s̄ calefactiūz for
maliter est calefactiūz p̄ relatiōē ad calefactibile. s̄ non p̄
relatiōem p̄mā. Cū si p̄ possibile poneret calozē sine relati
ōne ad calefactibile. t̄m̄ h̄is calorem nō esset calefactiūz
for:maliter sed effectiue s̄m̄ ⁊ fundamētaltiter. Cā d̄
nō. ad primā cūm d̄ q̄ si tales relatiōes essent res existē
tes. sequitur q̄ in quolibet corpore essent infinite res distin
cte. dicendum q̄ hoc non est incommēns. Omnes. n. cō
cedunt q̄ in quolibet corpore quanto sunt infinite partes di
stincte in quas corpus est diuisibile in infinitū. ⁊ quib̄
bet pars corporis est res distincta ⁊ qualibet alia parte cor
poris. Unde concedo q̄ in quolibet corpore sunt infinitū
res relatiōes ⁊ infinite inequalities. quia omne totū

Liber.

[illegible]

tas et filiatione et huiusmodi: et non peritorum accidentalium. Di
co ergo quod primas filiatione et huiusmodi sunt per se in genere
relationis. Et hoc patet per hoc quod nomen relatio generis generalissimum
est hoc predicamentum, et non hoc nomen relatum. quod hoc nomen
relatio predicatur per se speciatim predicamentum, ut de primatate
filiationis et huiusmodi. et hoc nomen relatum non predicatur de
eis per se. Scilicet est ut per Albertum et hoc tenet dicitur quod ge
nus generalissimum huius predicamenti puenienter assignat per
hoc nomen ad aliud. Et insinuando illud dictum intelligendum
est quod cum dicitur aliud utraque oppositum ad. potest denotare huius
nem terminum ad terminum. et potest denotare huiusmodi viam ad
terminum. Sicut. n. est terminus ad terminum. ita est via ad ter
minum. huiusmodi. n. esse viam ad curatorem. Cuius est ad huius
terminum ad terminum. et primas ad huius. quod est relatio prius
ad huius. et est ad huius tanquam huiusmodi vel via ad terminum. Do
co ergo quod si hoc nomen ad aliud fit nomen generis genera
lissimum huius predicamenti: quod hoc fit per se per se dicitur huius
modi viam ad terminum. et non per se dicitur huiusmodi terminum ad
terminum. Si. n. ad cum dicitur ad aliud denotat huiusmodi viam ad
terminum. sic ad aliud per se predicatur de speciebus huius predica
menti ut de paternitate et filiatione similitudinis et huiusmodi
tali. et est convertible cum hoc nomine relatio quod est relatio et huius
modi vel via ad terminum. et hoc quod est ad terminum tanquam via
vel huiusmodi est relatio. Et adhuc occurrit vna antiqua dubi
tatio quod non est terminum vni generis generalissimum et hoc predicamen
to per se dicitur quod genus generalissimum huius predicamenti refertur.
Sicigitur. a. genus generalissimum huius predicamenti. et fit. b.
illud ad quod refertur. et tunc arguitur sic. R. etiam sunt finis na
ergo quia ratione. a. est genus generalissimum: eadem ratione. b. est
genus generalissimum. et per hunc finem duo generalissima sunt
predicamenti. quod etiam vni relatio: non est per se alio. nec per
hunc rationem. lo. non est maior: ratio. quod vni est genus generalissimum
et aliud. Dicendum quod nec genus generalissimum et hoc predicamentum
ad aliud per se in hoc predicamento refertur. per se principium referendi.
¶ Et adhuc fiat argumentum. si genus generalissimum fit prin
cipium referendi aliud extrema sunt illa extrema. b. et c. Et tunc
arguitur sic. alia est relatio. b. ad c. et alia. c. ad b. sicut alia est relatio
prius ad huius. et alia illa ad prius ergo quod ratione relatio. b. ad c. est
genus generalissimum eadem ratione relatio. c. ad b. erit genus gne
ralissimum. quod sicut extrema quod referunt sunt eque prima. ut ratio
nes quod referunt sunt eque prime. Dicendum quod hoc nomen
relatio est principium referendi non diversis extrema adiuvem.
per se ad seipsum. si hoc esse relatum ad hoc esse relatum. re
latum. n. de seipsum relatum. lo. relatio est principium referendi
de relatum ad relatum est vna per se genus. vni. si. b. fit nomen
synonymum huius nominis relatum. et sicut. c. tunc. a. et c. non
significat diversis. per se oio idem. Et lo. eadem est relatio oio ipse
b. ad c. et ipse. c. ad b. Et hoc dicitur quod hoc fit fallax. quod
iter idem et seipsum non est relatio realis. et hoc genus generalis
simum et hoc predicamentum fit reale non est principium referendi
ide ad seipsum. Dicendum quod relatio realis vna finis nomen
est principium referendi ide ad seipsum. relatio talis finis spem
vel finis genus est principium referendi idem ad seipsum sicut
per. Ita insinuando quod est vna species relatum est principium re
ferendi ipse ad seipsum. simile ad simile. et ita genus gene
ralissimum huius predicamenti est principium referendi idem
ad seipsum. Et si hoc dicitur quod per consequens vna relatio finis nomen
rum. Dicendum quod distinguendo vnum numero contra
vnum spem et vnum genere. si non est verum quod inter omnia
extrema relatio fit vna relatio finis nomen. nam hoc co
mune pater refertur ad hoc commune filius. et non per ali
quam relationem vnum numero. quod nec per banc paterni
tatem nec per illam filiationem. ¶ Sciendum quod relatio non
inefficitur subiectum nisi mediante aliquo accidente perfectioni.
¶ Illud accidens mediante quo relatio inefficitur subiectum: dicitur
esse fundamentum relationis. verbi gratia. equalitas et
inequalitas insunt subiecto mediante quibus. et ideo equalitas et
fundamentum equalitatis et inequalitatis. et qualitas est
fundamentum similitudinis et dissimilitudinis. ¶ Intelligendum
est quod per philosophos. et. meta. ponit modos relatio
um. Item quedam dicuntur relatio finis nomen ut per

Predicamentorum

plū & dimidiū & multiplex & submultiplex & talia sunt rela
tina primi modī. Et aliq̄ dñr relina f; potētia actiua & pas
siua. & sic cal factiū refert ad calefactibile. & talia sunt rela
tina scđi modī. Et aliqua sunt relina fm relatōem mensur
& mēsurabūtatē. itelligēdo p mēsurā mō mēsurā q̄ntitatē
sed mēsurā enītatē. Et isto mō fābile est mēsurā scīe. & sē
sibile sensus. vnde breuiter sunt tres modi relino. q̄ qdās
referuntur mō numeri. vel vñ. & talia sūt relina primi mo
di. v.g. dupli & dimidiū referunt mō numeri. & sile & dil
sume. equale & ineq̄le mō vñtas. qñi cōla sunt quoz; est
vñxptitas fm ipm. Et quedam referūt mō potētie. & ta
lia sunt relina scđi modī. & sic referunt calefactiū ad cale
factibile. & quedā sūt relina que referūt mō mēsurē. & sic
scīa refert ad scibile tāq̄ mēsuratū ad mēsurā suā. Cū
rus restat videre in quib; pōdicamētis fundat relio. Et vñ
q̄ relatio fm aq̄. fundat in quatuor: predicamētis. f. in q̄l
tate. q̄ntitate. actione & passione. p̄a relina primi modī
q̄ntitate fundatur vel super principiū q̄ntitatis vel sup vñ
tatē. Et relina scđi modī fundatur in q̄ntitate. f. in potētia ac
tina & potētia passiva que sunt in scđa spē q̄ntitat. Et quedā
relina fundat inmediate q̄nti ad suū fieri sup actionē & pas
sionē. & ista eadē fundat mediate sup potētia actiua & pas
siua. vnde qdās relatōes & egrunt duplex fundamētū. puta
fōdamētū q̄nti ad fieri & fundamētū q̄nti ad eē. v.g. p̄
ntitas q̄nti ad fieri fundat super actiōem patris. dñ. n. p;
genitū hñiū. sed q̄nti ad eē & perm̄s fūdāt sup potētia actiua
patris. Et filiatio q̄nti ad fieri fundat super passionē. & q̄nti
tū ad eē & pmanere fundat sup potētia passiuā. **R**ela
tiones tertij modī fūdāt super q̄ntitatē de prima spē q̄ntitat
& v.g. reltio scīe ad scibile fundat sup bitum sciētificū q̄nti
in prima spē q̄ntitatis vnde scīa accipit dupliciter. vñmō p
bitū absolutū. & sic est de prima spē q̄ntitatis. alio mō accipi
tur pro relatōe ad scibile vel p aggregatō ex bitū sciētificū
& relatōe ad scibile. & sic est in gñe relatōis per se si acci
pitur p relatōe solū. Si vñ accipitur pro aggregatō ex bi
tū & relatōe. sic est in gñe relatōis per accidēs. & ista reltio
que est ad scibile fundat super bitū sciētificū de p̄ia spē
q̄ntitatis. an. vñ dicit q̄ in quolibet predicamēto pōi fūdari
relō. sed de hoc videbūt albi. **C**ubitanio solet esse vñ
relatio sit eadē res cū suo fundamētō. Ad quā dūbitatōz;
dicitur aliq̄ q̄ relatio nō distinguit realē a suo fundamētō vñ
dicit q̄ similitudo & dissimilitudo que est fundata in aliq̄
albedie est eadē ref cū albedie. vñ illud idē q̄ sē fē abbe
do respectu alterius in quo est albedo dī similitudo. qd̄ ad
relatiō nō fit alia res a suo fundamētō pbant per rōnes su
perius positas pbantes q̄ relatio nō est res. distinguendo
rē p̄ vocē & alia signa rērrū. q̄ si eor q̄ for. exis bñ fieret
de nouo alb? cāref nona res in platone alio exite rōme. q̄
nona similitudo. & itā ad nouū allicū corpus surfū vel d̄
osum segit q̄ noua res cāf in celo & in cētro terre. Et cū
sequit q̄ motu vño corpore localī mouerent oia corpa. q̄
in oib; corpōib; fieret noua res. q̄ noua distātiavel noua p
pinqūtatē. & sic de alijs incoñueniētib; superius adductis p
bātib; q̄ relō nō est res extra aias distincta ab alijs reb; ab
solutis. Jā dicit q̄ relō non est alia res a suo fundamētō
& fm hoc dicit anr q̄ relō nō habet pp̄ias species nec p
p̄ias differentias alias a spēb; & differentias fundamētū.
dicitur istud esse de intētiōe pbi. s. me. vbi ip̄e assignās spēs
& dīas relatiōnū assignat eas per species & differentias ab
solutiōū dīcēs. q̄ aliqua relatiua dñr mō numeri. & aliqua
modo mēsurē. & aliqua modo agitā & patitiōis. quod non
effēt nisi spēs & dīe relatiuōnū essēt eadē cū spēciebz &
differentiis absolutiōnū. Sed ista opi. est falsa. q̄ impossibi
le est eandē formā realē intēdi & remitti. q̄ itēsiō & remis
sio eīatdē forme sunt motus contrarij. & impossibile est q̄
idem moueatur motib; contrarijs. q̄ relatio intēditur qñ
suū fundamētū remittitur & ecōuerso. q̄ fundamētum i
tēditur quando relō remittitur. ergo relatio & fundamētū
suū non sunt realiter eadē forma. maior est declarata. & mi
nor probat. supposito q̄ for. & pla. sint albi. & q̄ for. sit ma
gis alb? q̄ pla. tūc si albedo for. minnat for. sit magis silis
plati q̄ prius. q̄ magis appropinqūat ad gradū albedi

nīs in pla. Et ita in eo casu posito. sequitur q̄ quando funda-
mentū remittitur tūc relatio intēditur. q̄d albedo in sor-
te remittitur similitudo for. ad pla. intēditur. Sūp̄ posito q̄
for. et pla. sint albi sicut prius. et albedo in sor. itēdat. et for.
sit minus filis platonis q̄ prius. et ita similitudo i for. remit-
tur q̄d albedo in eo intēdit. et ita p̄ minor. ergo albedo et
sūmūdō nō sunt oīs eadē forma. ¶ Itē per eadē albedine
per quā sor. est filis pla. albo. est dissimilis dēcori nigro. si
igitur sūmūdō sit eadē res cū albedine. eadē rōne dissimilium
dō erit eadē res cū albedine. sed quēcūq̄ sunt eadem eadē
numero ipsa inter se sunt eadem. ergo similitudo et dissimili-
tudo sunt eadem inter se. p̄sequēs est iconueniēs. ¶ Itē
sūmūdō et equalitas sunt eisdem spēs. igit̄ eisdē generi
primi. q̄ sunt relatiōes eisdē modi relatiōis. i. primi mō.
Si igitur relatio esset eadem res cū suo fundamētō. sequit̄
q̄ fundamētū similitudinis et fundamētū equalitatis eint eisdē
dē spēs vel eisdē gnis primi. quod falsū est. q̄ fundamē-
tū similitudinis est q̄litas. et fundamētū equalitatis est quan-
tas et qualitas et gēitas differūt genere et non sunt eisdē
generis primi nec sunt eisdē spēs. Similiter impossibile ē
q̄ idem simul sit et non sit. q̄ hoc est oppositum primi pri-
cipij. sed fundamētum relatiōis pōt manere relōne nō
exīte. ergo relatio et sūū fundamētum nō sunt idem. p̄
p̄o minōrem. nam si sor. et pla. sint similes in albedine. et
corrāp̄ albedo in platone manente albedine in sor. corrū-
pitur similitudo que erat in sor. respectu platonis. tū manz
albedo. igitur fundamētū potest exīstē relōne nō exīte et
per p̄o nō sunt eadē res. ¶ Propter hoc et alia est dicen-
dū q̄ relatio est alia res a suo fundamētō. q̄ fundamētū
relatiōis est res absoluta que per se pōt insistere itēliti.
sed relatio est res respectiva que nō potest intelligi nisi i ba-
bitudine ad aliud. Similiter nihil fundat in seipso. q̄ fūda-
mētū v̄ prius eo q̄d fundat in ipso. sed relatio fundatur i
suo fundamētō. igit̄ nō est idē cū suo fundamētō. ¶ Ad rō-
nes in cōtrariū rursū est sup̄ius p̄o dicto phy. i. s. inc. p̄
q̄ dicto v̄ aligb. q̄ relatio nō h̄z spēs pp̄as nec pp̄as orīas
q̄ est intelligendū q̄ relatio inter oīs p̄dicamēta h̄z debilit̄
simū est fm q̄ dicit̄ p̄dicamētō. i. meta. mō ista que h̄nt
bilit̄ entitatē propter debilit̄ sui entitatē sunt difficilima nobis
ad cognoscendū. sicut illa que sunt perfectissime entitatē. i.
subē separate propter excellentiam entitatum suarū sunt
difficilia nobis ad cognoscendū. v. g. materia prima est
o debilis entitatē. ideo de difficulti cognoscitur a nobis. quia
non cognoscitur a nobis nisi per analogiam ad formam
vel ad materiam compositam. v̄ pat̄ et ex p̄mo phy. Si
militer q̄ subē abstracte a materia sunt excellentes entitatē
ideo non cognoscuntur a nobis nisi per suos effectus. quia
igitur relatio inter cetera p̄dicamēta h̄z debillit̄maz
en tuatem. iō non cognoscitur a nobis nisi per sūū fundamē-
tū. Ad p̄bs spēs et differentias relatiōis tanq̄ minus no-
tas ennumerat̄ secundū spēs et differentias absolutas que no-
bis magis sunt notę. Unde philosophus non intelligit q̄
species et dīle relatiōum sunt omnino eadem cum specie
bna et differentis inorum fundamētōum. sed intelligit q̄
per species et differentias fundamētōum debemus co-
gnoscere spēs et differentias relatiōum. q̄ species et dif-
ferentia relatiōum sunt reatiter distincte a speciebus et dīis
fundamētōum quāuis. n. relō nō possit esse sine funda-
mēto suo. est tamen alia res a fundamēto suo. ¶ Ad buc
circa relōnes et relina est intelligendū fm aliquos. q̄ non
omnia relatiua pertinent ad idem genū relōnis. nec oīs re-
liō est in hoc p̄dicamēto per se. sed solum illa relō est i
hoc p̄dicamēto que fundatur in re vnus p̄dicamētū
et hoc determinate. et ideo relatiōes transcendentes
sunt re p̄te in omnibus p̄dicamētis. cuiusmodi sūt ge-
nus et species. actus et potentia sū relatiōes inter ista nō
sunt in hoc p̄dicamēto. quia sū relōnes transcendētes
res re p̄te in omni p̄dicamēto. et q̄ circū oīs gen̄
nullas generis est per se vnum. tamen posset dici q̄ sūt q̄
distant̄ in hoc p̄dicamēto. q̄bus reperit̄ur denotatiō
in quolibet p̄dicamēto. ¶ Sciendū est etia. secundū
aliquos q̄ relatio est duplex. i. relatio realis. et relatio rō-

Liber.

[illegible]

go nō opponitur oppōne hīa. ⁊ per cōsequē. nō sunt cō-
 traria. ¶ Et si aliqua relatiua eōnt pīaria legitur qd pī ⁊ hī
 līus sunt contraria. sed hoc non est verū. qd pī ⁊ hīlus ve-
 re pōcantur de eodē. nā de eodē verum est dicere qd ē pī
 ⁊ qd ē hīlus. ergo pī ⁊ hīlū nō sunt relatiua pīaria. ¶ Ad
 pīamū itōz est dicendū qd virtus hīarū vīto ⁊ trīarīe
 que est in genere motū. ⁊ virtus ⁊ vitium maxīme dīstāt
 in gñe morū. sed nō in gñe naturē. vnde bonū ⁊ malū sūt
 genera morū. ⁊ sunt duo extrema. ⁊ sub vno continentur
 vitium. ⁊ sūt malū. ⁊ sub altero continentur virtus. s. s. bō
 nū. sed virtus ⁊ vitium non maxīme dīstant in genere natu-
 re. qd maiorem cōuenientiam hīt virtus ⁊ vitium qd hīt
 duo vīta extrema vt liberalitas ⁊ pīgalitas magis cōue-
 niunt in natura qd prodigalitas ⁊ auaritia. ¶ Ad sēcūdu
 dīcēdū est qd vīrū ⁊ vītū sunt relatiua contraria. qd referūt
 ad alīa. s. ad materias circa quas hīt fieri. sed non sunt
 relatiua inter se. qd vītū non refertur ad aliud nec econuer-
 so. vnde vītū ⁊ virtus sūt relatiua. sic pater ⁊ duplīz fīr
 relatiua. ⁊ tamen non sunt relatiue opposita. nec est verū
 qd oīa relatiua referantur adīnūicē. ¶ Ad aliud dubium
 circa cōfusiōē dicendū est qd relatiua que sunt contraria sūt
 opponuntur oppositiōe relatiua. nec valet illa cōsequen-
 tia. illa sunt relatiua ergo opponūt oppōne relatiua. ¶ Ad
 aliud cō dīcēt qd si aliqua relatiua essent contraria. legitur
 qd pater ⁊ filius sunt contraria. dicendū qd non sequitur.
 sed est fallacia cōsequētis. nec dī concedi qd pater ⁊ filius
 sint sūt hīa. sed sunt relatiue opposita quando sunt pparā
 ad idē. ¶ Et si dicat qd pater ⁊ filius vere predicant
 de eodem. ergo non sunt contraria vel opposita aliquo ge-
 nere oppositiōis. dīcēdū qd pater ⁊ filius accepti ⁊ sūt
 cōtrābūs nō sunt opposita. sed quando sunt cōparatī
 ad idē sunt opposita relatiue. nec predicantur sic de eodē na-
 mero. qd ipōtē ē qd idē nīro sit pater alīcui ⁊ filius eīusdē
 Tū incius est dicere qd pater ⁊ filius sunt relatiua qd dī-
 cere qd pater ⁊ filius sunt relatiue opposita.
 ¶ Cū dīct aūt magis ⁊ min⁹ relatiua suscipe. sūt.
 n. magis ⁊ minus dī. cū utrūqz sit relatiuū ⁊. ⁊
 iēqle magis ⁊ min⁹ dī. Simile. n. alīcui⁹ simile
 dīcīt. ⁊ equale alīcui⁹ inēquale. nō aūt oīa relatiua
 suscipiunt magis ⁊ minus. duplū. n. nō dīcitur
 magis ⁊ minus duplū. nec aliquid talium.
 ¶ Cū dīca opīetās relatiuū est suscipe magis ⁊ min⁹
 vñ pbs declarat qd aliqua relatiua suscipiunt magis ⁊ min⁹
 ⁊ hec est cōfusiō. s. b. ⁊ b. l. b. l. Et declarat declaratiōe
 ēmplari sic. Simile ⁊ equale sunt relatiua ⁊ suscipiunt ma-
 gis aut minus. nam aliquid dīcitur magis simile ⁊ minus
 sīmīle. sūtīlīter aliquid dīcitur magis equale ⁊ minus eū-
 le. ergo aliqua relatiua suscipiunt magis aut minus. ¶ Sed
 hec pīopietās non competit omnibus relatiuis. quia du-
 plām ⁊ tīplām sunt relatiua. ⁊ tamen non suscipiunt ma-
 gis aut minus. vt patet. ¶ Sed dubium est. qd quedam
 relatiua suscipiunt magis ⁊ minus. ⁊ quedam non. Dīcē-
 dū est qd rēō fundatur in rebus dīferentīum predicamen-
 torū. vt dīcūt est ⁊ suam realitatē habet ⁊ fundamēn-
 tū. Cū igitur aliqua relatiō fundetur in re suscipiente ma-
 gie ⁊ minus. ⁊ aliqua fundetur in re que non suscipit ma-
 gis ⁊ minus. nō est mirū si aliqua relatiō suscipit magis
 aut minus. et aliqua non. Exemplum pīmū. vt sīmīlīdū
 suscipit magis aut minus. quia fundatur in qualitate. que
 suscipit magis aut minus. Exemplum sēcūdu. vt duplū
 et dīmīdīū sūt duplū ⁊ sīmīlīter fundatur super quantī-
 tate dīterminata que non suscipit magis aut minus ideo
 duplū ⁊ dīmīdīū ⁊ sīmīlīa nō suscipiunt magis aut
 min⁹ us.
 ¶ Cū dīcāt relatiua ad pueretētia dīcūt ut seru⁹ dñi
 seru⁹ dī. ⁊ domin⁹ fui domin⁹. ⁊ duplū dīmīdū
 duplū. ⁊ dīmīdū duplū dīmīdū. ⁊ mai⁹ minōrē
 mai⁹ ⁊ min⁹ maiore minus. Similīter autem ⁊
 in aliis. sed casu dīfferunt quandoqz sēcūdu ⁊ lo-

Predicamentorum

cationē vt scia scibilis scientia. ⁊ scibile scia scibi
 le. ⁊ sensus sensati sensus. ⁊ sensatū sensū sensatū
 At vō aliquotiens nō videtur cōueniri nisi cō-
 uenienter ad qđ dī assignet. Si. n. peccet qui af-
 signat vt ala fi assignet auis nō cōuertit vt si auis
 ale. ¶ Neq3. n. pri⁹ cōueniēter assignat ē ala auis
 neq3. n. in eo qđ auis est in eo ala auis dī sed i eo
 qđ alata ē. Multoz. n. ⁊ alioz ale sunt q̄ non sūt
 aues. Quare si sic assignet cōuenienter ⁊ cōuer-
 tet vt ala alati ala: ⁊ alati ala alati. aliquoties autē
 forte ⁊ noīa fingere nece erit si nō fuerit positi-
 uōmē ad quod cōuenienter assignet: vt rem⁹ na-
 uis si assignet nō erit cōueniens assignatio. ¶ Ne
 q3. n. in eo qđ est nauis in eo ei⁹ remus. Sūt autē
 naues q̄rū nō sunt remi. Quare nō cōuertit. na-
 uis. n. nō dicitur remi nauis. sed forte cōuenien-
 tior assignatio erit si sic quodāmo assignet rem⁹
 ē remite rei rem⁹: aut quolibet aliter dictū sit. no
 inen. n. nō est positiu. cōuertitur at si cōueniēter
 assignetur. remitū enim remo remitū ē. Silf at
 ⁊ in aliis vt caput cōuenienti⁹ assignabit capita
 ti qđ si aialis assignet. neq3 enim in eo qđ aial est
 caput b3. ¶ Multa. n. sunt aialia capita nō habēn-
 tia. Sic at forasse facilius sumet qbus nō ē no-
 mē positiu ab his que prima sūt. ⁊ ab his ad qđ cō-
 uertuntur noua apponatur vt in his qđ dca sūt ut
 ab ala alati. a remo remitū. oīa ergo que ad ali-
 qđ dicuntur si cōueniēter assignet ad cōuertētiā
 dicuntur. ¶ Itā si ad qđlibet aliud assignet ⁊ nō ad
 illud dicat: nō conuertuntur. ¶ Dico at qm̄ neq3
 eoz que indubitāter cōuertibilia dicunt. ⁊ noīa
 eis posita sunt nihil puerit si ad eoz aliquid q̄
 sunt accidentia assignetur ⁊ non ad ea que dicū-
 tur vt seruus si non domini assignet seru⁹: sed
 hominis aut bipedis aut alicui talium non con-
 uertit. non enim erit conueniens assignatio.

¶ Tertia proprietatē relationum est dici ad cōuertētiā.
 Primo pbs ponit illam ppletatē ⁊ declarat eā. Scōs
 sibi. Amplius si conuenienter. ponit vnu documentūz
 notabile ad cognoscendum que sunt vera relatiua ⁊ que non
 primo igitur ponit proprietatē dicens qđ omnia relatiua
 dicuntur ad conuenientiam. ⁊ est conclusio. 32. duobz libris
 ⁊ probatur inductiue sic. nam duplum ⁊ dimidiū sunt. re-
 latia ⁊ dicuntur ad conuenientiam. nam duplum dicitur
 dimidiū duplum. ⁊ dimidiū dupli dimidiū. Similiter
 pater ⁊ filius dicuntur ad conuenientiam. nam pater dicit
 alius filii pater. ⁊ filius alius patris filius. Et hec p^{ro}-
 prietas conuenit omnibz relatiuis si relatiua bene assignā-
 tur. sed si aliqua assignatur relatiua ⁊ non fit assignatio cō-
 ueniētiā tūc nō dicitur ad cōuertētiā nec sunt vera relati-
 ua que assignant p^{ro} relatiuis. v. g. si ala assignetur aut tan-
 qđ suo correlatio⁹ assignatio est inconueniens nec dicuntur ad
 conuenientiam. qđ nō oīa ala est auis ala. qđ milite lunt ale qđ
 nō sunt auis. vt ale musca. vt serpent. similiter si caput
 assignetur animali tanqđ suo correlatio⁹ inconueniens ē as-
 signatio. qđ caput ⁊ animal non dicuntur ad cōuertētiā.
 qđ si qđ aial bz caput. sunt enī multa aialia nō bñtia caput vt
 ostrea marina cōchylia ⁊ filia. Silf si rem⁹ assignet nauis
 qđ suo correlatio⁹ est assignatio inconueniens. rem⁹. n. ⁊ na-
 uis nō dicitur ad pueritā. Certe si conueniens fiat assi-

gnatio omnia relativa dicuntur ad cōnērentia. ¶ Quia si ar
deat fieri assignatio docet pbs q documētū est tale. Si alie
r relativo nomē deficiat qz tunc fingere nomē ei⁹ denomi
nādo a noīe relativi bñtis nomē. v.g. si rem dīr relative. q
nō dicat relative ad natē cū sit multe nates remōs nō ba
bentes. it si caput dicatur relative a non dicat relative ad
animal. cum multa sint animalia non habētia capita ad hoc
q in talibus refo sit cōnēnēns o3 fingere nomina vta re
mō remittit fingatur. a capite capitatus fingatur. a ab ala
alatus. a sic relativi assignati compent ppetias. f. dicit ad
pueritiam. nā rem dīr remittit remas. a remittit dīr re
mō remittit. a caput capitati caput. a capitati capite capita
ti. a ala alati ala. a alati ala alatum. igitur omnia relativa
si cōnēnēnter assignentur dicuntur ad cōmērentia.

¶ Ampli⁹ si cōnēnēnter assignet ad id ad qd
dīr oib⁹ aliis circūscriptis quēcūqz accīna sunt
relicto illo solo ad qd assignatū ē ip̄ ad ip̄sū dice
tur. ut si seru⁹ ad dñm dicat circūscriptis oib⁹
sūt accīna dño. ut eē bipedē uel scie luscipitabile
uel boiem relicto vō hoc solo q dñs ē ip̄ seru⁹
ad ip̄sū dicet. Seru⁹. n. ip̄ domini fu⁹ ē. Si aut
fu⁹ nō puenienter dicat ad id ad qd dīr circūscri
ptis oib⁹ aliis relicto solo illo ad qd assignatū ē
nō dicet ad ip̄sū. assignetur aut seru⁹ boīs 7 ala
avis. 7 circūscribat ab hoīe eē dñm nō iā seru⁹
ad boiem dicat. Lum. n. domini nō sit seruus
nō est. similiter at 7 de ani si adimat eā alata esse:
amplius iā nō erit ala ad aliquid. Cū. n. nō sit a
latum. nec ala erit alac⁹. quare o3 assignari id ad
qd puenienter dicat. 7 si sit nomē posuī facilerit
assignatio. si at nō sit fortasse erit necessarium nō
mē fingere. si aut sic reddantur manifestus ē qm̄
omnia relativa conuerfim dicuntur.

¶ Sed q dubitū pōt esse quando sit assignatio pueniēti.
q qñ nō. idēo pbs dat vñū documētū notabile ad cogno
scēdū vtz assignatio fuerit cōnēnēns vel nō. a est itē dō
cōmētū. si alioquin relativo assignetur cōrelatiuū circūscribā
ad illo oīa que sibi accidit relicto solū aliis per que assignā
tur relativa. quib⁹ circūscriptis vidēdū est an illa referant
adinnēcem. v3. illa que assignantur relativa aut non. a si re
ferantur adinnēcem tunc sūt assignatio cōnēnēns. v.g. si vō
lunus videre an seru⁹ a hō referant adinnē: circūscribā
oīa que hōi accidit relinqūdo solam naturā boīs. hōi sit
accidit q sit alib⁹ a q sit grāmatic⁹. a q sit domi⁹. fed si cir
cūscribatur ab ip̄o ip̄sam esse dominum iam. f. homo nō
dicatur ad seruū. q: homo nō dicatur ad seruū. nisi quia
ipse est dominus. ista igitur assignatio non fuit cōnēnēns
qua homo a seruus assignabantur relativa. Sed si velis vi
dere an dominus a seruus sint vere relativa circūscriba
mus a dño oīa que sibi accidit vt ip̄sū boiem vel sapientē
a sic de aliis. hoc solum relicto q ipse sit domi⁹ ad hoc
dñs seru⁹ dñs. lo assignatio fuit pueniēs vbi assignat q dō
minus a seru⁹ sunt vere relativa. ¶ Extra istam ppetiatē
arguit. p̄ f. filius sum relativa. nō dicit ad pueritiam. qz
nō dīr p̄ f. filij p̄. qz aliquis poster dīr p̄ f. nō habet filij
sed filiū. Sūt aliqz dī filij 13 nō hēat p̄rem fed mēm. Vi
cendū q p̄i et filij vere sunt relativa intelligēdo q p̄rem vtz
qz seru⁹. iā p̄rem q matrē. a intelligēdo per filiū. filij vñ
qz seru⁹. f. filiū vel filiam.

¶ Videtur ad aliqd filēē nām. 7 in aliis quidē
plurib⁹ manifestum est. simul enim est dupluz 7
dimidiū ut cū sit dimidiū. duplum ē. 7 cam sit
seru⁹ domini⁹ est. filij aut bis sunt 7 alia. simul at
h sese auferre inuicem. si. n. non sit duplum. non

Liber

est dimidium. ⁊ si non est dimidium. non est du-
plum. similiter autem ⁊ in aliis q̄cunq; talia sūt.

¶ Clara ppda relatio qd e esse fil nā. vñ relatio sunt
fil nā. & bec est 2do. 33. b. lib. qd pbatr pbatone excepali
sic pater & fil sunt relatio. & sūt siml nā. fil dupli & di
midū sūt fil nā. sunt relatio. ergo relatio sūt fil nā. qd at
p & filius sūt fil nā pbat. nā si p est. filius est. & si filius est
p est. Similiter dupli & dimidiū sūt fil natura. nā si du
pli ē & dimidiū est. & ē si dimidiū sūt dupli est. fil si p
fi ē & fil nā est. & ē. & si dupli nō ē. & dimidiū nō ē. & eod
uero. ergo p & fil. dupli & dimidiū sūt fil nā. C. Scien
dū qd fil sūt siml natura qd posita se ponūt. & pempta se
pimūt. sic qd neutri eorū ē cā alteri. qd si vñ illoz ē cā. alie
ritus tūc nō sūt fil natura. qñs posita se ponūt & pcepta
se perimūt. & sic sūt subm & cā ppda passio que nō sūt fil
natura. qñs posita se ponūt. & pempta se pimūt. & hoc
qñ subm est pñs sua pppda pallio cum sic cā filius.

Consequenter in omnibus rebus verum videntur esse si natura scibile non scia prius esse videtur. namque in pluribus rebus subalternis scientias accipimus. in paucis vero vel nullis hoc quis reperiet simul cum scibili scientiam esse.

Scita prietas non patitur oibus relatinis. nā scia refertur
 ad sensible. ⁊ ut scia ⁊ sensible non sunt finalis natura. q̃ scibi-
 le ē p̃n^o q̃ scia. h̃r est de sensu ⁊ sensibili. sentus n. refertur
 ad sensibile. ⁊ ut sentus ⁊ sensibile non sunt fil^o natura. q̃ sen-
 sibile ē p̃n^o nālier q̃ sensus. p̃mū pbat sic. f. q̃ scibile ē
 p̃n^o q̃ scia. ⁊ bec est actio. 3. 1. 1. ubi. pbat ostendit. p̃mū
 sic. Quid quod p̃eritit scientie vel acceptiōni scientie ē
 p̃n^o q̃ scia. sed scibile p̃eritit fil^o vel acceptiōni scie. q̃
 scibile est p̃n^o q̃ scientia. maior: p̃s ⁊ minor: declarat sic q̃
 nā p̃l^o accipimus scientias rebus p̃erititenn^o. sed i pau-
 cis est scia finalis q̃ scibili vel primo res existit. deinde de
 illis rebus acquirimus scientiam. ergo res de quibus scien-
 tia sunt: p̃erititunt scientie ⁊ acceptiōni scientie. ⁊ sic res d̃
 quibus fil^o scientie fil^o prietas natura q̃ finalis ē. sic sci-
 hile naturaliter est p̃n^o q̃ scientia.

C Amplius scibile sublatū sū autē scia3. scia
 vō nō autē scibile. Itā si scibile n̄ sit: nō ē scia
 scia. vō si nō sit. tñ nihil. phibet ēē scibili. ut cir
 culi q̄dratura si ē scibilis. scia qd ē ei⁹: ē3 nōdū
 est scia: illud vō scibile ē. ampli⁹ aialī qd sub
 lato nō est scia. scibili vō pā esse contingit.

Probatur eadē p^ofic. Iud est p^oa quo nō cōnētur subiectū sūa. sed sequit^r. sic scia est. scibile est. q^o nō cōnētur sūo. ergo scibile est p^oa q^ofic. v^oaz3 p^o minor3 pbaf sic. & p^oa pbaf sūa bec. scientia est. ergo scibile est. ergo sic ex p^o sūo p^osequit^r sequitur oppositū antecēdēt3. ergo p^oa bo na. nā legut^r. nullū scibile est. ergo nulla scia est. q^o si nullū scibile ē. nullū aīa est. & si nullū animal est. nulla scia est. cū aīa sit sūbūm sic. ergo a p^omo ad vltimū legut^r. nullū scibile est. ergo nulla scientia est. Et alia pars minor3 pbaf. s^o q^o nō sequitur. scibile est. ergo scia est. hoc probatur per ex perimentū & per rationem. per experimentū sic. quadra tura circuli potest esse & si nulla eius scientia sit. sic ergo sa bile potest esse & si nulla ē scientia sit. Per rōnem probat^r idē sic. oppositū consequēt^r sūū stat cum antecēdē te. ergo consequētia non valet. Itā enī stat scibile est. ergo. & nullū aīa est. modo sequitur. nullū animal est. ergo nulla scientia est. & quicquid stat cū antecēdē stat cum p^ote. ergo est stat scibile est. & nulla scientia est.

Similiter autē habet et ea q̄ de sensu dicūt. sē-
sibile. n. prius q̄ sensus ēē v̄r. nā sensibile pem-
tū fit p̄m̄ sensū. sensus v̄o ē sēibile nō fit p̄m̄.
Sensus. n. circa corp⁹ ⁊ in corp⁹ sunt. sensibile
.n. pempto: pemptū ē corp⁹. sensibile. n. est cor

p^r:cū vo corp^r nō sit. pimit^r z sensus. quāz sū p^r
mit sensibile sensū. sensus vō sensibile nō simul
pimit. Alii quidē perempto sensus qdē pem
pūs ē. sensibile vō erit. ut corp^r calidū. dulce. a
maz. z oīa alia quēcūqz sunt talia.

Calidū & sensibile est prius q̄ scia. pbat pbs q̄ sensibile est prius nati q̄ sensus. & p prius sensat q̄ sensibile nō sunt final natura. & becē q̄ 35. b. li. que pbat opult. primo sic. ius est prius natura a quo non conuertit subsistētia p̄ia. & seg tur. sensus est. ergo sensibile est & nō eōuerso. ergo sensibile est prius natura q̄ sensus. & per cōsequēs sensus & seibile nō sunt final natura p̄ maior. & viraq̄ pars minoris pbatut. q̄ sequitur. sensus est. ergo aial est. & sequitur vira animal est. ergo sensibile est. ergo a primo ad vltimū sequitur. sensus est. ergo sensibile est. Alia pars minoris p batur. s. q̄ nō seq̄. sen ē ḡ sc̄sus ē. q̄ aliquid antecedit ad oppositū antecedit. ergo cōsequētia nō valet. probatio assumpti. nam illa. nullū animal est. antecedit ad istam nullus sensus est. que est oppositum consequentis. q̄ sequit nullū animal est. ergo nullus sensus est & ista. nullū animal est. nō antecedit ad oppositū anteceditis. nō. s. sequit nullū animal est. ergo nullū sensibile est. q̄ oppositū p̄ntis stat cū antecedit. nā si nullū aial esset. adhuc possunt ēē qualitates sensibiles vt dulce. amarum. calidū. frigidū. & sic de aliis consirabatur sensibilibus.

C Amplius sensus qđ sit cū sensato sit .síl.n. aial sit ⁊ sensus. sensibile vō ante ē qđ sit aial uel sensus. Ignis. n. ⁊ aq ⁊ alia hmoī ex qb⁹ ipsū aīat cōstat ante sūt qđ ipsū aīal sit oīo. quare prius qđ sensus ut sensibile. Hđ et qđ qñē utru nūc la sūba ad aliqd dicat quādam modū ut. an hoc cōtingat secundū quāsdā secūdas substantias. nā in primis sūstānis uerē ē. i. qđ nō dicūt ad aliqd nā neq3 rote neq3 pres ad aliqd dicūt. nā3 aliquis bō nō dicūt alicuius aliquis bō. nec aliquis bos. alicui⁹ aliq3 bos. similiter ar ⁊ partes. quēdam enim manus nō dicūt alicui⁹ quēdam manus. sed alicui⁹ manus. ⁊ quoddā caput nō dī alicuius quoddam caput sed alicuius caput. sīlīr autem ⁊ in secundis substantiis atq3 hoc quidē in pluribus. ut homo nō dicūt alicui⁹ homo. nec bos alicuius bos. nec lignum alicuius lignū sīm alicuius possessio. dī. In hmoī ut ergo manifestū est qm nō sunt ad aliqd.

Concedo pbat eade pde hic. Sensus & sensibilis nō sūt
sūt natura. nā sensibilis ē p^a natura q̄ sensus. ergo sensus &
sensibilis nō sūt sūt natura. p^a p^a de se. aris pbat. Q^uia
cūq; aliqua natural: sūt sūt natura. tūc q̄d natural: pre
cedit vniū pcedit natural: reliquū. sed sensus & sensibili p
ta aīal sunt sūt natura. sed sensibilis est p^a natura. q̄ aīal
ergo sensibilis est p^a natura q̄ sensus. Q^uid autē sensibilis sit
p^a natura q̄ aīal pbat. Itā composita simplicita et q̄d compo
sitū mīrto sunt p^a natura q̄ mīrto. sed corpa simplicita. i. etia sūt
sensibilia. & sensati & dīis sensu vī aīal & mīrto. cū tūc sūt
plet: sit p^a natura mīrto. seq̄ q̄ sensibilis est p^a natura
ralit̄ q̄ sensat. **C**irca itā ppetat̄ dubitat qz vī q̄ relin
nō sūt sūt natura. nā p^a natura q̄ postērior natura sūt re
tina & nō sūt sūt natura. ergo & q̄ nō sūt natura. pbat
qz p^a natura est p^a q̄ postērior natura. & illa q̄d: vniū ē
alio p^a natura nō sūt sūt natura. Itē cū & cōsū sūt relin
& nō sūt sūt natura. quare & c. Et q̄ sūt relin. p. qz cā
dī respectū alioī cū ē q^o. & cā est p^a natura cōsū. relin
nō oīa relin sūt sūt natura. Item p^a & sūt sūt natura. ergo
tina & nō sūt sūt natura cū p^a sit naturalit̄ p^aior: sūt. &

¶redicamentorum

quo p^r se habet. **I**tem dicitur q^d ista p^rdicta res sunt
n^o est intelligenda q^d ad actualem essentiam q^d intelligat
sic. q^d quicq^d vult relator: actu existit q^d alter illoz sunt
existit. **I**tem. n^o q^d sunt p^r de p^r et p^r posterius tpe pu
na. n^o p^r posterius tpe sunt relata et n^o sⁱ n^o q^d ad ex
istere. q^d n^o p^r tpe est t^r posterius tpe n^o est. **E**t dicit
q^d illa p^rdicta est sic intelligenda q^d relata sunt sⁱ n^o q^d t^r
ad dependentia sic. f. q^d q^d vult relator: dependet ad aliud
relatum et ita p^r tpe et posterius tpe sⁱ n^o n^o n^o q^d hoc
est p^r tpe illo: hoc est posterius tpe illo. Sicut q^d p^r n^o et po
sterius natura sunt relata. **I**tem q^d q^d de vno illoz d^r
est p^r n^o de reliquo illoz d^r est posterius natura. sed
istud n^o valet: q^d dicit p^r q^d sⁱ a et sⁱ b n^o sunt sⁱ natu
ra: q^d sⁱ bile p^r existit sⁱ a. ita q^d est sⁱ bile quando de eo sⁱ
entia n^o est. **E**t sⁱ p^r pot^r est q^d sⁱ bile sit quāvis null^r. **E**t
dicit p^r q^d sⁱ bile et sⁱ b^r et sⁱ b^r n^o sⁱ n^o natura. **E**t d^r v^r
q^d p^r p^r sⁱ n^o natura intelligat similit^r q^d ad existere
et hoc vult Aug. in suis p^rdicamentis q^d dicit q^d illa sⁱ n^o simi
latura q^d sunt sⁱ q^d ad o^r et q^d ad occasu. et d^r q^d sⁱ n^o simi
litudinē esse et de essentia esse. et neut^r illoz est cā alterut^r
illa sⁱ simi natura intelligēdo p^r similit^r q^d ad e^r et existe
re. **I**tem dicit ergo q^d si illa relata sⁱ p^r m^r assignata
sunt simi natura. nec obstat infatig^r q^d p^r adducit i^r ista
p^rdictatē. q^d in illis non est p^r m^r assignatio. **I**tem. n^o cō
uenienter assignatur ad sⁱ bile tāq^d ad sⁱ correlatiu^r. sed
magis ad sⁱ t^r. **I**tem. n^o sⁱ t^r sⁱ n^o simi natura: q^d q^d q^d
sⁱ a et sⁱ b est. et q^d q^d sⁱ a et sⁱ b est sⁱ a et sⁱ b n^o p^r
nient assignat^r ad sⁱ bile. sed ad sⁱ t^r. i. b^r sⁱ t^r. **I**tem.
sⁱ sⁱ t^r et sⁱ t^r sⁱ n^o natura. q^d q^d sⁱ t^r est: sⁱ t^r est
et cōuerso. sⁱ t^r sⁱ a referat ad sⁱ bile. et sⁱ t^r ad sⁱ b^r
le cū sⁱ t^r sⁱ bile n^o referat ad sⁱ a: nec sⁱ bile ad sⁱ n^o sⁱ
tūc sⁱ est cōcedēdu q^d sⁱ a et sⁱ bile sⁱ n^o relata. imo t^r alie
rū illoz et rel^r. **I**tem. sⁱ sⁱ t^r sⁱ n^o sⁱ bile n^o sⁱ t^r p^r
relata. sed sⁱ sⁱ sⁱ sⁱ relatiu^r est relatiu^r. **I**tem cōuenient^r pot^r fuisse
n^o q^d oia relata d^r ad p^r t^r et nec est infatig^r in sⁱ a
et sⁱ bile cū n^o sⁱ n^o relata. sed alie: t^r est relatiu^r. p^r istan
tis adducit est intelligēdo q^d termin^r cōcretes p^r accipi
on p^r. vel p^r eo q^d significat. vel p^r eo q^d e^r m^r. **E**t sub
alio verbis termin^r p^r d^r in dictis infatig^r pot^r accipi. vel
f^r q^d supponit simpl^r. vel f^r q^d supponit p^ronal^r. q^d ac
cipit p^r eo q^d significat. tunc supponit simpl^r. sed q^d accipi
t^r p^r eo q^d denotat tunc supponit p^ronal^r. **E**t per ista ad
p^r n^o argu. in sⁱ p^r p^r n^o d^r. q^d p^r n^o natura et poste
rius natura sunt relata. **D**ico q^d isti termi p^r n^o natura et
posterius natura p^r accipi dupl^r. f. habent supponē simpl^r
cū et sic p^r n^o natura et posterius natura sⁱ relata: q^d res signi
ficat p^r istos terios p^r n^o natura et posterius relata. **I**tem. n^o sⁱ n^o natura. **A**lio mō p^r accipi isti termi p^r n^o natura et posterius
natura. vt b^r supponē p^ronal^r: et sic vtraq^d illa: et falsa
p^r n^o natura et posterius natura sⁱ relata: q^d sic suppo
nūt p^r reb^r de q^d actuā p^rdicant. vt p^r b^r oie. p^r aial^r p^r deo
vel p^r creatura. **I**tem. n^o et vā aial^r p^r n^o natura et posterius
natura sⁱ relata. **E**t bec et vā deus et p^r n^o natura et aial^r
et aial^r creatura. et creatura et posterius vel q^d posterius et
deus. oēs iste p^rones sūt vt f^r q^d p^r n^o natura et posterius
natura b^r supponē p^ronal^r. et in isto sensu. bec et falsa. p^r
natura et posterius relata: q^d aial^r et dō n^o sⁱ sⁱ sⁱ sⁱ natu
ra nec de et creatura sunt simi natura. cū ergo d^r q^d p^r n^o
natura et posterius natura sⁱ relata. dico q^d b^r et vā. p^r n^o natu
ra et posterius natura sunt relata: q^d isti termi b^r sup
positionē simpl^r. et in eodē sensu et bec falsa. p^r n^o natura
et posterius natura n^o sⁱ relata. **E**t q^d vt v^r q^d p^r n^o
natura et p^r posterius natura. dico q^d si isti termi accipi
t^r f^r q^d isti termi b^r supponē simpl^r. sic bec est falsa.
p^r n^o natura et p^r posterius natura: q^d res significata per
istū terminū p^r n^o natura n^o est p^r oie: res significata p^r b^r
terminū posterius natura. sed sūt eq^d. **S**itū p^r n^o natura et po
sterius natura deant supponē p^ronal^r: sic b^r vera. p^r n^o natura
et p^r posterius natura. et sic accipiendo illos terminos
et bec falsa. p^r n^o natura et posterius natura sūt simi natura et
sⁱ relata: q^d neut^r verū ē. **E**t si mouet dubiū de p^r n^o
tpe et posteriori tpe q^d illa n^o sūt simi natura cū n^o simi

existat. et tñ sunt relatiua. **D**icēdū q̄ de relatiuis rē pma-
riētē significatib⁹ ē vñ vey. f. q̄ bñ relatiua sunt finitū natura
Sed de relatiuis importāb⁹ rē succēssā causā finitū sūt pu-
tpe a potest⁹ tpe nō ē vey. q̄ sūt finitū natura. ita q̄ nēciō
sit existat. tñ bñ finitū sūt q̄ ad depēdētā. q̄ qñcūq̄
de vno dī q̄ ē pu tpe. et dī reliq̄ dī q̄ ē potest⁹ tpe. **A**d
aliā istānā de cā cāto. dicēdū q̄ q̄ accipiēdo cām a cātōz
fīn q̄ bñt supponē fīn plicē sic cā. cā cātū sī relatiua a
fīn finitū nā. q̄ res significat p illos terios fūn finitū nā. Et
istō mō b ē falsā. cā est p̄io: nālī cāto. q̄ res significatā per
hoc nomē cā. nō ē p̄io: nālī q̄ res significatā p hoc nomē
cātū. Sed sī accipiat cā cātū vñ hīc supponē p̄onālē. sic
hec ē falsā. cā cātū sunt relatiua. q̄ res q̄ cā. cā illas res ē
cātū nō sūt relatiua nec sūt finitū nā. **E**odē mō dōm a ad aliā
istānā de p̄te a filio. q̄ accipiat ista noīa. f. p̄t a fili⁹ vt ha-
bēt supponē fīn plicē. ita q̄ supponat p̄ hīc q̄ principalī fī
significat. sic est vñ. p̄t a fili⁹ sunt relatiua a sunt finitū nā. a
sic ē hec falsā. p̄t genuit filiū. Sed sī ista noīa p̄t a fili⁹ acci-
plantur. vt bñt supponē p̄onālē. sic est hec falsā p̄t a filiū
sunt per se relatiua. q̄ posito q̄o f̄r. sūt p̄t dicēdo. ē hec fal-
sa. p̄t a fili⁹ sunt per se relatiua. fīn q̄ hec noīa bñt impo-
p̄onālē. **C**onstat vñ de vno dicto p̄bi in fīa. q̄ destructo
scibili destruit⁹ a scīa. Istud nō vñ ē vey. q̄ nulla rosa ex-
istente adhuc pōt bō hīc scīaz de rola. Jēc nulla eclipsi exi-
stente pōt ēt scīa de eclipsi. Jēc p̄bi in a. p̄bī. tradit scīaz
de vacuo. tunc arguit sic. Scīa de vacuo ē. a tñ nullum va-
cuū ē. ergo scīa pōt esse de nō existente. a si cō nō op̄s q̄ de
structo scibili p̄pter hoc destruat⁹ scīa. **D**icēdū q̄ cū
ad itētiōnē p̄bi hīc q̄ ipse itēdit solū declarare q̄ scīa i cōi
refert ad scibile in cōi. q̄ destructo scibili in comuni de
struct⁹ scīa in cōi. nam destructo scibili in comuni nullum
scibile manet a sic scibile in cōi ē finitū cā scīa in cōi nec itē-
dit p̄bi dicere hīc q̄ destructo hoc scibili propter hoc o-
z q̄ scīa illius destruat⁹. **S**ciendū ē et pro instantiis ad
dictū q̄ per scibile duo posuim⁹ intelligere. videlicet pro
pōnē vel subiecti p̄positis q̄e pōt sciri. Si per scibile in-
telligamus propositionem q̄e potest sciri. sic ē vñ et fals⁹
verum q̄ destructo quocūq̄ scibili destruat⁹ scīa q̄
nata ē de ipso haberi. hoc ē destructo scibili. f. si non sit ita in
re sicut illa p̄positio scibilis significat. tunc de illo scibili nō
ē scīentia vera. si vero per scibile intelligamus subiectū p-
positionis scibilis. aut ergo illa p̄positio scibilis ē affirmati-
ua vel negatiua. Si negatiua. tunc non oportet q̄ destruc-
to scibili. f. tali subiecto p̄positionis scibilis q̄ destruat⁹
scīa illius. a sic argumentum de vacuo non procedit. Illaz
p̄bi tradit scīam de vacuo tamq̄ de subo p̄positionis
in p̄positione negatiua. probat enim⁹ quod nullū vacuum
ē. a sic non oportet q̄ destructo vacuo q̄ propter hoc
destruat⁹ scīa de vacuo. Si vero p̄positio scibilis sit affir-
mativa. aut ergo subiectum supponit respectu dictōis am-
pliativē vel dictiōnis transcendētis. aut nō. Si primo mō
sic bene potest esse scīentia de non existente. q̄ nulla eclipsi
existente adhuc pōt sciri q̄ eclipsis pōt ēt. Si vero hīc
in p̄positione affirmatiua supponit a non rōne aliam⁹ vbi
ampliatum. nec respectu aliam⁹ transcēditis. tunc de tali scibi-
li nō existēre nō pōt esse scīa tamq̄ de subo. q̄ talis p̄positio
affirmatiua ē falsā. a consequēs nō scitur. a sic de cas⁹ t̄bo
nō ē scīentia itaq̄ de subiecto scibili in tali p̄positione affir-
mativa. **E**t si dicatur q̄ de subiecto debet precognoscī
quid ē. a sic. per p̄blos. primo posse. ergo de omni sub-
iecto q̄ precognoscī ipsam ēt. Dicendū q̄ p̄bi sic itel-
ligat q̄ de omni subiecto p̄positionis affirmatiue scite in q̄
subiū supponit a nō respectu aliam⁹ ampliativē. nec respec-
tu aliam⁹ transcendētis dī precognoscī quid ē. a sic. Sed b
subo aliam⁹ p̄positiōnē nō debet dicere suam itelligi.

En aliquibus uero secundis substantiis habet aliquis dubitationem. ut caput alicui⁹ caput dicitur. ⁊ manus alicui⁹ manus dicitur. ⁊ fingula b⁹ i qua re bece⁹ fortasse ad aliquid uident⁹. si ergo sufficeret eorum que sunt ad aliquid diff⁹ assignata

Liber.

est aut nimis difficile. aut impossibile ē soluer: qm̃
nulla suba eoz que sunt ad aliquid dī. Si at nō
sufficiēter. sed sūt ad aliquid quib⁹ hoc ipsū eē
ē ad aliquid quodamq̃ se habere. P̃ortasse ali-
quid cōtra ista dicetur. P̃rior at diffinīo seq̃
quidem omnia relatu. nō tñ hoc eis eē q̃ sūt
ad aliquid: eo q̃ ea ipsa que sunt aliorum dicūt.

¶ **C**oncedit scda pñcula b' caplin q pñs mouet ⁊ soluit quā d dubitatione. ex cui' solōne pñs vna vā descriptio relatiuo rū. ⁊ pñnet duas pñes. In pñma mouet. ⁊ soluit vñ d' dubitatione ex cui' solōne infert vñ descriptio relatiuorum in scda vbi. Et b' igit manifestū ē. cōcedi diuini cōrelatiū qd fēdēt ex pñmissis. in pñs ergo pñcula mouet vñā dubitacōne q' ē ista. vtz aliq' suba fit ad aliqd cū. n. duplex fit suba. i. pñia ⁊ scda ⁊ vtraq' ē vna vt totū. vel ē vt ps de pñma suba q' est vt totū. ⁊ de pñia q' ē vt ps. certū ē q' neutra ē ad aliqd. nō. n. d' aliq' bō aliu' bōis bō. nec aliq' manas aliu' bōis aliqua manas. ⁊ sic de alijs. Et ita nec pñma fē ista q' est totū. nec pñia q' ē vt ps d' aliqd. nō bō nō d' cū aliu' bō. nec bōis aliu' bōis. Sed de scda suba q' ē vt ps vt ē dubitū. an illa fit ad aliqd. caput. n. ff dicit aliu' caput. vt caput caput caput. ⁊ man' manat manas. Iō si diffō relatiō pñs data sit vera diffō relatiuō. aut pñle aut im' diffūcie est. pñbere qñ aliq' suba fit ad aliqd. Sed si diffō relatiuō pñ' data nō sit sufficiēs. Sed vā diffō relatiuō ē illa quoz est ad aliqd se hñe. Cūdr relatiua sūt q' rū ē ē ad aliqd quōdā mō se hñe. Et tūc diffō dñt a diffō. nē pñoz. q' b' diffō nō cōpetit nisi relatiuis fñm ēē. relina. n. fñm ēē fñ illud q' sūt. fñnt ad aliō. Sed pñ diffō relatiuō rū cōpetit tā relatiis fñ ēē q' relatiuis fñm dñt. ⁊ cōnerio. Et b' pñ solūno dubitacōis idocet. q' iñit vtz aliq' suba fit ad aliqd. pñ. n. q' nōta suba ē ad aliqd fñm ēē. q' null' sube ē ad aliqd se hñe. Scda ergo suba fñm illud q' cōnerio ē ad aliqd. sed aliq' suba vt scda scda que ē ps dñt ad aliqd fñm illud q' est. Et ita pñcedū est q' nōta substāia est ad aliqd fñm illud quod est. tamen aliqua suba vt substantia scda a one est pars est ad aliqd fñm dñt.

Ex his ergo manifestū ē qd figs aliqd eoz qd
sūt ad aliquid diffinire sciēt. ⁊ illud ad qd dicitur
diffinire sciēt⁹ ē. qm eoz ē que sunt ad aliqd. eē
n. relatiu ē ad aliqd quodāmo se bñe. palā itaqz
ex hoc ē. Si. n. nouit aliqs hoc qd ē ad aliqd
ē. **E**t āt ē⁹ qd ad aliquid ē ad aliqd quodāmo
se habere. Et illud nouit oīo ad qd hoc quodā
mo se b3. si. n. nō nouit aliqs oīo ad qd hoc quo
dāmo se b3. neq3 si ad aliquid quodāmo se b3
nouit. sed in singls palā hoc est. vt si quis nouit
diffinire quid ē duplum. ⁊ cuius duplū ē diffini
te mor nouit. si vō nīl diffinire nouit ipsū cui⁹
duplū ē. neq3 si ē duplū diffinire nouit oīo. sī
autē ⁊ hoc ad aliquid si nouit. qz mel⁹ ē diffinire.
etenim quod melius ē diffinire necessariū est nos
se. Quapropter palā est necessariū qd si quis nō
uerit ea q sunt relatiuoz diffinire ⁊ id ad qd sunt
diffinire nōcet. caput uero ⁊ manū ē eoz singl
la que substantie sunt hoc ipm qd sunt pōt sciri
diffinire. at quod vō dicant nō ē necessariū sci
re. cui⁹. n. hoc caput. vel cui⁹ bec man⁹ sūt nō est
diffinire dici. Quare nō erunt bec ad aliquid. si
vō nō sunt bec relatiuoz. Verū erū dicere quia

nolla substantia relativorum est.

Cum est scia pñcia in q pñs occludit vñs correlatiu qđ
sequit et pñctus. Et illo manifestat solutionem dubitaciōis
inducte de substantia. Correlatiu est illud q quicunq;
cognoscat distinctiue vñm relatiuū distincte cognoscat et
clariss. q bee est conclusio. 36. huius libri. q intelligitur re
latiō sic: q pfecte cognoscat vñs relatiuū perfecte cog
noscat et reliquū. bee pñcio qbat p rōne. q etiā per ex
pliū. Per rōne pbat sic. Quicūq; cognoscat distincte ali
quid cuius est est aliud se habere perfecte cognoscat et
illud ad quod se bz vt p pñm pñmo postetionū. vñē
qđ sic sicut vñūquodq; se bz ad qđ ita se habet ad cognosci.
Et ideo si esse sūū fuerit ad aliquid. sequitur q sūū cogn
scit et erit in habitu dñe ad aliud: pater et oppositio. qñ si
cognoscat illud ad quod se habet non cognoscat illud quod
se habet ad illud. **C** ite pater q quicunq; cognoscat aliqd
cuius esse est ad aliqd se habere perfecte. cognoscat illud
ad quod se habet. sed relatiū est cuius esse est ad aliud se
habere. s. ad suū correlatiuū. ergo quicunq; cognoscat
vñm relatiuū perfecte cognoscat et reliquū. ita e
dem conclusio probatur probatione exemplari sic. Quicū
q; perfecte cognoscat q aliqd est duplax perfecte cognos
cat cuius est duplax. sine illud ad quod est duplax. Sili
quicūq; cognoscat q aliqd est melius perfecte cognoscat
illud quo est melius. Si enim non cognosceret quo est me
lius. non cognosceret illud quod est melius aliquo modo.
Et sic p qđ perfecte cognoscat vñs relatiuū pfecte cog
noscat et reliquū. Et hac rōne ē manifestā solutio dubitaci
ōis inducte de substantia qñ er: ita conclusio iam ostē
sa manifestū est q caput et manus q bñmūdi partes f
stantie que sunt partes de quibus erat dubitax non sunt ad
aliqd fin illud quod sunt. q aliquis potest distincte cog
noscere caput q manū fin illud quod sunt. qñis nō co
gnoscat distincte illa ad que occurrunt. nā possum cognosce
re caput q manū. qñis non cognoscat cuius sit caput q ma
nu. et ideo caput et manus non sunt relatiua.

Effortasse autē difficile ē d̄ huiusmodi reb⁹ cō
fidenter declarare. nisi sepi⁹ pertractata sint. du
bitare autem de singulis non erit inutile.

Cum relatio debilem hñt entitatē & nō statim se offert intellectui. id pōs in rebus finē tractatu de relatiōis dicit qd aliqd tradere de bñ rebus cōfiderat est valde difficile nisi sepe & cum magna diligentia fuerit pertractatum. Et ideo dubitare de singulis per rōnes probabiles ad vttriusq; partem non erit inutile. Nam dubitare per rōnes probabiles ad vttriusq; partem multum valet ad inquirendam vritatē.

Intelligendum est qd quidam recipiant in intellectu sic qd perueniat & terminant seu quietant intellectu recipientē ad illa cū pōtione cuiuslibet alterius cogniti. & sic lapis mōtū & intellectu & peractū ipm. ita qd nullius rei cognitiōis pter cognitiōē suā pōtū ponit in intellectu & talia tū sunt abisoluta: Alia vō sunt qd sic perueniunt intellectu qd vno apprehēdo neceffe est qd ipso aliud apprehēdi. & talia tū sunt relatiua: in qd quōq; faciūt ad cognitiōē alicui⁹ eo ipso referuntur ad illa qd actiua nō referuntur ad subam. qz per discursum relatiōis vniuersis ad cognitiōē subtrahunt per cognitiōē actiua

Ed et relatiua ex nā re cognio nū relatiuoz abloz
ōi dīstīctū cognoscit. et reliquū. Et itō pzo qd scibile et scia
nō sūt relatiua. sed tm vñū eoz. sc. scia est relatiuū. et scibile
nō refert ad scia. qz aliquo potest cognoscere se scire nō
cognoscēdo scia. qd ē de illo scibili. et p qns scibile nō refert
ad sciam. ¶ Et intelligēdū qd ex dicto pbi videlicet qd diffini
te cognoscit vñū relatiuoz diffinitē cognoscit et reliquū. ac
cipient aliqui qd vñū relatiuū debet diffiniri p reliquū
Et sine dubio istud nō est de intentione pbi hīc. s. folū itē
ligat qd q cognoscit diffinitionē vñū relatiuoz cognoscit qd
diffinitionē alteri. nec ex hoc seqt qd vñū relatiuū nō diffinit
p reliquū. Aliud enim est aliqua esse simul natura. et ali
qua esse nota per alia. vt visum est superius. sed vñū re
latiuorum non est solum per illud vt superius dicebatur

Predicamentorum

Et si dicat. alijs pot cognoscere pfem non cognoscendo n-
kam suam. igit relatiua non sunt similitud. Dicendum qd aliqui
pot cognoscere illu qd pf non cognoscendo illu qd est filius filia-
ris. nec uile qd est pf. nec ille qd est filius suum relatiua. Multu-
tu pot cognoscere pfem inqstia illi pf nisi cognoscat filiu suu
m. ¶ Potius qd bee est vera. pf a filius sunt relatiua fm
q uiterum hnt suppositione simpliciter. a fm eand bee i-
vera. q cognoscat pfem cognoscat filiu. et econtrario. ¶ In-
telligend est et qd non est ver in oibus relatiuis. qd qui co-
gnoscat unu relatiu cognoscat a reliquu. sic qd unu re-
latiu cognoscat. cognoscat a reliquu. pot. n. alijs scire
qd eclipsis e defectus et ignorare cuius e defectus. ¶ Pro-
prio sciend est qd qd relatiua necessario pdicant de illis
omn illa de quibus pdicant existunt. a qdam relatiua pre-
dicant contingenti. qd non possunt verificari de illis duz
existunt cuiusmodi sunt pater a filius. dñs a seruus. de re-
latiuis qd necessario predicantur non intelligitur dictum pbe-
sq. qui diffinitie cognoscat unum relatiu non cognoscat a reli-
quum. cuiusmodi relatiu est. eclipsis diuin est semper
est defectus. Sed de alijs relatiuis qd pdicantur contingenti
de quibus pdicantur verificatur dictus pbi. l. qui diffinitie co-
gnoscat unum relatiu non a. c.

Qualitatē vō dico f3 quā qles dicimur.
Quartū est quartū caplm scō tractatus i quo
determinat de q̄litate 4 ei sp̄bus vel modis.
Et p̄tinet tres p̄tes principales. In p̄ma pte determinat de
q̄litate 4 ei sp̄bus. In scōa ibi. Qualia vero determinat
de denotatiōe qualitatū. In tertia pte p̄cipali ibi. Inest
aut p̄teritas. determinat de p̄prietatibus qualitatū. In
p̄ma p̄tinet quos p̄tulas. In p̄ma p̄tinet de scriptio quā
litas. In scōa ibi. est aut. determinat de p̄tima specie qua
litas 4 de his q̄ sunt i p̄ma specie qualitatū. In tertia ibi.
Aliud vero genus qualitatū. determinat de scōa sp̄e qua
litas. 4 de his q̄ sunt in scōa sp̄e qualitatū. In quarta p̄t
cula ibi. Tertia vō sp̄s. determinat de his q̄ sunt in quarta
specie qualitatū. In ḡnta p̄ticipia ibi. Quartam vero ge
nus. determinat de his q̄ sunt in quarta sp̄e qualitatū. In
p̄tima ergo p̄ticipia p̄tinet de descriptione in qualitatū dicēns.
Qualitatē autē dico f̄m quā quales esse dñr. hoc ē qualitas
est f̄m quā res est qualis. ¶ Intelligēdū q̄ non omne
q̄d predicatur de aliquo in quale est eius qualitas. q̄ dñs
substantiatis p̄dicat de aliquo. v3. de substantia in quale. r̄
est non est eius qualitas. sed omne illud q̄ q̄d p̄uenit r̄
des ad q̄dōm factam p̄ quale de aliquo 4 non p̄dicat de
illo p̄ se in p̄imo mō dicens p̄ se: cō tale ēm genere quali
tatis. Sed q̄ dñs substantiatis p̄dicat p̄ se i p̄mo mō dīc
di p̄ se. Ideo non est in genere qualitatū q̄nis p̄dicat i qua
le. Sciendū est q̄ cum qualitas sit genus generalissimū
non h̄s genus sup̄naturalē. 4 Ideo non p̄t diffiniri p̄p̄te
sed dēscribitur modo ias dicto. 4 hec de scriptio datur p̄r
notoria. q̄ quale est notus q̄ qualitas. q̄ quale ē p̄p̄ia
operatio qualitatē. 4 operatio ē notior q̄ eius forma que
est p̄ncipiū operationis.

Est aut qualitas eoz q multipliciter dicunt.
una qdē spēs qualitatis est virtus et dispositio.
Quēc est scda pculia pme ptis i qua pbs determinat de
his q sunt in prima spē qualitatis. In scda ibi. Diffinit a se.
ponit vnā ofiam inter illa q sunt in prima spē qualitatis. dī
ct ergo primo cant qualitas sit de numero eoz q multipli
citer dīr vnā scōs qualitates et habitis et dispositio.

Cor aut huiusmodi dispositio eo quod permanet et diuturnior est. Tales enim sunt scientie et virtutes. scientia enim ut esse permanenti. et eorum quod difficile mouetur. ut fides uel mediocriter scientiam sumat nisi forte gradibus permutatio sancta sit uel ab egritudine uel ab aliquo humilimodi. filii autem et uiri ut iustitia et castitas. uel singula talium non uidentur posse moueri neque facile permutari. Affectiones uero dicuntur quod sunt facile mobiles

7 ciro pmutabiles. ut calor. frigiditas. egnitudo
sanctas. 7 alia huiusmodi. afficit n. quodamō cir
ca eas bō. ciro. n. pmutat 7 ex calido frigid⁹ fit.
7 ex sanitate i egnitudinē trāsit. Siñt at 7 i aliis.
nisi forte i his q̄ p̄ingit p̄ p̄is longitudinem i
nām cuiusq̄ transferri. ut i sanabilis uel diffici
le mobilis existat ille affectus. quē iā q̄libet bi
tudinē uocat. Māifestū ē aut. qm̄ bec uolūt bi
tudies notari q̄ sunt diurniora uel difficile mo
bilis. Māq̄ i disciplinis. nō multū retinētes s̄z
facile mobiles. dicuntur b̄m̄z non b̄e q̄uis sunt
ad disciplināz p̄cis meliusue dispositi. Quare
d̄r bitus a dispositione q̄ hoc quidez sit facile:
illud uero difficile mobile 7 diurnius.

Differt autē habitus. Ponit duplices dīam inter habi-
tū & dīpositionē, prima dīa est q̄ habitus est qualitas
de difficulte mobilis. & dīpositio est qualitas de facili mobi-
lis. vñ habitus est pmanens: & dīsturnorū ē dīpositio.
& exemplificatō dicens q̄ scīe & virtutes q̄ sūt pmanentes
de difficulte mobiles dīr bītus. Qd̄ scīa sit de difficulte mo-
bilis. p̄. nā nō pōt nīl fiat magna t̄smutatio ī corpore
p̄gratūdinē vñ alio mō. Eodem mō est de virtute
ī iustitia & castitate & humilitati. S̄ dīpositiones sūt de fa-
cili t̄smutabiles. sicut p̄s de egritudine & sanitate: calidi-
tate & frigidityte. nāz fānus cito hī eger & e conuerso. & bo
mo cito muto de caliditate ī frigiditatem & e conuerso fa-
ciliē. & idē sanitas & egritudo: caliditas & frigiditas que
sūt cito pmanabiles dīr dīpositiones. Et q̄ forte aliquis
diceret q̄ caliditas & frigiditas aliqñ sūt de difficulte mobi-
les. idē p̄s rīdet dicens. q̄ ite quāitates nō sūt de dif-
ficili mobilis nisi forte p̄ dīsturnatū t̄pis t̄ransferantur
ī naturā subiecti. & sic fūt de difficulte mobiles. & tūc dīr
hī dīdīnes sūt bītus. nam oēs vocant bītus de difficulte mo-
bilis quare ī dīsciplinis illi q̄ nō multū tēnent sed
de facili t̄ransmutant de ignorantia ad scīam & e conuerso. & ei
de obliuiscunt nō dīr bītē habītū. tū sūt magis vñ min⁹
dīpositi. & sic p̄s prima dīa inter bītū & dīpositionē ē q̄
bītus est de difficulte mobilis & dīpositio est de facili mobi-
lis. & Intelligendū est q̄ cuz dīc p̄s q̄ aliqua p̄ longitu-
dīne t̄pis t̄ransferat ī naturā subiecti nō dīz intelligi q̄ vna
res fiat d̄ nā alterius. s̄ sic dīz intelligi q̄ vna natura fiat p̄is
ad naturam alterius. q̄ nō pot̄ faciliē ab eo auferri. nec
est sola longitudo t̄pis cā pmanente & īmobilitatis. sed est
alia cā latē. Et q̄ huiusmodi casus latē attribuitur hoc
longitudīnē tēporis dīcendū q̄ longitudo t̄pis est cā huius-
modi pmanente. sicut cum aliquis sener moritur & nescit
cām dīclīnū q̄ longitudo t̄pis est cā mortis sūt. q̄ nō est
v̄ez. nō actio quatuor qualitatū p̄mīam p̄mīam p̄mīam
est cā cūis cūis mortis. & nō senuz nec longitudo t̄pis.
s̄ enim sener interficere t̄p gladio nō dīceretur q̄ longitu-
do t̄pis est cā mortis sūt. & hoc est q̄ cā est manifestā. & d̄
d̄z modo dīcō q̄ si aliqua forma sit de facili mobilis ita
pōt de facili corrumpi a suo p̄rario. & postmodū sit de dif-
ficili mobilis ōz q̄ sit aliqua cā firmans ipsam alia a tēmpo-
re. q̄ t̄ps nō īpēdīt quin forma p̄mīam p̄mīam possit corrumpi
re illaz formā ita scilicet sicut p̄mīa.

Cū autē bīr⁹ ēr dispositiōes. dispositiōes vō
nō necē ēē bīr⁹. Qui. n. retinēt bītū quodāmo
dispositū sunt ad cā q̄ bēt vel prius vel melius.
Qui uero dispositū sunt nō oīno retinēt habitū.
Secunda dīa inter habitū & dispositiōem ē q̄ oīs
bītus ē dispositiō. sed nō oīs dispositiō ē bītus. v. pē.
gēns. v. bītū dī dispositiōs bene vel male. sed nō oīs
dispositiō dī hīc habitū. Sed hīc pōt esse dubiū. na
pē assignandū arīam pīmā dicit q̄ oīs dispositiō ē
de facili mobilis. tunc arguit. sc. oīmus dispositiō ē de facili

Liber.

mobilia. ois habens ē dispositio. ergo ois bitus ē de facili
mobili. pto ē falsa. ⁊ nō maior. ergo minor. ¶ Sciendū q
dispositio ē in pns q̄ bitus. nec assignat p̄s dñū i
ter bitum ⁊ dispositionē p hoc q̄ ois dispositio fit de facili
mobili. bitus vō nō. s; p hoc q̄ ois bitus ē de officio mo
bili. ⁊ nō ois dispositio ē de facili mobili. ⁊ ita aliqua di
positio ē q̄ nō ē bitus ⁊ aliqua q̄ ē bitus. unde dispositio ē
cōis ad qualitātē de officio mobili. ⁊ ad qualitātē de facili
mobili. ¶ Sciendū itē q̄ dispositio pōt accipē cōter ⁊ sibi
etc. Dispositio cōter accepta ē cōis ad qualitātē de officio
mobili ⁊ ad qualitātē de facili mobiliem. Et sic dispositio ē
cōis ad oia q̄ sunt i pma sp̄ q̄ritas. ⁊ sic accipiendo disposi
tionē assignandū est dñā itē dñū ⁊ dispositionē eo mō
quo dictus est. Alio mō accipit dispositio sibi cōter fm q̄
cōis ad qualitātē de facili mobiliem trā. ⁊ sic bitus ⁊ disposi
tione pmo mō dicta differūt sicut supras ⁊ sferunt. s; disposi
tione sēdo mō dicta ⁊ bitus differūt sicut magis pfectus ⁊
min⁹ pfectū i eadē sp̄. vñ Boetius ⁊ Simplicius dñt q̄
bitus ⁊ dispositio nō dñnt sp̄ nec genere s; solūm nume
ro. vñ dñt q̄ bitus ⁊ dispositio differūt sicut differūt vñ
puer. dñnt ē q̄ dispositio ē bitus sūmms. s; bitus ē firmas
dispositio. vel differūt bitus ⁊ dispositio sicut differūt color
magis albus ⁊ color minus albus. s; hic gdey pmanet. Ille
stantim p̄turs est. ¶ Sciendū q̄ duplex pōt esse cā. q̄re
aliqua dispositio est de facili mobiliu. vñ p inspectionē for
mē. alia p defectū causę p̄turs eas i subiecto. Exēplos
pnt. qualitas remissa frequenter de facili mobiliu est ⁊ q̄ritas
tertia est de difficilī mobiliu. vñ gra. p̄mus actus disposi
tionis ad bñū vñtus causat aliqd i potentia. s; illud ē val
de remissū. ideo de facili pōt. S; illud q̄ causat q̄re acti
bus frequenter iteratis est intensū. nō pōt de facili. Exē
plum scōi. caliditas aque multū intensū q̄ ē dērebulat. p
p̄te nature illa caliditas q̄ritur cōter intensū fit facilius corrupi
p̄ defectū p̄turs. Si enim ignis esset approximatus
q̄ pōt p̄turs calorem illa caliditas aque non corru
peret. ¶ Quia illa p̄ty tria sunt itelligenda. pmo q̄ illē q̄
bic ponunt sp̄s qualitates nō sunt sp̄s ex opposito distin
cti. q̄dō distinguūt dō ⁊ aliq̄s. s; sp̄s accipit i pposito p
mō. vñ quatuor sunt sp̄s qualitates. i. quatuor sunt modi
qualitatis q̄ modi nō sunt modi ex opposito distincti. vñ. nā
idē numero nō p̄nt sub speciebus ex opposito distinctis.
s; idem numero est i pma specie qualitatis i sēdo ⁊ in ter
tia. ergo illē sp̄s nō sunt oppositē. Assumptū arguit. nam
color fm p̄m est i pma sp̄ qualitatis ⁊ calor est i sēda sp̄
qualitatis cū fit nālis potentia. ⁊ calor est i tertia sp̄ qualita
tis cū fit passibilis vel sensibilibus qualitas. vñ idem calor nu
mero i cōpōtione ad sensum quem p̄cit mobiliter vel im
mobiliter est i pma sp̄ qualitatis. ⁊ i cōpōtione ad actionē
realit̄ cūms est p̄cipiū actiū est i sēda sp̄ qualitatis. q̄ sic
est nālis potentia. ⁊ i cōpōtione ad sūd q̄ imutā vel immu
tare pōt est i tertia sp̄ q̄ritas. q̄ sic est q̄ritas sensibilibus. vñ
inēty p̄cit sūbm est i pma sp̄ qualitatis. ⁊ inēty est p̄cipi
ū realis op̄tōis est i sēda sp̄ q̄ritas. ⁊ inēty est p̄cipi
ū sp̄ialis vel sensibilibus est i tertia sp̄ q̄ritas. ¶ Scōdo ē
notandū q̄ de numero eorū q̄ bic ponunt i pma sp̄ q̄ritas
q̄dā sunt res simplices nō cōpōtē ex reb⁹ binorū gener
rū. vñ. ex mā ⁊ forma. ⁊ butus i modi forme sunt forme ab
solute. vñ caliditas. frigiditas. albedo. ⁊ nigredo ⁊ butus
modi forme. q̄dā illaz nō sunt res simplices s; res aggre
gate ex relationē ⁊ omnes qualitates. verbi gra. sanitas
dicte p̄pōtione humorū vel qualitātū p̄māz p̄ueniēt vñ
de aialis ⁊ p̄manēt. vñ nō q̄ritas p̄pōtione humorū est fa
nitas. s; debita p̄pōtione p̄ueniēt vñ aialis. vñ aliqua p
pōtione est p̄ueniēt vñ ⁊ aialis vñtus ⁊ corruptiua vite al
terius aialis. vñ nō solū p̄pōtione humorū est sanitas s; p̄e
nēt vñ vite aialis. s; p̄pōtione egritudō iporat p̄pōtione
humorū dīscōnēmentem. ⁊ eodem mō est de pulchritudī
ne. q̄ pulchritudo nō solū iporat q̄ritatem simplicem s; q̄
ritatem ⁊ plures q̄ritates p̄ueniēt vñ aial. vñ pulchritudo
iporat magnitudinem corporū cū colore. figura ⁊ ceteris
dispositiōibus p̄ueniētibus aial ad pulchritudinem req̄si
tā. ⁊ iō pulchritudo iporat plures res absolutas p̄ueniēt.

tes etiam vñ aliq̃ dispositio mēior q̃ est pulchritudo i vñ
est impendo i muliere. et i pulchritudo vñ q̃ritate
et q̃ritate addit p̃uēntias ip̃i alii cū ielle p̃ pulchritu
et q̃ritate et pulchritudo nō p̃mo ip̃onit q̃ritates. iō
nō debet poni aliquo genere cū sit aggregata p̃ accē
Dicendū ergo vñ vñatē q̃ nō sunt in aliquo genere
vñ q̃ritatē tū q̃ ip̃onit. s; rōne dīctar; p̃tū sunt in
dīctis p̃dicamentis. nā rōne formatiū sunt i genere rēlo
mā. et rōne māliū sūt i p̃ma sp̃e q̃ritatis. iō p̃ba. 8. p̃by. vñ
cū q̃ ad illa q̃ sunt i p̃ma sp̃e q̃ritatis cuiusmodi sunt babu
corp̃ et aīe nō est motus. q̃ sunt ad aliqd. q̃ est vñ rō
ne forme i eis. rōne rēlois. s; rōne māliū i eis nō ē vñ
motus ad illa sed p̃tates. ad illas vñ q̃ritates de p̃ma sēē q̃
sunt forme simplices bñ p̃t est motus. q̃ sunt forme ad
forme. nec sunt ad aliqd. Et i dīctat q̃re bñismodi aggre
gata ponunt i p̃dicamento q̃ritatis. Dicendū q̃ vñ p̃t de
cā. p̃mo ponunt i p̃dicamento q̃ritatis. tū q̃ māliā i eis sūt
q̃ritates. tū q̃ vñismodi aggregata p̃uēntier rīdēt
ad interrogatōes; factā p̃ quale de aliquo. iā s; q̃rat q̃rit
est s; p̃. p̃uēntier rīdēt sanus vel p̃olber. **T**ertio est
notandū q̃ alter capis bitus bñ. et alter capis i l. etbi.
iā bñ vñmo mo accepit vñ est cōis ad omnes qualitates
de diffici mobēs. Alio mo accepit babus p̃ qualitate
generata i aliquā potentia aīe ex actu vel actib; illius po
tentie naturalia icmāte illam potentiam ad p̃similes effe
tus vel actus. et sic accepit bitus i libro etbi. et babu i lmo
mo est i sferio ad babitū p̃mo mo accepit.

Caud vero genus qualitatū est fm qđ pur
gillatores vel cursores dicuntur vel salubres
vel insalubres ⁊ simpliciter quecūq; fm nam
ralem potentiam vel impotentiam dicuntur.

Epec est tertia pncula pme pūis i qua determinat ō his
qđ sunt i scđā spē qualitatū. Et pmet duas ptes. In pma
narrat qđ sunt i scđā spē qualitatū. In scđā ibi. *Itē nō qđ sit*
dispositio. narrat qđ nō sunt i scđā spē qūitatū. cū tñ videant
in scđā specie. In pma ergo pte dictū qđ aliud genus qūi
tis est suppe nābe potentia aliqd sciendū vel patiendū. si
militer nābe impotentia aliqd agendū vel patiendū i scđā spē
cie qualitatū. Et posuit exemplū dicens qđ illud propter qđ
aliqđ dñr cursores vel purgillatores naturaliter salubres
vel insalubres. dī qualitas de scđā spēcie qualitatū. vnde potē
tia naturalis propter quā aliqđ potē currere est in scđā
spēcie qualitatū. p qđ naturalis potētia pugnandi. sic nā
turalis potentia p qđ quā aliqđ dñr salubres ⁊ apti ad sa
nitatem. ⁊ etiā dispositio contraria ad sanitatem fm quā
aliqđ dicitur infirmū aut insalubres aut egrotatū sunt in se
cūda spēcie qualitatū.

CHO. n. qm̄ sūt dispositi aliquo mō vna qbz
huiusmodi dr: f3 qz bēant potētia nālē vel facē
qd facile vel nihil pati. vt pugillatores vel cur
fores dñr nō qz sint dispositi f3 qz bēant potētia
hoc facili facēdi. Sanatiui aut̄ dñr eo qz bñt po
tētia nālem vt nihil a qbuslibet accētib⁹ panā
tur. Egrotatiui vō qz bñt ipotētia nihil patiēdi.
Sitr aut̄ bis ⁊ durū ⁊ molle se habent. Durū
enim dr qd h3 potētia nō citius secādi. Mol
le vero qd euimdem iphius habet impotētiā.
E Dec est scōa particula prime partis in qua narrat qd
post ī scōa specie dīctis. cū trī vident sub illa specie esse
fuerit. n. alibi credere qz oīs dñs qd est pīcipium agē
di ⁊ patiēdi est ī scōa specie qualitatē. Istud remouet
pbs dicens qz non quocunqz modo dispositi ad agendum
vel patiendum. vbi grā. ad currendum vel nauigandum
vel pugnamdum dñr huiusmodi a dispositione qz est ī scōa
spē qualitatis. f3 dñr corfores vel pugnatōres qz bñt potētia
am nālē facili ad currēdū vel ad pugnadū. dñont bñt
modi corfores a potētia qz est ī scōa spē qualitatis. Simil
iter illi qz bñt potētia nō patiēdi corfores. sed resistēdi dñr

Predicamentorum

huiusmodi a potentia nāli de scōa spē qualitatis vt sanatiui
dñr q non pñt facit pati ab extrinsecis. & egrotatiui q dñr
potentia patiendi. q facit patiēti ab extrinsecis. & non
dñr virtutē facit resistēdi cōrumpētibz seu agētibz ad
cōrruptionē. Et sicut ē ī aīa ita ē ī īnalatibz. qm īnalata hñt
nālem potentia vel ipotentia facit patiēdi vel resistēdi. vt
durū dī cōp bz nālez potentia nō cōis scēdū. molle vero
dī cōp bz ipotentia resistēdi scēdū. & huiusmodi poten-
tia vel ipotentia sunt ī scōa spē qualitatis. ¶ Qñia dubitatio
lenis orit b hñe pbs sanatiui tribuit potentia nō patiendi.
egrotatiui vō ī molli tribuit ipotentia naturāl ad nō pati-
endū. vt. n. q. sit veritas pte econverso. qz egrotatiui pōt
de facili pati q molle de facili scēari. & ita vtriqz cōpēt p-
tentia ad facili pati. Et sanatiui & durū vident facili ipoten-
tia ad pati. qz sanatiui dñr bñe ipotentia ad patiendū de fa-
cili. & durū dñr bñe ipotentia ad facili dñsionē. ¶ Dīcēdū
ē qz cōis cōrptio ī cōis trāsmutatio ad pems ē pp defectū
potētie ad resistēdi pñio. Et ideo bñ dispositio p quā dī res
de facili trāsmutatur ad pems non pprie dñr potentia sñ ipoten-
tia. vñ egrotatiui qd pōt de facili pati a cōrumpēte sanati-
tates nō ē de nāli potentia. sed ex nāli defectu vel ex defe-
ctu nālis potētie pp qd attribuit ē bene ipotentia. Et sñr
molli. qz non bz nālem potentiam ad resistēdi duriciē sñ
ne dñsionē. Similī potentia ad patiendū non ē ipotentia
sñ pprie potentia. Ideo pprie bene logmr pbs attribūdo
sanatiui potentia ad non patiendū. & dñro potētia ad nō
facilem dñsionem. Et iproprie logmr qz dīcimus sanati-
uium non posse pati a ptingētibz. & dñr non posse de fa-
cili scēari. qz tale non posse est magis pprie posse qz nō pos-
se. ¶ Dīcē dī dubitatio quare pbs bitum vel bñ dispositionem
vocat spēm qualitatis. potentia vel ipotentia nō vocat spē
qualitatis sed genus. ¶ Ad istud rñdet vōcētis hoc mō
dō dīcētis. qz quatuor spēs quas pbs assignat non sunt spēs
specialissime sñ spēs subalterne qualitatis. Spēs aut subal-
terna est spēs & genus. Et ideo ad designandū qz species
quas assignat non sunt spēs spāllissime aliquam illaz vocat
spēm. & aliquā illaz vocat genus. Alij dñt qz bitus & dispo-
sitiō non dñt spēs sñ fm magis & minus. hoc est fm magis
pfectū & minus pfectū ī eadē spē. Et ideo dñt qz bitus &
dispositiō sunt vna spēs. sñ nālis potētia vel ipotentia differ-
runt spēs. Ideo nālem potentia vel ipotentia dñt esse ge-
nus qualitatis. ¶ Notandū qz potentia ī pposito accipit ī
differētē p potentia actiua & passiua. Itā fm potentiam
actiua dñt aliqui pugilator vel cursor. & fm potentia passiua
dñt aliqui egrotatiui. qz facit patiē ab extrinsecis & a cor-
ruptiuis sanatiuis. ¶ Sciendū ē qz qualitates actiue & passi-
ue acquirē p doctrinā & exercitiū sunt ī pima specie qual-
itatis & non ī scōa. sñ potētie nāles actiue sunt ī scōa spē
qualitatis. Et ī hoc differēt pima pima spēs qualitatis a scōa. &
hanc dñam pbs intelligit cuz dīcīt qz aliq dñr pugilatoris
fm hanc speciem qualitatis. non qz fm dispositiō p artē vel
exercitiū. sed qz habent nālem potentiam faciendi aliqd
aut nō patiendi ad aliquo vel faciliē resistēdi.

Eterna vospes qualitrans ē passibilis q̄ltras
 7 passioēs. sunt aut̄ huiusmodi vt dulcedo ama
 riudo. austeritas. 7 oīa his cognata. āplius aut̄
 calor 7 frigus. albedo 7 nigredo. qm̄ be qualita
 res sunt. manifestuz ē qm̄ fm̄ eas dicimur q̄les.
 Quocunq. n. ista suscepit dñr qualia s̄z ea. vt
 mel qm̄ dulcedine suscipit dicitur dulce. 7 corp⁹
 album eo qd̄ albedinem suscepit. similiter autem
 se habent 7 in ceteris.

¶ Spec è quarta ptecula pme ptis l qua determinat de his
que ponit i tertia spece qualitat. & omnet dnas pres. In
pma pte enumerat filia q ponit i lra sps. In scda bñ. Pas
sibiles. ponit dñam inter exten sub hac sps. In pma ergo
pte dicit q passibiles qualitates & passioes sunt i tertia spe
ce qualitat. sic dulcedo amaro dno astringen & his filia.
Sic calor frigus albedo nigredo & vniufmodi sunt i ter

ita specie qualitates. unde breuiter quantitates per se sensibiles
sunt a gustu et tactu. a visu et auditu in terra ipse quantitas. Quod
autem albedo: amaritudo coloris: frigus: sunt qualitates pbas. et
hec et potio terra buius lib. q. pbas. sunt. Quicquid forme
q. quas subiecta recipiunt alias non sunt qualia sunt qualitates.
ut ps p descriptione qualitates inquis posita. h subiecta re
cipiunt pbas formas s in ipsas dnt quantitas. ergo p dnt
forma. vs. uel color: calor: amaritudo et. sunt qualitates.

Passibiles & qualitates dñr nō p eo q il
la q eas suscepint qualitates aliqd patiāt, neq;
mī mel qm aliqd passum sit iccirco dñr dulce ne-
q; aliqd aliud huiusmodi. similiter aut 2 calor 2
frig⁹ passibiles qualitates dñr. nō q ipsa q eas
suscepiūt q̄litates aliqd passa sunt. s; qm eorū q
dca sunt singula fm sensui q̄litate passionū pfe-
ctiua sūt q̄litates passibiles dñr. Dulcedo. n. pas-
sionē quādā s; gustus eff. cir 2 calor fm tactus.
Silt aut 2 alie. Albedo. 2 nigredo 2 alii colo-
res nō sūt his q dca sūt passibiles q̄litates dñr.
s; eo q be ipse q̄litates ab aliqb⁹ passiōib⁹ ina-
scūt. Qm g̃stunt p aliq; passionē multe colorū
mutaciones manifestū ē. Rubescēs. n. aliq; rube-
fact⁹ ē. 2 timēs pallid⁹ 2 vnū qd; talis. Qua-
re vel figns nāliter aliqd talis; passus ē simile co-
lorē eum o; hēre. Que. n. affectionē nunc ad vere-
cundia; circa corpus facta ē 2 fm nālem passio-
nem: eadē fier actio ira vt nālis similis color fir.

¶ Et est scda pars quartę pñticulę licet pñs qz qñ pñs po
nt dñerentur inter pñtētia sub hac spēcie. Et continēt on
as pñtūciās. In pñma igit nñrat qz aliqñe qualitatē di
uerfimo dñr qualitatē fenfitive. In scda itē. Quēcun
qz igit talū. pñnt dñr inter pñfibilef qualitatē & pñffio
nef. In pñma igit pñticula enumeratō dñct qz qualitatē qz
funt obiecta gñfuf vel tacti fñnt dulcedo amaritudo. ca
lor. frigus. dñr pñfibilef qualitatē: nō pp hoc qz fñblecta
flari pñtunt ab eis. nñbi enim pñtunt a dulcedine nec
fubiti calore aliqd pñtunt. f. flit dñr pñfibilef qualitatē.
qz inferunt pñffionem fenfibus. dulcedo enim inferi qz dñz
pñffionem gñfuf. f. delectationē vel triftitiam. qualitatē
autem qz funt obiecta vñfuf: fñnt albedo & nigrēdo nō dñ
cuntur pñfibilef qualitatē. qz inferunt pñffionem fenfui.
fed qz ab aliquibz pñffionibz innafcuntur. nam pñpter
pñfibilef pñfūfionē anime canfuntur varj colorē in corpore: f.
calor ex verēdicia canfatur rubēdo in facie fñne rubor. ex t
mōre canfatur pallor in facie. & ideo qualēf pñffionē aliq
naturalitē habent: tales qualitatēf confequentēf naturalit
ter habent. fñnt illi qui funt timidi naturalitē funt pallidi.

Quecuq3 g talu caluuz ab aliqb⁹ passioib⁹
difficillie mobilib⁹ p⁹ pmanēb⁹ pncipiū suple⁹
rime. q̄lirates passibiles dñr. siue. n. fm nālē tñ
stētiā pallor aut nigredo scā ē q̄liraref dñr. Qua
les. n. 7 fm eas dicitur. siue pp egritudinē longā
vel pp effum aut aliqd tale ptingit. vel nigredo
vel pallor 7 non facile pterit 7 i vita pmanēt. q̄l
rates 7 iste dñr sñr aut 7 q̄les fm eas dicitur.
Quecuq3 vō ex bis q̄ facile solunt 7 ciao trā
seunt. sunt: passioēs dicunt. non. n. dicitur fm
sua quales. neg3. n. q̄ pp verecūdiā rubcus fa
tus ē rubcus dr. nec cui pallor pp timorē venit
pallidus dr f3 magis q̄ aliqd passus sit. Quaf
passioēs buulimodi dicunt. q̄lirates vō nāme.

Cum est scilicet particula huius partis in qua pars ponit duas inter passionem et passibiles qualitates compositas. Similiter autem huius partis ponit duas inter passibiles qualitates et passiones autem. In media igitur parte quod omnis qualitas sensibilis dicitur permanens est passibilis qualitas. sed qualitates sensibiles que dicitur permanentes dicuntur passiones. Dicitur ergo primo quod quicquid qualitates sunt a talibus passionibus permanentibus et de difficultate mobilibus dicuntur passibiles qualitates siue sunt a natura sui per egritudinem vel estum vel aliam causam a natura. ita tamen quod permanentes sunt de difficultate mobilibus dicuntur passibiles qualitates. et finem eadem de aliquo qualis. scilicet tales qualitates vel colores sunt a passionibus leniter transcurrentibus dicuntur passiones et non qualitates passibiles. patet. quia finem eas non dicitur aliquis qualis. quia non propter verecundiam factus est rubens non dicitur rubens. nec pallidus quod propter timorem factus est pallidus. sed huiusmodi qualitates dicuntur passiones. quia finem eas dicimus aliquid pati. ut patet. ille. n. dicitur aliquid pati qui per verecundiam factus est rubens. et propter timorem pallidus.

Cum autem bis quod finem aiaz passibiles qualitates et passiones dicuntur. Quicquid. n. mori in nascendo ab aliquibus passionibus sunt qualitates dicuntur. ut demencia vel ira et alia huiusmodi. quales. n. finem eas dicuntur. ut iracundi vel dementes. Similiter autem et quicquid alienationes non nascuntur sed ab aliquibus casibus facte sunt difficile pretereuntes et omnia immobiles et huiusmodi qualitates sunt. Quales enim finem eas dicuntur. Quicquid autem ex bis quod citro pretereuntes sunt passiones dicuntur. ut si quis iracundus sit. Non enim dicitur iracundus quod in huiusmodi passione iracundior est. sed magis aliquis est passus. Quare passiones quidem huiusmodi dicuntur. qualitates vero minime.

Ponit etiam iter passibiles qualitates et passiones autem. dicens quod ille qualitates quod sunt ex passionibus non cito transcurrentibus vel ex quibusdam aliis causis si sunt dicitur permanentes vel de difficultate mobilibus dicuntur passibiles qualitates si autem demencia vel ira quod a naturae vel ab aliquibus passionibus sunt dicuntur passibiles qualitates et dicitur permanentes. Ideo finem eas dicuntur aliqui quales ut dementes vel iracundi. Sed si sunt a passionibus cito transcurrentibus et non sunt permanentes nec de difficultate mobilibus non dicuntur passibiles qualitates. sed magis finem eas de aliquo passus. Verbi gratia. si aliquis iracundus sit iracundia non dicitur iracundus propter huiusmodi passionem. sed magis de aliquo passus. Et ideo huiusmodi qualitates quod sunt a passionibus de difficultate mobilibus non dicuntur permanentes vel iracundi. Circa ista preter sunt duo dubia. primum dubium est quod non videtur quod passio sit in tertia specie qualitatis. quia quod est predicamentum per se non est in tertia specie qualitatis. sed passio est huiusmodi. Dicitur etiam quod passio multis modis accipitur. uno modo passio de actus potentie appetitive quod sequebatur delectationem vel tristitiam. et sic accipitur pars. et etiam. passio. ubi dicitur. Dico autem passiones percipiscimus. ira. timor. audacia. amicitia. odium. desiderium. delectationem vel tristitiam. et hoc est una significatio passiois quod ponit auctor. sed principiorum ubi ponit significationem multiplicem huius notis passio. Alio modo dicitur de passio illud quod est per se predicamentum. Alio modo accipitur passio per receptionem. et sic intellectus qui intelligit patitur et recipit actum intelligendi et est sensus quando sentit patitur. Alio modo accipitur passio per receptionem forme cuius abiectione forme contrarie. et sic aqua cuius caliditas patitur. qui recipit calorem cum abiectione frigiditatis. Et sic non necesse est pati intellectum intelligendo nec sensum sentiendo. Alio modo accipitur passio per accidentem propter aliquos subiecti quod quidem egreditur a propriis principibus subiecti. et sic passio est id quod predicatur secundo modo dicitur per se de subiecto. Et sic loquitur de passione pars in libro. postea. Alio modo accipitur pas-

sio per omni actus appetitus per cognitionem. ita quod et accipitur per delectationem et tristitiam. Alio modo accipitur passio per qualitate causa ex actus appetitus sensuum de facili mobilis quod actus de passio autem cuiusmodi sunt timor iracundia et huiusmodi. Et istis quod dicitur qualitates de facili mobiles. ut rubedo pallor quod dicitur dicuntur passiones. propter hoc per solutio ad dubitationem adducta. quia passio quod est qualitas sensibilis de facili mobilis est in tertia specie qualitatis. et sic accipitur eque. Secundo dubium est. quia videtur quod qualitates sensibiles que sunt obiecta virtus inferunt passionem solum. sicut obiecta gustus et tactus dicuntur passibiles qualitates. quia inferunt passionem sensibus. nam qualitas visibilis ut albedo nigredo quod huiusmodi inferunt sensationem in visu et sensatio est quod passio. igitur qualitates sensibiles ut albedo nigredo inferunt passionem sensui. Dicitur etiam quod pars dicitur quod sensibiles gustus et tactus inferunt quandam passionem sensibus et non suis subiectis. per passionem modo intelligit sensationem sed per passionem intelligit delectationem aut tristitiam propter quod prebentionem sensuum qualitates sensibiles quod sunt obiecta gustus et tactus et non inferunt huiusmodi passionem subiectis quibus sunt. ut mel non patitur a dulcedine delectationis vel tristitiae. nec calidum tristatur a calore. sed qualitates sensibiles gustus et tactus inferunt talem delectationem vel tristitiam sensui. gustus. n. gustando dulcedinem vel amaritudinem delectatur vel tristatur. tactus. n. sentiendo calorem vel frigus delectatur vel tristatur. Et propter hoc qualitates quod sunt obiecta gustus et tactus delectationem vel tristitiam inferunt in sensu mediantibus. scilicet quod delectationem vel tristitiam causant in sensu mediantibus. sed quod delectationem vel tristitiam inferunt in sensu per hanc causam non dicuntur colores qualitates sensibiles. quia huiusmodi passiones causant in sensu. sed quod magis dicitur a passionibus sensibus. ut a timore verecundia et huiusmodi. Sed contra est dubium. quia colores inferunt visu delectationem vel tristitiam sicut sensibiles gustus et tactus inferunt gustui et tactui delectationem vel tristitiam. nam visus delectatur videndo colores delectabiles. et tristatur videndo colores turpes et disproportionatos visu. ergo qualitates visibiles debent dici qualitates passibiles. quia inferunt delectationem vel tristitiam visu. Dicitur etiam quod videtur philosophus. 3. etiam. De delectatione gustus et tactus inferunt passiones magis sensibiles cum sint maxime vehementes. et ideo philosophus dicit specialiter attribuit qualitatibus gustus et tactus. inferre delectationem vel tristitiam sensibus. licet enim colores inferant delectationem vel tristitiam sensui. tamen dulcedo amaritudo. calor. frigus inferunt magis et ideo dicuntur qualitates sensibiles. quia inferunt passionem in sensu magis quod colores. licet colores aliquam delectationem vel tristitiam inferunt in sensu. Dicitur etiam alia causa potest assignari. nam sensibiles gustus et tactus causant in quolibet animali delectationem vel tristitiam. Omne enim animal habet gustus et tactus et delectationes accidentes ut patet in secundo de animalibus. Sed sensibiles aliorum sensuum non causant delectationem vel tristitiam in omni animali. quia non omne animal habet omnes alios sensus. Et ideo magis dicit de obiectis gustus et tactus quod causant huiusmodi delectationes quod de obiectis aliorum sensuum. quia obiecta gustus et tactus causant huiusmodi passionem. sed delectationem. vel tristitiam maxime vehementer in omnibus. et obiecta aliorum sensuum non. Quarto dubitatur. quia philosophus dicit quod a passione que est in tertia specie qualitatis non dicitur aliquis qualis. ut ex rubedine causata ex verecundia non dicitur aliquis rubens. Istud enim non videtur verum quia philosophus in primo istius capituli describendo qualitates dicit quod qualitas est finem quod quales esse dicuntur. sed cuiusmodi copiam descriptum etiam copiam descriptio. et passio est qualitas finem per se. ergo passio est finem quod quales dicuntur. Dicitur etiam quod philosophus generaliter accipit quale in principio istius capituli quod dicitur. Alio modo accipitur quale pro omni eo per quod contingit respondere ad questionem factam per quale. Istud si ex verecundia aliquis sit factus rubens et queratur qualis est non. co-

tingit in dicitur quod est rubens. sed magis aliqd passus. quia pars accipit hic quale solum per eo quod permanenter est quale. ubi breuiter quale accipit dupliciter. scilicet coiter et stricte. Coiter accipitur per denotationem quantitatis qualitatis indifferenter siue sit qualitas permanens. siue sit qualitas de facili transiens. et sic accipitur quale in principio istius capituli. Stricte accipiendo quale sic solum accipitur per denotationem qualitatis dicitur permanentis et de difficultate mobilis. et iste est modus loquendi aliquorum quod dicitur quod non quod in facie huius rubedine pro verecundiam de rubens. sed solum de rubens homo quod ex nullo copione vel ex aliqua alia causa dicitur permanente huius rubedine in facie. Et per idem dicitur ad quod dicitur aliud dubium. nam pars dicitur in tertia quod passio non est qualitas et tamen ponitur in tertia specie qualitatis. ita. n. videtur repugnare. Dicitur etiam quod pars intelligit quod passio non est qualitas dicitur permanens denominans subiectum. et tamen est qualitas in tertia specie qualitatis. Intelligendum est quod aliter accipitur passio in illa parte ubi ponitur differencia inter passionem et passibilem qualitatem. et aliter in parte ista. quia in parte ista dicitur accipitur passionem per actus appetitus sensuum per cognitionem sensuum. ut per timorem verecundiam et huiusmodi. et per delectationem et tristitiam per actus huiusmodi appetitus sensuum. Sed hic accipitur passiones per qualitates sensibiles propter actus huiusmodi appetitus sensuum. Dicitur etiam quod sensibiles qualitates et qualitates per se sensibiles dicitur permanens. siue causetur ex passione dicitur permanente siue ex aliqua causa quocumque permanens. Sciendum quod omnes passibiles qualitates quod est in tertia specie qualitatis est huius de difficultate mobilis. non tamen reuoluerit. Circa istud genus qualitatis est forma et circa aliquid quod dicitur figura. Amplius autem et huiusmodi reuoluerit vel curuitas et huiusmodi sit bis. sed videtur quod. n. eo quod le quod dicitur. finem vero figuram videtur quod quod dicitur. triangulum. n. vel quadrangulum esse quale quod dicitur et reuoluerit vel curuitas. Raz vero dicitur ipsum et asperum et lene putantur qualitates significare. sed aliena bec putatur esse a diuisione quod circa qualitates est. quod dicitur. n. positio ne primum quodammodo videtur vtriusque monstrare. Spilum quod est eo quod presens sibi in se propterque sunt. Hec est prima particula prime partis in qua determinatur de bis quod ponitur in quarta specie qualitatis. et continetur duas partes. In prima parte narratur ea quod continetur in quarta parte. In secunda ibi. Raz vero et ipsum. remouet quod a predicamento qualitatis quod videtur esse qualitates et non sunt qualitates. In prima ergo parte dicitur quod quartum genus qualitatis est hoc est sub quatuor specie qualitatis continentur duo. scilicet forma et circa hoc aliquid continetur figura. et per ista reuoluerit et curuitas dicitur esse in quarta specie qualitatis. Quod si forma et circa hoc aliquid dicitur figura. finem qualitates probatur per hoc est conclusio. 37. huiusmodi. et probatur sic. Illa finem quod aliqua dicitur qualitas sunt qualitates. sed forma et figura aliqua dicitur qualitas. igitur forma et figura sunt qualitates. minor declaratur sic. nam finem triangulum dicitur aliquid triangulare. et finem quadrangulum aliquid dicitur quadratum. Intelligendum est huius finem dicitur quod forma accipitur in proposito per forma finem quod aliquid dicitur formosum et non per forma finem quam aliquid dicitur formatum. Unde forma accipitur in proposito per compositionem corporali vel dispositionem membrorum finem quod aliquid dicitur formosus vel deformis. quod ex convenienti dispositione membrorum dicitur aliquid formosus. et a dispositione inconuenienti dicitur aliquid deformis. et forma ista modo accepta est vniuersaliter significatur specie in porphyrio positum. ubi dicitur quod species est vniuersaliter significatur rei forma. finem quod significacionem dicitur quod species prout digna est ipso. ubi forma et proposito finem dicitur accipitur per pulchritudinem vel turpitudinem. et quod pulchritudo et turpitudine solum propter reperiuntur in aistis. Ideo forma in proposito solum reperiuntur aistis. sed figura indifferenter reperiuntur in aistis et aistis. ubi si figura est terminus et clausus rei quante. et talis indifferenter reperiuntur in aistis et in aistis vel dicitur. Alter dicitur potest quod pars in proposito accipitur forma et figura per eodem. ita quod ly. et. teneatur et positio. ita quod iste sit sensus quartum genus qualitatis est forma. et circa aliquid compositionis prout figura. ubi figura dicitur for-

ma inquantum dicitur esse rebus artificialibus. forme. n. rebus artificialibus sunt accidentia. ut pars et. 2. pars. 3. illud dicitur de figura finem quod est terminus quantitatis. unde ista quod sunt in quarta specie qualitatis sunt termini quantitatis. Et ideo dicitur qualitates in quantitate. Et dicitur. quod omnis quantitas terminatur terminis propriis. scilicet terminis de genere quantitatis. ut corpus terminatur superficie. superficies linea. et linea puncto. ergo non oportet ponere aliquam quantitatem terminantem aliquid quantitatem. Dicitur etiam quod omnis quantitas terminatur immediate terminis propriis generis ex quo tamen resultat terminus secundarius de quarta specie qualitatis. scilicet figura. Qualiter tamen quantitas differt a qualitate difficile est videre. nec est hic persequendum sed alibi. Istud est dubium quod qualitas de quarta specie qualitatis est subiectum et terminus proprius de genere quantitatis. rectitudo enim et curuitas insunt linee a superficie. pro tanto dicuntur figure esse termini quantitatis. quia sunt qualitates proprias terminorum quantitatis. Raz vero eo quod distent a se inuicem. Lene quod dem quod in rebus sibi partes iaceant. Asper vero eo quod bec quod pars superior et illa sit inferior. Et fortasse alii quod apparerit qualitatis modi. sed quod maxime dicitur bis sunt. De qualitates itaque sunt que predicte sunt. Dicitur etiam scilicet particula huius partis in qua pars remouet a predicamento qualitatis ea quod videtur esse qualitates et non sunt et dicitur quod rari et spissum asperum et lene videtur significare qualitates. sed sunt extranea a diuisione qualitatis. nam ista videtur magis significare positionem vel situm prout quod qualitates. ut pars propter asperum et lene aliquid dicitur asperum. quia pars supereminet alteri. Et aliquid dicitur lene eo quod partes equaliter prehenduntur. Et raz dicitur ex eo quod partes eius remouet ab invicem toto. et ita ista videtur esse de genere positionis. Unde epilogando quod ad ista preter dicitur quod forte sunt alii modi qualitatis. Sed ista quod dicitur sunt. sunt magis vitati. Intelligendum est quod ista nota asperum lene et. ex significatione principis ipsorum positionem etiam. scilicet positionem. sed ex parte dicitur qualitates circa presens sic positas. Circa istud dicitur dicitur quod presens propinquitas facit in densum et in raro. est intelligendum quod illud dicitur non per veritatem de presens immediate. quia partes immediate in densum non facit propinquitas quod partes immediate in raro. Istud. n. facit due medietates densi propter propinquitas quod due medietates rari. nam impossibile est aliqua iacere propinquitas quod inter illa nullum medium sit nisi forte in distansibile. Similiter partes immediate et distantes in densum non facit propinquitas quod partes mediate et distantes in aliquo raro. quod sicut in densum alique partes distant ab invicem per quantitatem digitalem. et alique per quantitatem pedalem. ita nec in raro contingit assignare aliquas partes distantes per pedalem quantitatem et aliquas per digitales. Dico igitur quod pro tanto dicitur pars quod in densum partes magis distant quod in raro. quod si ex raro fiat densum propinquitas iacebunt partes in densum eodem partes presens iacebunt in raro. et hoc est verum. nam extremitates rari iacebunt in densum propter propinquitas quando ex raro factum est densum. Qualia sunt quod pars denotatur dicitur vel quod aliter ab bis. ut a calore cadidus et gramatica gramaticus et a iustitia iustus. similiter vero et in aliis. Dicitur etiam scilicet particula huius partis in qua pars determinatur de subiecto quali. et continetur duas particulas. In prima narratur quod dicuntur qualia. in secunda ibi. In aliis quibus vero. narratur quod qualia dicuntur denominatione a qualitatibus. In prima ergo particula dicitur quod qualia dicuntur illa que a qualitatibus predicte dicuntur denominatione a qualitatibus vel aliquo modo dicuntur qualia. Quod autem aliqua dicuntur qualia denominatione a qualitatibus predicte pars. nam a calore dicitur aliquid calidus. et a gramatica gramaticus. et a iustitia iustus. et sic de ceteris. Intelligendum est quod qualitas in principio istius capituli describitur per quale. et quale nunc

Liber.

describitur per qualitatem. et hoc non accidit aliquod inco-
nueniens. nam ex quo qualitas est unum genus generalissi-
mum non potest qualitas describi per aliqua priora simplici-
titer. sed descriptio qualitatis per quale est descriptio qua-
litatis per effectum. & sic per priora quo ad nos & non per
priora simpliciter.

In aliquibus vo eo q. nō sunt posita qualitatibus noīa non ptingit ea q. dīr ab eis denotatiue dici. Vt cursor aut pugnator q. fm valitudinem nālem a nulla qualitate denotatiue dīr. Pō. n. posita noīa sunt valitudinibus fm quas isti dīr quales. sicut 7 in disciplinis fm quas pugillares vel paleftrici fm affectionē dīr. Pugillarecia. n. dīr vel paleftricia disciplina. Quales vo ab his denotatiue bi q. ad eas afficiunt dicunt. Alii qñ aut 7 posito qualitatibus noīe denotatiue non dīr id ad qd fm eam quale qd dīr. ut a uirtute studiosus. uirtutē. n. bñdo studiosus dīr: s; denotatiue a uirtute. Non aut in plurimis hoc tale est. Que q. qñ dicunt: aut denotatiue a peditis qñlibet dicunt: aut aliquo modo aliter ab eis.

[illegible]

In istis vo pirarictas fm qd quale est ut iustitia iniusticie piraria est ⁊ albedo nigredini ⁊ alia similiter. Similiter autem ⁊ ea que fm eas qualia dicuntur ut iniustum iusto ⁊ album nigro.

[illegible]

Non autem in omnibus hoc est. Rubeo enim aut pallido aut huiusmodi coloribus nihil ē contrarium qualitatibus existentibus.

Ecce est secunda pars huius particule in qua pbs narrat
q' her ppter as non est cōs oibz qualitibus. & dicit q'
ita ppter as non cōtēnt oibz qualitatibus. q' coloribus
medijs fuer albuū & nigrū vt rubedīnē & pallorē nūbīlē
contrariū. & tñ isti colores sunt qualitates.

Cimplius si ex contrariis unum fuerit quale hoc
palam proponitur et singulis aliis predicamentis. quoniam
et reliquum erit quale. Nam si est iustitia in iustitie con-
traria: quale autem est iustitia. Quale ergo et iniustitia.
Nullum enim aliorum predicamentorum aptissimum
iustitie neque iniustitie neque ad aliud. neque ubi. ne-
que omnino aliud talium nisi quale. Sic autem et in aliis
is que sunt qualitates sunt contraria.

Hec est tertia pars huius p[ar]ticule in qua p[ro]bat[ur] remouet[ur] p[ro]p[ri]u[m] ab u[er]bo quoddam. Possit. et. aliq[ui]s credere q[uo]d vniu[er]sitati effert[ur] et vniu[er]sali. q[uo]d reliq[ui]i ad aliq[uo]d genere. Istud remouet[ur] p[ro]p[ri]u[m] dicit[ur]. q[uo]d si vniu[er]sali q[uo]d erit quale. q[uo]d reliq[ui]i erit quale. hoc q[uo]d si vniu[er]sali erit q[uo]d genere qualitat[is] reliq[ui]i erit q[uo]d genere q[uo]d latit[is]. q[uo]d n[on] alio v[er]bo p[ro]p[ri]u[m] inducitur. q[uo]m[od]o si iusti ia sit i genere d[icitu]r. iustitia n[on] p[ro]p[ri]e sit i genere c[on]stituta. nec i genere latit[is]. q[uo]d de alijs generib[us]. q[uo]d i o[mn]i q[uo]d sit i genere q[uo]d latit[is].

Intelligēdū qd b pperat nō ē pppia qūtan. tū qd cōpōn
 alia qūtanat vt actōi ē palliō ē rēlatiō. ē sic de alijs p
 ducamētis vbi ē pñietas. tū qd nō cōpōnt oī qūtan. qd qūtan
 ti de quātra spc qūtan nōbī ē pñū. Intelligēdū ē ēt qd siēntia
 qūtan ē qūtan pñā ita ēt qū ē alqd pñū. nā siēnt alqd ē dō
 gredo sunt pñā. ita albū ē nigrū sunt pñā. qd pñī pñā ē
 eodē subiecto ī actū successiue ē nō siēnt. Et si dicat qd cō
 traria sunt ī eodē genere p pñm ī topici. Itēz si albū ē nī
 grū essēt pñā. pñā essēt eodē genere. sū albū ē nī
 grū nō sunt ī eodē genere. qd nō sunt ī genere vt p p pñm
 ī topici. Itē si albū ē nigrū essēt pñā. aut ergo essēt
 rā fm qd bñt ī pñpōitiōe simplici. aut fm qd bñt ī pñpō
 tiōnē pñā. pñm mō. qd ēt ī pñpōitū p aggregatō ē
 subis ē formis ē illa aggregata nō sūt pñā. qd pñā sūt
 ē dēz subō ī actū successiue. sū nōbī recipit aggregatū ē sub
 ē accidētē. qū ēt. Itē 2° mō qd siēntiū sūt p subis
 ē qd ē illis nō ē pñietas. qd subis nōbī ē pñū. **Q**uēdū ē
 dīc pñs qd qū pñā qū sic qūtan alit. vērūt nō oīo ē
 mō. qd qūtan pñā ē fm se pñā qūtan. vt albedo nigr
 dū. sū qū ē nō pñā qū nō rōne qūtan ē ē forma. ē ita qū
 nō pñā nō fm se totū sū qūtan fm se totū pñā qūtan

Non igitur quia sunt ista genera sunt in eodem genere. dico qd b
 sit p se vel p reductionem. a dico qd quibusdā nigrū m
 ver p se i genere. tñ ē i genere quādam p reductionē. Qd si
 dico qd b ē vā. albū a nigrū sūt īria fm formā vā vābū a
 grū bñt suppositionē simplicē. Et qd d vñ sic supponit
 aggregatō. cōcedo. vñ aggregatā est subis a formis pñs
 sunt īria f3 formā a pñt iesse eidē subo i actu successū f3
 formā. a forme pñarie illō pñt succedere eidē subo sibi
 uicē. qd nō sunt pñarie fm se tota. vel pōt dici qd albū a nigrū
 grū accepta p formis fm se tota pñt iesse eidē subo successū
 huc a nō sūmūl. qd eodē corpore numero vēr est dñe qd
 quāq ē albū a qñs nigrū a nō sūmūl. Itellēgēdū vñ dñe
 pñs qd colorēs medij nō pñariāt pñariatē pñssimū
 dicta qd vñ supra dñi ē b3 tres pñdōēs. pmo qd bñssimū
 dñ pñarie sunt posita sub eodē genere. scō qd marie dñt
 sub illo genere. tertio qd possint iesse eidē subo i actu succē
 colorēs nō sūmūl. Et vēr est qd tali cōtrarietate nō cōtrariānt
 facies in edij. qd nō marie dñct sub illo genere. Colorēs
 tñ medij cōtrariānt cōtrarietate pprie dicta. qd inter illos
 est motus a mūmo se expellunt circa idē subm. vnde a
 illd vide cōtrarietatem superius posita capitulo de suba

Concipit at q̄litas magis ⁊ minus. Albu pe
magis ⁊ min⁹ alterꝝ altero dī. ⁊ iustū alterꝝ alt

¶ **Medicamentorum**

ro magis ⁊ minus dicitur. sed ⁊ ipsa subra cre
mentum suscipiunt cum candidum nāq3 sit am
plus contingit candidum fieri.

¶ Hoc est scda ptecia huius terre ptiis in qua pbe ponitur certam ppietatem quamus. Et primo narrat in quibus quantibus notum ē qd suscipiunt magis et minus. 2.º narrat in quibus ē dabitum an suscipiunt magis et minus. Narrat ergo pmo qd qualitates de terra et prima specie qualitates suscipiunt magis et minus. scd ē dubium de qualitatibz in scda specie qualitates. 2.º narrat d quantitas in abstracto qd ē dubium an suscipiunt magis et minus et 3.º de quantibz de qra spe quantitas dicit qd nō ē dubium an suscipiunt magis et minus. imo ē manifestū qd nō suscipiunt magis et minus. 1.º pter hoc nec in abstracto. Dicit scilicet pmo qd quantas suscipiunt magis et minus. vbi qra. abū suscipiunt magis et minus. nā vni abū ē magis abū qd aliud. et hoc dicit qstum ad quantitas de terra specie qualitates. et vniū istum de magis in illū alio iusto et hoc dicit p 3.º spē quantitas. nā in pma spē quantitas vna quantitas vel quale suscipiunt augmentum. nam illud qd ē calidū potest fieri magis calidum.

Non in oia s; pla. Iusticia naq; a iusticia si di
cat magis ⁊ min⁹ pōt q; ambigere. St̄ at ⁊ in
aliis affectib⁹. Quidā. n. i. h̄ dubitant. Dicūt
.n. iusticiā nō multū magis ⁊ min⁹ dici a iusticia
⁊ sanitatē a sanitate. Adm⁹ at h̄re altez altero
sanitatē dñt ⁊ iusticiā min⁹ altez h̄re. Sic aut ⁊
grāmaticā ⁊ alios effect⁹ q̄litas. s; tñ ea q̄ fm
eos affcūs dñt idubiditatē recipiūt magis et
min⁹. Iustior. n. alter altero dñ ⁊ grāmaticior
⁊ alius sñt. T riangulus ⁊ q̄drāgulus vō nō p̄ su
scipe magis ⁊ min⁹ nec aliquid alaz figurati.
Quēcūq; .n. diffōnē trianguli recipiūt ⁊ circuli
oia sñt trianguli uel circuli sūt. Eoz xōq̄ non
suscipiunt nihil magis altez altero dñ. Nihil. n.
quadrātū magis q; p̄te altera lōgior forma ci
culus ē. nullū. n. ipsoz suscipit circuli rōnē. Si
militer autē si utraq; nō suscipiūt huius. p̄posi
ti rōnem non dicitur alterum altero magis.

Parrat oia in quibus est dubium an suscipiant magis
et minus vt de iustitia sanitate ⁊ huiusmodi. de istis enī ⁊
huiusmodi debuit antiqui an suscipiant magis ⁊ minus.
⁊ d hoc vt dicit p̄s potest quilibet ambigere. an. f. qualitate
in abstracto suscipiāt magis aut min⁹. De qualitate tamen
in concreto sine de his q̄ fm̄ huiusmodi q̄stiones dicit q̄dā nō
ē dubitū an suscipiāt magis ⁊ min⁹. nā vn⁹ hō d⁹ magis in
stus. ⁊ vn⁹ hō d⁹ magis san⁹ alio. f. vna iustitia nō d⁹ ma
gis iustitia q̄ alia. nec vna sanitas d⁹ magis sanitas q̄ alia.

Intelligēdū qđ Ari. nō determinat istā dubitandem hic
explicite tibi mihi vbi qđ nulla qđitas in abstracto suscipiat ma
gis ⁊ minus. ⁊ hęc sententia populyrī. vbi ponit dīam
inter spēm ⁊ accēs vbi dicit qđ ista accēs sepabile ⁊ insepa
bile suscipit magis ⁊ min⁹. sed nulla spēs recipit magis ⁊
minus. oīs. n. spēs qđitas eq̄lter principal ⁊ a se ideo dīdū
⁊ itayna inficta nō dī magis inficta qđ alia. nec vna sanitas
dī magis sanitas qđ alia. vbi positō qđ angustatio forme fiat
qđ additionem ptis ad ptē nō fiet quis ponere qđ alīqđ for
ma suscipiat magis ⁊ minus. nec qđ augmentet. qđ nec for
ma pcedens nec forma sequens augmentat. nec aggrega
tam ex bis. nō forma sequens nec pcedens. p. qđ ex hoc
qđ vna res addit alteri rei neutra res augetur. sed ex hoc
qđ vna lapis addit alteri lapidi. nec lapis cui fit additio.
nec lapis additus augmentatur. Et eodē mō positō qđ vna
forma alteri forme adueniat. nec forma sequens nec forma
pcedens auget. nec ē dī vbi tōm aggregat ex forma pce
dēt ⁊ ex forma subeqdēt. adueniēt auget. qđ illō aggre

gatus nūmū p̄fuit. ⁊ oꝝ auctū manere idē ī p̄ncipio augme-
ntatoris. ⁊ in fine. Dixerunt qꝫ augmentatio forme fit p̄ hoc
qꝫ p̄mū fit alia ⁊ alia forma ī sub̄to p̄fectioꝝ p̄cedens.
ita qꝫ in quolibet istāz t̄p̄is mēsurāz istā augmētatōne est
alia ⁊ alia forma b̄it dixerē qꝫ nulla forma augeat qꝫ nulla
forma mādet p̄p̄s durāte augmētatōne. dicentes igit̄ qꝫ
augmētatō fit p̄ hoc qꝫ forma p̄fectus esse b̄ ī sub̄to ita
qꝫ forma ī tota augmētatōe in eadē nactē numero absqꝫ
additōe alie. habent enī dē qꝫ nulla forma augeat nec lu-
scipit magis ⁊ minus. qꝫ sine aliquo aduēiente nō ē p̄-
gibit qꝫ aliquid augeat v̄t qꝫ aliquid h̄at p̄fectioꝝ qꝫ prius
sine aliquo aduēiente. p̄p̄ter hoc dico qꝫ nulla forma
falsipit magis aut minus. sed forma falsipit ī sub̄to fm
magis ⁊ minus. f̄z esse magis p̄fectum ⁊ minus p̄fici.
v̄n̄ illa albedo falsipit magis ⁊ minus. sed albi falsipit
magis ⁊ minus. qꝫ falsipit albedinē magis p̄fectā ⁊ min⁹
p̄fectā. ⁊ hoc dicit p̄b̄s b̄c satis plane. ¶ Ad hoc ē dubiū.
qꝫ f̄z hoc nulla q̄litas falsipit magis ⁊ min⁹. qꝫ f̄zqꝫ nulla
forma falsipit magis ⁊ min⁹. ergo nulla q̄litas falsipit ma-
gis ⁊ min⁹ sed hoc ē ī p̄b̄m cui dicit qꝫ q̄litas falsipit ma-
gis ⁊ min⁹. ¶ Cō d̄m qꝫ nulla q̄litas falsipit magis ⁊ mi-
nus. Et ad p̄b̄z dico qꝫ p̄b̄s p̄ q̄litate intelligit q̄l̄. vt p̄
per exēp̄la sua. dicit. n̄ ē ēmplificatō albi magis albi⁹
altero d̄. ⁊ istū m̄m̄. iuxta aliter dicit. sed nec iusticia
nec albedo d̄ magis aut minus aut vna iusticia vel albedo
q̄ alia. v̄n̄ sub̄m q̄litas falsipit magis ⁊ minus fm ip̄am
q̄litate. nā fm v̄nā q̄litate magis tale. ⁊ fm alia d̄: mi-
nus tale. Et bec ē exp̄ss̄e finis p̄b̄i. b̄c m̄ t̄r. itā t̄i oia. Et
q̄m̄ aliqua d̄r falsipit magis ⁊ min⁹ fm q̄litate. nō t̄m̄
oia. vt q̄lta fm q̄litate q̄rte sp̄ci q̄litas nō dicit̄ magis
⁊ minus f̄z illas q̄litas. vt triāgulare vel quadrāgulare nō
d̄ fm magis ⁊ minus. ⁊ bec ē p̄t̄o. 39. v̄t lib̄ri. i. n̄bil
d̄ magis ⁊ min⁹. fm q̄litate d̄ q̄rta sp̄ci q̄litas p̄ hoc qꝫ
n̄bil falsipit diffōnem illāz q̄litate fm magis ⁊ minus. n̄
bil. n̄. falsipit diffōnem triāguli vel quadrāguli. vel circuli f̄z
magis ⁊ minus. qꝫ nec illud cū p̄uenit diffō aliuscui illorū
falsipit diffōnem aliuscui illorū fm magis ⁊ minus. nec illi cui
non p̄uenit diffō aliuscui illorū n̄ recipit diffōnem eorūm
fm magis ⁊ minus ergo n̄bil d̄ fm magis ⁊ min⁹ f̄z alii
q̄ q̄litate d̄ q̄rta sp̄ci q̄litate.

Non igitur qualia suscipiunt magis et mi-
nus. Mor itaque quod predicta sunt nihil est
approprius qualitatibus. Similia autem et dissimilia
semel solas dicuntur qualitates. Simile. n. et dissimile al

tertiū altero nō ē f3 aliud nisi f3 h qd quale est.
Quar. ppū erit q̄litas f3 cā sile ul dissil ē dici.
¶ Be cā. p̄ncipa tertie p̄is p̄ncipal in qua p̄is ponit ter-
tia p̄ccatē q̄litas q̄ s̄ila. q̄ fm q̄litas d̄ aliq̄d simile v̄
dissile. ¶ be c̄ p̄cis. q̄o. b. l̄xi. p̄bar sic. fm q̄litas d̄ ali-
quid sile v̄ dissile. ¶ f3 n̄lū aliud d̄ aliq̄d sile v̄ dissile.
ergo fm sola q̄litas d̄ aliq̄d sile v̄ dissile.

Et vñ nō deerit turbari. ne qñ nos dicat d
qualitate. pponē facientes multa de rebus itcr
posuisse. **Hic** .n. 7 dispōes eoz q sūt ad aliqd
ēē dicebam. pene. n. in oibz talibz gñā dñr
ad aliqd. **N**ihil āt hōz q singularia sunt. nā cū
disciplina geus sit ad ipsum qd ē alteri. dñ ali
cuius. n. disciplina dñ. **E**oz vñ q sūt singula
ria nihil ipm qd est alterius dñ. ut grāmatica nō
dñ alicui. grāmatica. nec musica alicuius musica
s3 forte s3 genus h dñcūt aliquid. ut grāmatica
dñ alicuius disciplina nō alicuius grāmatica. et
musica alicuius disciplina 7 nō alicuius musica.
Quapp q per se singularia sūt nō sunt ad aliqd
s3 qualitates. dicimur. n. qñales s3 singularia. 7
.n. h bēmus. **Sciētes** āt dicimur q bēim⁹ singu

Liber

Hec est quarta particula tertie partis principalis in qua
pbe remouet qñdē dubitatur. In hoc. e. de qualitate po-
tū: nota esse de genere qñtū qñ sit de gñe relatiōis
cūsmodi sunt habitus et dispositiones. Ita. n. ponit ee de
pma spc qñtū et tñ sit relatiōis. Dubitā quid qñ pbe
pōt ee. qñ idē sit de gñe relatiōis et de gñe qñtū. Ad
istud rñdet pbs duplx. Uno mō p bñsmodi bñtus sine
disposiōe sū sua gñe sit relatiōis et s3 sua spc sit qñtū.
pñt qñ scia qñ genus gñmāticē et ad aliqñd. qñ scia pñt
refrē t ad scribē. et gramatica qñ spēs ē quas et nō ē ad al-
quid nisi fin suum genus. musica enī. nō dicitur alēntis
mūica sed alēntis disciplina.

Ecceda nrisio e sub pñtõe. e e talis. si cõtingat idẽ eẽr rela-
tũũ e qũe. ita qũ idẽ pñgar eẽ in gñe qũtans e i gñe relõis.
itẽ ad eẽr cõcõpñs pñere b'i tñr e e dispõnes eẽ vñtũsqũ
gñũs. S; vñr fũtũr nũ. i. qũ idẽ sit i gñe relõis e i gñe qũ-
latis si affert bñr pñs. itẽ nũ. idẽ iudicet maria scrupulatiõẽ.

Rēpiti āt facere ⁊ pari p̄rietates ⁊ magis ⁊ minus. Calefacere. n. ad frigidū facere p̄riu ē. ⁊ calefieri ad frigidū fieri ⁊ delectari ⁊ p̄tustari. icarco recipi p̄rietates. ⁊ magis ⁊ min⁹ calefacere. n. magis ⁊ min⁹ dici ⁊ calefieri magis ⁊ min⁹. ⁊ p̄tustari magis ⁊ minus. Sūscipiūt ē magis ⁊ min⁹ facere ⁊ pari. d̄ bis itaqz rāta d̄iūt. Dictū ē āt de sūu ⁊ bis q̄ ad aliqd sūt. q̄ d̄notantue a p̄ositionib⁹ dicit. De reliqz āt. i. q̄n ⁊ ubi ⁊ habere eo q̄ māifesta sūt n̄bil d̄ b̄s aliud dicit q̄z q̄ i p̄icipio d̄cā sūt. qz habere qdē significat calcari⁹ ēē uel armatū ēē ubi āt in loco esse. quādout beri: s ⁊ alia hui⁹ modi q̄ de bis dicta sūt. De p̄positis itaqz generib⁹ dicta sufficiant.

[illegible]

Oponēs aut opponi solet dicēduz ē. Di-
cit aut alter alteri opponi q̄drupliciter.
aut ut ad aliquid. aut p̄ria. aut p̄uatio ⁊
bī. aut ut affirmatio ⁊ negatio. Opponit autē
unūq̄qz itoz ut sit singulr dicere ut relatiua
ut dupli duplidio. ut p̄ria ut bonū malo scōz
p̄uatiōē ⁊ habitiuz. ut cecitas uisui. ut affirma-
tio ⁊ negatio ut sedet ⁊ non sedet.

[illegible]

p[ro]p[ri]e de oppo[n]e[n]te h[ab]et. In q[uo] i[bi]. p[ro]p[ri]e vo[lo] de determi[n]at
 de oppo[n]e[n]te p[ro]p[ri]a. In q[uo] i[bi]. Q[uo]d n[on] e[st] n[on] e[st] determi[n]at
 de oppo[n]e[n]te h[ab]et. In q[uo] i[bi]. E[st] n[on] e[st] de. redit
 ad determi[n]at[i]o[n]e[m] de oppo[n]e[n]te h[ab]et. In p[ri]mo ergo p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e dicit q[uo]d post p[ro]p[ri]a[m] dicitur de oppo[n]e[n]te. undecim
 quoniam aliquid oppo[n]it alteri. et dicit q[uo]d q[uo]d: modis p[ro]p[ri]e
 aliquid oppo[n]it alteri vel in rellat[i]o[n]e. vel dupli[ci] oppo[n]it de
 m[u]do. vel vt h[ab]et. et sic bonu[m] et malu[m] oppo[n]untur. vel vt
 p[ro]p[ri]a et b[e]n[e]f[icium]. et sic oppo[n]it cecitas et uisus. vel vt d[ic]to
 ria. et sic affirmatio et negatio oppo[n]it sicut sedet et n[on] se
 det. intelligenda s[un]t b[e]n[e]f[icium. p[ri]mo q[uo]d t[er]m[in]o h[ab]et oppo[n]it h[ab]et
 h[ab]et d[ic]to[r]ia regit i[n]differenter in p[ro]p[ri]a et in co[m]ple[n]ta. vbi q[uo]d
 albu[m] et nigr[u] s[un]t h[ab]et co[m]ple[n]ta. et ois b[e]n[e]f[icium currit. et nullas b[e]n[e]f[icium
 currit in co[m]ple[n]ta. Sicut sedet et n[on] sedet s[un]t h[ab]et d[ic]to[r]ia co[m]ple[n]ta.
 et ois b[e]n[e]f[icium currit. et n[on] ois b[e]n[e]f[icium currit s[un]t h[ab]et d[ic]to[r]ia co[m]ple[n]ta.
 et p[ro]p[ri]a. Alie vo[lo] oppo[n]it. p[ri]mauina et rellat[i]o s[un]t rep[er]it et co[m]ple[n]ta.
 p[ro]p[ri]a vo[lo] in isto cap[itu]lo n[on] loquit[ur] de oppo[n]e[n]te h[ab]et q[uo]d e[st]
 inter oppo[n]it nec loquit[ur] de oppo[n]e[n]te h[ab]et q[uo]d e[st] iter oppo[n]it
 s[un]t h[ab]et illa q[uo]d e[st] iter co[m]ple[n]ta. ¶ Sec[un]do e[st] it[er]u[m] q[uo]d oppo[n]it
 vt b[e]n[e]f[icium e[st] i[n]ferior ad repugnanti[am]. et n[on] q[uo]d oppo[n]it aliu[m]
 cui repugnat ead[em]. s[ed] n[on] e[st] repugnans aliu[m] oppo[n]it ead[em].
 accipio oppo[n]it stricte p[ro]p[ri]e b[e]n[e]f[icium accipit. n[on] it[er]u[m] oppo[n]it re
 pugnat. q[uo]d sedet et for. currit et t[er]m[in]o in oppo[n]it. q[uo]d nec d[ic]t
 t[er]m[in]o nec rellat[i]o necq[ue] p[ri]mauina necq[ue] h[ab]et. t[er]m[in]o p[ro]p[ri]e op[er]
 p[ro]p[ri]a[m]ones b[e]n[e]f[icium leg[is] h[ab]et. q[uo]d p[ro]p[ri]e e[st] h[ab]et false. et m[u]lti p[ro]p[ri]e e[st]
 h[ab]et vt. et gna[li] et a[n]i[m]a et h[ab]et p[ro]p[ri]a[m] p[ro]p[ri]a h[ab]et leg[is] h[ab]et. quia
 p[ro]p[ri]e e[st] h[ab]et false et m[u]lti h[ab]et vt. m[od]o sequit[ur] lo. sedet. ergo for.
 n[on] currit. et i[st]o h[ab]et et h[ab]et d[ic]to[r]ia. p[ro]p[ri]a. q[uo]d sedet. et for. cur
 rit repugn[an]t. ergo b[e]n[e]f[icium leg[is] h[ab]et. s[ed] n[on] s[un]t vt h[ab]et n[on] op[er]
 p[ro]p[ri]a stricte loquendo de oppo[n]e[n]te. Alie vo[lo] oppo[n]it q[uo]d
 m[u]lti p[ro]p[ri]e e[st] h[ab]et vt neq[ue] s[un]t false b[e]n[e]f[icium leg[is] h[ab]et. et sic e[st]
 uerit[as] b[e]n[e]f[icium h[ab]et p[ro]p[ri]a et oppo[n]it p[ro]p[ri]a[m] n[on] s[un]t h[ab]et d[ic]to[r]ia.
 neq[ue] oppo[n]it stricte loquendo de oppo[n]e[n]te. Sit it[er]u[m] loquit[ur] de
 oppo[n]e[n]te large e[st] d[ic]to[r]ia oppo[n]it ad o[mn]e[m] repugnanti[am] sic possu[m]it
 m[u]lti de q[uo]d oppo[n]it repugnanti[am] p[ro]p[ri]a. et sic p[ro]p[ri]a n[on] e[st] oppo[n]it
 quid[am] suffic[ien]ter in p[ro]p[ri]a q[uo]d s[un]t s[un]t. s[ed] oppo[n]it stricte s[un]t
 p[ro]p[ri]a d[ic]to[r]ia suffic[ien]ter in p[ro]p[ri]a quoniam. ¶ Et potest suffi
 c[ien]ter it[er]u[m] s[un]t accipit sic. Ois oppo[n]it aut e[st] iter affirmatiue
 et negatiue. aut iter affirmatiue. ¶ Primo m[od]o e[st] oppo[n]it h[ab]et
 p[ro]p[ri]a. Si vo[lo] iter affirmatiue vel vnu[m] e[st] oppo[n]it et reliquu[m]
 p[ro]p[ri]a. et sic e[st] oppo[n]it p[ro]p[ri]a. aut vt n[on] e[st] oppo[n]it.
 tunc alteru[m] referat ad reliquu[m]. aut n[on]. ¶ Primo m[od]o e[st]
 oppo[n]it rellat[i]o. s[ed] m[od]o e[st] contraria.

Quecūq; igitur relativa opponuntur ea ipsa q
sunt oppositorum eē dīr. aut quolibet alī ad aliū.
vt duplū dimidiū ē ī p3 qd ēst alteri dī. alīc. n
duplū dī ē 1/2 7 disciplina disciplinato tāq; relati
onē opposita ē. 7 dīcīt disciplina ipsūz qd ē disci
plinari. 1/2 7 disciplinarū ipsūz qd ē ad oppositorūz
dīcīt. i. ad disciplinā. Disciplinarū. n. aliqūē di
cīm⁹ disciplina disciplinarū. Quecūq; igitur oppo
sita sūt tāq; ad aliqūd ipsa que sunt aliorum di
cuntur aut quolibet ad scīnīcēm.

Et hoc scda p b^o capituli in q pbs spali determinat de
 oppōne relia dicens q qūqz opponunt oppōne relia
 dū adinici^o sū aliqua bitudine casale. v^o dupli opponit
 relatiue dimidio. i^o dupli dū dimidiū dupli. Silr disci
 plina opponit discipulato relia. i^o dū discipula disciplinā
 disciplina. s^o ecōuerso disciplinātū disciplina disciplinātū. et
 nā qūqz relatiue opponit nēcio adinici^o sū aliqz bitudine
 casale dicit. i^o sic fuit dū intelligenda. p^omū q nō oīa q rē
 ferunt adiniciū sunt relia opposita. qz relatiue oppō dū
 dīctorie oppō. nā oīa oppō includit dīctoria. Et i^o oīa
 q referūt adiniciū cōt relatiue opposita tūc nulla q. refe
 runt adiniciū possūt v^o p dīcari d eodē. qz dīctoria
 v^o p dīcari de eodē qz ē ipolē. s^o docē falli. qz aliqz
 referunt adiniciū v^o p dīcari de eodē. Itā idē i^o hē p^o q
 dīctū. Silr dupli q dimidiū referūt adiniciū. s^o v^o p dīcari
 de eodē. Itā idē ē sil oppō q dimidiū respectu diuersor.

Predicamentorum

Et n̄ dicatur q̄ pbs exēplificando de relatiue oppositis ponit exemplum de duplo ⁊ dimidiō. ⁊ p̄ pbs vult q̄ vni pluri ⁊ dimidiū respectu eiusdem sit relatiue opposita. dicēdū q̄ pbs intelligit q̄ duplus ⁊ dimidiū respectu eiusdem sunt relatiue opposita. ⁊ illa nanq̄ vere affirmant de eodē. impossibile ē. n. q̄ idē respectu eiusdem sit duplus ⁊ dimidiū. s̄r p̄r ⁊ filius respectu eiusdem sunt relatiue opposita. ⁊ vt sit nō affirmantur de eodē. impossibile ē. n. q̄ idē respectu eiusdem sit p̄r ⁊ filius. q̄r ipse ē q̄ aliquis sit p̄r alius ⁊ filius eiusdē. vñ q̄uis p̄r ⁊ filius accepta in cōsiderant aduicē. nāz p̄r d̄r filij p̄r. et filius d̄r p̄ris filij. itē in cōs accepta nō s̄r ita relatiue opposita. Et si dicat q̄ relatiue opposita referunt ad uticem p̄ pbs. ergo q̄cūq̄ referuntur aduicē sit relatiue opposita. Dicendū q̄ oīa relatiue opposita referunt aduicē. sed nō oīa q̄ referuntur aduicē sunt relatiue opposita. Vñ ita p̄r ⁊ filij sit relatiue opposita ⁊ referūt aduicē nā p̄r d̄r filij p̄r. et filij d̄r p̄ris filij. S̄r p̄r ⁊ filij accepta nō cōs referūt aduicē. nō p̄r p̄ris filij. ⁊ filij filij filij.

[illegible]

¶ Illa vo q ut ſria ſur ipla qdē q ſur nullo mō
dñr ad ſcinnē. ſria vo ſibi trinnē dicat. neqz. n.
bonū malū dñi bonū ſi pſtrari. nec albū nigrū al-
bū ſi ſriuz. Quare dñr ille oppōnēs adiūicē.
¶ Nec tercia po b^o capſi in q pſa ſpāter determinat de
oppōne ſria. q pñet duas pñulas. in pma ponit dñr ille
reline oppoſita q ſria. in 2ª ſibi. Quēqz po 2° pñor. ponit
vñā dñſionē pñor. in p^a pñcula pñit dñſaz iter reline oppo-
ſita. q ſint ſria q ſilla. q reline oppoſita dñr adiūicē. vt
p^a q ſit^a reſpēct eūſdē dñr adiūicē q ſit reline oppoſita. ſi
pñā nō dñr adiūicē. vbi gñr. nō. n. dñ q malū ē boni malū.
Sūt albū nō dñ nigrū albū. q tamen bonum q malū ſūt cō
traria. albū q nigrū ſūt contraria.

CQuecunq3 vō pīrarioꝝ sunt talia ut ī qb⁹ na
ta sūt fieri 7 de qb⁹ p̄dicāf necariuz sit alteꝝ eo
riū iēsse. nībil mediū eoꝝ ē. Quoz vō n̄ ē necessa
riuz alteꝝ iēsse. boꝝ pīrarioꝝ aliqd ē mediū. ut
lāguor 7 sanītaf ī corpe aīalīf bñt nā fieri 7 neciū
ē alteꝝ iēsse aīalīf corpe uel lāguorē uel sanītafē.
S3 7 par 7 ipar de numero p̄dicāf 7 necessariū
ē alteꝝ eoꝝ ī numero ēē. aut abundāf. aut p̄scm
7 nībil est ī medio eoꝝ. neq3 iter lāguorē 7 sani
tafē neq3 iter abundāfē 7 p̄scm. Quoz vō nō ē
neciū alteꝝ iēsse subō. eoꝝ aliqd ē mediū. ut ni
gr 7 albu ī corpe nā habēt fieri 7 nō ē necē alte
ruꝝ eoꝝ iēsse ī corpe. Itō. n. corp⁹ aut album
aut nigr ē. S3 pūm 7 studiosuz p̄dicāf qdē d
boīe 7 de aliis multī. s3 nō ē neciū alteꝝ eoꝝ in
esse illis de qb⁹ p̄dicāf. Itēq3. n. oīa uel pua uel
studiosa sūt. 7 horuz ē mediūz. albi qdē 7 nigri.
fufcum 7 palidum 7 quicunq3 alii sunt colores.

Checce scda pccula b^o p^oris in q^o ponit qda visio dnoy q^o talis e. Queda h^ora sūt imediata. 1 qda mediata. imediata sūt q^o sic se hnt q^o de illo subo de quo vni nati e p^odicari n^o cessario p^odicat altera. 2 sic se bz lāguor 7 fantas resp^oci aia lis. Ita dē aial natū ē eē sanū vel egrū 7 nēcio dē aial ē sanū vel egrū 7 ita dē de parī 7 iparī respectu numeri. 7 ita dē abū dāt 7 pfectō. nā ois numer^o ē abundās vel p^oter. 3 G^ora rta mediata sūt q^o nata sūt iesse eidē subo. 7 p^oterq^o illoz pōt remoueri ab illo subo. 7 sic se hnt abū 7 nigrū q^o hnt fieri circa idē bz. 4 sūt moner 7 sedere. n. n. ēnece q^o ēs sūt abū vel nigrū. 5 abū vel nigrū sūt h^ora mediata. q^o iter illa sūt media. i. sūscū 7 pallidū 7 hūmifmodi. sūt prauū 7 studio sum. viciofum 7 vnuofū sūt h^ora mediata. q^o nō ē necē al^o terū illoz iesse enūz de quo vtrūq^o natū ē p^odicari. nō. n. ois b^o ē prauū vel studiofos.

En aliquibus itaq; noīa posita sunt bis que media sunt ut albi ⁊ nigri fuscum ⁊ pallidus. In aliquibus autem nomina quideꝫ medio assigna re idoneum non est. sed per utroruꝫ summoꝝ rum negationem qđ medium est determinatur. verbi gratia. ut qđ neq; bonum neq; malus nō iustum neq; iniustum.

Ende ponit vna diftinctione froyz mediator q̄ e ifta. Et
trarioz mediatorz q̄da fī quoy medio iter illa e nome i pofiti
vt pz de albo e nigro q̄ hñt mediu cui e nomen i pofiti.
vt ficut vt pallidū. Et dca fī p̄traria quoy medio iter illa
nō e nomen i pofiti. vbi gra. bonū, e inalū fī p̄traria. e hñt
mediū cui nō e nome i pofiti. e filr de iufto e iniufio. e in
taliū eſt denotandū mediū p abnegationē vtriusqz extrēo
vbi vñ vñqz iter bonū e malū q̄ nō e nec e hñt p̄trā

māt. vñ mēdāt inter pōnū & mātū & q̄o nē & pōnū nē ēt
 mātū sīr. mēdāt inter lūstū & iustūm ē q̄d nē ē lūstū nē
 iustū. ¶ Circa istā parit sūt duo notāda. 1. p̄mū ē q̄ q̄
 dāt sūt species p̄trarie. 2. q̄d sūt idēda p̄traria p̄ta sub
 illis spēs. loquēdo de spēs p̄trariis sic nec ē altz p̄tra-
 rior immediatōr inesse cūlibet subō cū vtrūq̄ natū ē inesse
 & hoc fit talē subz habeat ēt. Si vñ submō nō habeat ēt nēn
 trū p̄rior immediatōr subleat. at p̄z de sanitate & egritudine
 respectu aīalō. dē. n. aīal dū egritū vel sanū vel egrū. sed
 loquēdo de idēditudī p̄trior immediatōr sic nō ē necesse
 q̄ cūlibet cui talia p̄traria nata sūt iesse inūt altz ifoz mē-
 diatōr p̄trarioz. nō. n. oī aīal inest b sanitas vel bec egritū-
 do. & tamen bec sanitas & bec egritudo sūt idēdina p̄tra-
 ria & imēdaria. ¶ Et si dicat q̄ cū nētrū ifoz inūt inbo
 ē mēdiū inter dila. & nō nō sūt imēdaria. sed mēdaria. Dī-

ceduntur ad rationem. **E**rgo non sunt rationes
 quod ex aliqua dñr imediata imediatōe forme vel imedia
 tionis subiecti. illa sit ptraria imediata imediataōe forme q̄
 nō hñt formā mediā iter illā ppositā ex eis pponē vtriusq̄
 actuali. & sic sanitas & egritudo. & sñt bec sanitas vel b egritudo
 sūt ptraria imediata imediatōe forme: q̄ nō hñt for
 mā mediā iter illā ppositā ex illis. Et illa dñr ptraria ime
 diata imediatōe subī q̄ circa alioz spēm sūt imediata. ita
 q̄ necē ē cuius pñto sub illa spē alteri illoz ptrarioz ielle. &
 sic sanitas & egritudo se hñt respectu aīalīs. q̄ necē ē q̄ oē
 aīal sit sanū vel egrū. vñ sanitas & egritudo sūt ptraria ime
 diata circa aīal. q̄ nō ē iñter aīal q̄ nō sit neq̄ sanū nē egrū
 s̄s illo mō nō sūt bec sanitas. & b egritudo imediata. q̄ non
 ē aliq̄ mediū cū necio iest bec sanitas & bec egritudo vñ
 sanitas & egritudo sūt imediata imediatōe forme & imedi
 atōe subī. sed bec sanitas & bec egritudo sūt imediata ime
 diatōe forme tñi & nō imediatōe subī. Et pcedo q̄ aliq̄
 subī iter bñc sanitatē & bñc egritudinē. s̄s nō ē forma pposita
 ita imediata iter ipsa cōposita aliquo mō cōpositiōis ex istis
 ¶ Et sic dicat q̄ si eñt aliq̄ ptraria imediata seq̄ q̄ oppō
 iter ptraria imediata nō differt a pñdictōe. q̄ pñdictio est
 oppositio cuius nō ē mediū s̄m se. pmo postea. & sic seq̄
 q̄ oppositio iter ptraria sit pñdictio. q̄ cuiusq̄ ppetit defecti
 pñt eīde ppetit descriptū. vñ q̄ pñdictio nō ē descriptio
 cuius nō ē mediū p abnegationē vtriusq̄ exrē pñdictiōis.

Liber

vnde contradictio est oppo inter c^o extra neq³ est mediū
f^ou formā neq³ ē mediū p abnegationē extremoz. sed
q³ia h³ia habent aliq³ mediū p abnegationē vtriusq³ ex
tremoz. q³uis. n. oē al³ sit sanū vel egrū. itē aliq³ subū nō
lapis qd neq³ ē sanū neq³ egrū. a sic p³ oppo i³er h³ia i
mediata non ē dictio. q³ inter contradictoria incōplexoz. nū
lum ē mediū p abnegationē extremoz. s. q³ de aliquo
medio vtrūq³ dictioz non vere negetur. sed i³er oia h³ia i
mediata ē aliq³ mediū p abnegationē vtriusq³ extre
morum. ¶ Sciendū ē etiā q³ p³dictoria imediata sunt
imediata in dicationē forme et etiam subī vtr³. q³ cultib
subdī i mūdo nōo inest altēz dictioz incōplexoz. sed
nulla h³ia sunt imediata imediatoe subī vtr³. vt dictū ē i³ al
qua contraria sunt imediata imediatioe subī determinati
q³ ē subī determinatū circa q³ aliq³ p³dictoria sunt imedia
ta. vt aialicā c³ia p³ aliq³ egrū sunt p³dictoria imediata. Intel
ligēdū ē par ē ipar. abūdis ē p³fici nō sūt p³dictoria stricte
acceptioe numeris. q³ nō sūt nata esse eide subdī succēssive.
nō. n. idē numerus ē aliq³ par et aliquando impar. iō An
non ponitūā nisi et impli grāz.

Priano uero et bitus dicitur quidem fieri circa idem aliquid ut uisio et cecitas circa oculos. At autem dicitur esse in uno nascitur priano et fieri habitus. circa hoc idem de utriusque eorum ordine. Priari enim dicimus unum quodque habitus suscipibilium. quoniam id quod nunc est bene nullo modo habet. Et contrarium. n. dicimus non aliquid quod non habet debet. nec ce cum quidem habet uisum. Itelligitur quod quod contingit bene non habet. Quodam gratioribus sunt quod neque dentes neque uisum habent. sed non dicuntur edentuli neque cec-

¶ Ecce est q̄ta p̄s b̄. c. i. qua determinat de oppōne p̄na
tua. et p̄met res p̄cūales. In prima narrat q̄ opponit p̄
natiue. In secūda ibi. ¶ Primari vero ē habere. dicitur p̄b̄
q̄ p̄natio ē b̄i. nō sūt primari et b̄re b̄iū nec eē. ita q̄ d̄
natio nō ē primari b̄i. nec habuit est habere b̄iū. i. tertia
p̄cūla ibi. ¶ Et ad p̄s q̄ habitas. ponit d̄ias inter oppōne
p̄natiuā et alias oppōnes. s. p̄tariā et relatiuā. i. prima ḡ
particia dicit q̄ habitas q̄ p̄natio sūt illa q̄ nata sunt fieri
circa idē ordine quodā. ita q̄ p̄s nati natus ē habites h̄
ri circa sibi q̄ p̄natio. et hoc p̄s. q̄ nūq̄ d̄ p̄natio inesse
subō nō p̄ illo tpe q̄ p̄natio natus ē inesse eādē subō.
vnde ē necessariū b̄itis in se subō p̄ aliquo tpe q̄ p̄s
non ē natus inesse. ita nō ē p̄natio. sicut si aliq̄ aīal non
habeat d̄tes illo tpe in quo nō ē nati b̄re d̄tes nō p̄ hoc
d̄ edentū. s̄c p̄ter d̄e prima natiuitatis sue nō d̄ edentū
h̄is q̄us nō habeat d̄entes. q̄ t̄m nō ē natus b̄re d̄tes
Sūr carnis aī nonū d̄ d̄ t̄c. q̄us nō habeat vīsu
q̄ t̄c. s̄ante nonū d̄ nō ē natus b̄re vīsu. Sed si aliq̄
nō b̄ d̄tes p̄ illo tempore p̄ quo nā ē b̄re d̄tes tunc
d̄ edentū. et aliq̄us nō habeat vīsu q̄ illo tpe q̄ p̄s
est habere vīsum tunc dicitur cecus. Et sic apparet q̄ d̄is
sue naturaliter est habitus necessariū q̄ p̄natio. ¶ Circa
istam p̄tem sunt duo notanda. primum ē circa p̄natiōnem
generaliter t̄c. q̄ sicut p̄s p̄ p̄b̄i. s. meta. q̄ p̄natio d̄ m̄
tis modis. Uno mō dicitur carentia aīc forme in aliquo
subō in quo neq̄s f̄m sp̄m neq̄s f̄m genus p̄pinq̄us illa
forma ē nata inesse. ita q̄ illa forma nec nata ē inesse aīc
indisiduo speciei neq̄s indiduo generis sui. p̄pinq̄. et sic
lapis dicitur primari vīsu. Alio mō d̄ p̄natio carentia for
me in subiecto in quo f̄m sp̄m illa forma non ē nata inesse.
sed solum f̄m genus p̄pinq̄us illam. et sic talpa dicitur
vīsu. q̄ caret vīsu qui natus ē inesse animalī. sed non talpe.
Aīo. d̄ aliquid p̄uari forma quā aliquo mō b̄. s̄ de b̄r
et male. et sic b̄s vīsum debilem d̄ p̄uari vīsu. Alio d̄
aliquid p̄uari forma quā nō est natū suscipe nisi cū d̄cti
cultate. et sic lignū d̄n̄ ē illeabile. q̄ difficit reduci p̄fecti
onē. Alio mō d̄ aliquid p̄uari forma quā nullo b̄s. quā in

nati ē bñe ⁊ hoc pōt ēē duplx. vñ in tpe in quo nō ē natus
 bñe alā forma quōd exultis dē pñari vñ ante nonū dñez.
 vel i tpe in quo nati ē bñe alā forma. Et hoc pōt ēē duplx
 qd vel illa forma non bita in subo in tpe ⁊ quo nata ē bñi pōt
 acquiri a subo p naturā. ⁊ sic mā exñs sub forma aq dē pñ
 nata forma aeris. qd nō hñ forma aeris it pōt ēē per natū
 rā qd fiat sub forma aeris. vel nō pōt per nāz subo melle ēē
 quō subm caret alā forma in tpe in quo nō ē neqz ē pole
 p nām ineffe. Et itō mō cecitās ē pñatio vñs. ⁊ de pñati
 one itō mō dēā loqz pñs b. ⁊ sic ē pñatio pñpñsine ⁊
 firmitasine dēā ⁊ pōt sic describi. Pñatio ē caritas forme
 nate effe i subo in tpe in quo nō est neqz ē pole p nāz ineffe.
 Cēdo scēdū ēē qd pñatio pprie dicta non ē aliqd exñs
 i rez nā. f. ē nō ens cui ēē extērie ē pñibitū. Et pñ duplx
 pñari. Pñatio qd si pñatio esset aliqd exñs opoeretur
 qd extērie et in aliquo subo in quo bitus natus ē esse. ⁊ cū pñ
 uatio ⁊ bitus nō possunt ēē sit in subo. pñatio solū uestet cū
 bitus nō mēst. ⁊ ita in aduentu bitī subm pñatur pñatioē
 illius bitī. ⁊ pñationis ēē pñatio. ⁊ hec in infinitū qd ēē
 pñatio. vnde si pñatio ēē aliqd exñs in subo cū nō sit i
 subo. qd tunc habitus nūqz esset in subo legē qd subm possz
 pñari pñationē. ⁊ sic pñatio dñet pñationē ⁊ alā illā. ⁊
 sic in finitū. Cū si ponat subm sine habitu ⁊ sine oī alā
 re fibritate qd ē pole ⁊ tunc dñta subm dē pñari. qd ca
 ret forma quā nati ē bñe p tpe p quo forma nata ē melle
 subo. per hoc ergo scēdū qd subm nō hñ habitū dē subm pñ
 nā ⁊ non erit hoc qd aliqua alā res. pñatio ponit i subo
 illi cū pñatur sic. dē pōt auferre bitū a subo absqz hoc.
 qd ponat aliqd alā rez in subo. vbi. q. dē pōt auferre vñsū
 ab oculo absqz hoc qd ponat aliqd alā rez in oculo. sed pñatio
 vñsū ab oculo ē oculus pñatus vñsū. ergo pñatio vñsū
 nō ēt aliqd rez ibērētis oculo. qd sic non possēt dñs destruxē
 vñsū mātē oculo nisi ponat pñationē nonā rez in oculo. f. pñati
 onē vñsū. supposito qd pñatio vñsū sit rez ibērētis oculo.
 Cēd tunc ē dubiū qd nōmē pñationis significat vñ hoc
 nōmen cecitas cū sit nōmē qd qd sit vox significatiua ad placitū.
 ⁊ per pñs aliqd figñi cecitas. aut ergo significat aliqd i
 aiā aut extra aiā. nō ē oare qd significat aliqd in aiā qd bitī
 ⁊ pñatio dñt hñt circa idē. sed bitus ⁊ vñsū vel albedo dē
 extra aiā. ergo pñatio vñsū. ⁊ pñatio albedinis nō sit i
 aiā sed extra aiā. qd pñs pñatio ē aliqd extra animā.
 Cēd istud dubiū dicit aliqd qd pñatio ē intentio i aiā
 ⁊ nōmē pñationis. vt hoc nōmen cecitas significat intentio
 nem in aiā. ⁊ i ppositione supponit p intentū in aiā. vnde
 hoc nōmē pñatio. ⁊ hoc nōmen cecitas supponit p itēdū
 in anima. Quis subm denominatiū. f. cecus supponat pñ
 subo. Sed istud dēñ ē valde remotū a vitate ⁊ pñi vocatū
 Ari. ē. n. remotū a veritate. qñ si pñatio ēē intentio i
 aiā tunc intentio non esset nisi in intellectu cū intentio pñati
 onis sit intentio vñsū sicut ⁊ bitus. intentio. n. vñsū in cōi
 intellectu. ⁊ ita si pñatio ēē intentio in aiā pñatio esset inter
 tio in intellectu. sed hoc ē falsūm. qd pñ. qd intellectus dē pñ
 nari oī intentionē qd ēē in eo. ergo si pñatio esset intentio ēē
 ē in intellectu. sequitur qd intellectus possēt pñari pñatioē
 ⁊ sic pñationis ēē pñatio. ⁊ sic in finē. Cēd si ita ēē itē
 lea? habens intentū in pñatioē dñet pñationē bitus. f.
 id in quo ē pñatio bitus ēē pñatiū habitu. ergo pñatio
 habens intentionē cecitatis ēē pñatio vñsū. ⁊ p pñs ēē
 cec. ⁊ ita oī intellectus. ⁊ si esset perfectus oibus sciētiis
 speculatiuis esset cec? hñet cognitionē cecitatis ⁊ sic inte
 lectus Ari. f. cecus. qd ēē absurdūm. S. quid etiā qd inte
 lectus habens intentionē tenebre. bit pñationē lucis. ⁊
 p pñs intellectus arit. ⁊ c. ⁊ qd ēē incoherē. ⁊ intellectu
 pñatiū tenebrosū ⁊ obscurū. qd nōmē ēē dñe. Item
 pñatio ⁊ habitus opponūt pñatiue. f. intentio in intellectu
 cū non opponitur bitū pñatiue cū vñsū. f. ita intentio
 aiā qd bitus sit ens pñatiū. ergo pñatio nō ē intentio i
 aiā. qd sic non opponitur bitū pñatiue. Itē intentio rez
 itens in intellectu ē forma ⁊ perfectio intellectus. ergo vel
 ēē ipsa cognitio intellectus. vel dñēs intellectū ad cognitū

Medicamentorum

nem sed nulla privatio ē perfectio. ergo &c. Propter hoc
vñ alr esse dñm qđ privatio nō est aliqua res eñs in vñ
extra alrē. Et potest poni duplex modus dicēdi. ai⁹ mo-
dus qđ privatio ē pura absentia forme et in subo nato hñe for-
ma illā nullā formā ponēs in illo subo magis ē in quocūq;
alio. vñde cecitas nō magis ponit aliquā rem in oculo qđ
in lapide. sed est sola negatio vñs in oculo. non aliqđ eñs
in oculo nisi denominatiō. denoiat. n. oculū carēē vñs.
et talis oculū denominatur cecus a cecitate. ¶ Sed contra
istum modum dicēdi sunt dubia. ¶ Prīmū est quāliter illū
qđ nūllū est potest aliqđ denominare. ē. n. cecitas non est
alqđ tñc ista videt ēē falsa. oculus ē cecus. qđ pđicat nō enī
de ente. qđ cecitas est nō eñs. oculus est eñs. Itē privatio
addit supia negatiōē aptitudīē ad formā cuius ē privatio
sed aptitudo ad formā ē aliqđ eñs in re; natura. ergo pri-
vatio nō ipozat negatiōē. ¶ Itē si privatio ipozaret purā
negatiōē. hēc ēēt vera. lapis ē cecus. sicut ista ē vera. lapis
nō bz vñs; qđ ēē cecū nō bz vñs; eñt oīno idē. Itē cō-
firmat. qđ segtur. lapis est cecus. ergo lapis nō bz vñs; qđ
ro igr aut ēē cecū addit aliqđ sup nō bz vñs; aut nūllū.
si nūllū addit. tñc segtur ēq lapis nō bz vñs;. ergo lapis est
cecus. qđ pñs icludit aīa. a nūllū addit. supia ipm nec dicit
alqđ plus. ergo pñs ē pueribile cū aīte. ergo iste ppōnes
puertant. lapis ē cecus. a lapis nō bz vñs;. s; hoc ē cecus.
qđ bē ē vera. lapis nō bz vñs;. a ista ē falsa. īf bē ē cecus.
o; ergo qđ cecitas aliqđ addat supia negatiōē vñs;. ¶ Ad
pānuū itoz; dō bz qđ privatio nō ē aliqđ eñs in re; natura.
s; in sola pñtōne itellct. a talia qđ neq; eřfittū ī aīa neq; ex
tra. aīam. a intelligib; ab aīa; dñr hñe ē obīus; in aīa a nūllū
alīud ēē. Et cū dñr qđ nō eñs nō pñ denoiare aliqđ. dico qđ
istud ē sīm. īstā tps pteritū a futurū nō ē aliqđ ī re; natu-
ra. a tñ denoiat rēad extra. Itē. n. ē vā. antīpō ē futurū
a ista ltr. cēlar ē pteritū. a bē sūt vñ. michael sūt michael
erit. in qđ; michael qđ nō exīstī denoiat a tpe pñtī pteritū a
futuro. a michael denoiat nō alb⁹ a sola negōne seu abītia
albedīs. a nō exīstīt in re; natura. s; sōlū obīne ī itellctū
Et qñ dñr qđ hñc pđicat nō eñs de ente. vñ oclū ē cecus. Dī-
cendū ē qđ pñone ī voce vñ ī itellctū nō pđicat nō eñs de
ente. s; aliqđ eñs vñ vor vel cōcept⁹. a positiō qđ pđicatū
nō sit eñs dñr tñ suppoēre p aliquo eñte adhuc posset af-
firmare eē vñ ī qua nō eñs supponēs p eñte vñ pđicat
de eñte. Itē ē sic dicēdo. oclū ē cecus. pđicatū suppoit
p subo qđ a cecitate denoiat cecū. cecitas. n. famīl. p oclō
vel p oīqđ ī quo nat⁹ ēē vñs;. ¶ Ad 2m rīdēs s; modū
fittū. v; qđ pñ nō addit supia negōē aptitudīē ad formā
s; hēc aptitudo ad formā ēē t; ex re; pte subī a ē re; pte pñs
vñ pñ. ppīe dēā nō denoiat aliqđ submī nisi illud submī
aptū natū fī hñe formā opōsitā illī pñōnī. ¶ Ad 3m dicen-
dū qđ pñ nūllū addit supia negatiōē ī cōī acceptā; ēē ī fēri
or ad illā. seq; enī. hoc ē cecū. ergo hoc nō bz vñs;. a nō se-
quīr ecōēterio. Itē ī negōnib⁹ ē ordo s; supī a ī fēri; s; sic ī
affirmatiōib⁹. qđ qūs ordo ī affirmatiōib⁹ talis ordo econ-
trario ī negatiōib⁹. a tī ī nō entib⁹ ē ordo s; ē entib⁹ cū nega-
tō seu abītia forme tñ nō eñs. a ordo ē ī negatiōib⁹. a per
pñs ī nō ente a pp hoc nō seq; lapis nō bz vñs;. ergo la-
pis ē cecus. ¶ Ad pñmatīonē qñ qñtur an ista. lapis ē ce-
cus addat aliqđ supia illā. lapis nō bz vñs;. dico qđ sic. qđ
ista ppositio. lapis ē cec⁹. multas ppōnes ponit qñ ista non
ponit. lapis nō bz vñs;. vñ bas ppōes. lapis nat⁹ ē ī fēri vñ
sūt. a sic de alijs. istas. n. nō ponit ista. lapis nō bz vñs;. tñ
ista. lapis ē cec⁹. istas pōit a ī fēri. ¶ Et si qñas qđ cecitas
addit supia negatiōē. dico qđ nūllū positiū addit sed sōlū
addit negatiōē spālē. ¶ Itē mod⁹ dñr qđ privatio ppīe
dicta de q pñs loq; b īpōzat negatiōē cū aptitudīē ad for-
mā quā pñnat. ita qđ pñatio dicta aggregatī et negatiōe a
aptitudīē ad habitiū vñ cecitas dicta negatiōē vñs; seu
abītia vñs; cū aptitudīē ad vñs;. nec ē īcōnēntis vocē
significāre b mōī aggregatī. vñ p; nā b ofo absentia vñs; ī
obo nato hñe vñs; significat tale aggregatū. a ē pōte qđ b o
nomē cecitas significet idē qđ hēc tōa ofo absentia vñs; ī
subo nato habere vñs;. ¶ Et si dicat qđ ex negatiōe sine
nō ente a ente positiū nō fit aliqđ aggregatū. dō; qđ sic

q: et talibus pot fieri aggregatum habes esse oblectam^{ti} n^{on}
intellectu. ¶ tale ē tūc ens copulatu p^{ri}m p^{ri}ncipaliter intellect^{us}
Conuari vero v^{er}o babinū b^{re} nō ē babinū v^{er}o p^{ri}u-
atio. Babinus enī est uisus. priuatio vero ē ce-
citas. b^{re} ar^{tem} uisum nō ē uisus. nec cecū ē cē-
citas. priuatio uero q^{uod} ē cecitas. cecū v^{er}o ē pri-
uatiō. nō p^{ri}uatiō ē. Nam si idē ēēt cecitas v^{er}o
cū ē utrūq^{ue} de eodē p^{re}dicaret^{ur}. nūc v^{er}o minime.
I^{tem} cec^{us} d^{icitur} bō. cecitas v^{er}o bō nullo mō d^{icitur} esse.
Ch^{ec} est secunda p^{er}icula b^{re}u^{is} q^{uod}te p^{ri}us in q^{uod} p^{ri}us decla-
rat q^{uod} p^{ri}uatio v^{er}o b^{re} nō est p^{ri}uatiō v^{er}o b^{re} b^{re} b^{re}. ¶ hec ē cō-
cl^{usio}. 38. b^{re}u^{is} b^{re}. Et p^{ri}ncip^{al}iter p^{er}icula d^{icitur}us p^{re}tes. In p^{ri}ma nar-
rat v^{er}o p^{ro}bat suā i^{nter}pretatiōē. In scōda ibi. Opposita remonet u^{er}o
b^{re} v^{er}o p^{ro}bat nūc rōnē a s^up^{er} p^{ro}bat^{ur} quoddā dubiū. In p^{ri}ma
ergo p^{er}icula narrat suā i^{nter}pretatiōē d^{icitur}us q^{uod} p^{ri}uatiō v^{er}o b^{re} b^{re} b^{re}
nō est p^{ri}uatiō v^{er}o b^{re}u^{is}. v^{er}o b^{re}u^{is} ē b^{re}u^{is} v^{er}o cecitas ē p^{ri}uatiō.
I^{tem} b^{re}u^{is} b^{re}u^{is} nō ē v^{er}o b^{re}u^{is} v^{er}o b^{re}u^{is} cecitas nō ē cecitas. I^{tem}
narratio p^{ro}bat nūc rōnē p^{ro}bat^{ur} cōcl^{usio} ē q^{uod} est ista. Quēcū
q^{uod} sunt idē de quocūq^{ue} v^{er}o affirmat^{ur} v^{er}o de eodē v^{er}o affir-
mat^{ur} reliquū. I^{tem} cū nō de quocūq^{ue} v^{er}o affirmat^{ur} b^{re}u^{is} habet^{ur}
de eodē v^{er}o affirmat^{ur} b^{re}u^{is}. ¶ nō de quocūq^{ue} v^{er}o affirmat^{ur}
b^{re}u^{is} p^{ri}uatiōem. de eodē v^{er}o affirmat^{ur} p^{ri}uatiōem. ergo p^{ri}uatiō
v^{er}o b^{re}u^{is} nō sunt b^{re}u^{is} p^{ri}uatiōē v^{er}o b^{re}u^{is} b^{re}u^{is}. mai^{or} p^{ro} p^{ri}ma^{is}
p^{ri}uatiō^{is} q^{uod} est de eodē nō s^up^{er} idē affirmari ¶ negari. mai^{or} de
clarat ex^{em}plariter s^up^{er} b^{re}u^{is} b^{re}u^{is} v^{er}o affirmat^{ur} de boie. v^{er}o b^{re}u^{is}
nō. nā b^{re}u^{is} est v^{er}o. bō est b^{re}u^{is} uisus v^{er}o b^{re}u^{is} est falsa. bō est vi-
sus. S^up^{er} b^{re}u^{is} p^{ri}uatiōē v^{er}o affirmat^{ur} de aliquo de quo p^{ri}uatiō
nō v^{er}o v^{er}o affirmat^{ur}. nā b^{re}u^{is} ē vera. bō b^{re}u^{is} cecitate. ¶ hec fal-
sa. bō est cecitas. ¶ Nota q^{uod} ex isto loco aliquis p^{ro}bat doct^{ri}na bo-
na ad cognoscendum idēitatē vel diuersitatē similisq^{ue} ad in-
dicem. Si vnuin predicatur de aliquo de quo nō predicatur
reliquum illa nō sunt eadē. sed diuersa. ¶ si aliquid p^{re}di-
catur de vno quod nō predicatur de reliquo illa nō sunt
eadem sed diuersa. ¶ si aliquid predicatur de vno vere de
quo reliquum predicatur illa sunt eadē. Ex hoc p^{ro} p^{ri}mo rēti-
o suam fundamētum nō sunt eadē. q^{uod} aliquid v^{er}o p^{re}-
dicatur de vno q^{uod} nō vere predicatur vel affirmat^{ur} de
reliquo. I^{tem} p^{ro}bat p^{ro}bat idē fundamētū ē q^{uod} nō est rēti-
o. nā p^{ro}bat ēt affēctū ē q^{uod} nō est similitudo fundata in albe
dine. ergo albedo v^{er}o similitudo fundata in albedine nō sunt ea-
dem. S^up^{er} v^{er}o p^{ri}uatiōem p^{ro}bat de aliquo in cōcreto q^{uod} rēti-
o. quā nō potest p^{re}dicari de eodē in secreto. nā for. p^{ro}bat ē
albus q^{uod} est nō s^up^{er} albus. ergo albedo v^{er}o similitudo nō sunt idē
ista p^{ro}bat ē bona si p^{ro}bat quā fecit p^{ro}bat hic valet.

Opposita autem videtur esse sequi parum et habere. nam quod priuatio et bitus. Modus enim oppositorum idem est. nam sicut cecitas visui opposita est sic cecum esse ad visum habere oppositum est.

Pecce est scilicet a particula hominis peris i qua pars remouet vniu-
dubium. dicitur enim. n. g. bitus et habere bitum non sunt idem. et sit
priuatio et habere priuatio enim non sunt idem. Alios posset credere
quod quibus bitus et priuatio sunt opposita. tamen habere bitum et habere pri-
uationem non sunt opposita. **C**onstat dubium remouet pars dicere
quod quibus bitus et habere bitum non sunt idem. et priuatio et habere pri-
uationem non sunt idem. tamen habere bitum et habere priuationem opponi-
tur priuationi. sicut habitus et priuatio etc.

Confirmatio est id quod sub affirmatioe et negatioe iacet affirmatio et negatio. affirmatio namque est oratio affirmatiua. Negatio est oratio negatiua. Rõdũ uero quod sub affirmatioe et negatioe sunt nulla est oratio. Eodẽdẽm etiam bec esse opposita aliterutris tanquã affirmatio et negatio. nã i bis modõ oppositiõis idẽ est. sic. n. affirmatio aduersus negatio nõ est opposita est. ut q sedet et q nõ sedet: sic et res q sub vtroq; posita est. id est sedere ad n̄ sedere.

Liber.

CONTRA ROME A SUU DECLARATIONE SOLONE ILLA DICTA DICENS QD ILLA
que substant affirmatoī et negatoī nō sunt affirmatioes et
negatioes s; hoc nō obstat illa qd substant affirmatoī et ne-
gatoī opponūt scē affirmatio et negatio. s. p̄dicto et. ergo cō-
iū pōt dici de p̄natoī et bita qd quās b̄tes b̄tes et p̄nari
nō sūt itē eōd p̄natoī et bita. in b̄tes b̄tes et b̄tes p̄natoī
sūt p̄nari p̄natoī. vel p̄nari eodē mō quo oppo-
nūt b̄tes et p̄natoī. qd illa que substant affirmatoī et
negatoī nō sūt affirmatio et negatio declarat. illa affirmatio
est oīo affirmatio. et negatio est oīo negatio. s; n̄b̄l qd ibi
est affirmatoī et negatoī oīo affirmatio vel negatio. er-
go illa qd substant affirmatoī et negatoī nō sūt affirmatio nō
negatio. Et qd illa qd substant affirmatoī et negatoī opponūt
p̄dictoīe p̄s. nā sē sūt sedere. et sōi. nō sedere sūt p̄dictoī-
et. sedere et non sedere. sūt res sūb̄ie iūis. i. affirmatoī
et negatoī. sōi. sedet. et sōi. nō sedet. Et isto loco pōt accipi
qd ē p̄dictoī iter res significatas per affirmatoīem et negatio-
nē et. h̄nt ē iter affirmatoīem et negatioes et iter res i com-
plexas significatas p̄ voces iōplexas ē p̄dictoī. qd iter res si-
gnificatas p̄ has voces sedere et nō sedere est contradictio
vel inuit b̄t p̄b̄sophus.

Quoniam autem privatio et hitus non sic opponitur ut ad aliqd manifestu est. Neq3. n. visus dicitur hoc ip3 quod est oppositi. visus. n. non est cecitas visus. nec alio ullo modo ad ipm dicitur. Sicut autem neq3 cecitas dicitur visus cecitas. sed privatio quidem visus nis cecitas dicitur. cecitas vero visus non dicitur. Cecitas est terna pncipia q3te pns i qua p3a ponit dicitur in ter opposita pncipia et alias opponens. Et continet duas ptes. In prima ponit dicitur inter privatione oppo. et relative oppo. In scda ibi. Qm sunt neq3 p3a ponit dicitur iter privatione opposita et 3ia. In prima ergo pte dicitur q3 privatione opposita distinguuntur ab oppositis relative. et bec est cecitas. q3. bonis libu. probatur dupli. primo sic. Opposita relative dicitur admittit sem aliquas habitudines casuales. ut p3 ex capitulo. Ad aliqd. sed privatione opposita non dicitur admittit sem abq3 habitudinem casualem. ergo etc. pbatur minor. nam visus non dicitur cecitas visus neq3 cecitas dicitur visus 3ia cecitas q3is possit dca privatio visus.

Empli⁹ ad aliqd oia reciproca dicũt. Qua
re cecitas fiẽt eorũ que sunt ad aliquid unque
puerteret ad illud ad qđ dicũt: sed non conuer-
tur. neque. n. dicitur visus cecitatis uisus.

Essed pbatu eadem 2° sic. Via relatiue opposita dicitur ad conuertentiam. & sunt recip: cecitas. Idem ad conuertentiam dicta. sed pnatue opposita non dicitur ad conuertentiam. q: visio non dicitur cecitatis visio neq; cecitatis visiois cecitas. ergo pnatue opposita distinguuntur ab oppositis relatiue.

Cum autem noster contra opponitur ea quod per primas
rationes et huius dominum. ex his manifestum est. Quorum .n. 5
rationum nihil medium. necesse est quod natura sunt fieri: aut
de quod predicari aliter ipsorum inesse sp. 180. n. n. n.
habet esse medium quorum alterum necesse est esse susceptibili.
ut in laqueore et sanitate et abundantia in per se. quo
rum uno aliquid esse medium nunquam necesse est esse susce
ptibili alterum esse. n. n. n. necesse est ut si susceptibili
candidus ut nigrum esse. n. n. frigidum n. calidum bo
rum. n. medium aliquid nihil prohibet esse bonum aut erit
aliquid medium quorum non erit necesse alterum esse
suscipibile. Propter illa subtra quod nihil unus in
est in igni calidus etc. et in nigrum candidus etc. i. his aut
et determinat necessarii est alterum esse et non alter
rursum prout. non. n. posse est ignem frigidum esse n.

nūc nigrā. Quare qdē oī fufceptibili nō ē necīn
alteruz eorum iēē. ſz ſolis qb⁹ nātū unū ineſt ⁊ i
bis diſcrimiatē unuz ⁊ nō alterutū p̄tigat. In p̄
uatōe vō ⁊ habitū nībil horuz q̄ dicta ſunt verū
eſt. nec. n. fufceptibili ſp̄ necīnuz alterum eorū in
eſſe eſt. Qñ. n. nāz ad vidēduz nondūz bz: n3
cecu3 n3 uiſum bz: dī. ideoq̄ non ēbt bectalium
p̄riorum quorum nībil eſt medium. ſed n3 horū
quorum ē medium. neceſſariuz. n. ē oī fufcepti
bili alterum eorum iēſſe. Qñ. n. iā natum fuerū
ad bz: dā uiſionē. aut cecum aut bz: n3 uiſionē dī.
⁊ eorum nō determinatē alterum. ſed alterutrum
p̄tigat. In p̄rius āt qb⁹ eſt medium nunq̄z nece
ē oī fufceptibili alterum iēſſe. ſed q̄būſdā ⁊ i bis
determinatē unum. Unde palam eſt q̄ ſm neu
trum modum tanq̄z contraria oppoſita ſunt ea
que ſm p̄uianonem ⁊ habitum opponuntur.

Et ecce est loca, pñs pñus pñat in qua pñs pñat vñm
inter pñatue opposita qñrie opposita qñ pñat qñ pñat
ne opposita nñ sunt opposita qñrie. qñ ecce est cōdñtio. 4. l. vñ
bñ pñat dñpñr. pñio ñc. Oñia qñria vel sunt mediata vel ñ
mediata. sed pñatue opposita nec sunt mediata nec ñ me
diata. igit pñatue opposita nec sunt qñria neqñs opposita qñ
rie. 2. l. 4. oñis rññis pñs. 3. l. mñorē declarā. pñs dñcēs.
qñ cōtraria ñ mediata sunt illa qñ sic ñ hñt qñ de fñso de quo
nata sunt pñdñc semper alterū illoz pñdicā de illo fñso. 4. l. 4.
qñ nñ est pñdñc mediū inter illa respectu illius subiecti. Et qñ
ria media sunt que sic ñ hñt qñ nñ est necesse quocūqñ tpe
alterū illoz ñ esse subiecto. nñ illud subiectū per se determin
nñ alterū alterum illoz. vñbi grñ nñ determinat sibi albedinē
qñ igit determinat sibi calidē. sed ñ neutro sibi determinat
pñse est qñ subiectū semper careat vitroqñ. sed pñatue oppo
posita neutro illoz modoz se habent. nñ ñ sic ñ hñt vñ pñria
ria. quā nñ est necesse semper alterū pñatue oppositū
ñ esse subiecto. Itāqñ aliquid est qñ est natū habere vñsum
qñ tamen nec est cecū nec est vidēna vñ patet de catulo ante
nonū dñm. qñ nec est cecus. nec vidēs qñ tamen natus est
bñe vñsum in aliquo tēpore. sed non adduc vñtur illud tñs ñ
quo natus est videre. ergo pñatue opposita non sunt qñ
ria media. qñ pñse est qñ subm careat vitroqñ cōtrariorñz
mediatorñz. sed non est possibile qñ subiectum semper careat
vitroqñ pñatue oppositōz. 4. permanere qñtū pñt nāqñ
pñmanere. Itā qññs aliqd in principio quando non ē aprñs
videre nec est cecū neqñ vidēs. tñ postqñ vñit tñs in quo na
tū est videre necesse est qñ sit cecum vel vidēs. ergo qñ.
Possēt et pñari qñ pñatue opposita nñ sunt cōtraria
per hoc qñ pñs addit sic. nullū subiectū determinat sibi al
terum pñatue oppositum. sed aliquod subiectum de
terminat sibi alterum contrarium mediatorum. ergo pñ
atue opposita non sunt contraria mediata.

Empli: prius quidē exīte susceptibili possi-
bile est i alterutrum fieri mutationē. nisi alterum
nāliter sit. ut igni calidus esse. Quāquā qđ sanus
est pole est languere: i candidum nigrum fieri i
calidum frigidum: i studiosum prauus. z ex pra-
uo studiosum est pole fieri. prau? .n. ad meliores
crecerit oēs deduc? z ad doctrias uel ad modi-
cum aliquid pficiet ut melior sit. Si vō sp ulmo-
dicum crementum sumpserit. palā est. qz aut pūcē
mutabit aut saū multum crementum sumet. Si
.n. bñ mobilior aut uirtuosus fiat uel qđcūqz cre-
mentum sumpserit a principio ex hoc ē vñit est

Predicamentorum

amplius eum sumere crementu. ⁊ hoc duz sem-
per fit. perfecte in contrarium habitum restitue-
tur. nisi forte longo tpe suspensum fit. Aterus in
priuatione ⁊ habitu impossibile est mutatioz in
alterz fieri. Ex habitu in priuationē fit mutatio.
A priuatiōe uero in habitum impossibilis est re-
gressio. neq3 cecus q3 facus rursus uidet. ne-
q3 cū ē calu⁹ rursus comat⁹ factus ē neq3 cū
ē sine dentibus dentes ei iteru3 ori sunt.

Esecundo probatur actio principalis sic indifferenter potest subiri mutari ab uno determinatum sibi alterum econverso: quod nota sit quod subiri determinatum sibi alterum contrariatur. Item non est sic de habitu et privatione. Item quibus aliis potest mutari ab habitu ad privationem non tam econverso. Item aliquis potest mutari a vita in cecitatem, tamē a cecitate in vitam non potest mutari. Item postquam homo est cecus non potest fieri videntis, ergo privatione opposita non sunt opposita contrarie. Minor huius rationis pars per se dicta, et maior declaratur in terminis declaratione exemplari, nam aliis potest mutari a calido in frigidum, et econverso, et de sanitare in egritudine econverso, et de pravo potest fieri studiosus et econverso. Item prave potest exercitari in bonis opibus, item aliud de virtute potest attingere per longum exercitium et opibus virtutis, et sic tandem potest attingere ad perfectum habitum virtutis, nisi per subtractionem temporis impediatur, et sic patet maior. Et circa istas propositiones philosophi. A privatione ad habitum in polis est mutatio, est dubium, quod materia antequam recipiat aliquam formam determinatam per illam illam formam, et postea recipit eam, ergo a privatione ad formam seu ad habitum per eam mutationem, ergo actio fita. Et sic philosophi primo per, ponit privationem esse unum de principijs transmutationis, talis natus quod non est nisi transmutatio natus potest esse a privatione ad formam, ut tenebra est privatio luminis et tamen aliud transmutatur de tenebra ad lumen, et sonus est privatio vigilię, sic fin philosophi. Item de sonitu, et vigilię, et tamen aliud potest transmutari a sonitu ad vigiliam et econverso. Et sic circa illud omni philosophi. Ab habitu ad privationem est transmutatio arguit dupliciter, quod patet nihil est mutatio, quod quod mutat de aliquo in aliud mutat, ut patet ex philosophi. sed privatio est purum nihil ut patet supra dicta, ergo non potest esse mutatio ab habitu ad privationem. Pro primo dubio est sciendum quod licet privatio multiplex dicatur, ut patet ex philosophi, et est aliquid patitur primo in privatione proprie accepta accipitur dupliciter, uno modo large, alio modo stricte, large loquendo accipitur privatio pro carentia forme a subiecto quod subiectum natus est habere formam illam, et isto modo natus privatio de privari forma careat non beat formam, quod materia nata est habere eam, et sic loquitur philosophi in primo per, alio modo accipitur privatio pro carentia forme nate in se subiecto semel in se, et de tali privatione forme habet, quod non nata est habere a subiecto, non est itaque recuperabilis, et de tali privatione loquitur philosophi per. Et hoc patet per responsio ad primam dubitationem, quia a privatione large accepta ad habitum est possibilis mutatio, et isto modo de materia privatio privari forme, et isto modo est tenebra est privatio lucis, et ab huiusmodi privationibus ad formam est possibilis mutatio, sed a privatione stricte accepta que est privatio forme in se nata beat semel in se ad formam non beat, quando natus est habere non est mutatio polis, et sic loquitur philosophi de privatione. Et sic patet deinde quod privatio est triplex. Quodam privas actum in se, actus licet operantur et quodam privas actum et habitum in se, et quodam privas habitum et potentiam. Exemplum primi fons solus privas actum vigilię sine sententia et nullum habitum privas, Exemplum secundi ignorancia opposita scie privas actum scie et et habitum scie, et non privas potentiam ad sciam ut ad actum considerandi, Exemplum tertij, cecitas privas actum videndi et habitum videndi, et potentiam ad videndum. A privatione per se deo dea ad formam cuius est privatio polis est mutatio sed a privatione 3° dea ad formam est privatio non est polis mutatio, et de huiusmodi privatione loquitur philosophi per. Idem hoc patet solo ad obia, quoniam privatio forme de quod loquitur philosophi per philosophi non privas potentiam ad formam, nec tenebra privas potentiam ad formam ut puta ad lumen, Et per hoc est polis mutatio a privatione per precedente formam, et a tenebra ad lumen. Et circa

enidū tamen qđ pñatio forme est duplex. quedā ē pcedēse
formā saltem. pñ denominatiōnem. ⁊ quedā sequens for
mā sñ actū nostrū intelligendū. seu pñ denominatiōis. ⁊ pñ
tatiōis forme falsē pcedente formā. mō ē dēo ad formā ē
polis mutatio. nō tñ a pñatiōe sequēte formā. nec p tpe
sequēte ēd forme in mā ad ipām formā non ē polis muta
tio. ¶ Ad fēdē dicēdū qđ ab habitu ad pñatiōē ē polis
trāsformatio. Et cū dicit pñatio nibil est. dicēdū qđ accipi
endū nibil sñ qđ oppositū enī qđ idē est qđ actū et sñ i
rem nā fē pñatiōē ⁊ nibil. Et sic accipēdū nibil dēo qđ mu
tatio pē ē ad nibil. qđ generatō est mutatio a non esse ad ēē
⁊ corruptio ē mutatio ab ēē ad nō ēē. vt pē. et. s. phy. ⁊ nō
esse est nibil vt oppositū existenti in actu. tamen accipēdū
nibil vt oppositū enī trāscendēti. sic pñatiō non est ni
bil sed est ēns. qđ ē vnus intelligibilis. Cū pñ. s. pñ.
dicit qđ oīs mutatio ē ab aliquo in aliquid. tpe accipit aliqd
vt est trāscendēns. ⁊ vt est commune omni intelligibili.

Quecunq; vero tanq; affirmatio ⁊ negatio
opposita sunt. palam ē q; nullo predictorū mo-
dōz opposita sunt. **I**n solis. n. istis necessari-
um est semper quidē aliud eorū esse uerū. aliud
at ē falsum. Neq; n. in contrariis necessariū
est semp aliter uerum esse alterū at falsum. Ne-
q; in his q; ad aliqd sunt. neq; i bitū ⁊ priuatōe
ut sanitas ⁊ lāguor p̄ia sunt. ⁊ neutrum ipsorūz
neque uerum neque falsum est. Similiter aut ⁊
duplū ⁊ dimidiū tāq; relatiua opposita sunt.
⁊ nō ē eorūz alterū neq; falsum neque uerū. Sed
nō ea que sū priuationē ⁊ bitūz sunt. ut uisus
⁊ cecitas. Nō at eorūz que sū nullā cōplexio-
nē dicuntur nibil uerū est neque falsum. Por-
ro nō omnia que predicta sunt. sine cōplexiōe dicūt.

Codex est q̄ta ps buius capituli in qua determinat de op
positōe contradictōis. et p̄tinet pars illa duas p̄tulas. In
prima ponitur or̄ia iter opposita p̄tadicōis. et oīa alia op
posita. In secūda libi. Ad am̄ge v̄f. remonet p̄bs v̄nā insti
tiam que possēt fieri. In p̄tma ergo p̄tacula narrādo dicit
q̄ p̄tadicōis opposita differunt ab oībus alijs oppositis
per hoc q̄ semp contradictōis oppositoꝝ alterū est verū
et reliquū est falsum. sed de alijs oppositis nō est hoc verū.
nā liquor et sanitas neq̄ est v̄x neq̄ est falsum. neq̄ dū
plūm neq̄ dimidiū est verum vel falsū. Et istud p̄bat
p̄bs oīens. s. q̄ nullum oppositorum aliterum ab opposi
tis p̄tadicōis est alterū verū et reliquum falsum. et hec
p̄tō. 42. buius libi que sic probatur. Omne quod est ve
rū vel falsum est cōplexū. sed nullum oppositoꝝ alteroꝝ
a cōtadicōis oppositis ē cōplexū. ergo nullū oppositū
alteroꝝ a dicitōis oppositis ē alter v̄x et reliquum falsum.

Contradicella sunt hic duo. **¶** Primus q̄ contradictoria sunt duplicia q̄da cōplexa quēda icōplexa. de contradictorijs cōplexis loq̄r hic p̄bs q̄ non de icōplexis. q̄ de cōtradictorijs cōplexis est verum q̄ p̄bs hic dicit. sed de contradictorijs icōplexis nō est ver. q̄ neutriū contradictoriū incomple-
xorum est verum vel falsum. **¶** Secundum notabile est q̄ p̄bs non loquitur hic de contrarijs complexis. sed solus de contrarijs incomplexis q̄ neutrum Priorum icōplexo-
rum est verum vel falsum. **¶** Sed dabitur. q̄ calefa-
cio et frige-facio sunt contraria incomplexa et vtrūq̄ illorū
est verum vel falsum. q̄ si dico hanc vocem calefacio di-
co verum vel falsum. ergo videtur q̄ aliquod incomple-
xorum est verum vel falsum. Et similiter si dico hanc vo-
cem curro. dico verum vel falsum et tamē bec vox curro
est vox incomplexa. **¶** Confirmatur. q̄ verum vel falsus
non fuit i voce nisi sint in significatione. sed vox icōplexa
pōt significare verum vel falsum. ergo vox incomplexa pōt
esse vera vel falsa. probatio assumpti. nam possibile est q̄
bec vox de. significet idem quod bec propositio: de?

Liber

est. ita incopterum potest significare vix vel finem. Ad id patet in istis: dicendum quod iste vocis frigens caleo sunt ofones implicite et sunt copleria implicita. Quia explicite sunt copleria: quod idem est dicere caleo et ego caleo. et non est incoptus: quod incoptus explicite et copleria implicita sunt vera vel falsa nec de talibus incoptus loquitur philosophus. Et quod scilicet. philosophus incopterum non est verum nec falsum. dico quod incopterum explicite quod non est copleria implicita potest esse verum vel falsum inquantum est copleria finis intellectus. Ad confirmandum dico quod vix et falsus sunt in voce copleria sicut in signo. sic quod vix copleria de vera. quod est significatio veri. sed vix copleria quod non resoluuntur in voce copleria non debet esse vera vel falsa quia si significet vix vel falsum. vix si hoc vix ponatur ad significandum idem quod hoc copleria deus est. hoc vix. a. significat vix vel falsum sed incoptus. et ideo nec est vix nec falsum nec alius nec alius in aliqua persona. vix si alius dicat deus est. ergo. a. non facit aliquam personam. sed ita non est de vix per se sed de persona quod quis sunt voces incoptus significat in p. modum copleriorum. et ideo potest esse alius et alius in aliqua persona. unde hoc persona est bona. si carro moueatur. sed non sic est de incoptus significanti bus per modum incoptus. quia incoptus non sunt orationes implicite nec explicite. Sed contra. posito quod a. si significat idem quod deus est. tunc hoc oio est vera. a. est vix. quod sequitur. deus est. est verum. ergo. a. est verum. p. persona. et antecedit est verum. ergo. a. sequens. et ex hoc sequitur quod vix copleria potest antecedere vel sequens in sequentia bona. et sic hoc sequens est bona. deus est. ergo. a. est. id est quod hoc est distinctum quod a. est verum et eo quod li. a. potest accipi malum vel significatur Si significatur: hoc est vera. a. est vix. et sic supponit persona. deus est. Si malum sic hoc est falsa. a. est verum. quod si significat quod hoc vix. a. est vera. ista tamen est vera. a. significat vix accipiendo. a. malum. sed ex hoc non sequitur quod hoc fit vera. a. est verum accipiendo. a. malum in sequente. quod hoc vix. a. significat vix per modum incoptus ut dictum est. et de tali non sequitur quod si significat vix quod fit vix. ista tamen est consequentia est bona. a. significat verum. ergo. a. est vix finis quod li. a. supponit significatur in persona. et malum in ante. binomium ergo propositiones. a. est antecedit vel consequens in persona bona sunt distinguende et eo quod li. a. potest habere supponit simpliciter et supponit significatur. Si supponit significatur. sic hoc est vera. a. est antecedit. a. est consequens. quod dno talis quod deus est antecedit. vix quod sit consequens. Si vero accipitur malum. sic hoc est falsa. a. est antecedit. et si dicatur quod si hoc est vera. a. est antecedit accipiendo ly. a. significatur. tunc hoc consequens aliquo modo est bona. deus est. ergo. a. accipiendo ly. a. significatur in consequente. Ad idem quod nullo sensu est hoc consequens bona. deus est. ergo. a. quod li. a. sequens ly ergo non potest accipi ibidem nisi malum per seipsa voce. nec debet fieri distinctio et eo quod li. a. potest accipi malum vel significatur. quod hoc distinctio non debet locum nisi ubi terminus potest habere supponit. quod non colligit nisi in ofone. quod si dicitur deus est. a. ly. a. non supponit tamen subiectum vel predicatum in aliqua propositione nec tanquam per propositionem. ideo non est distinguenda ex eo quod ly. a. potest supponere vno modo vel alio modo.

Sed maxime videbitur hoc tale contingere in bis que sunt in coplerionem dicitur contraria. sanum namque esse for. et languere fortem contrarius est. Hoc est scilicet particula huius partis in qua philosophus remouet vnam instantiam quod posset fieri contra predicta. posset. n. aliquis dicere quod ly neutrum contrarium incoptus et quibus dicitur predicta contraria est vnum vix et reliquum falsus. verbi gratia. nec lan guere nec sanitas est vix vel falsum. tamen aliter illos contrarios. for. foris languet. for. est sanus. est vix et reliquum finis. Et ita est de primative oppositis. scilicet quod aliter oppositorum in quibus affirmatur opposita de eodem est vix et reliquum finis. sicut est in contradictonibus. non. n. est si aliter contradictonibus incoptus verum et reliquum finis. sed si aliter contradictonibus copleriorum in quibus vno affirmatur predicatum de subiecto et reliquum negatur idem predicatum de eodem subiecto est vix et reliquum falsum. et ita contradictonibus opposita non differunt ab his oppositis per predicta dicitur.

Ad idem neque in bis si aliter vix aliter esse falsus

propter. Cum. n. sit for. erit aliud quidem vix. aliud vero falsum. cum vno non sit. ambo falsa sunt. n. n. languere neque sanum esse est vix. cum oio for. non sit. In primario vero et bini cum non sit neutrum vix est. cum vix sit non erit aliter vix. habere namque vix sit for. ad id quod est cecus esse foratorem oppositum est sic primario et bini. et cum sit necessarium non est aliter vix vel falsum esse. cum. n. nodum namque est habere. utraque falsa sunt. et n. n. habere et cecus esse. In affirmatio vero et negatio semper siue sit siue non sit aliud quidem erit vix aliud vero falsum. languere aut for. et non languere cum ipse sit palam est quod aliter eorum vix est. aliter aut falsum est. et cum non sit finis. languere. n. cum non sit falsum est non languere aut vix. Quare in bis folis. prius erit si eorum aliter vix aliter aut falsum esse. quoniam quod talis affirmatio et negatio opposita sunt.

Iam instantiam remouet philosophus dicens. quod non semper aliter contrarius est vix et reliquum falsum. in illis quibus tria in mediata affirmatio de eodem subiecto. ista quia dicitur for. existit si aliter illos. for. est sanus for. languet si vix et reliquum falsus in for. corrupto vixque illos est falsum. quod quod for. non est. tunc nec languet nec est sanus. et eodem modo est in primative oppositis quod quod subiectum non est. nec primario nec bini sunt finis subiecto. et tunc non est aliter for. incoptus vix et reliquum falsum in quibus primative opposita affirmatur de eodem subiecto. et ita est de re latine oppositis. sed in contradictonibus copleris est si ita sua subiecta existat siue non existat quod si aliter contradictonibus incoptus est vix et reliquum falsum. sed non est sic in aliis. Et ideo contradictonibus opposita differunt ab omnibus aliis oppositis in hoc quod semper est alterum contradictorium vix et reliquum falsum. sed non est sic in aliis oppositis.

Contrarium autem est bono quidem ex necessitate malum. hoc autem palam est per singulorum inductionem. ut sanitas languor. et iusticia iniusticia. et fortitudo debilitas. similiter autem et in aliis. Malo autem aliquo quidem bonum est primum. aliqui autem malum. Egestas in cum sit malum superabundantia tria est cum sit et ipsa malum. sed in paucis hoc tale quod inspiciet in pluribus vero si malum bonum est contrarius.

Hec est sexta pars huius capituli in qua philosophus reddit ad determinandum de triis. Et prius quod particulas sunt numerum quique proprietatem primum proprietatem primum particula parebitur locis suis. Prima proprietatem est quod semper si aliter primum sit bonum reliquum erit malum. sed non e converso. non. n. quod si aliter primum sit malum quod per hoc reliquum sit bonum. Cuius breuiter bonum n. tria n. malum. si malo tria n. indifferenter ut bonum est malum. tria per se proprietatem declarat idcirco. nam sanitas quod est quod bonum tria n. languor quod est quod malum. et iusticia quod est quod bonum tria n. iniusticia quod est quod malum. et fortitudo n. quod est quod bonum tria n. debilitas quod est quod malum. et si in aliis est idem. si quod si tria bonum est malum. et per se. si quod malum tria n. malo declarat exemplariter sic. Egestas quod est quod malum tria n. superabundantia quod est quod malum. sed hoc est in paucis. quod si philosophus malum tria n. bonum. et e converso. Unde breuiter tendit dicere quod sicut in contrariis incoptus ita est quod contraria n. quod potest esse vera. sed sit falsa. sic est in contrariis finis nam vel finis moris quod bonum nature n. quod tria n. bonum nature si malum nature. et bonum moris non contrariatur bonum moris. sed malum moris et sic contraria n. quod potest esse sit bona potest esse sit mala. Intellegendum est hic quod in talibus aliter contrarios potest esse melius reliquum. quod aliter contrarios est ut habitus et reliquum ut primum. ut per se. lo. meta. Ideo quibus vix neutrum contrarios in talibus sit simpliciter malum. tamen aliter contrarios

Predicamentorum

respectu reliqui boni ratione mali ubi gratia. calor et frigus sunt contraria finem naturam et vtrumque est aliquo modo bonum et perfectum. tamen frigus non est bonum. sed malum in comparatione ad calorem. quod frigus in comparatione ad calorem habet rationem mali unde in naturalibus semper bonum contrariatur malum in comparatione. si quod est malum respectu illius boni. sed non quod primum bonum sit simpliciter malum. in moralibus vero semper vni bono contrariatur duo mala. verbi gratia. vni virtuti contrariatur duo vitia inter que illa virtus est medium. verbi gratia. liberalitas quod est quedam virtus tria n. prodigalitas et illiberalitas seu peccitas que sunt duo mala finis moris. quibus non sunt mala nature temperantie contrariatur duo mala. scilicet intemperantia et infirmitas. et fortitudini contrariatur audacia et timiditas quod sunt duo mala. unde virtus moralis que est quodam bonum moris est medium inter duo vitia quod sunt mala moris. Et virtus contrariatur vtrique vitiorum inter que est medium sicut bonum contrariatur malo et duo vitia inter que vix est medium contrariatur inter se sicut malum contrariatur malo. ut patet ex. 2. per. 7. Intellegendum quod bonum potest fieri in multis distinctionibus. Una quod bonum accipit tripliciter. Uno modo ut est transcendens. quod loquitur philosophus primo et bini. vbi dicitur quod bonum datur equaliter entibus. Alio modo accipitur bonum per bonum nature. Tercio modo accipitur bonum per bonum moris. bonum transcendens idem est quod ens. et bonum sic acceptum non habet contrarium sicut ens in sua essentia non habet contrarium. Et ideo finis quod bonum habet suppositionem simplicem in illa propositione bonum tria n. aliquid. sic hoc est falsa. quod ex quo quod est bonum in sua essentia acceptum. quod si haberet contrarium illud contrarium esset ens et bonum ex quo quodlibet est bonum. et ita contrarium vere predicaretur de suo contrario. tamen accipiendo bonum ut supponit personaliter. sic hoc est vera. bono contrariatur aliquid. quod aliquid bono. finis tria n. aliquid. et sic hoc est vera bonum contrariatur bono. sicut ista aliquod ens contrariatur aliquid entibus. unde accipiendo bonum ut est transcendens sic hoc est vera. bonum contrariatur bono. et in bini contrariatur bono nisi bonum. sed id bonum sic accepto non loquitur philosophus per bonum nature est idem quod perfectio rei et bini finis bonum ut in respectu ad naturam est perfectio. sic et perfectum de re latine seu comparative. et sic de illud quod conuenit rem in se et in sui non dicitur bonum nature in comparatione ad illam rem. et destructio et corruptio. ut scilicet corruptio ad diuersa non sunt contraria. sed comparata ad idem sic sunt tria quod idem non potest esse perfectum et destructio. sed si loquatur de bono moris. sic virtutes et operationes sunt virtutes et boni perfectio. et malum moris idem est quod vitiositas cuiusmodi sit vitia et operatio vitiorum sic loquendo de bono et malo semper bono contrariatur malum. et n. quod contrariatur bonum bono. et sic contrariatur vtrique vitiorum inter quod virtus est medium. Unde philosophus hic loquitur de bono et malo nature et bonum indifferenter. et sic est suum dictum vix vix. nec bonum nature contrariatur bono nature. nec bonum moris tria n. bonum moris. Alia distinctio trimembrem ponit philosophus de bono. 8. et bini. dicens quod bonum est triplex. scilicet bonum vitale et bonum delectabile. et bonum honestum. et bonum honestum idem est quod bonum moris. bonum vni tria n. malum quod est dicitur in rebus bono delectabili tria n. malum pene quod est malum tristabile seu penale. bono honesto tria n. malum vitiosabile. multe alie distinctiones sunt de bono quas propter breuitatem omitto.

Amplius vero contrarios non necessarii est. si aliter et reliquum est. sanis namque oibus sanitas quod

de erit. languor vero non erit. Si autem et cum sunt oes quod albi. albedo quod erit. nigredo vero non erit.

Hec est scilicet particula huius partis in qua philosophus ponit scilicet proprietatem primum que est ista. quod quibus vni tria n. finis natura non in per hoc quod quod reliquum sit in rerum natura. quod si oia alia essent sana tunc non esset egritudo nec languor. et si oia essent alba tunc non esset nigritudo. Sed hoc est dictum philosophus primo de celo quod dicit. Si vni contrarios sit in rerum natura. quod reliquum sit in rerum natura. Sciendum quod per esse in natura possumus duo intelligere. scilicet vel actualiter actu existere. et sic non quod si vni tria n. sit in rerum natura. quod propter hoc reliquum sit in rerum natura. et hoc intelligit philosophus hic. Alio modo per esse potest intelligi aptum natum ad existere in natura siue naturaliter existere in actu. et sic intelligit philosophus primo de celo.

Amplius si fortem sanum esse ad id quod est fortem languere contrarius est. cum non sit posse utrumque eadem simul inesse non erit pole cum alterum contrarios sit et reliquum est. Cum. n. sit verum for. sanus est. non erit verum languere foratorem.

Hec est tertia particula huius partis in qua philosophus ponit tertiam proprietatem primum que est ista. quod contraria non affirmatur vere simul de eodem. verbi gratia. iste propter non potest esse vere for. est sanus for. est eger et bini. et quod propositiones de eodem subiecto et predicant contrariis sunt quodammodo contrarie. si propositiones tria n. potest esse vere. id propositiones affirmatiue de eodem subiecto et predicant tria n. potest esse vere.

Palam autem est quod circa idem. aut spe. aut genere natura sunt contrarietas. languor namque et sanitas in corpore animalis natura habent fieri. Albedo namque et nigredo simpliciter in corpore. iniusticia vero et iniustitia in anima.

Hec est quarta particula huius partis in qua philosophus ponit quartam partem contrarios quod est ista. Omnia contraria nata sunt fieri circa idem genere vel specie. verbi gratia. sanitas et languor que sunt tria n. habent fieri circa corpus quod est vni spe subalterna et albedo et nigredo sunt fieri circa corpus quod est vni genere. et iniusticia et iniustitia nata sunt fieri circa animam que est vna spe ipsissima. Intellegendum quod tria n. finis potest fieri circa idem genere vel specie. sed non circa idem numero. nisi successine et non sit. Individua tamen tria n. vix et calor quod nunc est in igne. et istud frigus quod nunc est in aqua non sit nata fieri circa idem numero si circa idem genere vel specie. nam accis manens idem numero non est aptum natum migrare de subiecto in subiecto.

Prius est autem oia tria n. uel in eodem genere esse. uel in contrariis generibus. uel ipsa genera esse. ut albi et nigri in eodem genere sunt. color. n. generis eorum est. iniusticia vero et iniustitia in prius generibus sunt. bini. n. virtus. bini. n. nequitia genus est. Bonum enim et malum non sunt in aliquo genere. si ipsa sunt genera aliquorum existentia.

Hec est quinta particula huius partis in qua philosophus ponit quintam proprietatem contrarios que est quod omnia contraria vel sunt in eodem genere vel in generibus contrariis vel ipsa sunt genera aliorum. et exemplificat de omnibus istis et primo de primis dicens quod albedo et nigredo sunt in eodem genere. quia color est genus eorum et accipit concretum pro abstractis. nam albedo et nigredo sunt in eodem genere. scilicet in genere coloris. deinde exemplificat de secundis dicens quod iniusticia et iniustitia sunt in contrariis generibus nam virtus et vitium sunt genera contraria. et iniustitia est in genere virtutis et iniustitia in genere vitii. Tercio exemplificat de tertiis dicens quod bonum et malum non sunt in genere. sed genera aliorum. Prius est notandum quod genus quantum spectat ad propositum est triplex. scilicet genus logicum. et ge

Liber.

nus phyficiū. et genus moris. Genus phyficiū est genus
predicabile de his que pertinent ad predicamentū. Ge-
nus logicū est duplex. f. generalissimū et subalternū. lo-
quēdo ergo pprie de stratus. f. q̄ posita sūt sub eodē gñe.
et maxie distant et possunt esse eodē sub nūero successiue
et nō sic sic dico q̄ oīa strata nata sūt melle in eodē gñe logico
generalissimū vel subalternū. vt p̄ 3. et. 10. et. 5. meta. vbi da-
disti f̄rionum que talis ē. Contraria sūt q̄ posita sūt sub eo-
dē gñe a feminie maxie distant. et sūt oīa strata accepta f̄r-
ipem habent fieri circa qd̄ subim phyficiū. hoc est circa dēs
sub in sp̄e vel genere. sed nō oīa strata spectantia ad mo-
res sūt in eodē gñe moris. sed qd̄ sūt sunt in diuersis gñib⁹
moris. et nullo mō in eodē genere moris. vt iusticia et iniusti-
cia. et qd̄ sūt strata spectantia ad mores q̄ nec sūt in eodē gñe
nec in diuersis generib⁹. f̄. ipsa sūt genera aliorū. et sic bonū
moris et malū moris sūt genera morum q̄ continent oīa pu-
nentia ad mores. et 10 sunt genera et non sūt in eodem ge-
nere moris nec in diuersis generibus morum. sed bene sūt
in eodē genere logico. f. in genere dīctatis. ¶ Secūdo notā.
ē q̄ contraria proprie dicta sūt duplicia. quēdā sic se ba-
dent. q̄ quodā p̄tenti sub vna sp̄cie strariarū cui⁹ con-
sensus sūt specie straria. et talia contraria dñr esse in eodem
gñe. et sic se hnt strata phyfica. iter q̄ pot̄ esse p̄ se. vt
bī. grā. albedo et nigrēdo sic sūt p̄tēs strariē q̄ dlibet p̄tē
tū sub albedine strariā cui⁹libet strariū sub nigredie et ecō-
uerso. Et tūc calor et frigus et huiusmodi forme nales sic se
cōtrariē. et sic se habent aliqua contraria in genere moris.
vt iusticia et iniusticia. Aliā vero sūt contraria que pp̄ hoc
q̄ alicui p̄tenti sub vno strariarū aliqd̄ cōtētū sub alio.
nō tñ oī p̄tenti sub vno strariarū aliqd̄ p̄tenti sub alio. et sic
virtus et viciū sūt strata. nō oī virtutū strariarū aliqd̄ viciū. f̄
nō oī viciū strariarū oī virtutū. Itā repantia nō strariarū
capiditā. nec fortitudo cōtrariatur prodigalitā. et huiusmo-
di contraria non sūt in genere moris sed in diuersis ge-
neribus. Itam dē virtutū cōtētū sub malo qd̄ est vniū in ge-
nere moris. et omnis virtus cōtētatur sub bono qd̄ est aliud
genus moris. Dico ergo q̄ huiusmodi cōtraria non oppo-
nunt vniuersali. sed p̄ tanto dñr straria. q̄ oī cōtētū sub
vno strariarū aliqd̄ cōtētū sub alio. sed oīa huiusmodi
contraria vel sūt in diuersis generibus. vt virtus et viciū.
vel sūt genera aliorū. vt bonum et malum.

Prius at alterum altero dicitur quadrupliciter. prius quidem proprie secundum ipsas. Et quod. scilicet antiquius et senius alterum alteri dicitur in eo. non quod tempus amplius est et antiquius et senius dicitur.

Caudē .^m caplin tractatus tertij in quo determinat de
potē . et p^{ri}us de posterio . q^{uo} oppositio eadē ē disciplina.
Istud caplin pūnet quinq^{ue} partes fm modū quinq^{ue} mode
rum pōns quos pōt . fda ibi . Scdō at mō . tertiatib^{us} . **L**et
ticiōs f^u q^{ui}ta ibi . Amplius supra . q^{ui}ta ibi . Uideat q^{ui} p^{re}ter
in p^{ri}ma q^{ui}ta parte narrat intencū sūā et pōnit p^{ri}mu
modū p^{ri}oris dīcīs . f^o q^{uo} vbi dīat p^{ri}us altero q^{uo}druplⁱ .
et hoc ē f^u mōdes pōns magnū famolōs . In pōspōit quātu
modū mū^m famolū . p^{ri}mo pōnit p^{ri}mu modū dīcīs p^{ri}
mo et p^{ri}orē dⁱ alterū p^{ri}us altero fm t^{em}p^{or}e . nā vñ dⁱ p^{ri}us
alio quod ē antiquior aut scīus altero . nūllū at dⁱ antiquū
alio nūlū fm t^{em}p^{or}e . q^{uo}o fm t^{em}p^{or}e dⁱ aliquid ē p^{ri}us al
tero . istō at mō t^{em}p^{or}e . p^{ri}erū q^{uo}o est remotior a p^{ri}nti tāto dⁱ
p^{ri}us . et q^{uo}o ē p^{ri}pinquior p^{ri}nti tanto dīcitur posterius .

Ecundo mo q non pueritur fm subsistendi consequentiam. ut unus duobus prior est. duobus. n. et inib⁹ mor pns est unum esse. uno at existente no necessarium est duo esse. iccirco no puerit ab uno pna ut sit reliquu. 3. pri⁹ No uide tur illud esse a quo non conuertitur in eo quod e esse consequentia.

Cec est secūda pars bñus capituli in q̄ pbs ponit scō;

modum prioris qui talis est. qd aliquid est prius altero a quo non conuertitur subsistendi consequentia. et sic vniu⁹ ē prius duobus. nam duobus existentibus sequitur vniu⁹ ē et non conuerso. cum ab vno ad duo non conuertitur subsistendi consequentia. qd cime illud a quo non conuertitur subsistendi p⁹ia ē prius. et sic sequitur qd vniu⁹ ē prius duob⁹.
C Sciendū qd id qd sequitur ad aliud et nō eōuerso ē illud a quo nō p⁹uenitur subsistendi p⁹ia. et ideo illud qd sequitur ad aliud et non eōuerso est prius isto scō modo prius.
C Intellegendū qd aliqua sunt qe sic se habēt ad aliquid qd vniu⁹ ponit aliud respectu cuiusqz affirmati termino vtro qz supponit p⁹onaliter. et isto mō se h⁹ p se inferius et p se superius. Nam inferius supponit p⁹onaliter ponit sū superius supponens p⁹onaliter respectu cuiusqz affirmati. sed non eōuerso. Inferius enim non ponit inferius respectu cuiusqz affirmati. nam de quocunqz affirmatur inferius de eodem affirmatur suum superius per se. et qd qd affirmatur de inferiori affirmatur de suo superiori p se sed non eōuerso vtroqz supponit p⁹onaliter. Et ideo per se superius dē esse prius respectu sui p se inferioris. Quēdā aut sic se habent qd vniu⁹ ponit aliud respectu eē existere et nō respectu cuiusqz aliterius affirmati. Et sic se habent vniu⁹ et duo qd: respectu actū esse et existere duo ponit vniu⁹. et nō eōuerso: Nam sequitur duo sunt. ergo vniu⁹ ē et nō sequitur. vniu⁹ ē. ergo duo sunt. sed nō sequitur duo sunt multa. ergo vniu⁹ ē multa. nec sequitur. duo trābit nūq. qd vniu⁹ trābit nūq. Sili sequit. color ē. ergo suba ē. s; nō sequitur color ē qūas. ergo suba ē qualitas. Et isto mō dicendi dicimus qd relatiua pōita se ponunt. et perempta se peritunt qd: respectu existere ponunt se. et non respectu cuiusqz affirmati. Nam sequitur pater est. ergo fili ē. sed nō sequitur p⁹ currit. ergo filius currit. Dico ergo si nō ē idē dicere p⁹ a quo non conuertitur subsistendi consequentia et dicere prius a quo nō p⁹uenitur consequentia. prius. n. a quo non cōuertit subsistendi p⁹ia. est illud qd respectu esse existere sequitur ad aliud. et nō eōuerso. et sic vniu⁹ est pri⁹ qd duo et substantia ē prius accidente. sed prius a quo non conuertitur consequentia ē illud qd respectu cuiusqz affirmati sequitur ad aliud et non eōuerso. et sic magis cōmune ē prius minus cōmuni. ut animal ē prius homine. qd respectu cuiusqz affirmati homo ponit animal. et nō eōuerso. vtroqz sumpto p⁹onaliter. vnde prius a quo non conuertitur consequentia ē magis cōmune qd prius a quo non conuertitur subsistendi consequentia. qd illud qd respectu cuiusqz affirmati ponit aliud et non eōuerso ponit illud respectu esse et non existere. et non eōuerso.

Tertio vō mō s3 qñdam ordinem pri⁹ dicif
quēadmodum in disciplinis ⁊ orationib⁹. nam i
dematiuis disciplinis est pri⁹ ⁊ posteri⁹ scōm
ordinem. i geometria. n. elem̃ta priora sunt aliis
q̃ describunt^r p ordinem. s3 in grāmatica elem̃t
ta pōra sunt syllabis. ⁊ in orationib⁹ similiter. p
hemium pri⁹ est narratione per ordinem.

¶ De cetero tertius pars huius capituli in qua philosophus⁹ ponit tertium modum prioris dicens q^o tertio modo dicitur prius finem ordinem et exemplificat in discipulis et in orationibus. nam in discipulis finem ordinem rerum aliquod ē prius et aliqd est posterius. Nam in geometria elementa sūt principia sunt priora his q^{ue} describuntur: scilicet conclusiōibus sequentibus et premissis. Similiter in grammatica ea elementa sūt littere sunt priora syllabis. et in rethorica prius narratio. Sciendum q^{uod} illud vocatur prius ito tertio modo q^{uod} precedit finem rectum ordinis ita q^{uod} oportet prius accipere vel habere illud respectu cuius dicitur prius. Et ito modo in qualibet scientia principia sūt priora conclusionibus. quia rectus ordo in inquirendi scientiam est incipere a principiis et ex eis procedere ad conclusiones. igitur in grammatica finem rectum ordinem: primo debet et aliquis addiscere q^{ue} sūt littere. et postea debet addiscere quomodo syllabe componuntur ex litteris.

Predicamentorum.

Amplius supra ea que dicta sunt qđ melius ē ⁊ honorabilius prius naturā eē vñ. Cōsueuerunt. n. plurimi honorabiliores ⁊ magis dilectos a se priores dicere apud se. Est quidem hic ⁊ pene alienissimus pōtū modus. Adedi itaq; qui dicti sunt de priore isti sunt.

Edec est quarta pars huius capituli in qua ponitur q^urtus modus prioris. videlicet q^u aliquid est prius alio fm bonum vel fm dignitatem seu bonitatem. unde fz istud quantum modum illud qd est melius vel honorabili^{us} alio dicitur prius eo naturaliter. et istud probat phi. q^u bec d^o c^o clauso. 4. 5. b^o lib. 6° q^u illud est pri^{us} qd est simpliciter melius vel honorabili^{us}. pbat^{ur} sic. ille est p^{ri}or apud aliquem qui est apud illum mello^r q^u honorabili^{or} et magis dilect^{us} ergo illud quod est simpliciter melius q^u honorabili^{us} alio. est prius eo simpliciter. q^u dicit philosophus q^u iste modus est alienissimus. q^u recapitulat dicens q^u modi prioris sunt illi qui dicti sunt.

Cuidet̃ ā pr̃ter eos qui dicti sunt alter ēē po-
ris modus. Eoz. n. que conuertunt̃ fm essen-
tie psequentiāz q; alterum alteri quōlibet causa
ē. digne prius nā dicif. q; uero quedāz sunt hu-
iusmodi palam ē. Essē nāq; hominem conuer-
tunt̃ fm essētie consequentiā ad uerām de se
orationem. Na si bō ē. bā ē oratio q̄ dicif. q; bō
ē. 7 bō p uertit̃ oratio q; ē. nam si uera ē oratio
qua dicif. q; homo est. hōtem esse necesse ē. est
aurē uera oratio nequāq; causa q; res sit. Ve-
runtamen uidetur res esse quodāmodo cā. ut
sit oratio uera. Dum. n. res est uel non est. uera
oratio aut falsa dicatur necesse est. Ideoq; fm
qnq; modos prius alterum altero dicitur.

Est eff quinta particula huius capituli in qua pbs ad-
dit quantum modum dicens qd preter modum qd bial fit
est vnus alius. f. q aliqua conuertantur in vn natiuam. ⁊ vnū
illo: tūc est causa alterius. tūc illud qd est causa alterius ē
pūis natura qd illud cuius est causa. verbi gratia. bec ora-
tio. homo est. ⁊ beo oratio. homo est: est vera. cōuertunt
illam hominem esse ⁊ hominem esse verum conuertunt
nam sequitur homo est. ergo bec est vera homo est.
⁊ e conuersio. bec est vera. homo ē. ergo homo est. sed ho-
minem esse est causa quare bec est vera. homo est. ⁊ non
e conuersio. vnde. quia homo est. bec oratio ē vera que or-
atū hominem esse. Itam in eo q res est vel non est. ē ora-
tio vera vel falsa. sed ista oratio homo est ⁊ vera. non ē can-
sa quare homo est. ⁊ ideo hominem esse est pūis. qd bec
oratio homo est: est vera. Unde breuiter quintus modus
pūis est. quando illud qd conuertitur cum aliquo ⁊ est
causa illius. est naturaliter pūis illo. ¶ Circa istam partē
sunt tria intelligenda. ¶ Primo q ex dictis Ari. hic capitulū
vnum cōmune dictam antiquorum. f. q omnis proposi-
tio conuertitur cum vero enunciato de suo dicto. bec ē oīs
propositio conuertitur cum alia propositione in qua verū
predicatur de dicto illius propositionis. ⁊ hoc fm q illud
dictam supponit pro suppone cuius est dictum. ¶ Secūdo
de est intelligendum q cūz dicitur ex eo q res est. vel nō
est ⁊ c. pbs nō intelligit rem significatam per subiectum.
nec rem significatam per predicatum. quia de non ente
re predicatur aliquid tanq de subiecto. quia de non ente
verum est dicere ipsum esse non ens. ⁊ ita propositio affir-
matua potest esse vera quīs res significata per predica-
tum fit non ens. sed pbs per rem intelligit rem significatā
per totam propositionē. ⁊ tunc intelligitur sic ex eo q res
est. bec ē ex eo q ita est sciet propositio. significat. est pre-
positio vera. ⁊ ex eo q nō est ita sicut propositio significat.

est propositio falsa. Et ex hoc patet qd per propositionem in voce et enam in conceptu significatur aliqua res completa que non est pprie aliqua res precise significata per subiectum. nec res significata per predicatum. sed aggregati ex his et illa res que est vltimum et adequatum significatum propositionis in voce et in conceptu est qd dicitur ens conceptualium. et ppter hoc potest dici propositio in re fieri declaratum est in principio huius libri. ¶ Tertio est intelligendum qd cum dicitur aliquid est prius alio natura. per hoc non deservitur qd illud prius sit in aliqua uentura in q non est posterius. vt f. a. sit prius natura qd. b. ex hoc non sequitur qd. a. sit aliquando quando non est. b. vel qd. a. sit vel erit aliquando quando non fuit vel erit. b. Itaque est obiectum sicut quidam fingunt qd sunt quedam instantia nature ita qd prius natura est in aliquo instanti in quo non est posterius natura. qd illud instans. aut est substantia. aut accidens. non substantia. quia tunc cum fortes sit prius natura suo accidente tunc in aliqua substantia scilicet in soz. vel in aliqua parte fortes esset per soz accidentem quod non contingit dicere. Et si dicitur qd sit accidens. cum fortes sit per natura omni suo accidente. sequitur qd soz. in aliquo suo accidente sit prior ois suo accidente. qd est impossibile. Et potest hoc argui de prima substantia que est deus qd non est prior naturaliter omni instanti nature. si ista instantia darentur. ergo deus in aliquo instanti nature esset prior omni instanti nature. significaretur igitur qd deus in aliquo instanti foret prior omni instanti. quando illud instans non esset. qd est inconueniens. Item prius natura et posterius natura sunt in eodem instanti. temporis. vt patet de subo et sua propria passione. ergo si subiectum sit prius natura in aliquo instanti nature in quo sua passio non est. sequitur qd in eodem instanti temporis in quo subiectum est in sua passio non est. et sic repugnantia et contradictoria essent simul vera pro instanti eodem temporis. qd est impossibile. Dicendum est ergo qd non magis debet posui instans nature quando aliquid est prius natura alio qd debet poni instans honoris vel perfectionis quando aliquid est prius honore vel perfectione alio. unde non est ponere aliud instans qd instans temporis. nec propter hoc qd aliquid potius prius alio aliquid istorum modorum hic positorum debet potius instans vel mensura in qua prius est fuit vel erit. et in illa posterius non est non fuit vel non erit. nisi solam quod aliquid est prius alio id potest. quia tunc est verum dicere qd prius est vel fuit vel erit aliquo instanti vel aliquo tempore. in quo posterius non est vel non fuit vel non erit. ¶ Pro quo sciendum est qd quidam est prius in quo. et id est prius in quo prius tempore est vel fuit vel erit qd posterius. Et modum est prius et quo et sic principia extrinseca rei sunt priora ipso principio s; naturar. quia ex eis fit ipsum principiatum. et sic materia et forma et quibus sit substantia composita sunt priora qd ipsa substantia composita. et sic quidam est prius a quo. et sic causa efficiens et prior suo effectu. unde principij motus est prior naturaliter effectu qui fit ab ipso. et quoddam est prius ad quod et sic suis naturaliter est prius his que sunt ad finem. quia ei que sunt ad finem ordinantur et intenduntur propter finem. unde finis est prior in intentione ad ea que ordinantur ad finem. Et quoddam est prius in quo. et sic tempus in quo est prius est prius alio tempore in quo est posterius. Nam prius tempore est quando posterius tempore non est. sic ergo patet quingus modi potius. qm quidam est priorius finem tempus. et quedam finem piequentiam. et quedam finem ordinem doctrinæ. et quedam finem honorem. et quedam est priorius s; naturarum. et talis est triplex. a quo. et quo. et ad quod. ¶ Et est sciendum in diuinis vna plura de hoc alia. et hoc potius dicitur prioritas originis. que potius est quando aliquid dicitur sit prius. qd est illud et quo est alius. qd pater in diuinis est pater filio. et illud qd sit prius non est prius in quo. nec vniuersaliter correspondet aliquid prius in quo. sed solus est prius a quo. vel et quo. ¶ Circa istam prem dubitatur an ois posito conueniat cum propositio in qua verum affirmatur de illa propositio. Et videtur qd no. qd non sequitur. hec est vera homo est animus. ergo homo est animus. quia antea dicitur ens est possibile. et consequens impossibile. possibilitas ante

Libri

cedentes p3. q1. bec vor homo potest poni ad significandū idem qd hoc nomen deus significat. et bec vor animus potest significare qd mō significet bec. vor bonus. ergo bec potest esse vera. homo ē animus. sicut bec mō ē vera. deus ē bonus. impossibile ē ergo qd bec sit vera. hō ē animus. et tamen bec ē posita hō ē animus. ergo bec pōa nō valet. bec ē vera. hō est animus. ergo hō ē animus. et sic ppositio in qua verum affirmatur de alia ppositio: nō puenitur cū alia ppositio. q: nō infert illā. **¶** Itē vī qd nō oīs ppos infert ppositiōem in qua verū infertur vel affirmatur de illa ppositio. q: nō sequit. deus est. ergo bec est vera. deus ē. q: pōle ē qd bec ppositio nō sit in re. nā. Itō ppositio ad huc deus ē. et tamen bec nō ē vera. deus ē. q: illud qd nō ē. nō ē verū nec falsū. Itē nō sequitur. nulla ppositio ē. ergo bec ē vera. nulla ppositio ē. q: aliquid sequitur ad pōa quod nō sequitur ad antecedens sequit. n. bec ē vera. nulla ppositio ē. ergo aliqua ppositio nō ē. q: aīa ē pōle. et nullam possibile infert suū. ppositio cōtradictoriū. **¶** In oppositū est pōa hic dicens. qd esse nāqz boīem cōuertitur sūm pōam ad verum de se. orōnē. Itāam hī homo ē. vera ē oīo in qua dī qd homo ē. et verus ē ita esse. **¶** Ad istud dubium dīit modernū. ex pōle. cōtradictōes Ari. qd nō ē necesse. ppositiōem cōuertit cum ppositiōne in qd verū verificatur de ipso vī de suo dicto. vnde dicunt qd nō sequitur homo ē. ergo bec ē vera. hō ē. q: pōlito qd homo sit. et ista ppositio homo ē nō existit tūc pōa est falsum et aīa nō ē falsum. falsitas pōa p3. qd nō est. nō ē verum nec falsum. ista tamen psequencia sūm eos est bona. homo ē. ergo ita ē qd homo ē in re. sed ex hoc nō sequitur qd bec sit vera. hō ē. **¶** Dec opmō fūdaī super hoc qd nulla ppositio ē vera nisi quādo existit. Sed qd bec opmō ē ex pōle pōa Ari. arguo pōa eam. et pōmō pōa fūdaī. mentum super quo fundatur. Et pōa qd ppositio ē vera quādo nō existit actū. pōa sic. bec psequencia ē bona. aliqua ppositio ē falsa. ergo sua ppositio ē vera. sed possibile ē qd vna ppositio sit falsa quādo sua ppositio nō existit. ergo si sequitur aliqua ppositio ē falsa. ergo sua cōtraadictoria ē vera. ergo ppositio potest esse vera quādo nō existit. q: sic ppositio ē vera quādo nō existit. qd est impossibile. ergo si aliqua ppositio ē falsa bz cōtradictoriū verū. et psequens si aliqua sit falsa sūm ppositiōem ē verum. Et si dicat qd nō sequitur. si aliqua ppositio ē falsa. ergo bz ppositiōem. qm sūm ppositiōem nō existit. **¶** Cōtra. sūm hoc nō potest aliquid reduci ad ppositiōem. alias ad redargutionem. q: si primo pcedat istam. oīam oppositōem eadē ē disciplina. et postea pcedat sūm ppositiōem ipse nō pcederet ppositiōem. q: ponam qd quādo affirmatiua existit qd negatiua nō existit. et cōtra. isto ppositio nō cōcessit ppositiōem. q: illa qd cōcessit nūqz fuerunt ppositiōem. q: nec affirmatiua habuit esse quādo negatiua habuit esse. nec cōuertit. q: quādo canōy vna illay habuit esse. reliqua nō habuit esse. et ita nūquā fuerūt cōtradictoria. et ita nō potest aliquis redargui. **¶** Item bec responsio tollit omnes disputatiōes. q: si ista responsiōem nūqz potest respondens respondere ad ppositiōem ppositas ab opponente. q: aut respondebit qm opponens pponit aut prius aut postqz pposituit opponens. nō qm opponens pposituit. q: tunc opponens et respondens deberent simul loqui sēmp. qd ē cōueniens valde. q: tūc sic dicēs ita se bēant de facto. q: sēmp garrulāt simul. nec bz respondere ad dictum opponens būs qz pposituerit. q: sic nesciret ad qd responderet. et nescit quid opponens intendat pponere. nec bz rīdere postqz opponens pposituerit. q: postqz pposituerit ppositio plura ab opponente nō existit. et p pōa nō est vera nec falsa. et sic respondens nūqz bīet respondere ad ppositiōem verā nec falsā. Et si dicat qd respondens bz rīdere ad vna ppositiōem quā cōcipit p dictū opponens. et nō ad dictū opponens. Cōtra ista ppositio quā cōcipit nō ē in intellectu rīdis. q: si sic respondens responderet ad suas ppositiōes et nō ad ppositiōes

positiōes opponens et sūm p3. hoc intellectus op ponens et intellectus respondens nō ferrentur ad idē. **¶** Item si ppositio nō esset vera nisi quādo existit. oīs iste regulē eīnt falsē. aīa est verum. ergo et pōa. q: aīa potest esse verū quādo pōa nō existit. et sic pōa potest esse verū quādo aīa nō est verum. et psequens potest esse falsum. qm antecedens nō existit falsum. item sequitur qd nullus posset profertre vna cōditionalem verā. q: quādo antecedens ē in pferri tunc consequens nō est in pferri. et per consequens tunc pōa nō ē. et quādo nō ē tunc nō sequitur ex aliquo. ergo quādo aīa pferitur. tūc pōa nō valet. q: tūc psequens nō sequit ex antecedente. nec ē cōditionalis vā. et sūm quādo psequens pferitur tūc aīa nō pferitur et per consequens tūc antecedens nō existit. et ex eo qd nō existit nō sequitur aliquid. ergo quādo consequens pferitur. tunc cōditionalis nō ē vā. et per idē patet qd nulla cōditionalis in pbatōne esset vā ut p robo hanc psequentiā. hō ē. ergo bec ē vera. hō ē quā antecedens nūqz potest esse verum sine psequente. nūqz. n. potest bec esse vera hō ē nūqz. bec sit vera. f. bec ē vera homo ē. **¶** Item de hoc quod dicunt qd bec consequentiā est bona. homo ē. ergo ita ē in re qd homo ē. Cōtra de consequente būs consequentiā cū sit ppositio cōtradictoria quid ē ibi subiectum vel quid ē ibi ppositum. nō potest dici nisi qd istud. f. qd homo ē. sit subiectum. et ita ē in re. sit ppositum. et tunc idē ē dicere ita ē in re qd homo ē. et dicere verū ē qd hō ē q: Ari. vī p3. bīem textū. p eodē bz esse verū. et esse ita in re. ergo si sequit. homo ē. ergo ita ē in re qd hō ē. sequitur eodē mō. hō ē. ergo verus ē qd hō ē. **¶** Propter hoc et maxime qd dicit Ari. et reuerentia antiquorū par. dico qd ppositio puenitur cū ppositiōne i qd verū enūciat de illa ppositiōne sicut dicit bī Ari. cū. rō ē. q: si ppositio asserit ita esse sicut ppositio significat sequitur ppositiōem ad verum. nā oīs ppositio vā asserit se esse verā. et oīs ppositio ponit seipsam esse verā. **¶** Et si dicat qd ista nō sunt idē ppositiōem esse verā. et enā ita esse sicut ppositio significat. **¶** Cōtra sic deā arguit. ita ē in re qd hō ē. bec ē vna ppositio vā qd tūc quid ē submī i ista. aut hoc qd dico. f. hō ē. aut hoc qd dico ita ē in re. si dicitur sūm tūc hō cōditionalis ē vera si verū ē qd hō ē. ita ē in re qd hō ē. sed pōa qd bec ppositio nō existit. f. hō ē. de ipsa nō affirmatur vere hoc. f. qd ita est in re. qd eadē rōne posset vere affirmari p ipsa. Et quicquid potest argui istam qd homo ē ita est in re bz ppositio ita ē in re vere predicat de ppositiōe nō existente. sic esse verū vī ppositio de ppositiōe nō exite. Et dicitur qd ita ē in re qd hō ē. si dicit qd hō ē. et pte pōa. **¶** Cōtra. i sua pōa erit ex pte submī. et erit ista ppositio vera qd hō ē. ita ē in re. et sic de ppositiōne nō existente affirmatur aliquid. scilicet ita ē in re. et eodē modo potest verum affirmari de ppositiōne nō existente. Itē pōa hanc cōditionalem si homo ē. bec ppositio homo ē. est vā. q: bec ē qdā ppositio. ergo bz aīa et pōa et nihil ē antecedens nisi ppositio. et quicquid sequitur ex ante et cōsequente. sequitur ex antecedente per se. sed ex antecedente per se sequitur homo ē. et homo ē ē ppositio. ergo homo ē. nō ē ppositio falsa. mō ergo ex istis tribus sequit qd homo ē ē ppositio vera sequitur enim homo ē. et homo est: est ppositio. et nō est ppositio falsa ergo est ppositio vera. et quicquid sequitur ex antecedente et suis cōsequentibus sequitur ex antecedente per se. ergo sequitur homo est. ergo homo ē. est ppositio vera. Sed si negatur ista cōditionalis. si homo est homo est. est ppositio vera. **¶** Cōtra. ista cōditionalis nō potest esse falsa. quia si ista cōditionalis sit falsa. tunc consequens būs cōditionalis est vera. ergo cōditionalis est vera vī nunc. quia vī tūc verum sequitur ad quodlibet. et sic cōditionalis nūqz potest esse falsa. quia si dicitur qd in aliquo nunc sit falsa sequitur qd in eodē nunc sit vera. probatio maioris. quia si bec cōditionalis sit falsa. tunc habet antecedens ad qd nō sequitur consequens. sed nihil est antecedens nisi sit ppositio. ergo si cōditionalis est falsa. tunc consequens cōditionalis est ppositio. et per consequens si bec cōditionalis sit falsa. si homo ē. homo est. est ppositio. sequitur qd

Predicamentorum

hō est. q: sūm antecedens est ppositio. ergo si ppositio pōa nō est falsa. sequit qd cōsequens cōditionalis sit verū vel falsū sequitur qd ita est in re sicut pōa significat. et per pōa consequentiā est bona. Dico ergo qd bec pōa est bona hō ē. ergo hō est vera. hō est sicut dicitur. **¶** Ad pūm i cōtradictoriū eo qd bec pōa est bona. bec est vā. hō est aīa. ergo hō ē aīa. et aīa ē impossibile sicut cōsequens demonstrando istā. hō est aīa in terminis sic significat. sicut mō significat apud nos. Et quando dī qd isti termini possunt significare alia. f. deū et bonū. Dico qd si iste voces iponant ad significandū alia qd modō est. q: ppositio bz idē tate sūa vel diuersitate ab idēitate vel diuersitate significat. tūc per terios ppositiōes qd p3 per aīa. pōmō peribermēt as. qui dicit qd si tūca imponat ad significandū boīem et ex quā ista oīs tūca est alba. nō est vna oīo in vna significatiōne et in alia sed plures sunt ordēs. Cū q significat qd hō est alb. et alia que significat qd equū est alb. Et ex hoc arguo. nō nūa est oīs diuersa ex diuersitate significatiōis in diuersis tēpōibz qz ex diuersitate significatiōis in eodē tēpōe. q: cā diuersitatis sēmp manet eadē. f. diuersitas significatiōis. cū ergo isti termini hō et aīa nō significant idē in eodē tēpōe. sed vterqz vel alter significat multa et diuersa. sequit qd bec oīo nō est vna sed plures. Eodē mō si vterqz illo rā terminorū vel alter significat diuersa in diuersis tēpōibz nō erit ppositio vna nec eadē ppositio nūa materialiter. Itē altero illoz terminorū vel vterqz significat diuersa et diuersis tēpōibz nō erit alia et alia ppositio in tēpōibz diuersis. i quibus vnu significat in vno tēpōe. et aliud in alio tēpōe qm mōla sunt eadē. Et si dicat qd voces sunt eadē. et oīo nō est nisi vor. ergo oīs est eadē qm cōdūqz termini significant diuersa. Dicendū qd vor est materiale ppositiōne p lata et respectus ad significatū per vocē est formale in ppositiōne. et ideo si significata sunt et sunt diuersa respectus ad significatū erunt diuersi. et sic nō manebit ppositio eadē qm ad sūm formale. qm nō maneat eadē qm ad sūm materiale. Et ppter hoc est dicendū qd bec ppositio hō est aīa. nūqz pte ē vā demonstrando ppositiōem in qd iste termini hō significat aīa rōnale. et iste terminus aīa nō alaturōnale. Alia tū ppositio hō in eadē vocibz potest esse vera si termini iponant alia significatiōes vt arguitur sūm. sed illa ppositio nō est eadē ppositiōem in qua hō significat aīa rōnale. et aīa nō alaturōnale nisi malit. vt dictū est. **¶** Ad illā rōnē quādo ppositio nō sequit. deus est. ergo bec est vā deus est. q: si ppositio est qd hō ppositio deus est. nō sit. per consequens possibile est qd nō sit vera. **¶** Dicendū qd bec cōsequencia est bona. deus est. ergo bec est vera deus est. Et dico qd si sequitur. bec ppositio nō est. ergo nō est vera. q: ppositiōem esse veram. nō est aliud qd ipsam significare. vel esse significatū sicut est in re. sed bec ppositio deus est. termini significatū sicut nūc significat sēmp significat est in re. sūm ppositio sit sūm nō sit. qd p3. qm in disputatiōne opponens si pponat istā. deus est. respondens bz istā pcedere. si nō obligetur ad oppositū. sed nō concedit istā qz pferitur. q: si opponens et respondens sūm loqz qd nō est verū. et quādo nō pferit. tūc nō est. ergo bz pcedere illā qd nō est. et nō bz cōcedere nō obligat nisi verū. ergo bec est vera. quādo nō est. **¶** Et cōfirmatur. nā postqz ipsa est prolata est obiecta memoriē. q: alias oppositiōes si bīet nec habere possent memoriā de ppositiōis a respondēte qd ē incōueniens. q: tūc nūqz bene posset respondere. ergo qd ppositio nō est potest esse obiecta memoriē. et per consequens ipse intellectus. et per consequens qd ppositio nō ē significat aliquid intellectui a quo intelligitur. ergo significat verū aut falsū. sed bec. deus est. nō significat qd nō ē. f. verū vel sūm. hoc ē p3. nā bz respondens indicat de ppositiōis ab opponente postqz sunt plura. vtrū sunt vera vel falsa. et p3 qd indicat sic respondet. ergo ppositio nō est nisi in intellectu obiectiōe vero iudicio indicat ēē vera vel falsa. et per pōa est vera vel falsa. **¶** Itē illud quod nō est potest aliquid significare. vt patet. q: innotiens illud quod nō est apparuit sensui vel intellectui. vel intellectus respectu illius aliquid intelligit. et sic illud qd nō est potest aliquid representare itē

et. vt p3 et in somnis in qd aliquid vī somnians qd loquatur cū mortuis. vel qd videt mōtē aureū. et bī nō entia apparētia intellectui in sono aliquid significat sōnā. et tū nō sunt i rerū nā. q: ergo ppositio qd nō existit in re nāura existit tū in intellectu obiectiōe potest significare verū vel falsū. et per cōsequens aliquid significare verū vel falsū. Dico ergo qd ppositio qd nō est in rerum nā que tū est actiua intellectus significat in intellectu verū vel falsū. et per pōa ē vā vel falsa. q: ppositio nō est vera nisi. q: significatiua vī. **¶** Intelligendū qd ppositio bīet intellectum intelligere ppositiōem q significatur deum et nō intelligendū istā. de. que sūm plura. sed intelligo vnu cōe abstractus per intellectus a qualy ppositio tali vel confimi. vnde i vī nō bīet esse existere extra aīam. sicut dicunt moderni. itē nō est dubiū quā sūm oīs vīe habet ēē obiectiōem in intellectu. pōa. n. intellectus intelligere leonē vel elephāntē ut vī. nō intelligendū istā leonē nec istam elephāntem. et eodē modo potest intellectus intelligere et vnu cōe cuius tāli ppositiōem. f. bīet deus est. pōate a me. et bīet. deus ē platea a for. et sic de alia. credo qd in dispositiōne opponens et respondens fuerunt intellectus suos ad tālia cōia oīb ppositiōibus prolatis de quibus disputant. et fuerunt intellectus suos ad idē. et sic p3 qd rādens potest redargui. q: potest idē cōcedere et negare vnu cōe multis indiduis ppositiōibz oīo similibus. eadē tū ppositiōem idē indiduis pōt itellectus cōcedere et negare. q: idē indiduis ppositiōis nō vī bīa pferri. **¶** Contra hoc qd dī qd ppositio qm nō ē. ē vera vel falsa. potest argui qd si talis ppositio que nō est. est vā vel falsa. ergo ppositio. et per pōa oīs. sed oīs oīs est vor et oīs vor est qūas. ergo ppositio qd nō ē. ē qūas. et pōa ppositio que nō ē. est. itē veritas ppositiōis ē actiua ppositiōis. et oīs actiua ē in sūbo existē. ergo si veritas infert ppositiōem que nō est. videt qd ppositio que nō est. existit. **¶** Ad pūm dico pcedēdo qd ppositio que nō est. ē vera. et pōt concedi qd est ppositio. et etiam orō. sed ex hoc nō sequit qd sit vor. sed illa descriptiō oīs. f. qd oīs est vor significatiua et. dat de oīone actiua. nā aut cōpēt orōi bīn solū esse obiectiōem in intellectu. vel pōt bec pōa negari. ppositio que nō est. est ppositio. ergo est oīs qd oīs solū est ger. ppositiōem platea. et nō est genus ppositiōis habentis ēē obiectiōem in intellectu tū. **¶** Sciendū qd ppositio bz esse quatuor modis. f. in scripto in platiōne. et in mēte et etiam in re. vtrūqz est superius in isto libro. Ppositiōem in mēte est duplex. q: quedam vel ēē subiectiōem in mēte. et talis ppositio cōmponitur ex cōceptibz. et qdā est. ppositio bīa ēē obiectiōem in intellectu. et bīa ppositio cōmponit solū sūm cōsideratiōem intellectu. et ex partibus habentibus solū ēē obiectiōem in intellectu sūe sint voces pterite. sūe future. et sic de aliis. Itē ppositio existens in sola cōsideratiōe intellectus significat intellectui verū vel falsum. et hoc est satis intelligibile omni intellectui bene disposito. **¶** Ad aliud cum dicitur veritas ppositiōis nō est accedens ppositiōis. **¶** Dicendū qd qm ppositio existit tunc veritas ppositiōis est actiua eius. sed quādo ppositio ē pterita vel nō existens actiua. tūc nō ē pcedēdū qd veritas ppositiōis illius sit actiua. sed qd sūm actiua. **¶** Sed si dicat qd a. sit verū et sit ppositio que nō ē. ergo veritas inest ipsi. sed accedentiā esse est inesse ergo si veritas inest a. ita ē qd illa veritas ē. et per pōa sūm submī. **¶** Dicendū qd aliquid inest aliquid potest esse dupliciter. vel tāqz predicatum subiecto de quo predicatur. vel tāqz accidens subiecto cui inheret. Dico tūc qd bene sequitur. a. est verum. ergo veritas sūe verum inest ipsi. tāqz predicatum subiecto. sed ex hoc nō sequit qd illa veritas que inest aliquid tāqz predicatum subiecto ppositio nat illud ēē. nec sequitur. a. est verum ergo veritas inest ipi. f. a. tāqz accidens subiecto. Etiam propter hoc nō sequitur. a. est verum. ergo veritas ipsi. a. est nec ē q. a. ē. et c.

Simul autē dicuntur simpliciter quidez et proprie quorum generatio et corruptio no est in eodem tempore. neutrum eni neq3 prius n3 poster3 est eoz. simul itaqz bec dicuntur secundum idem tempus.

Liber

Concedit tertiū capitulū tertiū tractat^o in quo ponit^r modi
q^uo aliq^d dicitur esse sif. et p^oner duas ptes. In p^oima p^ota
modos q^uos aliq^d dicitur esse simul in t^oca sibi. Simul q^u
recapitulat. p^oima q^u p^oner tres particulas. in p^oia ponit p^o
modū. In secūda ibi. Naturali^o est. ponit s^om modū. In
tertia ibi. Dicitur est simul. p^oter tertiū modū. In p^oima c^o
go p^ocula ponit p^oimū modū dicit^o q^u illa dicitur esse simul
simplic^o et p^ope q^u dicitur esse in eodē tpe et neut^o ē s^o
vel post^o ali^o. et sic dicitur esse simul s^om t^ops. C^o p^o
t^ogū q^u aliqua possunt dici simul t^ope. f. stricte et large. stricte
loquēdo illa sunt simul t^ope que sunt simul similitate ade
quatione s^om t^ope sic q^u neut^o ill^oz s^om aliq^d t^ops est p^o vel
post^o ali^o. et sic b^o sunt simul in t^ope. ita q^u nō extēdūt a
t^ope. et cor^o generatō est simul et t^oia cō corruptio ē simul
et sic loquēz p^obs de simul p^oimo mō dicto. large dicunt
illa esse simul s^om t^ope que simul sunt in aliq^d parte t^ops. q^ualis
nō in eodē t^ope totali fuerint simul. et talia dicunt simul s^om
partē t^ops mēsurātis ē eor^o. et nō d^ont ē simul adequate. et
isto mōdo plato et ar^o. faciunt simul s^om temp^o. q^u fuerut
in aliqua vna parte et temp^o simul.

Conuerteret autem si fuerit quatuor conuertitur quod si
id quod est est trias. Sed nequaquam est ea alteri alteri
fit. ut in duplo et dimidio conuertitur etiam bec. na
m si fit duplu. est dimidium. et cum fit dimidii est du
plu. sed neutrum alteri ea est ut fit.

Et sic est se a pucula b^o partis in qua ponit^r sedis iudic.
similitudinē vnde dicit pbs q^d auq^d dñr simul nascitur inter q^o
quatuor oia sim eie sic q^o verius inserit reliquū sim eē. neq^o
tū est cā alteri? fm esse alteri. a. sic dupl^r a dimidiū dñr
esse simul nā si dupl^r est dimidiū est. e. eōdēso. a. neq^o
illor^u est cā alteri? **E**t si dicat q^d nō oia relatiua sunt siml^r
iūo sedō modo: q^d p^r a fili nō sunt iūo sedō nō simul nā.
ex q^o vñū est cā alteri? q^o est cōtra pbs. capitulo de ad all
q^o. Dicēdū q^o oia relatiua sunt siml^r iūo sedō mō. sed re
latiua per accidēs hoc nō est ver^u q^o sunt siml^r nā. Et cū oī
q^o p^r a filius nō sūt siml^r nā. Dicēdū q^o bec ē mōltipl^r et
q^o pater a filius pñt bñr supponē simplicē et ei psonales.
Si habeant suppositionē simplicē sic bec est vera. p^r a fili?
sunt pñt re relatiua a fili nā. a. in hoc sensu ē bec falsa. p^r et
cā fili. sed ita pñt et cā fili est vera. sim q^o p^r a fili? bñi
supponē psonalē. a. sic bec est falsa. pater a filius sunt pñt
se relatiua. sicut a iūo. sūt. a. pia. sunt pñt re relatiua ē falsa.
a. bec est vera p^r a filius sunt pñt accidēs relatiua.

Constat autem filii naturae quod ex eodem genere et diuerso di-
uiduntur a semine. Et diuerso autem didi dicuntur quod sunt
eadem diuisione sunt ut gressibile volatile et aquatile
hec. n. et diuerso diuiduntur quod sunt in eodem genere
aial. n. diuiditur in decem volantes in gressibile et aq-
tile. quod nubil boz p^{ri} et post^o sed filii naturae
hec esse videntur. Diuiditur autem in singulis horum in spe-
cies Rursus. ut gressibiles aial et volantes et aq-
tile. Et rursum ergo et illa filii naturaliter quoniam ex eo-
dem genere sunt eadem diuisione sunt. Genera vero sunt pro-
ra sunt. neque. quod conuertuntur filii quod est esse con-
uerteretur ut cum sit quidem aquatile est aial cum uero sit
animal non est necesse ut sit aquatile

Ceter est tertia p[ri]ncipia in q[ui]bus p[ro]bat[ur] terti[us] mod[us] similit[udinis]. Et est q[uod] illa d[icitu]r illa n[on] q[uod] eod[em] gener[is] vel d[icitu]r d[icitu]r d[icitu]r admod[um] ita ut s[ed] q[uod] est opposit[um] d[icitu]r idem gen[us]. sicut gressibile aquatice volatilis et opposit[um] d[icitu]r d[icitu]r a[li]a. et nullu[m] illo[rum] est p[er] se possit[ur] reliquo[rum] quib[us] singulis istor d[icitu]r in sp[eci]e. unde videt[ur] illa d[icitu]r illa n[on] q[uod] d[icitu]r d[icitu]r id[em] gen[us]. sed ipsa genera sunt p[ro]p[ri]a. nam ab illis n[on] p[er]tinetur p[er]fectu[m]. nam sequitur aquatice est. ergo a[li]a e[st]. sed n[on] sequitur econtra animal est. ergo aquatice e[st].

CSimul ergo p naturā dicunt q̄cunq; cōuer
runt qd̄ fm q; ē ēē p̄nam. s; nequaq; ē cā alter
alteri vt sit. et ea q; eodē gñe diuerso diuiduntur
adinuicem. et simpliciter simul sunt quorum ge
neratio in eodem est tempore.

Cum est secunda pars b' capitulo in q' pbs recapitulant istos modos similitudinum dicens: q' quocunq' conuertit' fm' confes-
quens ita tamen q' neutru' e' ca' alteri' fm' simul natura q' r' ad secundu' modu' & quocunq' diuidunt id' genus sunt fm' natura q' r' ad tertiu' & ita illa quoru' generatio est in eode' r' sunt fm' simul quatu' ad primu' modu'. ¶ Secundu' modus q' r' possunt poni modi ipsius simul quot ponuntur modi priores. Et cu' pbs no' ponat tot modos similitudinis quot sunt modi priores. hoc est q' per modos prioris possit' intelligi modi ipsius similitudines. q' quot modi ex vno oppositoru' dicitur & reliquu' : & opposito: eade' e' disciplina. vnde pos-
sunt poni quinqs modi ipsius simul. nam aliqui dicunt e' simul fm' tempus. & aliqui dicunt e' simul fm' p'sequen-
tia. v' illa inter que e' p'sentia natura. & aliqui dicunt simul scdm ordinem. v' illa quoz' neutru' dependet ab alio. v' patet in discipulis. quedam enim sunt principia in eade' scia q' r' vnu' no' dependet ab alio. & que sic se habent q' qualem ordine v' vnu' illoz' b' aliu' respectu' alicuius conclusionis q' r' no' possunt aliqua dici esse simul s' dignitate. v' illi q' habent eode' gradu' in dignitate. quinto modo dicitur aliq' simul que conuertuntur respectu' e' & neutru' illoz' est ca' v' terius. & differt iste modus a modo secundo. q' modus le-
gidus est quando aliqua conuertuntur fm' p'sequentiam. siue vnu' illoz' sit ca' alterius siue no'. Sed iste quintus mo-
dus est quando aliqua conuertuntur fm' consequentiam. ita q' neutrum est causa alterius &c.

Corruptio ar. spēs sunt sex .gnatio. corruptio.
augmentum. diminutio. alteratio. secundum lo-
cum mutatio.

Istod est quartu capitulu tractatu tertiu in quo pbs d
terminat de motu qz mot' e' reperiens in diuersis predica
tibus. et vnu de sequentiu ad predicatibz istud capitulu
cōtinet tres partes principales. in prima enumerat species
motus. in secuda ibi. Alii nāq. narrat q' ipse motus in
merate differit iuxta se. in tertia ibi. Et autem simpliciter
terminat de contrarietate motus. in prima ergo parte nar
ratur dicit q' sex sunt species motus scilicet generatio cor
ruptio augmentatio diminutio iteratio. et secudu locu mo
tano. ¶ Intelligendu q' motus accipitur dupliciter. i. cōsider
a' striate. Alii accipiat cōster sic reperitur in quolibet preter
cāmto. q' in quolibet predicamto sunt res de nouo p
cibiles. et erunt cūctusqz rei de potentia ad actu vltimu
motus cōster loquendo. et sic loquitur pbs secudo pbr. q
tot sunt species motus quot sunt entis. et isto mō loquitur
pbs hic. et isto mō generatio corruptio cūctusqz rei in di
cūqz predicamto sunt d' mot'. et sic possunt generatio cor
ruptio distingui fm distinctione predicamentoz. qz q
dā est generatio substantie et quedam qualitatiz. et quedam
quantitatiz. et sic de aliis. et eodem modo est de corruptio
ne. Alio modo accipit motus striate. s. p' transmutatione q
est de per se de contrario in contrarium. et isto modo mot'
est nisi in tribus generibus. s. in quantitate qualitate et vo
fm q' declarat pbs in s. pbr. et motus sic acceptus et vo
lam se extendit ad tria predicamta accipitur dupliciter scilicet
cūctū cōmē. s. pbr. Alio modo p' transmutatione succet
tūa continua. et sic per se genus passionis vel per se i ge
nere passionis. Alio modo accipitur p' forma diminuta s. vo
et p' forma in fieri. et sic ē motus per se in eodem predi
camento in quo ē terminus. Sub aliis verbis ponitur bre
uifimio. s. q' motus potest accipi p' forma fluente et p'
fluu formē. et dicitur forma fluens quatenus forma de
spece termini ad quem sub qua ē mobile durante motu
bi gratia. si fiat mutatio a nigro in albu quolibet albedo im
perfecta sub ū mobile erit durāte motu. d' ē sōra fluē et

Predicamétoz

fluxus forme dicitur acquisitio termini motus. seu ipsa transmutatio per quam acquiritur terminus ad quem accipiendo motus pro forma fluente. sic est in eodem predicamento i quo est terminus sed accipiendo motum pro fluxu forme sic est predicamentum per se scilicet predicamentum passionis. vel per se in predicamento passionis.

CAlii itaqz motus palam ē. qz alii abinuicē sūt
non est enim generatio corruptio. neqz augmen
tum diminutio. neqz alteratio secundum locum
mutatio: similiter autem ⁊ alii.

Cetera est secunda pars huius capituli in qua philosophus narrat quod predicte species motus differant inter se et colint duas particulas. qz in prima particula narrat hoc. In secunda ibi. In alteratione mouet pbs et soluit quidam dubitationem. In prima ergo particula dicitur quod manifestum est quod predicte species motus differant ab invicem. quia generatio non est corruptio. nec augmentatio diminutio nec alteratio secundum locum mutatio. et similiter de alijs.

In alterationē vō habet quandāz questionē
ne forte necessarium sit id quod alteratur p aliq̃
reliq̃arū motionum alterari.

¶ Sec est secunda particula. in qua pbs remonet q soluti
rnat dubitationem. Aliqui .n. possent videri q alteratio nō
differt ab aliis speciebus motus. pro eo q quandocunq
aliquid alteratur videtur q illud monetur secundum ali-
quam alias speciem motus. & sic videtur q alteratio nō dif-
fert ab alijs speciebus motus.

Hoc autē nō est uerum. Nam pene secundū omnes passiones aut ples nobis alterari accidit nulla aliarum motionum cōmunicante: nā neq3 augeri necessarium est qd per passionē mouetur neq3 minui. Similiter autem 7 in aliis. ideoq3 alia erit preter alios motus alteratio: nam si esset eadem mutatio oporteret id quod alteratur au3 geri mor uel minui uel p quādā aliaz p̄quentiā motionum fieri: sed nō est necesse.

Consult dubitain pbs per interemptionem dices . qd hoc quod assimilatur non est verum . f. alteratio non potest esse distincta ab alijs spibus motus . nam alteratio potest esse sine alijs motib⁹ . ⁊ propter hoc distinguitur ab alijs motib⁹ . qd probatur qd alteratio distinguitur ab alijs motib⁹ . ⁊ ē cōclasio . 56. huius libri ⁊ probatur sic . Alteratio potest esse si ne alijs motibus . ⁊ alij motus possunt esse sine alteratione ergo alteratio distinguitur ab alijs motib⁹ . p̄ma pars antecedentis declaratur qd . f. alteratio potest esse sine alijs motibus . qd fin omnes qualitates seu passiones . vel fin plures potest aliquid alterari . ⁊ tamē nec augeri nec minui . nec generari . nec corrumpi . nec moveri localiter . ⁊ ideo alteratio differt ab alijs motibus . ⁊ si non differret non posset aliquid alterari nisi augeretur vel diminueretur . vel generetur . vel corrumpatur . vel localiter moveatur qd falsū est .

E Similiter autē ⁊ quod auget: aut aliq̄ alia mu-
tatione mouet alterari oporteret. sed sūt quedāz
crescentia que non alterant. ut q̄drāgulus circū
positō gnōmone creuit quidē: alteratū uero ni-
hil ē factum. sic ⁊ t̄ aliis huiusmodi. Quare aliis
sunt moris adiucem.

Cecūda pars antecedentis. s. qd alij motus possunt esse
fine alteratione. probatur. qd augmentatio potest esse fine
alteratione & eadem ratione vel multo magis possunt alij
motus esse fine alteratione. probatio assumpti. s. qd augmē-
tatio potest esse fine alteratione. nam quadrangulus crevit
sen angentur addito gnomone. i. supplemēto vel addamēto
to manente quadrangulo in specie quadranguli. & tamen qd
drangulus pēditō gnomone non alteratur. **C** Intelligens

dam q̄ augmentatio accipitur dupliciter. s. communiter & proprie. Augmentatio communiter dicta est quęcunq; maioriā seu productio maioris quantū siue illud quantum sit idem numero cum minoi quantū preexistente. siue non sit idem numero cum eo. & isto modo dicimus q̄ paries augetur per appositionē lapidū vbi materīe none. Pro prie v̄o dī illud augeri qđ manet simplī idēz nūero p̄ sub minoi quantū & postea lb maiori q̄ti. Et de isto qđ sic augetur dicit p̄s primo de generatione q̄ quilibet pars v̄tū cū est aucta. Augmentatio primo modo accepta potest ēē sine omni alteratione. vt patet in exemplo p̄bi de quadran gulo. sed ista transmutatio non est augmentatio nisi secundum modum loquendi. sed secundum veritatē in tali trās mutatione nihil augmentatur. nec quantitas preexistēs. nec de nouo adueniens. nec compositam & nona quantitate & antiqua augetur. nam illud quantum quod posterius sit maius quanto priori non est idem numero cum quanto priori fed est totum ad illud. & quantum quod prius fuit est pars quanti posterius facti. vnde in rebus inanimatis nihil proprie augetur nec diminuitur. quia quęcunq; addito non remanet idem numero illi quod prius erat. quod tamen segitur in vera augmentatione. sed loquendo de augmentatio ne proprie accepta sic semper augmentationi est aliqua alteratio coniuncta. vnde augmentatio proprie dicta nunquā est sine conuerſione alimentī in naturam aucti. que conuerſio sequitur ad verum augmentum & ex alteratione. vt ista patet intelligenti.

Est aut simpliciter qd quies motui contrariuz
 ¶ Hec est tertia pars principalis huius capituli in qua pbi
 losophus determinat de contrarietate motus. ⁊ continet
 duas particulas. In prima determinat de contrarietate mo-
 tus in generali. In secunda in speciali. In prima ergo par-
 ticulari narrando dicit q contrariium motui simpliciter fuit in
 generali est quies. quia motus ⁊ quies contrariantur lar-
 ge loquendo de contrarietate de qua posite sunt multe di-
 stinctiones capitulo de substantiis. intelligendum q motus
 ⁊ quies in communia accepta non opponuntur proprie sicut
 albedo ⁊ nigredo. quia sic omnis motus opponetur cui
 libet quieti. sicut omnis albedo contrariatur cuilibet nigre-
 dini. quod falsum est. quia motus secundum locum non co-
 ntrariatur quieti secundum qualitatem vel secundum quan-
 titatem. nec motus secundum qualitatem contrariatur qui-
 eti secundum locum. nam idem corpus potest simul move-
 ri secundum locum. ⁊ quiescere secundum qualitatem. sen-
 alterari quod idem est. Similiter idem corpus potest mo-
 veri secundum locum ⁊ quiescere secundum quantitates.
 ¶ Ideo motus ⁊ quies in generali magis debent dici gene-
 ra contrariorum q contraria. ⁊ pro tanto sunt genera dyo-
 rum. quia quolibet contentum sub vno contrariatur alicui
 contento sub alio. ⁊ e converso. omne enim contentum sub
 vno contrariatur alicui quieti. ⁊ e converso omnis quies
 contrariatur alicui motui. ⁊ talia solum propter hoc dicun-
 tur contraria. quia sunt genera contrariorum. ⁊ quia sunt
 genera contrariorum. unde possunt huiusmodi verificari de eo-
 dem cuiusmodi sunt odore ⁊ ainare ⁊ ignorare. scire. vnde id
 corpus simul movetur ⁊ quiescit. sed non quiete opposita
 illi motui. ⁊ idem simul diligit ⁊ odit. ⁊ idem intellectus si-
 mul scit ⁊ errat. nec in huiusmodi propositionibus predi-
 cantur vere opposita de eodem. sed genera oppositorum
 nec est incommensurabile q vtriusq oppositorum seu contrario-
 rum simul predictur de eodem.

Chis vo q p singula sunt generationi qdē corruptio . augmēto quidē diminutio . fm vo locuz mutationi . fm locū ges marie videt oppositum eē . 7 forte in contrarium locū mutatio ut ei q ife- rius ē ea que superius ē . 7 ei que superius ē ea q inferius ē . Reliquo vo assignatoz mortuū nō fa- cile ē assignari quid contrarium . videtur autem neqz esse ei aliquid contrariuz . nisi quis 7 in bec

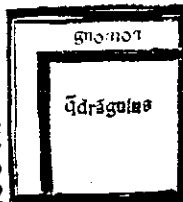
Liber.

secundū qualitatem quietem opponat. aut in cō
trarium qualitatis mutationem. sicut ⁊ immuta
tione secundum locum quietem fin locū. aut in
contrarium locum mutationem. Est enim altera
tio mutatio secundum qualitatem. Quapropter
opposita erit secundum qualitatez mutationi. se
cundum qualitatez quies aut in contrariū. mu
tatio qualitatez. vt album fieri ad id quod est ni
grum fieri aliteratur in contrarium qualitatis mu
tatione facta.

quadrato

quadrato

quadrato

ad qualitatem videtur esse diffi-
le quod sibi contrariatur potest tamen assignari contrarium
et hoc duplīter. scilicet ponendo quietem in qualitate contraria
motui ad talem qualitatem verbi gratia. vt si dicatur qd
ti sub nigredine contrariatur motui ad albedinem. Alio mo-
do potest assignari contrarium alterationi. vt si dicatur qd mo-
tus qui est ad qualitatem contrariatur motui qui est ad con-
trariam qualitatem. vt qd motui ad albedinem contrariatur
motus ad nigredinem. unde motus localis habet duplīter
contrarium. scilicet quietem in termino a quo ipse motus
et etiam motum ad locum vel terminum contrarium. ita qd
libet alius motus habet duplīter contrarium. scilicet quietes sub
termino a quo ipse motus. et etiam motus ad contrarium sub
terminum. verbi gratia. motui ad albedinem contrariatur
quietes sub albedine. et motus ad nigredinem. contrariatur
motui ad albedinem. sicut. n. albedo et nigredo sunt contra-
ria: ita motus ad albedinem et motus ad nigredinem sunt
contrarii. Sciendum qd sicut dictum est superius qd motus
sunt locum et quietes sunt locum in communia accepta non sunt
contraria. sed sunt genera contrariorum. Item augmenta-
tio et diminutio in communia accepta non sunt contraria. s. sunt
genera contrariorum. qd non omnis augmentatio contra-
riatur omni diminutio. Similiter generatio et corruptio in
communis accepta non sunt contraria. quia non omnis gene-
ratio contrariatur omni corruptioni. sed generatio et cor-
ruptio sunt genera contrariorum. et ita de alijs mutationibus.

E Secundo sciendum qd quietes est duplīter. scilicet quietes in ter-
mino a quo. et quietes in termino ad quem. et quietes in termi-
no a quo magis contrariatur motui qd quietes in termino ad
quem. vt patet ex. s. pby.

Habere autem multis modis dicitur. aut enim tanquā habitum et affectum. aut a natura quam liber aliam qualitatez. Dicimur enim habere de disciplinam atq; virtutem.

Citatur est quintum capitulum tertii tractatus in quo ponitur modus habendi habere enim est vnum de consequentibus ad predicamentum. et ponit octo modos quibus aliquid dicitur habere aliquid. Primus modus est quo aliquid dicimus habere aliquid habitem de prima specie quatuor sit. ut aliquam affectionem. ut virtutem aut disciplinam aut vnumcuique aliam quam qualitem.

Cur quantitatem quod contingit ei qui habet
magnitudinem. Dicitur enim bicubium.

¶ Secundus modus est quo aliquis dicitur habere quantitatem vel magnitudinem. ut aliquod dicitur bicubum. quia habet talem quantitatem.

Quod ea que circa corpus sunt vt vestimenti
vel tunicam.

Eternus modus est quo aliquis dicitur habere aliquid circa corpus sicut vestimentum vel tunicam. vel arma. vel aliquid huiusmodi.

¶ Aut in membro vt in manu anulum.

Quartus modus est quo dicimus aliquem habere aliquid in membro: sicut dicimus aliquem habere anulum in digito.

¶ Aut membrum. vt manum vel pedem.

¶ Quintus modus est quo dicimus aliquem habere aliquid tamquam partem vel membrum quomodo dicimus aliquem habere manum vel pedem. & vniuersaliter isto modo totum dicitur habere suam partem.

Et ut in vase. ut in modio grana tritici. aut in lagena vinum. vinum enim habere lagena dicitur. et modius grana tritici. Nec igitur omnia haberi dicuntur ut in vase.

Cetero modo dicitur continens habere contentum sicut dicitur vas habere contentum in eo. f. vini. & modus gratiæ sic possumus dicere quod locus habet locatum.

Qui possessionem habere enim domum et agrum dicimus.

Septimus modus est quo aliquis dñi habere possessionem: quō aliquis dicitur habere molendinum vel agrum.

Caut etiam uir uxorem habere dicitur et uxorem uirum. sed uidetur alienissimus qui nunc dictus est modus esse in eo quod est habere. Nihil enim

aliud uxorem habere significamus nisi quia co-
habitatur. Forte tamen et alii quidem apparebunt
modi de eo quod est habere. Sed qui consue-
runt dici pene omnes enumerati sunt.

¶ **Q**uartus modus est quo videtur habere vices et vixor vixor. et dicitur quod iste modus est alienissimus secundum maxime extraneum. quod dicens virtutem habere vixorem et econverso. nihil aliud intendimus significare nisi quod vixor et vixor cohabitavit simul. deinde dicitur quod forte sunt multi alij modi habendi. sed modus predictus virtutis magis videtur et samosus. ¶ **I**ntelligendum est quod per predictos modos sunt multi alij modi habendi. videmus enim quod omnis effectus habet causam. et omnia scientia subiectum in circa quod est. et quod omnis species habet propriam passionem si est in predicamento substantie. et quod omnis species habet genus. et omnis species habet differentiationem. et quod genus habet species et differentias. et isti modi habendi sunt alij a quolibet modo predicto.

ExPLICIT EXPOSITIO BARLEI SUPER LIBRO PREDICAMENTORUM.

Incipit liber sex prim. Silberrni porretans.

Quoniam est compositioni con-
tingens: simplici ⁊ inuariabili
essentia consistens.

CPostq[ue] Aristoteles in libro predicamento:um sufficienter quantus et de intentione logic[us] determinatur de ipsis predicamentis .tamen vt facili

habetur cognitio predicamentorum. Silberratus porre-
ctus hunc librum composuit. quem de sex principijs institu-
it. in quo in speciali determinat de sex principijs: de g-
neris in libro predicamentorum determinatum est breuiter
et solū per modū exemplarem. nec est iste liber de cōtra-
logice. nā habita cognitiōe sufficiēti de suba. quantitate
duratē. et relatione: de facili habet cognitio de residuis po-

Sex principiorum.

caemētis. nā actio & passio fundantur in q̄itate. vbi & q̄m: in
q̄itate. hūus & posito fundantur in relatiōe. Itē q̄ ubi ma
gis dīcō sex p̄m. q̄ de sex p̄di. q̄m vt dicit Alber. & sic oīa
gēnera sexalissima possunt dici predicamēta & p̄m: vt dicit
porph. de cē predicamēta sunt de cē rerū p̄ncipia. in q̄dam
genera gēnālissima. magis pp̄e dīcō p̄ncipia q̄ predicamē
ta vt de illa quib? bīc agitur. & q̄da magis dīcō p̄dicamenta
q̄ p̄ncipia. vt s̄ba. q̄titas. q̄litas & relō. nā p̄dicamētum
dīcō per relōnē ad inferiora. & iō illud pp̄e dīcō p̄dicamētū
q̄d p se & ex sū significatiōe dīcō p̄mānē inferior. & q̄s bīc
respectū determinat de his in p̄dicamētis. S3 alia p̄dicamē
ta sūt quodamō gēnā p̄ncipiandi in s̄ba in q̄ fundat. vt p3
p diffinē ip̄os. nā q̄n est q̄d dērlingē ex adiectiōe t̄pīs in
re t̄pāl. & sic de aliis p̄dicamētis. Sed alia p̄dicamēta.
puta sūba q̄titas. nō dīcō modi p̄ncipiāda. sed magis quo
ad esse & subsistere sunt p̄ncipiata a suis inferiorib? q̄ sunt
p̄ncipia form̄e inferiorū. vel q̄d p̄s intulāt libi sūū dī
cāmētis. iō iste auctor vt alīq̄ter dīcō significare a p̄bo in
tūcūlū hūc libi. de sex p̄ncipiis. cū gēnā generalissima pos
sint dici indifferenter p̄ncipia & p̄dicamēta. vt alī ita sex
p̄dicamēta de quib? bīc determinat eueniūt ab extrinseco
nūc ā p̄ncipiū pp̄ie loquēdo sōlū dīcō de p̄ncipiis extrīn
secis. Dicit. n. p̄mē. 5. meta. q̄ p̄ncipiū cā & e3 dīcō i hoc
q̄ elīn est ex quo p̄mōr res cū insit. p̄ncipiū pp̄e dīcō de
p̄ncipiis extrīnsecis. sed cā indūter de p̄ncipiis extrīn
secis & extrīnsecis. q̄ līgē p̄ncipiū pp̄e dīcō de p̄ncipiis ex
trīnsecis. & sex p̄dicamēta de quibus bīc determinat ene
niūt ab extrīnseco. & alia p̄dicamēta sunt ab intrīnseco. iō
iste liber potius intulāt de sex p̄ncipiis q̄ de sex p̄dicamē
tis. q̄ ea de quib? bīc determinat pp̄ie dīcō p̄ncipia cum
eueniūt ab extrīnseco. & iō ita sex p̄dicamēta magis dī
cōtur formē q̄ alia p̄dicamēta accidentiā. nā sicut dicit p̄s.
& testatur Alber. forma dicit q̄i foris manens. sicut etiam
sonat nōmē formē. manere v̄o de suis p̄p̄is lītis sex p̄dī
cāmētis magis q̄ aliis. q̄ ita sex p̄dicamēta cānt ab extrī
seco. sunt. n. formē extrīnsece aduenientes. Unde sūb m̄
scie est forma rerū. sūe p̄ncipiū extrīnsece aduenientes. iste
liber b3 tres partes p̄ncipales. in prima dēteriat de q̄bū
dā q̄noq̄ cognitio antecedī cognitiōe p̄ncipiosū de q̄bus
bīc determinat. in secūda pte dēterminat de ip̄is p̄ncipiis
in tertia pte dēteriat de his quoz cognitio sequit ad cogni
tiōē istoz p̄dicamētoz. in prima pte b3 auctor diffīnit for
mā. q̄ forma est cōis p̄dicamētis de q̄b? bīc dēteriat. &
dīuidit formā. & monet dubitātes. dicit ergo p̄mo q̄ for
ma est p̄p̄mō p̄tēgens &c. & q̄ forma b3 diffīnit & dubitatio
Alber. dicit q̄ forma b3 diffīnit est forma p̄dicamētālī &
forma v̄is. & dicitur forma totius. ita. n. forma ē adueniē
t p̄p̄i. q̄ si adueniret parti nō predicaret de toto. dicit etiā
q̄ forma b3 diffīnit est cōis tā forme sūbāli q̄ forme accidē
tālī p̄dicamētālī. & isto modo d3 intelligi quod dicit in. 7.
meta. q̄ quēlibet pars diffīnitiois est forma. i. v̄e. & c. In
telligēdū q̄ forma d3 magnis modis. nā Anī. 7. met. scē. 8.
c. de parib3. & 5. de multis. pōt q̄noq̄ modos forme. v̄no
mō d3 forma ipsa intelligitūa quē effectū est aptata vt agat
& sic sūbe separate dīcō forme subsistētes sine exēplāris
secūdo in d3 forma illud per q̄d p̄stituit materia in effec
tū & in esse. & hoc modo substantie intelligibiles & accidē
tālī sunt forme. tertio modo. dicitur forma illud per q̄d p̄rifi
cūt materia. q̄ v̄is nō cōstituat per id in effectū & in ē. cū
est sanitas. & quicq̄ ē ad quod res mouet nālitur. & par
to mō d3 forma pp̄ie figura. & q̄qd aliud hī in materia p
artificiū. q̄nto mō d3 forma spēs rei genēs ē & dīa. & sic
p3 q̄ forma p̄tō accipit p v̄i. & materia p̄ indīuidū. vt p3
p̄p̄m. nā hoc mō loq̄ p̄mo celli dīcō. Quā dicit celū dī
cit formāz trī. i. v̄e. & q̄n bīc celū bō celū dīcit materiā. i. in
dīuiduū celli. & in. 7. meta. cū dicit q̄ generā nō generat
allq̄ nisi p̄pter materiam. q̄ generans v̄nūcū d3 de quo lo
quitur & generatū nō differunt nisi in indīuidū & nō in spe
cie. vt pater & filius. & sic intelligitū auctoritas p̄bī. lo. mē.
vbi dicit q̄ differentia maris & femine nō est nisi in indī
uidū & non in spē. q̄ dīcūt tantū indīuidualiter & nō specīe
cā. i. mē. dicit p̄s q̄ tota ē tota respectu singulariū & idī

indivisū est materia respectu vniuersalis. Et cōmātor idēz dicit cōmē. 2. q. forma diuiditur in formam vniuersalem q. terminat quādam spēi et in formā particularem quē ē forma materiē: q. ad huc alio mō diuiditur forma in formam inferiorem quē est in materia indigētiā. et in formam superiorem exīstentē in his quē plus de actu participant. et habent materiā nobiliorem. hoc modo debet intelligi quod dicit pbs. q. ignis habet plus d. forma q. terra. et terra. p. de materia q. ignis. Et etiam illud quod dicit pbs. q. elementa superiora sunt forma inferiorum debet intelligi hoc modo. vnde equinocatio de materia et de forma facit magnā deceptionē. et malā intellectum in multis propositionib. materialibus. Supponendo igitur q. forma b. diffinita ē forma vniuersalis. et hec diffinitio manifestā. Et enim forma compositioni contingens. i. adueniens compositio ex materia et forma. i. individuo substantiā. vnde tā forma vniuersalis q. substantialis. et etiam forma accidentalis aduenit. s. aliter q. alter nam forma substantialis aduenit composito in fieri. et forma accidentalis aduenit composito in facto ēē et forma vniuersalis quēlibet vt humanitas. et animalitas cum sint forme totius non dicunt solam materiam: nec solā formam sed vtroq. sed hec diffinitio quo ad simplicitatē verificatur de substantiali. et accidentali tñ cum dicitur est consistens in essentia simplici. quia nulla forma accidentalis est diuisibilis in materiam et formam. quēlibet tamē forma vniuersalis est consistens in essentia inuariabili. q. variationes et transmutationes sunt circa singularia et non circa vniuersalia: nisi per accidens. ¶ Intelligendum q. simplicitas opponitur compositioni. et ideo quod modis dicit aliquid compositum tot modis dicitur aliquid simplex. nunc aliquid dicitur esse compositum aut q. componitur ex partibus quantitatis: aut q. componitur et partibus essentialibus sicut ex materia et forma. aut q. componitur et partibus q. d. tatis sicut ex genere et differentia. forma autem accidentalis et etiam forma substantialis non componitur ex partibus quantitatis. nec ex partib. essentialibus. componitur tamen ex partibus q. d. tatis. nam species componitur ex genere et differentia quę sunt partes quantitatis. Quando igitur dicitur q. forma consistit in essentia simplici et hoc est verum quia forma de qua nunc loquimur non componitur ex partibus q. d. tatis vel essentialibus. sic igitur patet intellectus istius distinctionis pōnendo q. forma hic diffinita fit forma vniuersalis communis forme substantiali et accidentali. Quidam dicunt aliter q. forma hic diffinita est communis forme accidentali solum. nam nulla forma alia a forma accidentali est adueniens composito. forma enim substantialis aduenit materie prime et nō composito. et quia forma hic diffinita est adueniens composito ideo forma b. diffinita est forma accidentalis. Et sic in litulo bro non determinatur nisi de sex principiis quę sunt addētia. et ideo forma de qua hic intenditur est forma accidentalis solum. sed istud non est verum. forma quā b. diffinita postea diuidit. sed forma quā postea diuidit est communis forme substantiali et accidentali. q. diuiditur forma in formam substantialem et accidentalem. quare et c. p. Possimus ergo d. q. forma hic diffinita est communis forme substantiali et accidentali et etiam forme vniuersali. vnde forma hic diffinita est communis cuiuslibet forme generabili et corruptibili. ¶ Modus autem forma b. diffinita conueniat omnib. p. d. ctis p. nam quēlibet forma substantialis corruptibilis aduenit composito in fieri sed non in facto esse vt dictum ē prius. et quēlibet etiam forma substantialis et accidentalis consistit in essentia simplici. q. nulla talis forma diuiditur p se in ptes quantitatis: q. nihil dicit p se in ptes q. d. tatis nisi q. d. tatis. nā oia alia q. diuidit in partes q. d. tatis diuiduntur in eas rōne q. d. tatis. quēlibet etiam talis forma consistit in eētia inuariabili. q. nulla talis forma potest esse subiectum variationis vel transmutationis. vnde aliquid dicitur variabile dupliciter. aut quia est subiectū transmutationis. aut quia est termin. transmutationis. i. forma accidentalis q. forma substantialis potest sic esse variabile. q. potest ēē terminus transmutationis nulla tamē est sic variabilis q. potest